

Riksdagens protokoll

2013/14:39

Onsdagen den 4 december

Kl. 09.00 – 21.24

Protokoll
2013/14:39

---

1 § Justering av protokoll

Protokollet för den 28 november justerades.

2 § Anmälan om faktapromemoria

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2013/14:FPM27 Förordning om fiskemöjligheter för Västerhavet 2014
KOM(2013) 753 till miljö- och jordbruksutskottet

3 § Anmälan om granskningsrapport

Andre vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen:

RiR 2013:18 Tågförseningar – orsaker, ansvar och åtgärder

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2013/14:143

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:143 Kvinnors arbetssituation
av Ann-Christin Ahlberg (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 13 december 2013.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang och resor som inte kan ändras.

Stockholm den 29 november 2013
Arbetsmarknadsdepartementet
Elisabeth Svantesson (M)
Enligt uppdrag
Monica Rodrigo
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:145

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:145 Bemanningsanställdas arbetsmiljö
av Maria Stenberg (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 13 december 2013.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade resor och engagemang som inte kan ändras.

Stockholm den 29 november 2013
Arbetsmarknadsdepartementet
Elisabeth Svantesson (M)
Enligt uppdrag
Monica Rodrigo
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:146

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:146 Stoppad utbildning i fas 3
av Ylva Johansson (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 13 december 2013.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang och resor som inte kan ändras.

Stockholm den 29 november 2013
Arbetsmarknadsdepartementet
Elisabeth Svantesson (M)
Enligt uppdrag
Monica Rodrigo
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:148

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:148 En trygg och säker arbetsmiljö
av Kerstin Nilsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 13 december 2013.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang och resor som inte kan ändras.

Stockholm den 29 november 2013
Arbetsmarknadsdepartementet
Elisabeth Svantesson (M)
Enligt uppdrag
Monica Rodrigo
Expeditions- och rättschef

Prot. 2013/14:39
4 december

Interpellation 2013/14:149

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:149 Åtgärder för att mildra den höga ungdomsarbetslösheten

av Johan Andersson (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 13 december 2013.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang och resor som inte kan ändras.

Stockholm den 29 november 2013
Arbetsmarknadsdepartementet
Elisabeth Svantesson (M)
Enligt uppdrag
Monica Rodrigo
Expeditions- och rättschef

5 § Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2013/14:39 till miljö- och jordbruksutskottet

Skrivelse

2013/14:54 till försvarsutskottet

Motioner

2013/14: MJ5–MJ7 till miljö- och jordbruksutskottet

2013/14: A3–A5 till arbetsmarknadsutskottet

6 § Ärenden för förnyad bordläggning

Följande dokument bordlades för andra gången:

Utrikesutskottets betänkande 2013/14:UU1

Justitieutskottets betänkande 2013/14:JuU1

Näringsutskottets betänkande 2013/14:NU2

7 § Nytt namn för Myndigheten för hälso- och vårdinfrastruktur

Socialutskottets betänkande 2013/14:SoU6

Nytt namn för Myndigheten för hälso- och vårdinfrastruktur (prop. 2013/14:24)
föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 12 §.)

Energi

8 § Energi

Näringsutskottets betänkande 2013/14:NU3

Utgiftsområde 21 Energi (prop. 2013/14:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 1 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S):

Herr talman! Denna debatt handlar om energipolitiken av i dag. Jag skulle önska att jag kunde säga att det finns en bred överenskommelse över partigränserna om vart vi ska framöver, men tyvärr finns inte denna öppenhet till samtal över blockgränserna. Därför har vi socialdemokrater en gemensam reservation med Vänstern om just behovet av blocköverskridande lösningar.

Herr talman! Jag vill göra en kort tillbakablick över energipolitikens utformning, för jag upplever många gånger att det finns en historielöshet.

1980-talet präglades av breda politiska lösningar för att få till långsiktighet och stabilitet i energipolitiken.

Åren 1991–96 hade vi en blocköverskridande överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Folkpartiet och Centern. Den sade bland annat att klimatpåverkan skulle minska kraftigt och att vi skulle ha ett energisystem utan kärnkraft där försurning och klimatpåverkan skulle minska. Det fanns också en intressant tanke om större helhetssyn för myndigheterna där dåvarande Energiverket fick ett huvudansvar.

Åren 1997–2006 fanns det en överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centern och Vänsterpartiet. Under den tiden kom tre viktiga riktlinjepropositioner om uthållig energiförsörjning, om samverkan för en trygg, effektiv och miljövänlig energiförsörjning samt om EG:s direktiv om gemensamma regler för den inre energimarknaden – plus en strategi för den fortsatta avvecklingen av kärnkraften. Under dessa år stängdes Barsebäck.

År 2003 tillkom även elcertifikatssystemet som är en viktig del av dagens energipolitik. Vi är alla överens om att det är ett bra system som även andra länder tittar på.

Under dessa år fanns också olika former av energikommissioner.

Denna korta tillbakablick ger en bild av politiker som var pragmatiska och ansvarsfulla och vågade bryta det gängse.

Tyvärr är vi inte där i dag. Nu handlar det om att inte vilja ta långsiktigt ansvar för säkerhet, trygghet och konkurrenskraft.

Herr talman! Vi presenterar i reservation nr 1 vår inriktning av energipolitiken, och den har inte förändrats nämnvärt sedan förra året eller förra mandatperioden. Det handlar om att trygga tillgången till el och annan energi med en energiproduktion som har låg inverkan på hälsa, miljö och klimat och att göra det på internationellt konkurrenskraftiga villkor.

I motivreservation nr 11 beskriver vi vår syn på kärnkraften. Kärnkraften ska fasas ut successivt med hänsyn till sysselsättning och välfärd och i den takt som kärnkraftselen kan ersättas med el från förnybara källor och genom effektiv energianvändning.

Vi har unika möjligheter att klara dessa utmaningar med vår goda tillgång på vattenkraft, vind, sol, skog och jordbruk. Vi har dessutom spännande teknikutveckling och duktig industri.

Med den grunden kan all svensk energi på sikt komma från förnybara källor. Det kräver dock ny teknik, nya företag och utvecklingsmöjligheter för befintliga företag, vilket skapar jobb inte minst på landsbygden.

Herr talman! Jag förstår inte varför regeringen inte höjer ambitionen när det gäller energieffektiviseringsarbetet. Att använda energin där den gör bäst nytta är det mest kloka vi kan göra.

Internationella energibyran, IEA, konstaterar att energieffektiviseringsåtgärder är det glömda och största bränslet. Resultatet är massivt. Runt 300 miljarder dollar årligen är den globala vinsten. Min fråga är därför: Varför gör vi inte mer?

Regeringen har all möjlighet att lägga fram konkreta, tuffa och framåtsyftande åtgärder när EU:s energieffektiviseringsdirektiv ska hanteras av regering och riksdag. Här finns också alla möjligheter att hitta gemensamma lösningar.

Vi socialdemokrater vill se ett nytt program för energieffektivisering för hela den svenska industrin. Jag hoppas vi får klarhet i vad som händer med de utredningsförslag som jag tror mig veta finns om hur ett nytt PFE-program kan se ut.

Vi vill även se åtgärder inom bostadssektorn, både när det gäller nybyggnation och befintligt bostadsbestånd. Jag tror att regeringen precis som vi vill ha tuffare regelverk och fler styrmedel.

Jag blev därför bekymrad när regeringen valde att inte ge ett tydligare uppdrag till Energimyndigheten och Boverket när de arbetade fram en strategi för energieffektivisering inom bostadssektorn. Tyvärr finns inte mycket nytt däri.

Ett exempel på möjliga stora besparingar är belysningen i offentliga byggnader. Här finns en enorm potential att spara energi genom att byta ut lampor och installera ny teknik i till exempel skollokalerna och i våra lokaler här i riksdagen. Sex terawattimmar kan sparas, enligt uträkningar. Andra verktyg i denna verktygslåda kan vara vita certifikat och tydligare energideklarationer.

När det gäller transportsektorn finns stora utmaningar att ta itu med. Till exempel måste vi ge möjlighet till ökat axeltryck och längre transporter. Det prövas nu i norra Sverige. I Finland är det redan infört.

Det är som IEA konstaterar: Detta är ett av de viktigaste områdena att öka aktiviteterna inom. Det handlar om att politiken måste staka ut vägen och höja ambitionen.

Herr talman! När det gäller den förnybara energiproduktionen behöver vi öka hastigheten och höja ambitionerna. Låt kontrollstationen för elcertifikatssystemet 2015 bli ett nytt startskott för ökad takt! Justera den så kallade kvotkurvan så att det finns stabilitet i systemet!

Vindkraften har vind i seglen, och mer är på gång. Det behövs dock stabilitet i elcertifikatssystemet för att det ska blomma ut.

Solenergin är ett spännande område som ökat i omfattning den senaste tiden men tyvärr inte lika mycket i Sverige som i omvärlden. Jag förstår inte den politiska oviljan från regeringshåll när det gäller solenergi.

Vi socialdemokrater vill tillsammans med Vänstern och Miljöpartiet att Energimyndigheten får i uppdrag att ta fram planeringsmål och se över vilka former av styrmedel som behövs för att öka takten för solenergin.

Likaså vill vi se en satsning på havsbaserad vindkraft. Det finns en intressant öppning i EU:s förnybarhetsdirektiv som ger oss möjligheten att samarbeta med andra länder om förnybar produktion genom till exempel gemensamma projekt i Sverige. Jag hoppas att statsrådet kan reda ut var den frågan ligger i dag.

Låt mig också säga några ord om vattenkraften, som är Sveriges bas- och reglerkraft och som också kan vara ett energilagrar. Vattenkraften behövs i går, den behövs i dag och den behövs i allra högsta grad i morgon. Med ökad effektivisering och med ny teknik kan vi få ut mer kraft ur de befintliga kraftverken.

Det är också viktigt att klara av balansen mellan miljömålen, miljöbalken, vattendirektiven och behov av energi från vattenkraften. Här finns målkonflikter som vi politiker måste ta på största allvar.

Vi socialdemokrater ser också möjligheter kring den småskaliga vattenkraften, som tillsammans med sol och vind kan ge lokal produktion och stort lokalt engagemang. Men det behövs nettodebitering, och frågan om uttagsskatt för vindkraftskooperativ måste få sin lösning.

Till slut, herr talman, är det all den möjlighet som kan komma från både skog och jordbruk – stora möjligheter bara vi ger tydliga signaler från politikens sida att vi tror på detta. Branschen tillsammans med lantbruket och skogsindustrin står i startgroparna och väntar på våra signaler som ska ge trygghet i de stora investeringar som krävs.

Det är klart att det behövs politiska signaler om att vi tror att bioenergin är en viktig pusselbit i framtiden. Därför behövs det också en biogasstrategi för att klara de utmaningar som finns och till det kopplat ett biogasstöd till lantbrukare som installerar biogasanläggningar.

Som sagt finns det många möjligheter, och vi har unika förutsättningar. Jag skulle önska att vi alla här kunde ta oss i kragen och hitta fram till långsiktiga överenskommelser som håller över val, precis som våra företrädare i riksdag och regering gjort historiskt. Det framträder allt tydligare att det behövs en ny energikommission som kan hjälpa till med att balansera och ge förslag på framtidens hållbara energisystem där vi kan enas över partigränserna.

Det handlar om politiska signaler om vilka vägar vi ska välja för att ge långsiktiga, hållbara spelregler för industrin, för energibranschen och för oss konsumenter för att man ska våga göra investeringar och våga pröva ny teknik.

I detta anförande instämde Ingemar Nilsson (S).

Energi

Anf. 2 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Häromveckan var jag i Warszawa på klimattoppmöte. Samtidigt pågick på samma ställe något provocerande ett stort koltoppmöte, där kolkraftslobbyister försökte övertyga varandra om att kolkraft är framtiden. Klimatmässigt är det förstås helt vansinnigt, men faktum är att kolanvändningen i Europa har ökat de senaste åren. Bakom det ligger framför allt två faktorer. Dels handlar det om sjunkande världsmarknadspriser på kol, dels handlar det om sjunkande, för att inte säga kraschande, priser på utsläppsrätter inom EU:s utsläppshandel. Däremot är inte den tyska energiomställningen den stora orsaken, som ofta lyfts fram av kärnkraftsvänner, eftersom utbyggnaden av förnybar energi har ökat mer än vad kärnkraftsreaktorerna gav.

De fallande världsmarknadspriserna på kol hänger ihop med USA:s ökning av fossilgas från frackning, eller hydraulisk spräckning, som riksdagens språkvårdare vill att vi ska säga. Vi kan inte göra så jättemycket åt det mer än att förstås hålla emot alla idéer om att utvinna gas med frackning i Europa för att ytterligare öka det överutbud av kol som sänker priserna. Misslyckandet för EU:s utsläppshandel kan vi däremot göra någonting åt politiskt. Vill man minska utsläppen genom en utsläppshandel är hela idén att man sätter ett tak som är lägre än de utsläpp man har från början, inte högre. Det misslyckades EU med redan från början, och inte blev det lättare när vi sedan dessutom fick en lågkonjunktur på halsen som fick industrin att gå på halvfart och därmed minskade efterfrågan på utsläppsrätter.

På ett plan kan vi förstås tacka lågkonjunkturen för att den sänkte utsläppen åt oss, men om vi inte tänker oss att klimatpolitiken för all framtid ska bestå av en evig lågkonjunktur har vi problem. De låga utsläppspriserna riskerar att låsa fast oss i ett fossilberoende när det är billigare, åtminstone ur ett kortsiktigt investerarperspektiv, att investera i fossila och energislukande tekniker i stället för mer framtidssäkrade alternativ.

I Sverige har kolanvändningen gått både upp och ned de senaste åren, men i år ökade kolanvändningen kraftigt, med 46 procent, om än från låga nivåer, ska sägas. Bakom det ligger inte bara de faktorer jag redan nämnt utan också det faktum att regeringen från årsskiftet avskaffade koldioxidskatten för kraftvärme. Detta gjorde regeringen utifrån ett teoretiskt sett helt korrekt resonemang om att om man har en handel med utsläppsrätter innebär det faktum att man minskar utsläppen någonstans i systemet att de kan öka precis lika mycket någon annanstans i systemet. Problemet är att utsläppshandeln inte fungerar. Övertilldelningen av utsläppsrätter i kombination med lågkonjunkturen har gjort att det finns ett berg av överblivna utsläppsrätter. När utsläppen då ökar i Sverige minskar inte utsläppen lika mycket någon annanstans, utan det enda som minskar är överskottsberget. Alltså ökar utsläppen totalt sett. Det är inte särskilt ansvarsfullt.

För att bryta ökningen av kolkraft i Sverige och i Europa och för att ställa om till 100 procent förnybart behöver EU:s utsläppshandel stramas

upp. Allra bäst vore om vi kunde strama upp hela EU:s klimatpolitik genom att skärpa de utsläppsmål som finns till 2020. Det skulle föra med sig en skärpning av handelssystemet på köpet. Men tyvärr har alliansregeringen inte ens lyckats enas om att stödja en ovillkorad ökning av utsläppsminskningmålet från 20 till 30 procent till 2020. Som en akut åtgärd i väntan på de långsiktiga klimatmålen skulle man åtminstone behöva plocka bort överskottet av utsläppsrätter ur systemet. Inte heller här har regeringen haft en särskilt aktiv roll, och de moderata EU-parlamentarikerna röstade till och med mot ett förslag om att åtminstone skjuta upp auktioneringen av en mindre mängd utsläppsrätter.

Även om regeringen skulle inta en mer aktiv roll och driva på för en skärpning av EU:s utsläppshandel är frågan vad man gör under tiden innan det ger resultat. Regeringen väljer att fortsätta på den inslagna vägen och sänker från nyår koldioxidskatten även för värmeproduktion, med hänvisning till den utsläppshandel som alltså inte fungerar. Vi gröna menar att vi måste sluta låtsas som om utsläppshandeln fungerade även om vi önskar att den gjorde det. Vi måste våga titta på lösningar som inte är optimala om utsläppshandeln skulle fungera, men givet att den inte gör det måste vi titta på lösningar som faktiskt levererar.

Storbritannien har tagit konsekvenserna av den kraschade utsläppshandeln och infört ett golvpris för delar av utsläppshandeln. Det innebär att företagen betalar en koldioxidskatt om utsläppspriset sjunker under detta golv. Om utsläppspriset däremot kommer över golvet försvinner skatten, för syftet är bara att vara just ett nedre golv. Ett sådant prisgolv kan vi också ha i Sverige utan att behöva vänta på EU. Det löser tyvärr inte de strukturella problemen med EU:s utsläppshandel, men det ger i alla fall någon form av trygghet för de företag som funderar på om man ska göra en investering, om man då ska göra den i en klimatsmart teknik eller om man ska göra den i det som råkar vara billigast för stunden men riskerar att bli väldigt dyrt i framtiden. Att ha ett sådant här prisgolv skulle kunna bryta ökningen av kolkraft. Det skulle i förlängningen också kunna stärka konkurrenskraften för de svenska företagen, som blir bättre rustade för framtiden och inte riskerar att sitta fast i fossilberoende den dag som fossilpriserna verkligen rusar i höjden.

När det kostar att förstöra klimatet lönar det sig också bättre att satsa på alternativen, oavsett om det är energieffektivisering, förnybar energi eller vad det nu är. För att skynda på den utvecklingen kan det också finnas skäl att särskilt stimulera alternativen, som olika former av gröna energitekniker. I vårt gröna budgetalternativ föreslår vi, i kontrast till regeringens nedskärningar, ökade satsningar på bland annat energiteknik, solenergi, vindkraft, biogas och ett paket för energieffektivisering. Så ställer vi om till 100 procent förnybart.

Och så, herr talman, yrkar jag bifall till reservation nr 2.

Anf. 3 ANNA HAGWALL (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 3 och 9 samt peka på vårt särskilda yttrande gällande anslagen inom utgiftsområde 21 Energi för 2014.

Energipolitikens mål för Sverigedemokraterna stämmer med betänkandet på övergripande punkter: att förena ekologisk långsiktig hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Vi ser dessutom vikten av

att sätta upp realistiska mål med betoning på en relevant prioriteringsordning.

Det som skiljer partierna åt är synen på hur dessa mål ska förverkligas. Här gäller det att vi diskuterar formerna och skapar en långsiktigt hållbar energipolitik, om inte för vår skull så för industrins, för jobbens och för den globala konkurrenskraftens skull.

Ett brett förankrat och hållbart beslut skulle gynna alla i samhället, särskilt vår industriella utveckling och tillväxt. Bred politisk ambition om att framtidens spelregler inte bör ändras ger investerare, tung basindustri och andra viktiga aktörer möjlighet till stabila spelregler och skapar förutsebarhet, trygghet och vilja att investera.

Trygg energiförsörjning i form av vattenkraft och kärnkraft har en gång gjort Sverige till en rik industrination. Trygg energiförsörjning är lika viktig i dagens moderna samhälle som behovet av livsmedel, vattenförsörjning och infrastruktur. Det hör till människans basbehov och är ryggraden i samhället.

Herr talman! Vi sverigedemokrater anser att vattenkraften även i fortsättningen ska vara ett av de tre ben som energiförsörjningen ska vila på, dock med betoningen att vi anser att den är färdigutbyggd i stor skala. Vi stöder uppgraderingar av befintliga dammar men ett utbyggnadsstopp för att bevara våra nationalälvar.

Vattenkraften har en fortsatt betydande ställning på grund av sin värdefulla balansfunktion i elnätet, så kallad reglerkraft, men även därför att vattenkraften är relativt koldioxidfri och är en miljövänlig energiform som är oundgänglig för landet. Vi kan delvis tacka den billiga, vattenkraftsbaserade energiförsörjningen för Sveriges framstående position som en av världens mest framgångsrika industrinationer.

Kärnkraften utgör en stor andel av svensk elproduktion. Vi ser att kärnkraften även i framtiden bidrar med en säker, trygg och stabil leverans av el till låga priser. Kärnkraften, med sin jämna elproduktion, så kallad baskraft, samt relativt låga utsläpp av växthusgaser, är en unik energikälla. Kärnkraften uppfyller de viktiga krav som i dag måste ställas på energikällor om vi vill minska den globala klimatförändringen.

Det långsiktiga målet och visionen för oss är att forskningen gällande kärnkraft ska intensifieras, för att i framtiden öka förbränningen och återvinningen av bränslet till 99 procent. För att förse Sverige med ren och konkurrenskraftig energi bör forskningen om framtida tekniker gynnas och stödjas. En satsning på säker, stabil och billig kärnkraftsel gynnar både tillväxt och den globala miljön samt förhindrar koldioxidläckage, vilket vi prioriterar.

Herr talman! Energitillverkningens tredje grundpelare är i dag de förnybara energikällorna. Vi ser positivt på utvecklingen av viss ny produktion gällande vattenkraft, biobränsle och geotermisk produktion men även vågkraft. Vi är däremot skeptiska till utbyggnaden av bland annat soleenergi men framför allt till utbyggnaden av vindkraft.

Solenergi är knappast idealiskt under våra solfattiga vintermånader, då behovet är störst. Stöd och subventioner måste relateras till energiformens totala nytta. I dagsläget ser vi inga prioriteringar i detta.

Gällande utbyggnaden av vindkraft finns nu en vision och ett enormt investeringsscenario världen över. Investeringarna i denna energiform har hittills inte påvisat några positiva siffror, varken ekonomiskt eller

miljömässigt. De stora subventionerna och favoriseringen av denna energiform, som dessutom tränger undan traditionellt konkurrensmässiga energiformer, gör energimarknaden väldigt osäker gällande de långsiktiga investeringarna.

Vindkraften är inte en baskraft, och den är i nödvändigt behov av reglerkraft. Den genererar inte effekt när det behövs som mest. Dessa gigantiska vindkraftsparker inverkar negativt på miljön och förstör människors livsrum. Det krävs enorma mängder av metall och betong för uppbyggnaden. Det ska även tilläggas att utbyggnaden av infrastrukturen är oerhört kostsam.

Under sin livscykel levererar vindkraften långtifrån den jämna mängd av energi som vi behöver, och dessutom är den förknippad med stora kostnader. Det höjs nu röster om orimligheten i att så mycket resurser satsas på vindparker utan alltför positiva resultat.

Herr talman! Så till den europeiska energipolitiken. Här bör Tyskland nämnas som ett varnande exempel. Kärnkraften ska stängas ned till förmån för förnybar energi, och detta ska bekostas genom stora subventioner av bland annat vindkraft. Men kostnaderna för detta får konsumenterna och de som faktiskt har det sämst ta.

Denna utbyggnad av förnybar energi har resulterat i ökade utsläpp, fluktuerande svängningar i elnäten och undanträngningar av konkurrensmässiga energislag. För att hela Europa ska klara av detta måste dessutom Europas infrastruktur byggas om till astronomiska summor på tusentals miljarder.

Världens mest ambitiösa klimatpolitik var tänkt att byggas i Tyskland, men den beskrivs mer och mer som världens mest ogenomtänkta. Tysk energipolitik kan resultera i tidernas största ekonomiska fiasko. Om vi följer samma väg utan eftertanke kan det komma att kosta oss den svenska industrins konkurrenskraft, med efterföljande problem genom minskad export, ökad arbetslöshet och bromsad utveckling.

Det viktigaste vi ser just nu är att skapa en prioriteringsordning. Nu är det europeiska scenariot att minska kärnkraften, minska vattenkraften, öka produktionen av förnybart, öka investeringarna, öka subventionerna och kostnaderna, minska utsläppen, öka elproduktionen, skapa en jämn balans i elnäten samt förhindra koldioxidläckage.

Vi ser det som en omöjlighet att göra allt detta samtidigt. Prioriteringen bör ligga i att minska utsläppen globalt genom internationella avtal. Med vårt kunnande inom miljötekniken kan vi hjälpa andra länder att få ned utsläppen. Detta kommer att gynna svensk export. Sverige ska ta ett ansvar, men vi ska inte stå ensamma.

Anf. 4 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Det här är för mig den sista energibudgetdebatt som jag deltar i här i kammaren. Det blir den åttonde.

Det har hänt väldigt mycket under de åtta åren. Politiken har utvecklats i Sverige, och Vänsterpartiets politik inom energiområdet har utvecklats. Men det finns mycket stora utmaningar som vi har framför oss.

Framför allt är det de utmaningar som världen står inför i dag. Jag tänker närmast på den klimatutmaning som vi har. Senast bekräftades farhågorna i Warszawa, när FN:s klimatpanel presenterade sin nya rapport om klimatförändringarna, där man med 95 procents säkerhet slår fast

att de beror på utsläpp av växthusgaser och att det är människan som står bakom dessa.

Detta är givetvis mycket allvarligt. De pekar också ut olika scenarier över vad som händer och kan komma att hända i världen om ingenting görs. Att vi närmar oss en katastrof är ett av de scenarier som man pekar ut, om vi inte kan komma till rätta med klimatutmaningen.

Därför, herr talman, är det dags för en ny färdriktning. Ett samhälle som bygger mer på omtanke om människor och natur är i grunden starkare än ett samhälle där girigheten får råda. Vilken inriktning energipolitiken ska ha beror i stor utsträckning på vilket samhälle vi vill ha. Det är vårt ansvar att ange den inriktningen.

Under de senaste 35 åren har världens energianvändning mer än fördubblats. Det är framför allt kol, olja och naturgas som dominerar energianvändningen.

I både Europa och resten av världen kommer behovet av energi att öka. Därför blir energifrågan en ödesfråga bland annat för Sverige och svensk ekonomi. Den här utvecklingen har sin grund i den ökande befolkningen, men också i en ökad tillväxt i framför allt de asiatiska länderna. Trycket efter billig energi gör att exploateringen av kol, olja och naturgas har ökat. Vi kan se att de fossila bränslena utgör 80 procent av energianvändningen i världen, kärnkraften ca 4 procent och det förnybara 16 procent. Trots det är det ljus i tunneln. Vi kan se att det förnybara är det som ökar snabbast i världen i dag. Det är någonting väldigt bra.

Ändå är det kärnkraften som många pratar om. Det är det som är lösningen på våra klimatutmaningar. Jag har i många debatter, senast på Rival i Stockholm, diskuterat kärnkraft och framför allt den fjärde generationen kärnkraft som många sätter sitt hopp till, som inte finns än men som finns på ritbordet och som man forskar om. Den ska vara den stora lösningen på våra avfallsproblem. Det ska vara en säker reaktor. Det som har hänt i Fukushima, Tjernoby, Harrisburg och i de svenska reaktorerna kommer inte att hända där därför att det är så många säkerhetssystem inbyggda i fjärde generationens reaktorer. Men frågan är: Vem vaktar vaktaren? Det är människan som står bakom, och det är ofta de mänskliga misstagen som utlöser de stora katastroferna.

Kärnkraften kommer att vara lösningen, är det många som säger. Den kommer att vara billig, den ger billig energi långsiktigt och man klarar utmaningarna. Men hur ser det ut? Tidskriften *The Economist* och Citigroup, den kanske största finansmarknadsgruppen i London, har presenterat en rapport om kärnkraftens kostnader där det slås fast att spotpriset på kärnkraft behöver fyrdubblas för att man ska kunna räkna hem investeringarna. Slutsatsen blir att de går och varnar investerarna för att satsa på kärnkraften på grund av att de aldrig kommer att kunna räkna hem kostnaden för investeringen. Det gäller såväl drifts- som avfallskostnader.

Det här är givetvis väldigt allvarligt. Ett belysande exempel på hur det ser ut är byggandet av kärnkraftverk i Finland. Kostnaderna är snart uppe i det dubbla. Likadant är det i Bulgarien, som lade ned sitt projekt för byggande av ny kärnkraft som pågått under många år. Senast i våras slog regeringen och parlamentet i Bulgarien fast: Vi kan inte bygga ny kärnkraft, det blir för dyrt. Den nota man hade räknat fram skulle sluta på 10 miljarder euro, alltså bortåt 90 miljarder kronor.

Vem vill då satsa på kärnkraft utan statliga subventioner? Den brittiska regeringen har kommit fram till att man måste subventionera kärnkraften. Därför har man gjort upp med EDF, den franska energijätten, om att subventionera kärnkraft i England. EDF garanterar 1 krona kilowatt-timmen under 40 år i baspris. Sedan får man lägga till allt annat. Ni kan tänka er den situationen i Sverige.

Detta om priserna, som ju borde vara ett argument för att kärnkraften borde dö. Men se, det tycker inte den här regeringen utan säger: Varsågod, ni får bygga ny kärnkraft i Sverige om ni klarar av det utan subventioner. Sådan är uppgörelsen, och Vattenfall räknar och räknar. Men vad händer om man kommer fram till att det inte håller, att vi inte kan bygga ny kärnkraft? Vad har regeringen för planer då? Ingenting! Då kommer vi att hamna i en energikris i Sverige. Därför måste vi ha en annan inriktning på energiområdet.

Det här var om kostnader.

Vi kan också se på farligheten i de incidenter som har varit. Det är inte bara i Harrisburg, Tjernobyli och Fukushima som det har varit allvarliga olyckor. Det har varit allvarliga olyckor i England och på andra ställen. Det har varit en rad incidenter i kärnkraftverk i Sverige de senaste åren. Incidenterna i Forsmark är kanske de som har stuckit ut mest och som har varit de mest farliga, framför allt det som hände för några år sedan då vi var väldigt nära en härdsmläta.

Vi kan se att antalet incidenter med radioaktivt avfall och kärnavfall har ökat under åren från 1995 när IAEA:s databas inrättades och man började rapportera in. Vi kan notera att stöld av uran och plutonium har inträffat sedan dess; över 2 000 incidenter är inrapporterade. En del har inte varit så allvarliga, men en del har varit riktigt allvarliga där det förekommit stöld och borttappande av radioaktivt avfall och material. Det är givetvis allvarligt. Framför allt måste man se att det finns en koppling mellan atomvapen och kärnkraft, och den är väldigt tydlig för mig.

Vad är då alternativet? Vänsterpartiet vill se en energiomställning i Sverige. Vi föreslår 100 procent förnybar energi till 2040. En vän av ordning kommer naturligtvis att fråga sig: Hur ska det gå till? Energieffektivisering är den absoluta grunden. Vi ska använda energin där den gör mest nytta. Vi ska inte värma våra fastigheter och hus med el. Elen ska användas i industrin, där den gör mest nytta.

Vi måste hushålla med energin. Iva, Ingenjörsvetenskapsakademien, har tagit fram en rapport om bebyggelse, fastigheter, där man visar att vi kan halvera energianvändningen inom den sektorn till 2050. Det går, men då måste det finnas en politik för det. Vi kan spara energi och effektivisera. Det är vad det handlar om.

Det finns även andra rapporter som pekar på samma sak. EU-kommissionen har pekat på att en tredjedel av energianvändningen kan effektiviseras inom hushåll och belysning. Det är någonting som vi bör ta fasta på. Därför är jag spänd – och jag har tagit upp det många gånger i talarstolen – på en politik som bejakar energieffektivisering. Jag har väntat i många år och ser fram emot den dag då vi får diskutera regeringens förslag till hur man ska implementera EU:s energieffektiviseringsdirektiv.

Vi måste bygga ut när det gäller de förnybara bränslena. Det gäller bioenergin, och vi måste använda vind och sol i större omfattning än vad vi gör i dag. När Svenska kraftnät senast var till näringsutskottet presen-

terade de en bild av den svenska energimarknaden. I deras rapport stod det att de har ansökningar om mer än 20 000 megawatt vindkraft hos sig, och det motsvarar mer än hälften av svensk kärnkraftsproduktion. Nu kommer detta inte att förverkligas, men det visar på att det finns en stor potential i vindkraften. Därför behöver vi se över kvotkurvorna och elcertifikatssystemen framöver så att vi möjliggör ökad vindkraft både på land och till havs.

Går det att balansera vindkraften i förhållande till vattenkraften? Ja, det gör det, kanske inte allt, men till stor del. Lennart Söder, professor vid KTH, har visat i den senaste studien, som presenterades nyligen, att det går att balansera 50–60 terawattimmar vind med nuvarande vattenkraft. Det visar att det finns möjligheter. Men det finns givetvis även utmaningar när det gäller vindkraft, inte minst befolkningsökningen i Sverige som man måste ta hänsyn till, liksom tidsutdräkten vid byggande av det hela.

Vi har också solenergi som ökar runt om i världen, och det har skett ett dramatiskt prisfall på just solceller. Det har gjort att det har blivit mer lönsamt att investera i solceller. Men det som skulle kunna underlätta för det folkliga engagemanget vore att införa nettodebitering – det som vi så länge har väntat på och det som vi i Vänsterpartiet har haft som förslag.

Jag ser fram emot att ett sådant förslag läggs fram här. Av det som jag har hört befarar jag att det inte alls blir så som vi har hoppats på, fast det ska jag låta vara osagt än så länge. Vi får se när propositionen kommer.

Det behövs också ett planeringsmål, precis som vi har haft för vindkraften och som har varit bra. Vi har det gemensamt med Socialdemokraterna och Miljöpartiet att vi vill se den utvecklingen.

Avslutningsvis behövs det en bredare energiöverenskommelse. Jag var med i den förra diskussionen som representant för Vänsterpartiet. Jag noterar att den överenskommelse som finns i dag är väldigt bräcklig till sin natur. Att många partier har olika inställning till kärnkraft gör att det måste bli en bredare diskussion om inriktningen av energipolitiken framöver. Det är inte takten utan inriktningen och besluten som är det viktiga för att vi ska få en långsiktig energipolitik.

Jag kan konstatera att det i dag finns en majoritet för en avveckling av kärnkraften, men takten kan vi diskutera.

Herr talman! Med dessa ord ställer jag mig bakom Vänsterpartiets samtliga reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall till reservationerna 4 och 10.

Anf. 5 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! Jag kommer att sakna Kent Perssons inlägg i den här kammaren, men som tur är har vi fortfarande långt kvar till valet.

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslagen i betänkandet och avslag på reservationerna.

Ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet är tre grundpelare i den svenska och europeiska energipolitiken. Det är grundpelare som ligger till grund för och styr den svenska energipolitiken. Att dessa mål inte är självklara är den just nu pågående debatten i Europa om vad som är viktigast i den framtida energiproduktionen ett tydligt bevis på.

Sverige är i dag ett föregångsland i Europa när det gäller klimatsmart elproduktion. Men fortfarande kvarstår många utmaningar även för oss, och då kanske speciellt inom fordonssektorn.

Sverige har uttalat ett antal mål för sin el- och energiproduktion. 2020 ska inga fossila bränslen användas för uppvärmning, andelen förnybar energi av den totala användningen ska vara minst 50 procent, minst 10 procent av energiförbrukningen i transportsektorn ska vara förnybar och vi ska vara 20 procent mer energieffektiva än vad vi var 2008. 2030 ska fordonsflottan vara fossilbränsleoberoende. 2050 ska vi ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning utan nettoutsläpp.

Alliansens energiöverenskommelse från 2009, som beslutades i denna kammare, ställer upp ett antal spelregler och riktlinjer för att nå målen. Det framgår också från denna historiska överenskommelse att vår elproduktion har tre ben: kärnkraft, vattenkraft och nya förnybara energikällor.

Herr talman! Det är ambitiösa mål som vi arbetar hårt för att nå. Tack vare att Sverige har klarat sig betydligt bättre än många andra EU-länder under lågkonjunktur och finanskris har vi bevarat fokuset på våra energi- och klimatmål – något som tyvärr ett flertal EU-länder nu kämpar med.

Det är viktigt att se att Sverige inte är en isolerad ö i energivärlden. Vi påverkas av beslut som fattas inte minst i våra grannländer, men vår konkurrenskraft påverkas av beslut inom energiområdet som fattas på andra sidan jordklotet. Detta är viktigt att ha med sig i den svenska energidebatten.

Herr talman! I dagens budgetdebatt läggs förslag fram som ska föra Sverige framåt mot de mål vi har satt upp – mål som ska gynna en energiproduktion som är klimatneutral och säker och som erbjuder vårt näringsliv energi till konkurrenskraftiga priser.

El är en viktig del av vår stora elintensiva industris råvara. Vill vi behålla den, de arbetstillfällena som den medför och skatteinkomsterna som tryggar vår välfärd måste även näringslivets konkurrenskraft vara en viktig del av den svenska energipolitiken.

Stabila spelregler är viktiga både för dem som ska investera i ny elproduktion och för dem som är beroende av en säker och prisvärd energitillförsel. Därför är Alliansens energiöverenskommelse bra. Mot denna står en splittrad opposition som inte kan enas om hur spelreglerna ska se ut.

I dagens debatt gör oppositionen vad de kan för att få det att låta som att vi inte är överens, men den egna splittringen är svår att dölja.

Under senaste året har det från Socialdemokraternas sida ropats högt om en blocköverskridande energiöverenskommelse.

I dagens handlingar ser vi visserligen att två av oppositionspartierna också har det som förslag, men det tredje partiet Miljöpartiet – utsett av Löfven till Socialdemokraternas mest naturliga samarbetspartner – vill inte inleda några förhandlingar.

Vad beror det på? Kan det möjligtvis vara så att man inser att Miljöpartiets möjlighet att påverka energipolitiken i så fall skulle minska avsevärt?

Detta gör att Socialdemokraternas energiutspel minskar i trovärdighet. Socialdemokraterna har problem med sina vänners energipolitik och

försöker dölja det genom att prata om Alliansens enighet och energiöverenskommelse.

Efter att Miljöpartiet så tydligt har sagt att man inte vill ha några samtal vore det klokaste Socialdemokraterna kunde göra just nu att ansluta sig till den enda energiöverenskommelse som finns i dag och som har beslutats av Alliansen och Sveriges riksdag.

Herr talman! Stabila spelregler är viktiga, och tydliga mål måste till.

2020 ska minst 50 procent av vår totala energikonsumtion vara förnybar.

Sverige har tillsammans med Norge ett system med gröna elcertifikat som gynnar ny förnybar elproduktion. Detta är ett robust system, som inte beslutas över budgeten, utan som är självfinansierande och därför mycket hållbart.

Andra länder har valt andra vägar som till exempel feed-in-system. Dessa har visat sig bli mycket kostbara, och i de fall där de är finansierade över budgeten även sårbara för statens besparingsåtgärder.

2015 ska vårt system ses över för att kontrollera om nivån på kvoter och mål överensstämmer med systemets syfte, nämligen att öka andelen förnybart i den svenska elproduktionen.

Sverige är lyckligt lottat som har en solid vattenkraftsproduktion som bas i sin elförsörjning. Denna produktion ska vi värna och vårda.

Vattenkraften kommer att få en ständigt ökande roll i vår kraftproduktion, då den även kommer att behövas som reglerkraft när mer vind- och sol kommer in i systemet.

Samtidigt ser vi i dag en rad målkonflikter mellan biologisk mångfald och vattenkraftsproduktion. Dessa är ofta styrda av EU-direktiv, men det finns utrymme för tolkningar. Det är nu viktigt att vi i Sverige hittar bästa möjliga väg framåt, så att vi kan uppfylla både mål om förnybart och mål om biologisk mångfald.

Vattenkraften levererar ca 50 procent av vår elförbrukning, men den förnybara elproduktion som växer snabbast är i dag vindkraft.

Den tekniska utvecklingen går ständigt snabbare, och vindkraften blir lönsammare. Vindkraft börjar bli en mogen bransch, men fortfarande finns utmaningar kvar.

När det gäller ekonomi kan det uppstå bland annat tröskeeffekter vid anslutning till nätet.

En annan utmaning som måste tas på stort allvar är orsaksbefolkningens åsikter när de får vindkraft i sitt närområde. På samma sätt som vi vill ha en klimatsmart elproduktion måste vi måna även om de människor som bor här. Vår elproduktion måste vara socialt hållbar.

Detta är en utmaning som både politiker och vindkraftsexploaterer måste ta på allvar.

För att möta vindkraftens utmaningar på planeringsstadiet avsätter regeringen 15 miljoner kronor för 2014 och ytterligare 15 miljoner kronor för 2015. Det är viktigt att stödja kunskapsspridningen för att göra introduktionen av vindkraft så bra som möjligt.

Sol och solvärme kommer också snabbare. De som tidigare har påstått att solenergi inte har någon plats i Sverige har visat sig få fel. Utvecklingen inom solenergi går i rasande fart, och vi har det senaste året sett en ständigt minskad kostnad. Det gör att solenergin nu ses som en möjlighet även för den enskilde villaägaren.

Att intresset för solenergi är stort visar efterfrågan på de medel som fanns i budgeten för 2013. Det resulterade i att 40 miljoner kronor som fanns i 2014 års budget delades ut redan i år. För 2014 finns ändå 100 miljoner kronor kvar, och ytterligare 280 miljoner kronor delas ut de kommande två åren.

I motionerna som lämnats in förespråkas varierande högre summor till solenergi. I en motion från S föreslås även att stödet till solceller permanentas.

Solceller är en växande teknik som behöver hjälp under en mognadsperiod, men även denna teknik måste, som andra tekniker, på sikt stå på egna ben. Att föreslå ett permanent stöd är att säga att man inte tror att tekniken är konkurrenskraftig. Det tror vi. Vi tror på teknikneutrala styrmedel som gynnar den mest effektiva tekniken. Det gröna elcertifikatsystemet är ett sätt. Nu väntas även en skattereduktion för mikroproducenter av el som kommer att göra det lönsammare för dem som vill investera i sin egen småskaliga elproduktion, antingen via sol eller vind.

Herr talman! Vatten, vind och sol är tre förnybara energikällor med en given plats i det svenska energisystemet, men mer behövs. Ingen vet i dag var nästa stora utveckling finns. Därför är det viktigt att satsa på forskning. Forskningsansatserna i energibudgeten är också den enskilt största posten. Det är naturligt. Det är här vi hittar framtidens lösningar.

Ingen regering har tidigare satsat så mycket på energiforskningen som alliansregeringen gör. För 2014 anslår regeringen 1,3 miljarder kronor. Det är en nivå som håller sig och ökar något de kommande åren.

Biogasen är även den en viktig förnybar energikälla som ofta lyfts fram som en lösning för att nå våra mål om en fossiloberoende fordonsflotta. Biogas och sol är två energikällor som regeringen fortfarande menar är i behov av stöd i en mognadsfas. Biogasen väntas spela en viktig roll, speciellt på lokal och regional nivå, för att möta fordonsflottans utmaningar. För att underlätta mognadsperioden beviljade regeringen 280 miljoner kronor för perioden 2013–2016.

Herr talman! Energieffektivisering är ett måste för att nå klimatmålen men även för att stärka den svenska elintensiva industrins konkurrenskraft. EU:s energieffektiviseringsdirektiv kommer även det att påverka den svenska energipolitiken. Det arbetas just nu med ett antal förslag som väntas komma till riksdagen under våren. Det är ett verktyg som har varit mycket uppskattat av den elintensiva industrin.

PFE-programmet är just nu stängt för nya deltagare på grund av en konflikt med EU:s regelverk. Programmet har även mottagit kritik från vår egen riksrevision. Faktum kvarstår ändå att detta har varit ett program som på ett mycket bra sätt lyft medvetandet inom branschen och höjt kunskapsnivån om olika insatser. Ett nytt liknande men förbättrat program vore önskvärt, inte bara ur klimatperspektiv utan även för att stärka industrins konkurrenskraft.

Det betyder inte att det inte redan nu görs en hel del ute i vårt avlånga land. De kommunala energirådgivarna, som finns mitt ibland oss, ska göra mycket av arbetet när vi hushållar. Dessa experter på energieffektivisering bör lyftas fram och användas mer än vad de gör. Energieffektiviseringsprogrammet, som nu får ett stöd på 270 miljoner kronor, visar att regeringen tror på energirådgivarnas arbete tillsammans med det arbete

som görs inom kommuner och landsting. Energieffektivisering och användande av utsläppsnål el är bra för vårt globala klimat.

Herr talman! När vi nu är inne på klimatutmaningarna är det en energikälla i den svenska energimixen som i dag, tillsammans med vattenkraften, har en särställning.

Kärnkraften levererade 38 procent av den svenska elförbrukningen 2012. Med ett ökat fokus på klimatfrågan uppfyller kärnkraften ett av de viktigaste kraven, låga utsläpp av växthusgaser. Det finns i dag inga andra energikällor som kan ersätta kärnkraften i det svenska systemet om vi samtidigt ska nå våra klimatmål. Att gå Tysklands väg och ersätta kärnkraften med kol och gas är inget önskvärt scenario.

Under de senaste klimatförhandlingarna i Warszawa framkom siffror som visar att Tyskland tillsammans med Japan är två av de länder som ökar sina CO₂-utsläpp mest. Japan förmedlade också på konferensen att de inte kommer att nå sina tidigare satta utsläppsmål.

Med detta sagt vill vi självklart inte nedvärdera kärnkraftens potentiella risker. Strålskyddsmyndigheten i Sverige har ett stort och viktigt uppdrag att se till att våra kärnkraftverk lever upp till de krav som ställs. Säkerheten måste alltid komma först. Men klimatet är hotat, och kärnkraften kan vara en del av lösningen tillsammans med andra klimatsmarta energiinsatser.

Herr talman! Jag började med att säga att Sveriges energipolitik inte bara påverkas av den inhemska debatten utan även av den globala utvecklingen. Nordens elmarknad och EU:s inre marknad är vi en tydlig del av, men vår energipolitik påverkas i allra högsta grad även av den globala utvecklingen.

De amerikanska skiffergasfyndigheterna gör energi i USA billigt jämfört med i Europa och skapar ett tryck på EU att ta mer hänsyn till konkurrenskraften vid utformandet av sin energipolitik. Den snabba tillväxten av volatil förnybar kraft i ett energisystem som inte var riktigt förbättrat på det har lett till att Spanien nu subventionerar all elproduktion. Denna utveckling är även på gång i Tyskland och kan leda till att vi i Europa får ett elsystem som i längden blir ekonomiskt ohållbart.

När vi gör förändringar i elsystemet eller inför subventioner för att gynna den just nu bästa elproduktionen måste vi vara medvetna om att detta kan få effekter på helt andra ställen. Därför är den svenska inriktningen på teknikneutralitet och marknadsfinansierade stödssystem det mest hållbara i längden.

Med Alliansens energipolitik är Sverige ett föregångsland när det gäller att nå de tre målen ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet, och så ska det också vara i fortsättningen.

(Applåder)

I detta anförande instämde Johan Johansson och Boriana Åberg (båda M) samt Anders Ahlgren och Helena Lindahl (båda C).

Anf. 6 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill notera att den anmälda talartiden överstegs med 50 procent.

Anf. 7 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Det var intressant att lyssna på Cecilie Tenfjord-Toftby. Hon använder stora ord, och jag måste säga att det faktiskt är lite pinsamt och krystat när hon talar om hur stabil den borgerliga energiöverenskommelsen är. Den är här i riksdagen stabil med ett par rösters övervikt.

De som har följt energidebatten de senaste åren kan nu konstatera att den inte håller. Vad jag talar om handlar inte om att det ena eller det andra blocket ska vara överens, utan jag talar om blocköverskridande som håller över flera val. Det var därför jag lite kort beskrev energipolitikens historia från 80-, 90- och början av 2000-talet, då det var just blocköverskridande som gjorde att det blev stabilitet över flera val. Det handlade om långsiktiga stabila spelregler på riktigt, Cecilie Tenfjord-Toftby.

Som jag beskrev historiskt fanns det flera energikommissioner under den här tiden som bidrog till långsiktigheten. Vi socialdemokrater skulle vilja se det igen, inte för socialdemokratins skull utan för industrins, företagens, energibranschens och konsumenternas skull. Energipolitiken kräver att vi ska försöka hitta breda överenskommelser, alltså inte för partiernas skull utan för Sveriges utveckling framöver.

Jag skulle vilja höra Cecilie Tenfjord-Toftbys och Moderaternas syn på möjligheten med till exempel en kommande energikommission eller något annat och vad som händer med Energimyndighetens utredning för att hitta den breda lösningen. Försök att lyfta oss lite över den dagliga debatten.

Anf. 8 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Eftersom jag inte hade möjlighet att ta replik på Ann-Kristine Johanssons anförande vill jag börja mitt svar med att ställa en fråga till Ann-Kristine Johansson.

När Ann-Kristine Johansson talade om tidigare energiöverenskommelser lyftes kärnkraftens ställning upp. Det är ofta den som diskuteras. Ann-Kristine Johansson sade att det fattades beslut om att kärnkraften skulle avvecklas enligt er tidigare energiöverenskommelse. Det har inte hänt.

Jag undrar hur solid den energiöverenskommelsen var jämfört med den energiöverenskommelse som vi har inom Alliansen i dag där vi har tydliga spelregler och mål. Vi lägger fram budget efter budget som stöder de mål och de inriktningar som vi i Alliansens energiöverenskommelse sagt att vi ska ha.

Vår energiöverenskommelse är beslutad av Sveriges riksdag. Ann-Kristine Johansson säger att beslutet blev fattat med bara ett par rösters övervikt. Men det är demokrati i det här landet. Det var ett majoritetsbeslut.

Beslut som är fattade i Sveriges riksdag är solida. De är befästa i vår demokratiska tradition. Det är den enda energiöverenskommelse som någon gång har beslutats i denna kammare. Det är den mest solida energiöverenskommelse som vi någonsin har haft.

Vi har inte sett Energimyndighetens utredning än. Jag ser fram emot att få den. Det ska bli väldigt spännande.

När det gäller möjligheten till blocköverskridande energiöverenskommelser noterade jag att Socialdemokraterna var väldigt nöjda med

Svenskt Näringslivs och LO:s utspel om att även de vill se en blocköverskridande energiöverenskommelse.

Det som Socialdemokraterna har glömt att nämna är att både LO och Svenskt Näringsliv i den artikeln sade: Vi vill se ny kärnkraft. Betyder det att Socialdemokraterna ställer sig bakom de önskemål om ny kärnkraft som framförts av LO och Svenskt Näringsliv?

Anf. 9 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Fortfarande är det med stora ord som Cecilie Tenfjord-Toftby talar. Ja, de beslut vi fattar i riksdagen är demokratibeslut. Men det är inte första gången som beslut om en överenskommelse om energipolitiken har fattats här.

Som jag beskrev har Socialdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet haft överenskommelser. Sedan har Socialdemokraterna och Vänstern haft överenskommelser. Vi har tidigare bland annat fattat beslut om avveckling av Barsebäck.

När man talar om enigheten på den borgerliga sidan kan jag fundera på hur Cecilie Tenfjord-Toftby ställer sig till Centerpartiets stämmobeslut att det ska vara ett helt förnybart energisystem inom en generation.

Vad kan man tro på från den borgerliga sidan och om enigheten där? Finns det en splittring eller inte?

Vi fastnar hela tiden när vi talar om energislag. Vi har i dag kärnkraften. Men det finns vindkraften, solen och vågkraften. Det kommer nya energislag som utvecklas hela tiden. Kärnkraften kommer på sikt att kunna avvecklas om det förnybara kan växa. Till det kommer också energieffektiviseringen.

Kopplat ihop med de olika vägarna att gå och framtiden kommer kärnkraftsdiskussionen att bli ännu större nästa mandatperiod. Det ska bli intressant att se hur ni ställer er till det efter valet.

Vi vet inte hur det kommer att se ut. SCB har kommit med sin väljarundersökning just nu. Det ger lite signaler om hur det kanske kan se ut efter valet nästa år. Om vi leder regeringen då kommer vi att bjuda in till blocköverskridande diskussioner.

Anf. 10 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Det är fantastiskt kul att höra historieberivningen berättas olika beroende på vem som berättar den.

Kärnkraften och Centerpartiets stämmobeslut nämndes. Även Moderaterna har stämmobeslut som säger att vi om behovet finns inte har något emot att det byggs fler än de i dag tio befintliga reaktorerna.

Att de olika partierna har sin egen politik är inget unikt. Jag blir väldigt förvånad om Socialdemokraterna vill gå in i förhandlingar om energipolitiken med den inställningen att det är det egna partiprogrammet som ska gälla. Det säger väl allt om Socialdemokraternas ingång i debatten.

Överenskommelser handlar om kompromisser. Energiöverenskommelsen är en kompromiss. Du kan ta fram Centerpartiets partiprogram och Moderaternas, Folkpartiets och Kristdemokraternas. Självklart kommer du att hitta olikheter mellan de olika partierna.

Det är vad som gör vår energiöverenskommelse så unik. Vi har alla fått någonting, och vi har alla gett någonting. Vi har fått och gett med ett

syfte, och det är att ge den svenska energipolitiken långsiktiga, stabila spelregler.

Vad vi har visat är att vi är beredda att ge någonting för att få någonting. Det är det fina med Alliansens energiöverenskommelse.
(Applåder)

Anf. 11 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Tack för ditt anförande, Cecilie Tenfjord-Toftby! Det blev givetvis lite diskussion om kärnkraften. Det gick inte att undvika efter ditt anförande.

Långsiktigt stabila spelregler är Alliansens energipolitik, och det är ett föredöme. Det var väldigt stora ord om överenskommelsen.

Jag måste ändå berätta hur det gick till, eftersom jag satt med i förhandlingarna. Vi kom in till förhandlingarna och fick till bords: Anslut er till vår överenskommelse, så kan vi komma överens. Så var det. Man sade: Vi är inte villiga att diskutera kärnkraft. Vi kan tala lite om koldioxid och någon nivå på det. Så var det.

Det ger inga förutsättningar för någon långsiktighet. Dörren var låst när vi började förhandlingarna. Så såg det ut. Jag var med på alla möten. Jag var Vänsterpartiets representant. Sedan ska jag inte gå in på vad olika deltagare sade för någonting. Det ska jag hålla tyst om. Men så var det i varje fall.

Kärnkraften är en viktig del. Den är billig, och den är bra. Men vad säger Cecilie Tenfjord-Toftby egentligen med anledning av Citigroups analys av kostnader och franska EDF:s uppgörelse med den brittiska regeringen? Bulgarien säger sig vara tvingat att stänga kärnkraften på grund av skenande kostnader och har problem med själva byggnationen.

Är det verkligen någonting att bygga en stabil, långsiktig energipolitik på, att kärnkraften ska utgöra en så stor andel av svensk energipolitik?

Anf. 12 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Jag är egentligen principiellt emot att gå in på teknik och ekonomi i enskilda investeringsobjekt. Jag tror inte att politiker är de som är bäst lämpade att göra det.

Jag utgår från att de som är intresserade av att bygga ny kärnkraft kommer att titta på ekonomiska rapporter och även rapporter som handlar om utmaningar och problem vid byggnation.

Vi får komma ihåg att när man byggde i Finland var det första gången på 15 år som det byggdes ny kärnkraft i världen. I dag byggs det nya kärnkraftverk i USA, i Kina och i Ryssland. Finland ska bygga ännu ett nytt kärnkraftverk. Storbritannien bygger kärnkraft.

Det är klart att det finns olika subventioner till kärnkraft i de olika länderna som vi inte har i Sverige. Det är också ett beslut som är fattat av Sveriges riksdag: Vi ska inte ha kärnkraftssubventioner. Det är någonting som vi står bakom.

När det gäller hur de ekonomiska förutsättningarna ser ut för ny kärnkraft i Sverige är det inte jag som ska ta ställning till om de ekonomiska förutsättningarna är gynnsamma för ny kärnkraftsproduktion.

Vad vi vet och vad jag hörde från IEA under en debatt på Chalmers i går är att Frankrike bjudit in till en kärnkraftsdebatt för att lyfta just

kärnkraftens ställning i den globala klimatomställningen. Konsumtionen av elektricitet ökar lavinartat på ett positivt sätt globalt.

Om vi ska producera så mycket el som världen nu globalt efterfrågar vill jag säga att kärnkraften spelar, och troligtvis även i framtiden kommer att spela, en stor roll i den globala elproduktionen oavsett vad de svenska förutsättningarna säger.

Anf. 13 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag hörde att Cecilie Tenfjord-Toftby inte vill prata ekonomi eller teknik omkring kärnkraften. Men det är delvis just detta det handlar om. Vi kan väl prata lite säkerhet och säkerhetsaspekter då. Vi vet att kostnaden – nu blir det ekonomi ändå – för att städa upp efter Fukushima-katastrofen nu överstiger hundratals miljarder. Och fortfarande har man ingen lösning.

Merparten av världens kärnkraftsreaktorer ligger vid havet och dessutom vid jordbävningsområden. Den här typen av olyckor kan givetvis inträffa även på andra ställen. Olyckor kan inträffa också i Sverige. Vi har sett hur nära vi var en härdsvälta i Forsmark. Den inträffade lyckligtvis inte, men vi har en hel del incidenter i våra kärnkraftverk. Vi har väldigt gamla kärnkraftsanläggningar. De äldsta är snart 40 år, det vill säga den tekniska livslängden.

Cecilie Tenfjord-Toftby säger: Vi har en stabil politik som vilar på vattenkraft, kärnkraft och lite förnybart. Kärnkraften står för 4 procent av energiförsörjningen i världen – ungefär 440 reaktorer. Även om vi fördubblade antalet reaktorer med de risker det innebär och den förslitning på miljön som uranbrytning innebär betyder det att vi långt ifrån löser den situation vi har med klimatutmaningen.

Vår modell är en investering i energieffektivisering. Det måste vi göra om vi ska klara de utmaningar som en växande befolkning och en tillväxt i andra länder innebär. Vi måste både spara och använda energin där den gör bäst nytta. Vi har inte råd med kärnkraften.

Anf. 14 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Säkerheten ska alltid komma först. Strålskyddsmyndigheten har ett stort och viktigt uppdrag när det gäller att säkra att våra svenska reaktorer håller de höga krav som ställs på dem.

Incidenter har inträffat, men det har också visat att vi har ett säkerhetssystem i de svenska kärnkraftsreaktorerna som håller. I Vänsterpartiets budgetreservation finns förslag på att stänga två reaktorer redan under nästa mandatperiod. Där skulle jag vilja säga att min gräns går för vad vi politiker ska ta ställning till. Vänsterpartiet pekar också ut vilka reaktorer som ska stängas nästa mandatperiod. Det är faktiskt Strålskyddsmyndigheten som avgör när och om en reaktor ska stängas. Det är Strålskyddsmyndigheten som har kompetensen att avgöra om säkerhetskraven inte uppfylls vid våra svenska kärnkraftverk.

När det gäller den globala energiutvecklingen vill jag påminna Kent Persson om det som hände i Warszawa i förrförra veckan, nämligen att Japan frångick sina klimatmål. Det är mycket allvarligt. Världen står inför en global utmaning, och den största utmaningen just nu är klimatet. Om vi kan komma överens om att klimatet är det som är mest hotfullt för ögonblicket är kärnkraften en del av lösningen tillsammans med energi-

effektivisering. Jag tror att energieffektivisering även måste ses som ett medel för att öka den svenska och europeiska konkurrenskraften. De bilder som vi har sett från kinesiska städer där människor inte ens kan gå ut utan fara för livet på grund av utsläpp visar att världen är i behov av något annat än kol. Där är kärnkraften en del av lösningen.

Anf. 15 EVA FLYBORG (FP):

Herr talman! Ett stabilt, säkert och rent energisystem utgör själva ryggraden för hela samhället. Om det inte finns tillräckligt med el riskerar vi att stora delar av det svenska näringslivet slås ut med stigande arbetslöshet som följd. El är alltså mer än bara elektroner och ledningar. Den bygger vår välfärd.

Sverige har i dag ett av världens mest stabila, säkra och rena energiproduktionssystem. Det har vi för att vi historiskt har satsat på energislag som vattenkraft och kärnkraft. Alliansregeringen fullföljer och vidareutvecklar denna politik. Det gör vi genom energiöverenskommelsen från 2009 som möjliggör till exempel ny och modernare kärnkraft i Sverige och utvecklar det förnybara, till exempel bioenergi. Vi gör det också genom en kraftfull satsning på energiforskning som har gjorts sedan 2006. För perioden 2013–2016 anslås 1,3 miljarder kronor ytterligare på energiforskning. Det är historiskt höga belopp, och det är också numera tillåtet att forska om kärnkraft då tankeförbudslagen är borta.

Runt omkring oss ser vi hur andra nationer drabbas av mindre lyckade energibeslut. Det är inte ovanligt att man numera har energifattiga, så kallade energy poor. Detta är inte någon påhittad braskande tidningsrubrik, utan bister allvar i dag. I Storbritannien finns det numera uppgifter om att ca 30 000 människor dör varje vinter, och 10 000 av dem relateras direkt till dåligt uppvärmda bostäder på grund av att människor helt enkelt inte har råd att betala de höga energiräkningarna – 10 000 människor i ett välfärdsland som Storbritannien i dag!

Nu diskuterar regeringen i samma land ett pristak med de stora elproducenterna, alltså ett förbud mot prisökningar, och man diskuterar till och med sänkningar. Energiproduktion kan alltså vara en fråga om liv eller död. Principer på papper väger ganska lätt när man står inför en krass verklighet där människoliv kommer att gå till spillo. Men felet är förstås att sådana drastiska följdverkningar och ingripanden är ett tecken på att något borde ha gjorts åt energiproduktionen för länge sedan.

Herr talman! Sveriges stabila och trygga energisystem är hotat. Om oppositionen får regeringsmakten skulle mycket av det som byggts upp under lång tid slås sönder och monteras ned. Låt mig börja med att slå fast att varken jag eller Folkpartiet har något emot förnybar energiproduktion. Tvärtom jag har i flera riksdagsdebatter under många år lyft fram att vi måste forska på fler förnybara energikällor, till exempel vågkraft och saltkraft.

Det finns också problem, som man inte ska blunda för. Som jag har tagit upp i tidigare debatter har förnybar energi, där vindkraften utgör en stor och ökande del, på sju år, mellan 2003 och 2010, enbart genom elcertifikaten fått en subvention som har kostat drygt 30 miljarder kronor. Det är alltså en extra kostnad för alla oss elkonsumenter på den redan alldeles för höga elräkningen.

Men det stannar inte vid det. Det kommer dessutom att kosta skattebetalarna mångmiljardbelopp att ansluta stora mängder intermittent eller väderberoende el till elnätet framöver. Den totala kostnaden med utbyggda nät och överföringskapacitet kommer till exempel i Tyskland att uppgå till 1 200 miljarder euro. Tanken svindlar vid dessa gigantiska belopp.

Vad det skulle kosta oss här i Sverige att gå samma väg vet ingen med säkerhet i dag. Det enda vi vet är att det kommer att bli dyrt och att det i slutändan kommer att vara skattebetalarna som ska stå också för denna nota.

Den stora mängden vindkraftsel och solex i plötsliga stötar förorsakar också andra problem. När så mycket el plötsligt ska ut på nätet utan att efterfrågan har ökat blir elpriset negativt. Då måste man alltså betala för att bli av med den el som man först har subventionerat kraftigt för att producera. Detta, herr talman, vill jag inte se i Sverige.

Herr talman! Det har varit en ovanligt lång och mild höst. Men nu när vintern slår till i morgon, enligt SMHI och kvällspressen, är det skönt att veta att vi i Sverige ändå har en stabil elproduktion och att värmen inomhus inte plötsligt försvinner på grund av att gasen stryps ifrån Ryssland eller att vindkraftverk står stilla.

Sveriges elförsörjning under en normalvinter sköts nästan uteslutande av vattenkraften och kärnkraften – en i det närmaste helt fossilfri elproduktion som övriga världen avundas oss. Vår numera uppgraderade och moderniserade kärnkraft är återigen i världsklass när det gäller effektivitet och producerad el. Om vi slår sönder detta innebär det att vi blir beroende av importerad och smutsig fossilproducerad el – i bästa fall rysk gas och i sämsta fall el producerad av tysk brunkol eller dansk halm.

Vi har provat den vägen i Sverige tidigare. När den förra S-regeringen stängde av Barsebäck ökade utsläppen i Sverige. För varje timme med avstängd kärnkraft gav den ökade användningen av dansk kolkraft enligt SMHI ökade utsläpp i form av till exempel 1 700 kilo extra svavel, 860 kilo extra kväveoxider och 560 000 kilo koldioxid, förutom de 25–30 miljarder i skadestånd som vi fått betala till ägarna för att den dåvarande regeringen brutalt stängde av ett väl fungerande elkraftverk. Vi betalar fortfarande miljoner i skadestånd varje år för detta experiment att stänga av ren, fungerande elproduktion.

Herr talman! Folkpartiet anser att klimathotet är vår generations största globala utmaning. Detta måste man ha i åtanke när det gäller hur vi utformar vår energipolitik. Det handlar om att vår elproduktion ska fortsätta att ske koldioxidfritt. Energianvändningen ska bli mer effektiv genom användning av ny teknik, genom strängare regler på EU-nivå och genom teknikneutrala stöd.

Därför anser vi i Alliansen att gamla kärnkraftsreaktorer som har tjänat ut ska få ersättas med nya. De nuvarande reaktorerna pensioneras från någon gång på 2020-talet och framåt. Ska Sverige klara av att möta klimathotet och samtidigt värna energiförsörjning, jobb och välfärd behöver dessa ersättas med nya reaktorer. Byggtiden uppskattas vara mellan 12 och 15 år, varför planering av nya reaktorer snarast behöver påbörjas.

Alliansen har kommit överens om att de tio reaktorer som nu är i drift kan komma att ersättas av tio nya reaktorer på de platser där de i dag är

lokaliserade. Vi i Folkpartiet är inte främmande för att gå längre och bygga fler reaktorer och även nya på andra ställen än där de finns i dag.

Ny kärnkraft är en i allra högsta grad aktuell fråga. På många håll runt om i världen byggs det nya kärnkraftsreaktorer. Det finns för närvarande 432 kärnreaktorer i drift i världen, enligt World Nuclear Association. Flest finns i USA som har 100 reaktorer, och därefter kommer Frankrike som har 58 reaktorer.

Det är för närvarande ca 70 reaktorer under konstruktion. Det kanske man inte tänker på, eftersom oppositionen nästan aldrig låtsas om att det byggs fler än i det dyra projektet i Finland. De största nybyggarna är Kina och Ryssland som konstruerar totalt 40 reaktorer, men även Sydkorea och andra bygger nytt. Dessutom planeras ytterligare 173 reaktorer runt om i världen, och det finns förslag på 314 ytterligare. Så nog kan man med all rätt tala om att det går en kärnkraftsvåg över världen. Jag var därför glad när nyheten nådde oss att Vattenfall nu förbereder de nödvändiga stegen för att kunna börja en sådan process.

Herr talman! Vi måste också slå vakt om den funktion som reglerkraft som vattenkraften utgör i dag. Vattenkraft är en utmärkt förnybar energikälla, och dessutom är den lagringsbar i kraftdammar. Det är därför av yttersta vikt att vi slår vakt om den även i framtiden. Jag berör det här eftersom vattenkraften i dag är hotad. Det delbetänkande som den statliga Vattenverksamhetsutredningen lade fram tidigare i höst kan komma att allvarligt hota den svenska vattenkraften och basproduktionen av el om den genomförs. Speciellt oroande är den nyprövning av i stort sett all vattenkraft som föreslås. Visst ska vattenkraften leva upp till mycket goda miljöregler, vilket vi också skriver i vårt nya partiprogram, men att ompröva all vattenkraft kommer att få mycket stor inverkan på elpriset, försörjningstryggheten och möjligheterna för den förnybara produktionen på grund av att vattenkraften som reglerkraft minskar. Allra värst skulle de ca 2 000 små vattenkraftsanläggningarna drabbas av en omprövning. Det här är en situation vi måste hantera med stor uppmärksamhet och klokhets framöver.

Men det finns också ny förnybar teknik. En väldigt spännande teknik är saltkraften som jag tidigare nämnde, herr talman. Här utnyttjar man fenomenet osmos. Det innebär att vid ett tillstånd då salt och sött vatten möts men åtskiljs av ett membran kommer det söta vattnet att dras genom membranet över till saltvattensidan. Därmed uppstår ett tryck som kan användas för att driva en turbin.

Saltkraft är en förnybar, miljövänlig och relativt stabil energikälla och skulle kunna byggas överallt där man har både salt och sött vatten. Produktionen kan ske oberoende av om det blåser eller ej och oberoende om solen skiner eller ej, vilket är en stor fördel.

I Sverige skulle saltkraftverk vara lämpligast på västkusten, eftersom havsvattnet där är betydligt saltare än här på östkusten. Det vatten med relativt hög salthalt som rinner ut i Kattegatt är den största potentiella saltkraftresursen i Norden. Denna verksamhet befinner sig för närvarande på provstadiet, men goda resultat finns och man beräknar att vara i kommersiell drift inom ett eller två år.

Men vattnet är ju mer än bara salt. Det rör sig också och bildar vågor. Vågornas energitäthet är ungefär tio gånger högre än vindens och hundra gånger högre än det ursprungliga solljusets, vilket alltså gör att vågorna

ger mer energi per enhet – eller mer pang för pengarna, som ÖB säkert hade uttryckt det.

En annan fördel med vågkraften är att den inte syns eller förstör landskapet. Den stör inte de närboende. Vågkraften som vi känner den mest är de bojar som finns utanför Lysekil där företaget Seabased nu har en stor provanläggning med lovande resultat. Men det finns även andra typer av vattenkraft. Minesto är ett Göteborgsföretag som går i spetsen för att utvinna vattenkraft ur tidvatten och långsamt strömmande vatten, alltså havsströmmar. Dessa havets motorvägar är enorma energidepåer av kraft som hitintills varit obrukade som energikälla. Väldigt kortfattat kan man säga att kalla djuphavsströmmar med hög salthalt rör sig åt öster och ytliga havsströmmar med lägre salthalt åt väster.

Om ni har sett den tecknade filmen *Hitta Nemo* vet ni att fiskarna och de andra vattendjuret där använder de här strömmarna för att förflytta sig stora sträckor med hög och jämn hastighet. Skillnaderna mellan ebb och flod är som störst i Irländska sjön och utmed USA:s östkust. Just nu har Minesto ett stort försöksprojekt i gång med sina undervattensdrakar utanför Nordirlands kust med stöd bland annat från Sverige och Storbritannien.

En lovande försöksverksamhet gör att kraft från vågor, tidvatten och strömmar kan bli riktigt intressant i framtiden. Den är stabil, stark, miljövänlig och osynlig.

Herr talman! Till slut vill jag säga att när det gäller budgetpropositionen inför 2014 kan man konstatera att oppositionen är en smula splittad i sina reservationer och i sina budgetförslag. Socialdemokraterna ligger i anslag rätt nära Alliansen förutom att man vill satsa lite mer på vissa stöd.

Alliansen satsar 2,8 miljarder på utgiftsområdet för 2014. Det är en ökning med sedan 2013. Då är inte den stora satsning på energiforskning som jag nämnde tidigare medräknad.

I samband med vårpropositionen föreslog regeringen en satsning på de bästa miljöbilarna genom att det nedsatta förmånsvärdet för elbilar, gasbilar och laddhybridbilar förlängdes med ytterligare tre år. Genom åtgärden gavs de bilar som har den bästa tekniken fortsatt gynnsamma förutsättningar. I budgetpropositionen tillkommer också ett antal andra satsningar. Det handlar till exempel om förstärkt kommunal energi- och klimatrådgivning med 140 miljoner kronor och skattereduktion för mikroproducenter av el.

Herr talman! Sammanfattningsvis har Sverige i dag ett av världens mest stabila, säkra och rena energiproduktionssystem. Det har vi för att vi historiskt sett har satsat på energislag som vattenkraft och kärnkraft. Alliansregeringen fortsätter att vidareutveckla denna politik med förnybara bränslen, uppgraderad kärnkraft, stabil vattenkraft och en kraftfull energiforskning som tar sikte på framtiden.

Med detta vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

I detta anförande instämde Hans Backman (FP) samt Johan Johansson och Borian Åberg (båda M).

Anf. 16 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag får tacka Eva Flyborg för anförandet. Det var ett långt inlägg mot vindkraft och för kärnkraft, och sedan var det lite annat också. Det är gammal tydlig politik från Folkpartiet som vi har hört några gånger.

Eva Flyborg påstod att vindkraften subventioneras med 30 miljarder över den här perioden. Det intressanta är vad du och jag som konsumenter får betala. Förra året var det 3,8 öre per kilowattimme. Det är vad den här subventionen handlar om, 3,8 öre.

Sedan sade Eva Flyborg att när det blåser mycket är risken stor att det kommer ut mycket el på nätet och att elpriset då sjunker, och det kan bli ett negativt elpris. Men i Sverige fungerar det inte på det sättet. Vi har ju vattenkraften som vi reglerar. Kommer det in väldigt mycket el från vindkraft eller sol reglerar vi det med vattenkraften. Det är det som är det fina med vattenkraften, att vi har så stor och bra möjlighet att använda den som reglerkraft.

Vi gör likadant när kärnkraften står stilla. Det händer till och från här i Sverige, och emellanåt till och med under ganska lång tid. Vi har kärnkraftverk som står stilla för närvarande. Även bortfallet från kärnkraften reglerar vi med vattenkraft. Det är det fina, och det är därför som vi kan bygga ut vindkraften betydligt.

Det byggs mycket kärnkraftverk i världen. Det planeras mycket, och man har tagit beslut. Vi vet inte om de blir färdigställda – jag vill påminna om Bulgarien igen. Men lika många som har tjänat ut rivs också.

Anf. 17 EVA FLYBORG (FP) replik:

Herr talman! Vi skulle alltså vara emot vindkraft och för kärnkraft.

Så här är det: En sann liberal söker alltid sanningen. Jag vill inte gömma undan problem med något energislag. Min inställning till energiproduktion över huvud taget är att det finns problem med hela vår energiproduktion. Jag har i denna kammare, i debattartiklar, i paneldebatter och i samtal ute aldrig någonsin försökt säga något annat än att alla energislag har problem. Så är det. Det finns problem med vattenkraften, det finns problem med vindkraften och det finns problem med kärnkraften. Det har jag alltid framhållit.

Jag har också varit en av dem som hela tiden har främjat att vi ska ha utvärderingar, till exempel internationella utvärderingar, av den svenska kärnkraften. Det var den dåvarande majoriteten, numera oppositionen, helt emot.

Vi har alltid framhållit säkerheten med kärnkraften som det absolut viktigaste. Man ska dock inte blunda för problemen och lura människor att tro att det förnybara är gratis. Det är det inte. Stora subventioner, som jag försöker visa här, är grunden för att det över huvud taget byggs. Vi kan i alla fall vara överens om att det inte hade byggts ett enda vindkraftverk om vi inte hade haft dessa kraftiga subventioner. Man kan tycka att det är bra eller dåligt och rättfärdigar det hela eller inte, men man måste kunna prata om problemen.

Ett annat problem med det förnybara är just att det är väderberoende. Solen måste lysa eller vinden måste blåsa för att Sverige ska kunna gå till jobbet. Blåser det ute? Kan vi producera i dag? Lyser solen, eller är det molnigt? Det är ett ännu större problem här i det nordliga landet Sverige

där vi har en ganska lång tid av mörker och där vindkraften till exempel inte producerar under den kallaste perioden när det i så fall hade behövts. Man kan inte sopa problemen under mattan.

Prot. 2013/14:39
4 december

Energi

Anf. 18 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag håller med dig om att vi definitivt inte ska göra det. Jag måste dock också säga att jag inte vid något tidigare tillfälle har hört Eva Flyborg lyfta upp problemen med olika kraftslag, åtminstone inte i de debatter där du och jag har varit med. Detta var första gången, och jag har inte dåligt minne.

I fråga om subventioner är förutsättningen för att ny teknik ska kunna tränga in på marknaden givetvis att de får stöd. Subventionerna kan se ut på olika sätt. Vi har certifikat här i Sverige, och det är alldeles utmärkt. Vi ger genom vår statsbudget stöd till forskning och riskkapital för kommersialisering av nya forskningsrön. Regeringen gör det, och vi föreslår också det. Även det är en form av subvention och måste till om vi ska få en teknisk utveckling. Marknaden klarar nämligen inte själv av att göra det. Det är själva poängen.

Jag vet att Folkpartiet sedan tidigare förespråkar en utbyggnad av kärnkraften i Sverige. Men till vilket pris gör man det? Är det också med ytterligare subventioner? Vi måste ändå göra jämförelsen med de länder som har en kärnkraftsutbyggnad och med de utvärderingar som finns när det gäller kärnkraftsutbyggnaden, som till exempel Citigroup eller tidskriften *The Economist* har gjort. Det finns även andra. Ska vi ta till oss vad de säger? Ska vi lyssna när de går ut och varnar för att investera i kärnkraft? Eller ska vi tänka att vi kan subventionera det genom skattsedeln så att det inte ser ut att vara en subvention?

Anf. 19 EVA FLYBORG (FP) replik:

Herr talman! Kent Persson talar om kärnkraft och att det finns subventioner och så vidare. När det gäller just kärnkraften får inga subventioner ske. Det är i stort sett det enda energislag som Kent Persson inte tycker att man kan subventionera. Alla andra tycker han att det är helt okej att subventionera. Det är en konstig politik och en konstig inställning.

Jag tror inte alls att Kent Persson har dåligt minne, möjligtvis selektivt minne. Jag har nämligen talat om problemen med kärnkraften och med avfallet, och vi har gått igenom olika saker, i mängder av debatter. Det där får Kent Persson kolla upp lite bättre.

När det gäller stöd i tidiga skeden till nya tekniker tycker jag absolut att det ska finnas. Det är därför jag talar om till exempel saltkraft som ingen människa talar om i i stort sett hela Sverige, åtminstone inte i Sveriges riksdag. Jag har inte hört ett pip.

Jag var en av de första som tog upp vågkraften och skrev in i vårt partiprogram vad vi vill göra med ny energi. Folkpartiet är positivt till nya energikällor, till ny teknik och till förnybart. Det är inget snack om saken! Men vi vägrar att sopa problemen under mattan. Det ska inte komma som en obehaglig kalldusch för väljarna efteråt att det blev så här dyrt – hundratals miljarder, 30 miljarder, 20 miljarder. Ingen vet hur dyrt det blir, men vi vet att det blir väldigt dyrt. Det ska vi tala om innan. Allt annat är fullständigt ohållbart.

Vindkraften, som ett exempel på detta, är inte en ny teknik. Vi har hört från flera tidigare talare att vindkraften är en mogen bransch, en mogen teknik. Men herregud, sluta då med stöden om ni är så mogna att ni kan stå på egna ben. Om ni visar att ni kan det håller jag med om att det är jättebra.

I fråga om ny kärnkraft i världen finns det exempel som oppositionen älskar att ta upp, naturligtvis ett bygge i Finland som har blivit jättedyrt – det har jag också sagt flera gånger. Men titta gärna runt omkring i världen. Lyft blicken! Det byggs billig kärnkraft i världen i dag. Varför skulle vi inte kunna göra det även i Sverige?

Anf. 20 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! När jag föddes hade min pappa jordbruk och värmdes upp ladugården med vattenburen elvärme. För det fick han många pikar från omgivningen som tyckte att han använde ett alltför kostsamt alternativ och att det var billigare, mer effektivt och smartare att ha en oljepanna.

Med denna typ av resonemang, som var vanligt på den tiden, var det kanske inte konstigt att det fossila stod för över 80 procent av Sveriges energiförbrukning. I dag – ungefär 40 år senare – står det fossila för mindre än 35 procent, och nästan all vår elproduktion är också koldioxidfri. Det visar att vi i Sverige kan klara tuffa utmaningar om vi bestämmer oss för det.

För några veckor sedan hade jag förmånen att tillsammans med en centerkollega inviga två vindkraftverk i Svalöv i Skåne. Tre lantbrukare hade äntligen, efter tio års kamp, fått föra upp vindkraftverken. Det var en fantastisk dag, och det kändes verkligen i hjärtat när man såg deras entusiasm och fick höra om denna långa kamp. Hur många skulle ha orkat kämpa i tio år? De är vardagshjältar som visar att enskilda personer kommer att ha, och har, stor inverkan på möjligheterna för utvecklingen av det förnybara.

Jag fick lära mig att äta spettekaka, eller ”spiddekage” som jag även fick lära mig att det heter.

Ännu en sak jag fick lära mig var att det diskuteras mycket att vindkraften har hemsk skuggbildning och att det låter mycket om dem. De här vindkraftverken var i princip tysta, och skuggbildningen var liten. Det betyder att tekniken utvecklas även på det området.

Jag har pratat om detta förut, men upprepning är ju kunskapens moder. Sedan Alliansen tillträdde 2006 har el från biobränslen ökat med 50 procent och el från vindkraften med sju gånger. Vi kommer snart att nå målet om att hälften av all vår energi ska vara förnybar.

Herr talman! Fönstret för att möta de globala klimatförändringarna håller på att stängas. Utsläppen av koldioxid fortsätter att öka samtidigt som en stor del av industrin, transportererna och världens samhällen fortsätter med business as usual.

Tvågradersmålet blir svårare att nå, och vi riskerar en temperaturhöjning på fyra grader enligt Världsbanken. Om det hände skulle Bangladesh hamna under vatten, precis som stora områden längs de svenska kusterna. Risken finns att uppvärmningen i sig kommer att frigöra ännu mer växthusgaser, att tundran tinar och landisen på Arktis smälter undan. Om vi ska klara tvågradersmålet måste världen agera nu. Det är bråttom.

Det är tydligt att miljöintresset har svalnat på olika håll i världen i och med skiffergasens frammarsch i USA och en del andra länder. Det har gjort att USA inte längre är beroende av importerat kol som en del av energiförsörjningen, vilket några talare också påpekat. Om skiffergas ersätter kolet som energikälla är det visserligen ett litet steg i rätt riktning koldioxidmässigt, men det är fortfarande ett fossilt bränsle. Från miljösynpunkt är dessutom sättet på vilket det utvinns förkastligt.

Några har redan varit inne på att USA:s fyndigheter av fossilgas, skiffergas, gjort att de blivit betydligt mindre beroende av att importera kol. Det i sin tur har lett till dumpade priser på världsmarknaden. Om vi tittar på Europa ser vi att vi nu använder mer kol än på 40 år. Det beror naturligtvis på att priserna för utsläppsätter på koldioxid är mycket låga. Det måste vi göra någonting åt. Vi måste göra justeringar i prissättningen när det gäller utsläppshandeln.

Eftersom energiminister Anna-Karin Hatt är närvarande i kammaren kan jag rikta mig direkt till henne. Det var jätteroligt att du vid IEA:s senaste toppmöte i Paris fick med dig flera energiministrar och företagsledare på att det är viktigt att höja priserna inom utsläppshandeln. Förutom det gjorde ministrarna även ett gemensamt klimatuttalade från mötet, nämligen att OECD-länderna ska bli mer aktiva och planera utifrån långsiktiga perspektiv när det gäller investeringar i energiinfrastruktur.

Vi vet att vi i Europa har stora utmaningar beträffande just energiinfrastrukturen. Den ska hålla i många år, och då är det viktigt att den bidrar till att vi uppnår både klimatmål och energimål men också bidrar till konkreta åtgärder för att klara tvågradersmålet. Det är viktigt för att vi inte ska fastna i ett fossilt beroende som på sikt kommer att bli ännu mer skadligt för både miljön och ekonomin. Det är en tydlig signal till omvärlden. Det var jättebra, statsrådet.

Sverige är på god väg att nå sina klimatmål, men mer måste ske i vår omvärld. Vi får inte anlägga ett klimatnationalistiskt perspektiv på klimat- och energipolitiken, för miljöproblemen tar ju inte slut vid Sveriges gränser. Även om vi bara bidrar till 0,2 procent av världens utsläpp har vi en viktig funktion att fylla som världsmedborgare. Utgångspunkten måste vara att utsläppen inte ser några gränser och att insatserna ska göras där de får störst effekt. Därför är det viktigt att vi utöver det vi gör på hemmaplan också sprider vår kunskap och innovationsförmåga till resten av världen.

Fler och växande miljöteknikföretag kan få stor betydelse för utveckling och nya arbetstillfällen, även regionalt och lokalt. Inom miljötekniksektorn är ungefär 80 procent av företagen små och medelstora. Det finns en jättepotential inom den svenska miljötekniksektorn, för det är där de nya jobben kommer att skapas. Jag tror att miljöteknik kommer att bli Sveriges centrala tillväxtmotor, eller åtminstone en av dem.

Sverige ska ha en drivande roll och leverera världsledande lösningar för en hållbar framtid. Vi har en miljöteknikstrategi, och det ger företagen förutsättningar att utvecklas och ta sig ut på den internationella marknaden. Det i kombination med fördelaktiga regler för företagandet rent generellt kommer att skapa större förutsättningar för grön tillväxt. Det är marknaden som agerar draglok i energiomställningen, och det är på så sätt som en riktig och långsiktig förändring kan ske.

I Sverige ser vi en fantastisk utveckling när det gäller det förnybara. Det skapar större stabilitet på energimarknaden och minskar sårbarheten de dagar som kärnkraften inte fungerar fullt ut eller vattenmagasinen inte är helt fulla. Energiöverenskommelsen är tydlig. Vi har gått från politisk centralplanering till hållbara spelregler där marknaden fattar investeringsbesluten. Alliansen har tydligt angivit villkoren för ny kärnkraft i Sverige. Den ska stå på egna ben. Det kommer inte att bli fler reaktorer än vad vi har i dag. Inga subventioner till ny kärnkraft kommer heller att ges.

Nu är det upp till dem som vill investera i energi att svara på vilka energislag de vill investera i. Huruvida energiindustrin vill investera i ny kärnkraft eller inte kan bara de svara på. Jag kan konstatera att vi över tid har blivit mindre beroende av kärnkraften samtidigt som kostnaderna för att bygga ut den förnybara energin sjunker. År 2012 presenterade Svensk Vindenergi sin prognos som visade att svenska vindkraftverk skulle producera 7,7 terawattimmar vindenergi. Det, mina vänner, är lika mycket energi som båda reaktorerna i Barsebäck mäktade med under ett år.

Alliansens energipolitik gör skillnad.
(Applåder)

I detta anförande instämde Anders Ahlgren och Ola Johansson (båda C) samt Johan Johansson och Boriana Åberg (båda M).

Anf. 21 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Tack, Helena Lindahl! Givetvis händer det mycket i Sverige som är positivt. Det är jag den förste att tillstå. Helena Lindahls anförande andas mycket framgångar för det förnybara efter 2006, att det är regeringens politik som lett till framgångarna, till installation av förnybar energi och utveckling av biokraft. Men det är inte riktigt sant om vi ska vara historiskt korrekta. Det bygger på den överenskommelse som fanns mellan Centerpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, där bland annat gröna certifikat var en viktig del. Det är grunden för vindkraftsutbyggnaden.

Om vi tittar på hur lång tid det tar att bygga ett vindkraftverk, från planering till färdig produkt, ser vi att det kan ta upp till fem år. Om vi då räknar bakåt från 2013 ser vi att merparten av den vindkraft som i dag har installerats och är i drift beslutades före Alliansens energiöverenskommelse. Det är ganska naturligt att det är på det sättet. Jag vill inte förringa det som händer nu. Alliansen får gärna ta åt sig äran, men vi måste vara historiskt korrekta när det gäller grunden för själva utbyggnaden.

Det finns naturligtvis möjlighet att göra mer, framför allt inom solenergin.

Anf. 22 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Det kanske var mer ett konstaterande av Kent Persson än en fråga. Ja, Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Centerpartiet är föräldrar till gröna elcertifikat. Jag förringar verkligen inte det, utan det var fantastiskt att de kom till. De är också grunden till en del av den utveckling vi har i dag; självklart är det så. Det händer mycket positivt i Sverige, och det ska vi tala om. Vi ska kasta Jante och tala om det som vi gör bra.

Jag var med på en talmansresa, faktiskt med tjänstgörande talman, till Singapore, Malaysia med flera länder. Min känsla då var att Sverige i mångt och mycket beundras för den miljöteknik som vi tagit fram och som vi säljer, liksom för vårt miljö- och energiarbete. Om omvärlden uppfattar Sverige som duktigt på det här området tycker jag nog att vi borde sträcka på oss och säga att vi är duktiga.

Anf. 23 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag sade att jag inte har några problem med det, men vi ska vara medvetna om att vi faller på klimatränkningslistorna från en topplacering ned till femte eller sjätte plats. Det är en dyster läsning. Också Världsnaturfonden har kommit fram till det. Det finns alltså mycket att göra för att återupprätta det goda rykte som vi hade. Man kan leva på sitt goda rykte ett tag, men förr eller senare hinner sanningen i fatt och då får man försöka ta tag i det.

Vi har i debatten i dag hört två av partierna tala för kärnkraften och dess möjligheter, hur viktig den är för att kunna bekämpa klimatförändringarna. Vi har en politik som medger ny kärnkraft i Sverige. Men om man inte kommer fram till att det är lönsamt att bygga, om marknaden säger nej till att bygga kärnkraft, vad har regeringen då för politik för att klara energiförsörjningen i framtiden?

Anf. 24 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! När det gäller kärnkraften är det marknaden som avgör. Vi har angett de spelregler som finns. Vill inte marknaden bygga kärnkraft kommer man inte heller att bygga kärnkraft. Det är det som är det fina med marknadsekonomi; det är marknaden som styr.

Det förnybara byggs ut kraftfullt. Vi har en energimyndighet som utreder två olika perspektiv. Hur kommer framtiden att se ut för kärnkraften? Ska vi behålla den och investera i ny kärnkraft? Hur kommer det att se ut om vi väljer en väg med 100 procent förnybart? Det finns olika möjligheter. Det är klart att det är en utmaning. Jag inser också att kärnkraften står för en stor del av Sveriges energimix i dag. Det är ingenting som man bara kastar över bord.

Men, Kent Persson, har människan lyckats ta sig till månen tror jag att det också finns möjlighet att utveckla olika energislag på bästa sätt.

Anf. 25 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! När jag lyssnar på Helena Lindahl kan jag konstatera att jag håller med om väldigt mycket av det hon säger. Jag gillar hennes beskrivning av invigningen av några vindkraftverk som tre lantbrukare byggt för lokal produktion. Som jag försökte säga i mitt anförande tror jag starkt på det lokala, att man går ihop och bygger vindkraftverk, sätter upp solceller och solpaneler eller satsar på småskalig vattenkraft. Jag tror att den lokala produktionen kommer att öka framöver. Det som Helena Lindahl tar upp låter jättebra.

Jag skulle vilja ställa en fråga om nettodebiteringen. Nettodebitering behövs; det tror jag att vi är ense om. Jag skulle vilja höra om Helena Lindahls syn på behovet av ”riktig” nettodebitering. Eller tror hon att det räcker med det förslag som finns nu, inriktat på skattereduktion?

Åren 1997–2006 hade vi socialdemokrater en bred överenskommelse med Centerpartiet och Vänsterpartiet där vi lade fast mycket av det som fortsätter i dag, som jag beskrev i mitt anförande och som Kent Persson nämnde. Vi skulle samverka för en uthållig, trygg, effektiv och miljövänlig energiförsörjning, med fortsatt avveckling av kärnkraften. Barsebäck avvecklades och stängdes, och elcertifikaten kom till. Det skedde tack vare Centerpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna. Vi tog ansvar där.

Först lyssnar jag på Eva Flyborg från Folkpartiet, som talar om behovet av ytterligare kärnkraftsreaktorer. Sedan lyssnar jag på Helena Lindahl från Centerpartiet, som säger att vi egentligen inte ska ha någon kärnkraft framöver. Det är lite intressant, på tal om splittring inom Alliansen och oppositionen.

Anf. 26 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Precis som Ann-Kristine Johansson vill jag betona de enskildas möjligheter att bidra till det förnybara. Med nettodebiteringen kommer vi att få se ännu mer av det, tror jag. Man känner att man kan vara med och påverka miljön. Samtidigt påverkar det plånboken, och då kan man styra över sin enskilda ekonomi på ett helt annat sätt. Det är bra för människor, och jag ser fram emot det väldigt mycket.

När det gäller energiöverenskommelsen kan jag väl säga så här: Självklart är det fyra olika partier med olika partiprogram, som Cecilie var inne på. Konstigt vore det annars. Vi får lov att fila av kanterna för att komma överens, och då får man både ge och ta. Centerpartiet får igenom mycket av sin energipolitik. Men i dag är vi inte ett jättestort parti. Det ska gudarna veta. Jag hoppas att vi ska bli betydligt större, så att vi kan bestämma ännu mer. Men är man ett mindre parti måste man samverka med andra. Det innebär att man kanske måste tugga i sig exempelvis Folkpartiets blodpudding emellanåt och stå ut med det. Men det innebär också att jag ibland får bestämma vad vi ska äta till middag, det vill säga att vi får igenom en del av de satsningar vi tycker är viktiga. Så ser det ut. Det tror jag att de flesta förstår.

Anf. 27 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Som Helena Lindahl konstaterade är det fyra olika partier och fyra olika partiprogram som samsas. Det är samma sak med oss. Vi socialdemokrater har vårt partiprogram som säger en sak, och Vänsterpartiet och Miljöpartiet har sina partiprogram. Tillsammans skulle vi egentligen kunna sätta oss ned och hitta lösningar över blockgränsen. Jag tror att vi skulle kunna nå en bra och bred samsyn framöver för att få en trygg framtida energiförsörjning som bygger på energi som är bra för människor, hälsa och miljö. Det tror jag är viktigt att ha med sig framöver. När jag hörde Helena Lindahl beskriva Centerpartiets syn på energipolitiken kunde jag som sagt konstatera att vi i stor utsträckning är överens om inriktningen. Jag hoppas att vi kan hitta någon lösning framöver.

Anf. 28 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag håller med Ann-Kristine Johansson om att det är jätteviktigt med långsiktiga spelregler för energibranschen. Man törs inte satsa på vare sig det ena eller det andra om man inte vet vad som kom-

mer att hända om Sverige byter regering. Men vi har en energiöverenskommelse, och Socialdemokraterna är välkomna att ansluta sig till den. (Applåder)

Prot. 2013/14:39
4 december

Energi

Anf. 29 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Helena Lindahl var precis inne på Folkpartiets blodpuding. Vi börjar närma oss jul, så vi får se vilka rätter som kommer att serveras i detta anförande.

Kent Persson sade i sin inledning att detta är hans sista energipolitiska debatt. För min del tror jag att detta är min första. Jag är ersättare i näringsutskottet. I dag ersätter jag Mats Odell, som farit i väg med handelsministern.

Herr talman! Vår tids största utmaning är att minska den negativa påverkan på miljö och klimat, som det redan har talats om i debatten. För oss kristdemokrater är förvaltarskapetstanken, att miljön och våra naturresurser ska förvaltas på ett ansvarsfullt sätt, en grundläggande förutsättning och en god politisk ledstjärna för ett hållbart samhällsbygge. Regeringens vision är att Sverige 2050 ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning utan nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären. Sverige kommer i så fall 2050 att vara ett klimatneutralt samhälle.

En annan stor utmaning är hur vi ska få till fler jobb i Sverige. God tillgång till energi är en förutsättning för utveckling, tillväxt och välstånd. Energiförsörjningen är en av de viktigaste frågorna för näringslivet och för välmående företag. Den är grunden för att fler jobb ska komma till. Svenska företag är beroende av en säker och prisvärd tillförsel av energi. Dessa företag är också grunden för vår gemensamma välfärd.

Jobben är en oerhört het fråga, kanske den allra hetaste när vi nu går in i valåret. Och jobben skapas av företagare. Ibland låter det i den politiska debatten som att jobben skapas genom knapptryckningar i riksdagens kammare. Så är det inte. Jobben skapas av företagare som investerar i sin idé, ibland med blod, svett och tårar, och kämpar för att kunna anställa en eller ett par personer till. Men för oss politiker är det förstås viktigt att skapa goda förutsättningar för företagande. Här är energiförsörjningsfrågan avgörande.

Halva Sveriges bnp kommer från exportindustrin. Vår viktiga tillverkningsindustri är beroende av tillgång till energi till priser som inte slår undan benen på dessa företag i Sverige i den internationella konkurrens som de dagligen möter. En säker energiförsörjning är alltså viktig för den energiintensiva basindustrin, och det är som jag sade en viktig fråga för jobben. Alliansens arbetslinje med jobbskatteavdragen har varit viktig för att fler ska jobba och för att stärka arbetskraftsutbudet. Det är viktigt, herr talman, att stärka efterfrågan på arbetskraft, så att fler företag vill och kan anställa. Därför är också energifrågorna så viktiga.

För att detta ska säkras måste vi i närtid se investeringar i energikällor som inte innebär ökade koldioxidutsläpp eller stora kostnader för vare sig industri eller konsumenter. Kärnkraften är basen för den svenska elproduktionen och en effektiv och driftssäker teknik för elproduktion. Den har låga produktionskostnader och hög säkerhet och är praktiskt taget fri från försurande utsläpp. Genom att vara koldioxidneutral bidrar kärnkraft alltså inte till växthuseffekten och klimatpåverkan.

Det finns partier som påstår att kärnkraft är en icke hållbar och farlig energikälla som inte hör hemma i vare sig det svenska eller det globala energisystemet. Men faktum är att kärnkraften uppfyller ett av de viktigaste kraven som i dag ställs på energiproduktion, nämligen låga utsläpp av växthusgaser. Kärnkraften ska givetvis omgärdas av strikta säkerhetskrav som även omfattar slutförvaring av utbränt bränsle. Morgondagens kärnkraft har potential att vara både säkrare och långt mer effektiv än dagens.

Tyskland ses av vissa som ett föregångsland. Samtidigt måste konstateras att Tyskland snabbt närmar sig en punkt då man kanske tvingas revidera sina planer på att stänga all kärnkraft, på grund av de enorma kostnader som är associerade med energiomställningen. I dag tas de ut i form av höga avgifter, vilket drabbar tyska elkunder mycket hårt.

Sverige har en avundsvärd energisituation med sin bas i kärn- och vattenkraft och en växande andel biokraft. Den ombyggnad av kärnkraften som måste påbörjas inom några decennier bör ske till verk av generation 4. De kan använda vårt utbrända kärnbränsle, som bara är förbrukat till ca 4 procent, under ytterligare flera hundra år. Det sänker halveringstiden för strålningen med 1 000 gånger, ned till ca 300 år. Kärnkraftens största problem omvandlas därmed till en mycket värdefull tillgång.

Herr talman! Kristdemokraterna har i energiöverenskommelsen varit drivande för att befintliga reaktorer ska få ersättas med nya, säkrare och mer effektiva kärnkraftverk. Som jag sade uppfyller kärnkraften att av de viktigaste kraven som ställs på energiproduktion, nämligen låga utsläpp av växthusgaser. Kärnkraften ska omgärdas av strikta säkerhetskrav som även omfattar slutförvaring av utbränt bränsle. Morgondagens kärnkraft har potential att vara både säkrare och långt mer effektiv.

Som jag sade är det samtidigt viktigt att när det gäller energiförsörjningen understryka den oro som finns i många delar av näringslivet, där företag – det var Eva Flyborg inne på – behöver ha en stabil energiförsörjning även när det inte blåser eller när solen inte skiner.

Med den avslutningen yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionerna, herr talman.

(Applåder)

I detta anförande instämde Johan Johansson och Borian Åberg (båda M).

Anf. 30 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag tackar för anförandet, Andreas Carlson. Det här klarade du lika bra som Mats Odell. Han brukar också tala mycket om kärnkraft.

I Alliansen och den borgerliga regeringen har vi tre kärnkraftspartier och ett parti som har en annan uppfattning. Det bådär inte gott för framtiden, tycker jag.

Hög säkerhet, låga utsläpp och stabil energipolitik sammanfattar Andreas Carlson kärnkraftssatsningen med. Sedan tog du också upp frågan om att våra kärnkraftverk snart behöver ersättas – inom två decennier. Det är bara det att den fjärde generationen enbart finns på ritbordet. Om 50–60 år räknar man med att möjligtvis ha den fjärde generationen på plats. Till vilken kostnad har man ingen susning om, men för-

hoppningarna man har är att man ska kunna använda det avfall som redan nu finns upparbetat och som vi inte har lyckats hitta någon lösning på. Det ligger dock väldigt långt fram i tiden.

Givetvis säger man att reaktorerna är säkrare och mer stabila än föregångarna. Det sade man också vid Harrisburg, vid Tjernobyl och vid Fukushima. Varje gång det inträffar en stor olycka någonstans när det gäller kärnkraft har man alltid sagt att det inte kan hända i Sverige, för vi har säkrare kärnkraftverk, och de nya reaktorer som byggs runt om i världen är säkrare än de gamla. När det gäller den fjärde generationen är den också säker – man bygger man in så många säkerhetssystem att jag ställer mig frågan vem som ska vakta väktaren.

Det här går inte. Det är inte en hållbar lösning. Det handlar om inriktningen på energipolitiken. Det handlar om vilket samhälle vi vill ha, ingenting annat.

Anf. 31 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Jag får inledningsvis tacka Kent Persson för de berömande orden om att Mats Odells ersättare här i dag gjorde detta med ett fullgott resultat – i alla fall enligt Vänsterpartiet. Vi får höra vad Mats säger när han kommer hem.

Jag vill också förtydliga att jag inte sade ”två decennier”, utan jag sade ”några decennier”. Det här är någonting som ligger i framtiden, givetvis, men vi tror att det är viktigt att utvecklingen ändå går framåt. Vi tror att kärnkraften måste utvecklas, inte avvecklas.

Kent Persson lyfte fram tre platser där det har skett mycket tragiska olyckor. Givetvis måste den nya generationens kärnkraft och de nya kärnkraftsreaktorer som ska byggas hålla hög säkerhet. Vi i Kristdemokraterna har ofullkomlighetsprincipen inskrivet i vårt partiprogram: Människan är ofullkomlig, och människan kommer att göra fel. Därför är det givetvis viktigt att det inte är *en* väktare, utan en kedja av kontrollinstanser. Det ska vara hög säkerhet, och man ska inte förlita sig på ett par enskilda personer. Det ska vara stabil säkerhet kring de kärnkraftsreaktorer som behöver komma till för att vi ska få en stabil energiförsörjning för det svenska näringslivet.

Anf. 32 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Frågan är: Till vilket pris, och är vi beredda att betala det priset?

Vi talar om en utveckling som ligger 50–60 år fram i tiden. Om vi går tillbaka 50–60 år i tiden, hur såg det ut i Sverige och världen då? Hur kommer det att se ut 50–60 år fram i tiden? Vi har inte en susning. Vi kan se hur det ser ut i dag, hur instabilt det är runt om i världen. Vi kan också se hur mycket som försvinner av det radioaktiva kärnavfalls materialet. Det finns, som jag tog upp i mitt anförande, rapporter i databasen. Där har det också funnits och finns inrapporterat stöld och förlust av uran och plutonium. Det är 16 fall under den här perioden – 16 fall där man inte har en susning om vart det har tagit vägen. Den utvecklingen är Kristdemokraterna beredda att bejaka och fortsätta.

Det finns en risk man inte kan bortse från. Att människan är ofullkomlig är jag den första att medge, och det är just det som är det stora problemet – vi kan inte bygga ett så säkert samhälle att vi kan garantera

säkerhet till 100 procent. Den mänskliga faktorn spelar oss ständigt spratt och lurar oss ständigt att göra nya och felaktiga investeringar.

Vi har förutsättningar i Sverige att bygga ett hållbart samhälle med 100 procent förnybar energi, där energieffektiviseringar är det i särklass viktigaste. Det här handlar givetvis om omtanke om människor och natur. Det ställer vi mot jakten i det här konsumtionskapitalistiska samhället där girigheten tillåts råda. Det är skillnad på politiken.

Anf. 33 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Till vilket pris, frågar Kent Persson mig. Som mina kolleger som företräder Alliansen har varit inne på är det marknaden som styr. Blir det för dyrt kommer det inte att byggas, och då är det kanske inte ett så stort problem som Kent Persson vill göra gällande.

Jag tror att det kommer att hittas lösningar på detta i framtiden. Min tes är nämligen att energieffektiviseringar kanske inte är beskedet till de svenska företag som vill expandera, satsa och möjliggöra för fler människor att komma i arbete. Energieffektiviseringarna i sig kommer inte att vara det som håller i gång de maskiner som kräver en hög nivå av energi i Jönköpings län, som jag kommer ifrån. Det gäller inte minst i Gnosjöregionen där vi har många tillverkningsföretag.

Energieffektivisering är jätteviktigt. Satsningar på förnybar energi är viktigt. Därför satsar regeringen på vattenkraft, men kärnkraft är basen för att vi ska kunna ha en stabil och säker energiproduktion.

Därefter måste man tillägga att det Kent Persson och jag är överens om är att människan är ofullkomlig. Jag ser inte att konsekvensen av det faktum att människan är ofullkomlig är att vi helt och hållet struntar i att säkra energiförsörjningen för konsumenterna och industrin i Sverige.

Därför finns det desto större anledning att rigga ett system där säkerheten är hög som bara den och där man inte förlitar sig på en eller två människor så att den mänskliga faktorn kan påverka. Vi ska ha ett bra, säkert och stabilt system för säkerheten för att vi ska kunna säkra energiförsörjningen för de svenska konsumenterna och den svenska tillverkningsindustrin, som är en förutsättning för att fler ska kunna komma i arbete.

Anf. 34 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! De senaste 40 åren har vi i Sverige gjort en imponerande hållbarhetsresa, och den resan fortsätter nu med oförminskad kraft.

Sedan 1970 har vi lyckats minska Sveriges oljeberoende från 80 procent till dagens 32. Då var vi ett av de allra mest fossilberoende länderna i hela OECD. I dag har vi högst andel förnybart i hela EU.

Den hållbara resan har också varit bra för vår ekonomi. Från 1990 har vi lyckats minska våra växthusgasutsläpp med 20 procent samtidigt som vår ekonomi har vuxit med nästan 60 procent. Vi har visat, i praktiken, att hållbarhet och tillväxt kan gå hand i hand.

Den hållbara resan imponerar också på vår omvärld. Det är en resa som är så stark att den under hösten har fått både USA:s president Barack Obama och Turkiets premiärminister att komma till Sverige för att titta närmare på smart miljöteknik och på smarta svenska energilösningar.

Vi ska fortsätta den hållbara resan, och vi ska fortsätta att vara ett internationellt föredöme. För att vara det behövs långsiktighet, förutsägbarhet och politisk vilja.

Under debatten har var och en som lyssnat själv kunnat höra att det, när det gäller långsiktighet i energipolitiken, finns en bred energiöverenskommelse och en samlad alliansregering som har en tydlig och långsiktig energipolitik och att det finns ett antal alltmer splittrade oppositionspartier.

Sällan har vi sett en så spretig opposition som nu i energipolitiken. För just nu verkar det som om oppositionen varken kan komma överens mellan de politiska partierna eller inom sina egna partier.

Mitt i den oppositionen står Socialdemokraterna som – samtidigt som det förnybara växer så det knakar och energiinvesteringarna i Sverige når all time high – försöker visa statsmannamässighet och ledarskap genom att samma dag som Barack Obama kommer till Sverige skriva debattartiklar och prata ned Sverige genom att hävda att Sverige minsann inte är så bra som USA:s president tror.

Men tack och lov är det varken den inställningen eller den splittrade oppositionen som bär ansvar för svensk energipolitik. För mot en alltmer splittrad opposition står en samlad alliansregering med en samlad energipolitik som ger långsiktighet och tydliga spelregler för de svenska energimarknaderna, en allians som gång på gång visar att den kan leverera kraftfull energipolitik, en allians som inte bara kan slå fast tydliga visioner utan också omsätter dem i riktiga resultat i verkligheten, en allians som satt Sverige på kartan som en internationell förebild som kommer att fortsätta att ligga i internationell framkant.

Den energiöverenskommelse som ligger till grund för alliansregeringens energipolitik är unik i sin bredd. Den täcker alla energislag, den pekar ut tydliga mål och den ger med sina styrmedel en väldigt tydlig riktning. Den tydligheten och den långsiktigheten ger tydliga resultat.

Bara förra året investerades 35 miljarder kronor i energibranschen i Sverige. Nästa år räknar energibranschen med att energiinvesteringarna kommer att öka till den nya rekordnivån 40 miljarder kronor, vilket betyder att energiinvesteringarna i Sverige står för 40 procent av alla industriinvesteringar som görs i vårt land just nu.

Tack vare det producerade vi 2012 mer el i Sverige än vad vi någonsin har gjort samtidigt som elpriset låg på en historiskt låg nivå. Det sker tack vare våra tydliga och framåtsyftande mål och våra stabila styrmedel och spelregler.

Samtidigt gör vi via Svenska kraftnät rekordinvesteringar i våra elnät. Under den första halvan av 2000-talet, när Socialdemokraterna bar regeringsmakten, investerade den regeringen via Svenska kraftnät omkring en halv miljard kronor om året i stamnätet.

Sedan vi i Alliansen tillträdde 2006 har vi kraftfullt ökat investeringsnivån i stamnätet. 2012 investerade vi mer än 3 miljarder i att bygga ut stamnätet, och de kommande fem åren kommer vi att satsa omkring 5 miljarder kronor varje år på att göra det. Det är tio gånger mer än den nivå som den socialdemokratiska regeringen valde. Så tar Alliansen ansvar för Sverige, och så stärker vi vår svenska konkurrenskraft.

Samtidigt växer produktionen av hållbar energi. Tack vare våra smarta och kostnadseffektiva gröna elcertifikat får vi i Sverige just nu

mycket ny förnybar el för pengarna. Sedan alliansregeringen tillträdde 2006 har elen från vindkraften sjufaldigats, och elen från bibränslena har ökat med hela 50 procent. För precis som andra investeringar mår den förnybara elproduktionen bra av våra långsiktiga villkor.

Alliansens gemensamma energipolitiska färdriktning ligger fast. Vi fortsätter att varje dag förbättra Sveriges konkurrenskraft, att stärka vår försörjningstrygghet och att minska vårt lands utsläpp av koldioxid. Grunden är den breda och långsiktiga energiöverenskommelsen. Och utifrån den adderar vi i årets budget flera viktiga reformer som tar oss ännu längre framåt.

Nu bildar vi en ny grön investeringsfond som ska förse nystartade och växande energi- och miljöteknikföretag med statligt riskkapital. Med sina 700 miljoner ska den nya gröna investeringsfonden se till att fler små miljöteknikföretag får chans och möjlighet att växa.

Vi väljer att fortsätta den framgångsrika satsningen på den kommunala energi- och klimatrådsgivningen. Till och med 2017 avsätter vi 560 miljoner kronor för att alla medborgare, företag och organisationer ska kunna få objektiva klimatsmarta råd oavsett i vilken kommun man råkar bo.

Vi förbättrar villkoren för småskalig förnybar elproduktion genom sänkt skatt på egenproducerad förnybar el. Tack vare den reformen blir det mer lönsamt att ta saken i egna händer och bli sin egen solels- eller vindkraftsproducent.

Vi rättar också till den konkurrenssnedvridning som funnits och som drabbat fjärrvärmeföretagen genom att sänka skatten på den el värmeföretagen använder för att producera värme till industrin. De pengar fjärrvärmeföretagen kan spara på det gör nämligen mycket större nytta om de används till nya investeringar i förnybar energi och till ännu smartare värme- och kylteknik.

Herr talman! En av de största klimatutmaningarna för Sverige och för världen är att minska utsläppen från våra transporter. Just därför har alliansregeringen slagit fast prioriteringen att Sverige ska ha en fossiloberoende fordonsflotta till år 2030. Ska vi lyckas med det behöver vi få ut fler miljöanpassade bilar, bussar och lastbilar på våra vägar, och vi behöver öka användningen av förnybara bränslen och förnybar el i våra vägtransporter. Därför lägger vi i höstens budget ytterligare tre nya satsningar i form av ett nytt miljöbilspaket på riksdagens bord.

För det första: Det ska löna sig att köpa en miljöbil. Just därför förlänger vi de förmånliga tjänstebilsvillkoren för de mest miljöanpassade bilarna – elbilarna, gasbilarna och laddhybriderna – med tre år, till och med 2016. Den som står inför att välja förmånsbil ska veta att det lönar sig att välja en miljöbil.

För det andra: Det ska inte bara löna sig att köpa en miljöbil; det ska också löna sig att tanka den med förnybart bränsle. Därför ger vi i budgeten besked om att de höginblandade och rena biobränslena som E85 och biogas ska vara skattebefriade även framöver. De höginblandade, rena biobränslena ska ha bra och långsiktigt goda villkor.

För det tredje: Den som inte kan byta bil just nu, utan måste ha kvar sin bensin- eller dieselbil ett tag till, ska också kunna köra lite grönare. Därför ökar vi nu inblandningen av biobränslen i all bensin och diesel som tankas i Sverige. Med mer förnybart bränsle i varje liter bensin och

diesel kan vi snabbt minska Sveriges samlade koldioxidutsläpp med 270 000 ton per år.

Herr talman! Rekordinvesteringar på energimarknaderna, rekordhöga satsningar av regeringen på energiforskningen, en snabb utveckling av det förnybara och fortsatt omställning av transportsektorn – allt detta är resultat av Alliansens energiöverenskommelse och av våra stabila spelregler för energimarknaderna.

Varje dag ser vi hur vår samlade politik klarar av att leverera de resultat som den splittrade oppositionen saknar. Och varje dag ser vi hur Alliansens politik bygger vidare på ett Sverige med lägre koldioxidutsläpp, mer förnybart, ökad försörjningstrygghet och stärkt konkurrenskraft. Så, herr talman, fortsätter vi i Alliansen att ta ansvar för Sverige.
(Applåder)

I detta anförande instämde Anders Ahlgren och Helena Lindahl (båda C) samt Johan Johansson, Olof Lavesson, Cecilie Tenfjord-Toftby och Boriana Åberg (alla M).

Anf. 35 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Tack, statsrådet! ”En alltmer splittrad opposition” upprepades inte bara en gång, två gånger eller tre gånger. Jag kan försäkra Anna-Karin Hatt att Miljöpartiets, Socialdemokraternas och Vänsterpartiets överenskommelse när det gäller energipolitik fortfarande står fast. Men vi är tre olika politiska partier och för givetvis fram det vi tycker bör poängteras i en debatt.

På samma sätt gör ni här. Ni har en regeringspolitik. Men det jag har hört i kammaren i dag är en splittrad allians med väldigt olika uppfattningar när det gäller till exempel kärnkraften.

Anna-Karin Hatt säger att regeringen står för en samlad energipolitik som är ett internationellt föredöme, tydlig och långsiktig med minskade koldioxidutsläpp. Då funderar jag lite grann på det som har hänt när det gäller kraftvärmén.

Koldioxidskatten på kraftvärme sänktes ju den 1 januari och kommer att sänkas ett steg till. Nu har SCB i sin senaste rapport visat att kol och utsläpp av CO₂ från kraftvärmeverken har ökat med nästan 50 procent under det senaste året.

Min fråga är: Är detta en utveckling som är bra och som regeringen tycker är korrekt utifrån vad statsrådet sade om vikten av att minska CO₂-utsläppen?

Anf. 36 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik:

Herr talman! Det finns en bärande princip som är god att hålla sig till, och den är att vi inte ska jobba med dubbla styrmedel. Det ska vi inte göra på något politiskt område.

Vi ska inte göra det i energipolitiken. Just av det skälet har vi sett till att vi framöver inte heller har dubbla styrmedel för kraftvärmén.

Det i sig ligger inte bakom det faktum att det har skett en viss ökning av kol i kraftvärmén, utan det beror på att produktionen av kraftvärme, både av elen av och själva värmen, har ökat väldigt mycket jämfört med året innan.

Det som har ökat allra mest är dock användningen av bibränslen i kraftvärmem, och det är precis så det ska se ut.

Nu berättar Kent Persson att det tydligen finns en gemensam energiöverenskommelse mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Om det är sant är det en kraftfull nyhet.

Är det sant skulle jag gärna vilja veta vad den överenskommelsen innehåller. Innehåller den Vänsterpartiets syn, där vi ska höja väldigt många skatter, eller Miljöpartiets syn, där – jag har räknat efter – vartannat energipolitiskt förslag är en skatthöjning? Vad innehåller den för besked om kärnkraften och målen för förnybart och energieffektivisering?

Var finns den gemensamma energiöverenskommelse mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet som Kent Persson pratar om?

Anf. 37 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Någon ledamot har pratat om selektivt minne här tidigare. Det kan väl ändå inte ha undgått Anna-Karin Hatt att det finns en överenskommelse mellan våra partier sedan lång tid tillbaka?

När det gäller kärnkraften har vi sagt att den ska fasas ut i den takt vi kan få in förnybar energi och garantera konkurrenskraftiga priser.

Sedan har vi en överenskommelse om certifikatsystemen och utvecklingen av de andra delarna också. Det är i och för sig inget konstigt.

Men frågan jag ställde när det gäller kraftvärmem och den utveckling vi ser där var: Är det här en utveckling som är bra? Vi ser att CO₂-utsläppen ökar i och med att vi har slopat koldioxidskatten på kraftvärme. Är det en bra utveckling? Det var det min fråga var, inte om vi ska ha dubbla beskattningar eller inte.

Anf. 38 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik:

Herr talman! Om det är så att oppositionen har en gemensam överenskommelse om energipolitiken är det en kraftfull nyhet för alla utanför den här kammaren. Då tror jag att det finns mer än en journalist som gärna skulle ta del av den överenskommelsen för att kunna jämföra punkt för punkt.

Hur ser oppositionens samlade syn ut när det gäller det förnybara och energieffektivisering? Hur ser oppositionens samlade ståndpunkt ut när det gäller koldioxidutsläpp, regleringen av och kraven på kärnkraften och så vidare?

Är det så att det finns en sådan överenskommelse ser jag fram emot att ta del av den. Jag ser också fram emot den dag när oppositionen gemensamt kommer att presentera den för väljarna och svenska journalister. Då finns det nämligen en möjlighet för väljarna att ta ställning till reella alternativ.

I dagsläget finns det bara ett presenterat, konkret alternativ, och det är Alliansens energipolitik. Den är bred, täcker alla energislag och ger väldigt långsiktiga villkor.

Det är tack vare den vi nu ser rekordinvesteringar i ny energiproduktion – investeringar som leder till att vi i dagsläget har en trygg energisituation i Sverige.

Vi har en högre elproduktion än vi någonsin har haft, samtidigt som elpriserna är konkurrenskraftiga och förra året låg på en historiskt låg

nivå. Det är bra för svensk industri, det är bra för svenska konsumenter och det är bra för Sverige eftersom Alliansens energipolitik leder till att vi fortsätter ställa om till ett hållbart samhälle.

Prot. 2013/14:39
4 december

Energi

Anf. 39 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Nu har vi lyssnat på de fyra partierna i regeringskretsen, Alliansen. De säger att oppositionen är splittrad. Jag kan bara konstatera att det är de på den borgerliga sidan också.

Centerpartiet vill egentligen inte ha någon kärnkraft framöver. Ni har ju ett stämmobeslut om att den inte ska finnas. Folkpartiet vill bygga mycket mer kärnkraft framöver, och Kristdemokraterna likaså. Jag tror att också Moderaterna vill det.

Sedan säger statsrådet att det är bred långsiktighet i överenskommelsen. Vi har ett val 2014. Vad händer om det blir en ny regering? Då gäller ju inte er överenskommelse. Hur långsiktig och stabil är då den? Detta är humor! Överenskommelsen är ju inte blocköverskridande.

Industrin, energibranschens företrädare och andra efterfrågar blocköverskridande lösningar för just långsiktiga, stabila spelregler. Om behovet av detta är jag och statsrådet överens. Det behövs långsiktiga, stabila spelregler för industrin och för investeringar framöver.

I början av 2000-talet, sade statsrådet, gav den socialdemokratiska regeringen inte Svenska kraftnät tillräckligt mycket pengar och uppdrag för att genomföra satsningar i stamnätet. Men vi hade ju en överenskommelse, så kanske Centerpartiet också har ett litet ansvar för att inte ha drivit på tillräckligt i den överenskommelsen.

Elcertifikaten kom 2003, under vår överenskommelse. Min fråga är: Vad händer med kontrollstationen 2015 när det gäller elcertifikatssystemet?

Anf. 40 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik:

Herr talman! Mot den stabila och långsiktiga energipolitik som Alliansen gemensamt står för står en splittrad opposition och, förefaller det, också en splittrad socialdemokrati. Jag har i debatt efter debatt hört Socialdemokraterna säga att ni vill ha blocköverskridande samtal och enighet om energipolitiken, men precis som på många andra politikområden möts man av en öronbedövande tystnad när man ställer frågan vad det är i sak som Socialdemokraterna tycker och vill med svensk energipolitik. Men kanske kan Ann-Kristine Johansson skingra dimman här i dag.

Om olyckan skulle vara framme och det blir ett regeringsskifte, vad kommer Socialdemokraterna då att göra? Kommer ni att riva upp den energiöverenskommelse och de goda, stabila villkor som finns för alla energislag i dag och som har lett till rekordinvesteringar i ny energiproduktion, till en bättre elförsörjning än någonsin och till att Sverige är bäst på förnybart i hela EU? Eller skulle Socialdemokraterna låta Miljöpartiet och Vänsterpartiet diktera villkoren för energipolitiken i en eventuell framtida socialdemokratisk regering?

Jag hoppas att Ann-Kristine Johansson i den här debatten kan ge svar på tal om vad Socialdemokraterna i sak vill föra samtal om. Att sätta sig med ett tomt papper och kasta ut energiöverenskommelsen genom bakdörren skulle leda till att investeringstakten på svensk energimarknad avstannade, vilket skulle drabba svensk industri och svenska konsumenten-

ter, som är beroende av att vi fortsätter att hålla en väldigt hög takt i omställningen till ett hållbart och försörjningstryggt energisystem.

Anf. 41 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Det var väldigt intressant, och det är visst mycket humor i detta. Vilken energiöverenskommelse talar ministern om när det gäller vad som sker efter valet? Det är ju i Alliansen som ni har en överenskommelse. Vi är ju inte med i den. Vi skulle dock vilja ha en blocköverskridande överenskommelse för att kunna ha stabilitet över valet.

När det gäller socialdemokratisk energipolitik hoppas jag att statsrådet lyssnade på mitt anförande. Där beskrev jag Socialdemokraternas ståndpunkter i energipolitiken. Vi vill ha långsiktiga spelregler. Vi vill ha ökad satsning på förnybart, och inte minst vill vi ha energieffektivisering.

Statsrådet sade inte ett enda dugg om energieffektivisering, som ju egentligen är det glömda bränslet. Där finns det mycket att göra. Vi vill gärna vara med och diskutera det framöver när regeringen nu jobbar vidare med energieffektiviseringsdirektivet.

Jag har i mitt anförande försökt beskriva hur socialdemokratin ser på energipolitiken. Om vi sitter i regeringsställning efter valet 2014 kommer vi att bjuda in er till samtal om en långsiktig energipolitik. Vi kommer att bilda en energikommission där vi tillsammans kan sätta oss ned och ta fram hur framtidens hållbara energipolitik och energisystem ska se ut. Jag hoppas att statsrådet lyssnade på mitt anförande, där jag beskrev vad Socialdemokraterna står för.

Elcertifikaten och kontrollstationen skulle jag vilja höra lite mer om i statsrådets slutreplik, och egentligen också om energieffektiviseringsarbetet som kommer under våren. Till slut vill jag också berömma statsrådet: Det var roligt att du var med i den här debatten. Jag uppskattar att du tog dig tid till det.

Anf. 42 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik:

Herr talman! Vi förbereder nu kontrollstationen för elcertifikatssystemet – vilket vi för övrigt gör tillsammans med Norge eftersom vi nu har världens första gemensamma, gränsöverskridande marknad, för att stödja utbyggnaden av förnybar elproduktion – och kontrollstationen för hela energipolitiken. Detta kommer att genomföras 2015. Då får vi också möjlighet att mäta hur långt vi har kommit i förhållande till 2020 och om vi behöver göra några justeringar av styrmedlen för att nå de mål som vi har satt upp.

Om Alliansen vinner regeringsmakten för tredje gången, vilket vi är fast inriktade på att göra, kommer den nuvarande energiöverenskommelsen att fortsätta gälla. Alliansen har en gemensam överenskommelse. Det är detta som är skillnaden mellan Alliansen och oppositionen. Visst är det fyra partier i Alliansen som alla har lite olika åsikter i energifrågorna, men skillnaden mellan oss och er är att vi har satt oss ned och kommit överens. Vi har tittat på energibehovet och kommit överens om hur en gemensam energipolitik ska se ut. Vi har beslutat om den och reglerar på den.

Vi gav Socialdemokraterna och hela oppositionen chansen 2009 att sluta upp bakom energiöverenskommelsen. Den gången valde Socialdemokraterna och resten av oppositionen att ställa sig vid sidan av. Det var

synd. Om Socialdemokraterna hade varit mogna att ta ställning för energiöverenskommelsen, vilket vad jag kan bedöma borde ligga också i Socialdemokraternas intresse, hade det varit bra för Sverige och för svensk industri.

Nu vet jag dock inte riktigt hur jag ska tolka Ann-Kristine Johansson. Hon säger att hon är för mer förnybart och för ökade satsningar på energieffektivisering. Båda de delarna finns i energiöverenskommelsen. Då blir ändå Socialdemokraterna svaret skyldiga: Vad är det som gör att Socialdemokraterna i dag inte kan ställa sig bakom inriktningen på Alliansens energiöverenskommelse och på befintlig energipolitik?

Anf. 43 HELENA LEANDER (MP) replik:

Herr talman! Tack, statsrådet, för redogörelsen för en resa som Sverige har gjort från 1970-talet och framåt, där det har skett mycket stora framsteg. Någonstans på vägen utmynnade det hela i att vi ska tacka alliansregeringen – det var lite oklart om du menade att det var för allt som hänt sedan 70-talet eller möjligen det som hänt på slutet. Det får väl vara osagt.

Jag hade tänkt fråga ungefär samma sak som Kent Persson, om vi bara stillatigande ska se på att kolanvändningen ökar i Sverige och acceptera det som en konsekvens av regeringens politik eller om det kan finnas anledning att förändra politiken för att minska användningen i framför allt kraftvärmeverk. Jag misstänker dock att jag inte skulle få mer svar än vad Kent Persson fick, så jag tänker i stället tala om bilar och bränslen.

Vi fick några besked från energiministern om de förändringar som görs för miljöbilar, eller kanske snarare icke-förändringar. Man tar alltså inte bort nedsättningar och skattefriheter som redan finns, utan de får ligga kvar. Men det finns också några nyheter, till exempel kvotplikten. Man behåller också skattefriheten för höginblandade energidrivmedel som är förnybara, men man tar inte med till exempel HVO:er, hydrerade vegetabiliska oljor, som också kan vara förnybara och nog så goda. Det är en fråga som det skulle vara intressant att dyka djupare i.

Det är också lite bekymmersamt att man tar bort kravet på att etanolen ska vara odenaturerad, vilket i praktiken innebär lägre krav på klimatprestanda. Som kravet är utformat i dag – och nu blir det jättetekniskt – innebär det i praktiken att svensk etanol har en klimatprestanda på i snitt 62 procent medan EU:s krav bara är 35 procent i dagsläget. Om man då tar bort det svenska kravet får vi alltså in etanol med sämre klimatprestanda. Kan det finnas anledning att ha någon form av övergångsregler i väntan på att EU:s högre krav på klimatprestanda träder i kraft 2017 så att vi slipper en övergångsperiod då klimatprestandan på biodrivmedel rent av minskar?

Anf. 44 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik:

Herr talman! Vi ställer höga krav på hållbarhet på de biobränslen som används i transportsektorn. Det gör vi tillsammans med resten av EU, och vi diskuterar just nu i EU-systemet hur de regelverken ska kunna skärpas framöver. Det är grunden för den syn som vi har. Biobränslen är bra, för de minskar koldioxidutsläppen. Men vi ska se till att de är hållbart producerade, och det ser EU:s hållbarhetskriterier till.

Omställningen av transportsektorn är en av de viktigaste uppgifter som vi har framöver. Jag ser fram emot att om bara några veckor ta emot förslagen från utredningen om en fossiloberoende fordonsflotta och att vi därefter i den här kammaren och ute i samhället ska kunna diskutera vilka av förslagen vi gemensamt vill gå vidare med för att se till att ställa om till en fossiloberoende fordonsflotta till 2030.

Att Miljöpartiet vill vara ambitiöst när det gäller energipolitik kan det inte råda någon tvekan om. Det händer då och då att jag håller med om en del åsikter som Miljöpartiet för fram. Problemet med Miljöpartiet är inte främst Miljöpartiets idéer, utan problemet är att Miljöpartiet väldigt sällan lyckas omsätta idéerna till verklighet.

Jag skulle vilja ta utvecklingen när det gäller den förnybara elen som ett tydligt exempel. Visst, i dag säger Miljöpartiet att man stöder de gröna elcertifikaten. Men sanningen är att Miljöpartiet inte vid ett enda tillfälle när vi i den här kammaren har fattat beslut om de gröna elcertifikaten har valt att medverka i de besluten.

År 2003 var det Centerpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som införde dem. År 2006 var det Centerpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som förlängde dem. År 2010 var det alliansregeringen som höjde ambitionerna, och 2011 var det vi som öppnade dem för den gröna elcertifikatsmarknaden.

Problemet med Miljöpartiet är inte att Miljöpartiet vill väl när det gäller miljö och energi. Problemet är att Miljöpartiet väljer att ställa sig vid sidan av när vi ska fatta beslut som leder till konkret handling här i Sveriges riksdag.

Anf. 45 HELENA LEANDER (MP) replik:

Herr talman! Frågar du mig skulle jag säga att problemet med Miljöpartiet är att vi inte sitter i regeringen. Det är mycket lättare att genomdriva sina förslag om man sitter i regeringen. Sitter man i opposition kan man lägga fram en massa bra förslag om ännu högre ambitioner i elcertifikatssystemen, om hur man skulle kunna gå vidare med nettodebitering på ett sätt som efterfrågas av aktörerna i stället för den halvmesyr som regeringen lägger fram, om olika sätt att stödja utbyggnaden av förnybar energi och om energieffektivisering. Men vi sitter inte i regeringen. Därför har vi haft svårt att driva igenom förslagen, av förståeliga skäl.

Anna-Karin Hatt sitter inte bara i regeringen. Hon är också energiminister. Då har man ett lite tyngre ansvar att göra bra saker. Energiministern gör absolut en del bra saker – det vill jag inte förneka – men också en del som är mindre bra. Och ibland kan det vara så att Centerpartiet vill väl, men sedan har man Anders Borg från Moderaterna som sitter och bromsar.

Om vi återgår till det här med bilar kan jag tala om idén med bonusmalus. Det handlar alltså om att man inte bara ska stödja den som har råd att köpa en elbil, vilket trots allt är en ganska liten andel av befolkningen. Man ska då ha ett system som gör att alla som står i begrepp att köpa en ny bil får en push att köpa en lite bättre bil. Man har helt enkelt en skala, beroende på bilens utsläpp. Och det lönar sig alltid att köpa en lite snålare och lite renare bil.

Jag vet att Centerpartiet också tycker att det är en bra idé, men man har hittills inte lyckats få med sig övriga i Alliansen på det. Jag vet inte om Centerpartiet tycker att det är en bra idé att man nu släpper fram biodrivmedel med sämre klimatprestanda och att man inte har samma skattefrihet för hydrerade vegetabiliska oljor när det gäller de höginblandade biodrivmedlen.

Jag har en hel del punkter där jag önskar att Centerpartiet skulle kunna komma lite längre. Centerpartiet sitter faktiskt i regering. Då kommer också ett ansvar att leverera.

Anf. 46 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik:

Herr talman! Nu försöker Helena Leander gömma sig och förklarar att skälet till att Miljöpartiet i den här kammaren inte har deltagit i beslutet är att man inte sitter i regeringen. Jag kan upplysningsvis säga att det inte finns något hinder. Oavsett om man sitter i regering eller i opposition kan man faktiskt medverka och vara aktiv i de beslut som tas.

Faktum är att Centerpartiet är det enda parti i den här riksdagen som oavsett om vi har suttit i regering eller opposition har varit med om varje viktigt energipolitiskt beslut de senaste årtiondena. Vi ser nämligen att energipolitiken är blodomloppet i Sverige och i svensk ekonomi.

Vi i Alliansen har slutit en historisk energiöverenskommelse där vi tillsammans ser till att satsa ordentligt på omställningen till ett hållbart energisystem. Det innebär till exempel att vi från och med i år satsar 1,3 miljarder på energiforskning, vilket växer till rekordnivån 1,4 miljarder om året från 2016.

Nu går vi vidare och inför ett skatteavdrag för egenproducerad el för att få nettodebiteringen på plats. Vi har genomfört ett väldigt uppskattat program för energieffektivisering i industrin, och vi ser nu hur den förnybara energin växer så det knakar och hur vi producerar mer el än någonsin i det här landet.

Apropå bilar låter det i Miljöpartiets värld, och när man läser era förslag, som om all förändring ska ske över en natt. Det är också därför som Miljöpartiet föreslår en koldioxidskattehöjning, så att priset på bensin skulle öka med 70 öre per liter över en natt. En sådan höjning skulle inte vara särskilt bra för miljön. Och den skulle framför allt slå på dem som behöver bilen allra mest, barnfamiljer och människor som är bosatta utan tillgång till kollektivtrafik. Så kan man inte bete sig. Människor måste få en chans att hänga med i omställningen.

Vi ska, när vi ställer om till en fossiloberoende fordonsflotta, se till att jaga utsläppen. Men vi ska inte jaga de människor som är beroende av bilen för att leva, arbeta och studera i hela landet.

(Applåder)

Anf. 47 INGEMAR NILSSON (S):

Herr talman! Vi debatterar alltså näringsutskottets betänkande NU3 om energi, om någon mot förmodan skulle ha missat det. Låt mig inledningsvis passa på att yrka bifall till reservationerna 1, 5 och 11.

När energifrågorna och kanske i synnerhet frågor som rör el debatteras och diskuteras i riksdagen, men också ute i samhället i övrigt i olika sammanhang, handlar det nästan alltid om antingen hur el ska produceras eller vilket pris den har eller borde ha, med eller utan skatter. Jag

tycker att dagens debatt understryker att just fokuseringen på hur den ska produceras är ganska tydlig.

Välkända debattfrågor handlar om hur den ska produceras, om det ska vara kärnkraft eller inte, vattenkraftens förutsättningar och framtida roll samt förutsättningarna för utbyggnaden av förnybar elproduktion, som vindkraft och solex.

Ibland, lite beroende på var diskussionen förs, kan frågorna handla om huruvida vi har en avreglerad elmarknad i Sverige eller inte och om de stora aktörerna på elmarknaden och energimarknaden sköter sig eller inte.

Debatten handlar alltså i allt väsentligt om produktionen av och handeln med el. Mer sällan diskuterar och debatterar vi det som, så att säga, ligger där emellan, elnäten. Ändå är just elnäten en grundläggande förutsättning för att elen, oavsett hur den produceras, ska kunna levereras av ett elhandelsbolag till slutkunden – ett företag, en offentlig aktör eller privatpersoner. Därför tänkte jag, här och nu, ägna ett par minuter åt att prata lite grann om nätfrågorna och deras betydelse för energipolitiken i Sverige och deras roll i det här betänkandet.

Elnäten i Sverige består av olika delar. De består av stamnätet, regionnäten och lokalnäten. Alla tre är lika väsentliga och lika viktiga. I betänkandet behandlas några frågor som handlar om stamnätet. Den totala utvecklingen inom nätområdet får vi anledning att återkomma till i betänkanden och i de debatter som kommer att äga rum i riksdagen under våren.

Herr talman! Stamnätet är fundamentalt när det gäller att klara överföringen av el från olika produktionsplatser över landet till respektive underliggande regionnät. I det sammanhanget är överföringskapaciteten från norr till söder inom landet central. I norr produceras merparten av vattenkraften i landet. I nuläget sker också den kvantitativt största utbyggnaden av vindkraften i den norra delen av landet.

Bristen på överföringskapacitet leder till det som kallas för flaskhalsar, som var en av orsakerna till att vi införde de så kallade elområdena i Sverige. Sedan 2011 är Sverige som bekant indelat i fyra elområden.

De prisskillnader som uppkommer – de är av varierande storlek, ska understrykas – mellan elområdena beror i huvudsak på bristande eller, snarare, otillräcklig överföringskapacitet. Mest påtagligt blir det för dem som befinner sig i elområde 4, nämligen längst ned i södra delen av Sverige.

Med en kombination av bristande överföringskapacitet och en obalans mellan produktion och konsumtion i det området får kunderna i elområde 4 därför ett högre elpris än resten av landet. Så är det inte hela tiden men ofta nog för att påverka inte minst företagen i regionen.

Kritiken mot införandet av elområdena har varit omfattande. Från oss socialdemokrater har inte minst sättet som införandet av elområdena genomfördes på kritiserats, bland annat med en KU-anmälan. Kritiken tar naturligtvis sin utgångspunkt i det faktum att skillnaden i elpris leder till att konkurrensförutsättningarna mellan företagen i Sverige snedvrids jämfört med tidigare. På samma sätt leder till det till orättvisa mellan privatkonsumenter i olika delar av landet.

Den enskilt viktigaste insatsen för att motverka effekterna av elområdenas införande är därför att eliminera de flaskhalsar som finns, i första

hand genom ökad överföringskapacitet och genom att satsa på utbyggd produktionskapacitet i den delen av landet.

Utbyggnaden av stamnätet och därmed också ökad överföringskapacitet kräver, som också har nämnts tidigare, kraftfulla investeringar under en lång rad år framöver. Nu byggs Sydvästlänken, och det är bra – men det kommer att krävas mer. Anslagen i Svenska kraftnäts perspektivplan 2025 är bra, men det behöver göras mer för att klara de utmaningar vi står inför. Av den anledningen anser vi socialdemokrater – vilket vi understryker i betänkandet – att Svenska kraftnäts investeringsram behöver ses över.

Ansvar för det svenska stamnätet ligger hos Affärsverket svenska kraftnät. Därmed blir också Svenska kraftnät en kritisk framgångsfaktor när det gäller utvecklingsfrågorna för framtidens elnät i Sverige. Då handlar det inte enbart om investeringar i överföringskapaciteter i det befintliga nätet, utan det handlar också om att vara en aktör för utveckling. Vi vill att Svenska kraftnät ska driva på utvecklingen, till exempel med hjälp av innovationsupphandling och genom att vara en aktiv part för att utveckla ny teknik på elnätsområdet.

Framtidens elnät handlar i mångt och mycket om nya förutsättningar. Många pratar om smarta elnät. Om det finns en gemensam definition av det begreppet – jag tycker att det är tveksamt – passa på att ställa frågan till alla som pratar om smarta nät: Vad är din definition av ett framtida smart elnät? Men att framtiden kommer att kräva en större flexibilitet i nätet till följd av en ökad variation i såväl produktion som konsumtion av el torde vara ställt utom allt tvivel. Att mer av såväl produktion som distribution i framtiden kommer att ske lokalt är spännande och utmanande.

Herr talman! Svenska kraftnät har en nyckelroll när det gäller förutsättningarna för anslutningen av ny produktion, främst vindkraft, såväl landbaserad som havsbaserad, till nätet. Inte minst när det gäller havsbaserad vindkraft behöver utvecklingen gå framåt. Här är Svenska kraftnät regeringens främsta och viktigaste instrument. Då är det viktigt – helt avgörande – att regeringen formulerar ett uppdrag som ger Svenska kraftnät förutsättningarna att bidra till ökad produktion av förnybar el i Sverige till minst den nivå som riksdagen har lagt fast. Vi socialdemokrater har dessutom en högre ambition än regeringen när det gäller andelen förnybar elproduktion. Inte minst därför har Svenska kraftnät en central roll för oss i vår energipolitik.

Än en gång, herr talman, yrkar jag bifall till reservationerna 1, 5 och 11.

Anf. 48 JOHAN JOHANSSON (M):

Herr talman! Vad händer om elpriset ändras? Hur påverkar det jobb, boende och ekonomi för familjen? Det enkla svaret är att företag och familjer får det tuffare när priserna går upp och lite lättare när priserna går ned. Det tror jag att de flesta av er kan hålla med om.

Sverige är ett fantastiskt land. Bland annat finns statistik för det mesta. SCB:s statistik för slutanvändning efter region, förbrukarkategori och bränsletyp ger mycket information. I mitt hemlän, Norrbotten, använde industrin 3,1 terawattimmar 2009, vilket var ca 7 procent av industrins elanvändning i landet.

Låt oss titta vidare på frågan. Industrin i Norrbotten har ett förädlingsvärde på drygt 6 miljarder. Företagens totala kostnader var ca 40 miljarder, och industrin hade 14 000 anställda.

Nu undrar nog några vart jag är på väg med denna utläggning. Jag vill göra en enkel uträkning. Det är lätt att få fram ett svar. Konsekvensen av en prisförändring med dessa utgångsvärden blir att 1 öres ökning av elpriset per kilowatt innebär för industrin i Norrbotten ökade kostnader med 31,2 miljoner. Det är 0,5 procent av industrins förädlingsvärde eller 2 300 kronor per anställd.

En prishöjning med 1 öre motsvarar kostnaderna för 52 anställda, om man utgår från att varje anställd i industrin kostar 600 000 kronor per år. En prishöjning om 20 öre skulle motsvara 1 040 jobb bara i Norrbotten.

En ökning av elpriserna sker naturligtvis genom en dynamisk process där industrin successivt kanske kan anpassa sig till de förändrade förutsättningarna. Stora elanvändare agerar direkt på spotmarknaden. De påverkas direkt av ökade elpriser. Det som också spelar en roll i sammanhanget är företagets förmåga att vältra över kostnaderna på slutkunden. Det kanske man kan göra på en hemmamarknad, men jobbar man på en exportmarknad är det bra mycket svårare.

Om elpriserna är på väg uppåt är det också en tydlig signal som har betydelse för investeringsviljan i företag. Det blir helt enkelt svårare att räkna hem en investering. Jag besökte Kappa Kraftliner i Piteå för tre veckor sedan. De säger att deras konkurrensförhållanden är ungefär likadana som för Kappas fabriker i Österrike och Tyskland. Var hamnar en investering framöver om elpriserna går upp?

Herr talman! Vi går nu mot juletider. Vad är då lämpligare att tala om än effektbalansen? Kanske denna jul blir som julen 2010, då vinterns högsta elförbrukning inträffade två dagar före julafton mellan kl. 17 och 18. Under denna timma uppgick förbrukningen till 26 700 megawatt.

Det var kallt i hela riket, julskinkorna griljades, dammsugaren, tvättmaskinen och julstöket var i full gång. Huvuddelen av elförsörjningen vid den tidpunkten, 87 procent, tillgodosågs genom inhemsk produktion, medan resterande del, 13 procent, var import från Danmark, Finland, Norge och Tyskland. Vid tillfället fanns 2 163 megawatt vindkraft installerad. Sedan dessa har det hänt mycket på vindkraftsområdet. Men vid just det tillfället var produktionen bara 330 megawatt, alltså ungefär 15 procent av installerad kapacitet.

Produktionen i värmeverken var på 3 380 megawatt. Oljeanvändningen vid värmeverken var förhållandevis hög eftersom det behövdes extra energi i fjärrvärmenäten. En stor mängd miljöförstörande reservkraft användes också vid det tillfället.

Vindkraften är ett välkommet inslag i vår energimix. Den har byggts ut mycket, och den ska byggas ut mer. Det är mycket glädjande att den ökar. Just den här dagen, före julafton, blåste det väldigt lite. Om det inte blåser måste man kompensera med annat kraftslag eller import.

Ökade volymer av vindkraft innebär också ett ökat behov av att transportera kraft. Det finns stora geografiska variationer i vindhastigheten. Om det är lite vind i öster kanske det blåser mer i väster, det vill säga kraften måste överföras från var produktionen sker. Med hjälp av elcertifikatssystemet investeras och byggs mycket ny elproduktion. Vid en långsam efterfrågeutveckling kan utbyggnaden leda till ett kraftöverskott

som vid lönsamhet kan exporteras till kontinenten, förutsatt att det finns överföringskapacitet.

Det här exemplet som jag har tagit upp visar att Sverige har behov av en viss överproduktionskapacitet. Den behövs för att vi ska få stabila priser och även för att vi inte ska få kapacitetsbrist vid toppar. Exemplet visar också på vikten av överföringskapacitet inom landet och även i norra Europa.

Herr talman! Jag har nu visat hur konsekvenserna för industri och hushåll vid tämligen modesta prishöjningar slår. Jag har även pekat på vikten av effektbalans och behovet av god överföringskapacitet. Propositionen visar med stor tydlighet att just dessa frågor tas på största allvar och är prioriterade hos regeringen. Statsrådet Hatts anförande underströk detta mycket väl.

Tyvärr kan jag konstatera att det största oppositionspartiet, Socialdemokraterna, inte riktigt delar denna syn. De kanske gör det i retoriken, men inte i praktiken. De velar internt om kärnkraftens vara. Den partner som de helst vill samarbeta med vid en eventuell regeringsbildning, Miljöpartiet, har till och med gått ut och sagt att de vill avveckla minst två reaktorer under kommande mandatperiod.

Jag kan inte se detta på annat sätt än att Socialdemokraternas och Miljöpartiets energipolitik inte verkar leda till annat än sämre konkurrenskraft, färre jobb och ett ökat beroende av smutsig energi och därmed sämre klimat. Är det vettigt?

Herr talman! Vad händer om Socialdemokraterna med Miljöpartiet i regeringsställning lägger ned till exempel Forsmark 1 och Forsmark 2? Dessa två reaktorer har en installerad effekt på 2 268 megawatt, och årsproduktionen beräknas till 17,2 terawattimmar. Om vi nu byter ut Forsmark 1 och Forsmark 2 mot vindkraftverk, som i och för sig vore det bästa sättet att byta ut dem, hur många vindkraftverk blir det då?

Jag lutar mig nu mot Elforsks beräkningar som visar att i fallet Forsmark 1 och Forsmark 2 krävs det antingen 1 768 stora vindkraftssnurror eller 6 048 små snurror eller naturligtvis en kombination av små och stora.

Avvecklingen av gammal kärnkraft innebär en stor påverkan på elmarknaden i form av ökad produktion i befintlig kraftproduktion som ofta är fossil, ny kraftproduktion, ökad import av el och ökade elpriser för konsumenterna och även för handelssystemet för utsläppsrätter. Kunskapen om detta är väl utbredd i Sverige. Erfarenheterna från Barsebäck visar att effekterna var omfattande.

Ett sådant beslut att lägga ned två reaktorer under kommande mandatperiod påverkar inte bara Sverige utan hela Europa. Det förväntas leda till ökade elpriser.

Det som också händer är att det får stora effekter på kraftbalansen och effektbehovet i systemet. Det svenska elsystemet har i dag en marginal på ca 1 400 megawatt under en så kallad tioårsvinter då efterfrågan på el är som störst. Om man lägger ned Forsmarks reaktorer innebär det att drygt 2 300 megawatt tas bort från systemet. Det finns alltså stor risk att vi får effektbrister i systemet, framför allt då det är torrt i våra vattenmagasin.

Vidare har Forsmarksverket betydelse vid överföring av el från Norrland till södra Sverige. Stamnätet skulle inte fungera alls i många län i

östra Sverige, däribland Stockholm, om Forsmarksverket skulle läggas ned. Denna uppgift har tagits fram av Svenska kraftnät.

Vi ser alltså att det skulle finnas risk för energibrist, effektivitetsbrist, överföringsproblematik och ökade nätkostnader. Vi är egentligen inne på det som Ingemar Nilsson tog upp i sitt anförande då han talade om vad som hände i prisområde 4. Exemplet Barsebäck förskräcker, då Socialdemokraterna med stöd av andra partier lade ned anläggningen innan nätet och överföringskapaciteten var utbyggda.

(Applåder)

I detta anförande instämde Cecilie Tenfjord-Toftby och Boriana Åberg (båda M).

Anf. 49 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Jag begärde ordet av en alldeles speciell orsak. Jag tycker att Johan Johansson i inledningen av sitt anförande på ett alldeles utmärkt sätt beskrev vad en höjning med 1 öre av elpriset betyder för industrin i Norrbotten.

Då kan jag som bor i Småland inte låta bli att mycket snabbt föra över detta till våra fyra olika elprisområden. I vardagen betyder det för dem som driver företag i elprisområde 4 och får en höjning med 1 öre av elpriset att de kommer i exakt den situation som Johan Johansson gav exempel på utifrån ett Norrbottenperspektiv. Jag tackar särskilt för denna uträkning.

När det gäller antalet jobb – 52 anställda – gäller detta i södra Sverige också. Alla företag i södra Sverige, särskilt de elintensiva, lever i precis denna situation varje dag. Och de är ute på en konkurrensutsatt global marknad.

Herr talman! Mot bakgrund av Johan Johanssons sifferexercis här, då han så tydligt visade på problematiken när det gäller en höjning med 1 öre av elpriset, hoppas jag att vi här från Sveriges riksdag i bred majoritet kan komma överens om att det måste bli någon ordning vad gäller prisskillnaden på elen för alla våra svenska företag, och särskilt för industrin, så att vi klarar konkurrensen på den globala marknaden.

Anf. 50 JOHAN JOHANSSON (M) replik:

Herr talman! Konsekvenserna blir stora, kanske inte av en ettöring men framför allt om det blir en tioöring eller kanske till och med mer än så.

Exemplet Barsebäck handlade om att Socialdemokraterna går fel väg. De lade ned kärnkraftverket innan man hade fixat till överföringskapacitet. Det är alltså ett problem som är skapat av Socialdemokraterna.

Jag har en fråga: Tänker ni göra om samma misstag när ni kanske går in i en ny regering tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet? Båda dessa partier förordar att kärnkraften ska avvecklas. Miljöpartiet förordar att minst två reaktorer ska avvecklas under kommande mandatperiod. Vi kommer alltså att få en ny sådan situation redan före 2018. Är det lämpligt?

Jag blir lite fundersam när jag hör det som jag nästan tolkar som en vädjan till Alliansen. Ni säger: Vi vill inte samarbeta med våra kamrater

på den rödgröna sidan. Kan inte ni komma och hjälpa oss med energiöverenskommelsen? Vi vill vara med er.

Säger ni egentligen inte att ni vill ansluta er till oss?
(Applåder)

Prot. 2013/14:39
4 december

Energi

Anf. 51 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Med anledning av att Johan Johansson begär replik försöker han måla en bild av någonting som inte är riktigt sant.

Det är väl Moderaterna och alliansregeringen som styr Sverige? Det är väl ni som har kommit överens med EU och kommissionen om att Sverige ska vara indelat i fyra olika prisområden? Detta i sin tur skapar olika priser för oss konsumenter och för företagen vid olika tider av året. Detta i sin tur gör att de svenska företagen inte har samma förutsättningar när det gäller konkurrensen därför att elpriset spelar roll, särskilt för de företag och de industrier som är elintensiva. För ett företag kan en höjning av elpriset med 1 öre innebära 100 000 kronor om året. Om det går upp med 4–5 öre, vilket det har gjort, betyder det mycket. Det finns också uträkningar i snitt mellan elprisområde 1, alltså Norrbotten där Johan Johansson bor, och elprisområde 4, södra Sverige där jag själv bor. Det är klart att det då blir en gigantisk skillnad när det gäller möjligheterna att konkurrera med andra företag.

Det är väl detta som alliansregeringen under den tid som den haft ansvar för detta har gått med på, och det är det som det handlar om. De andra delarna handlar om historia.

Till svenska folket kan man säga att utifrån den energiöverenskommelse som vi i oppositionen har sedan 2009, då alliansregeringen stängde dörren, kommer vi att kunna komma överens och jobba långsiktigt inför framtiden.

Anf. 52 JOHAN JOHANSSON (M) replik:

Herr talman! Nu blev det märkligt. Det hänvisades till oppositionens energiöverenskommelse ännu en gång och att man ska komma överens.

Två partier säger att de ska avveckla kärnkraften. Ett partis partiledare har till och med sagt att man inte kommer att sätta sig i en regering som är för kärnkraften.

Carina Adolffsson Elgestam säger nu tydligt att Socialdemokraterna ger vika för Vänsterpartiets och Miljöpartiets krav. Kärnkraften kommer att avvecklas, kanske redan med start under kommande mandatperiod.

Anf. 53 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Jag kan nu säga till alla företagare runt om i Sverige, särskilt till dem som konkurrerar i elprisområde 4, att Alliansen och Moderaterna inte har tillstymmelse till svar när det gäller den konkreta fråga jag ställde om elprisområden i debatten.

Jag valde att gå upp och berömma uträkningen och den betydelse 1 öre har för jobben, det vill säga det Johan Johansson sade i sitt anförande. Men Johan Johansson talar bara om kärnkraft och svarar inte på frågan.

Vilket elpris industrin har betyder mycket för jobben och tillväxten, precis som Johan Johansson sade i sitt anförande. Men när det blir en

konkret fråga – detta vill företag runt om i hela landet veta – finns inget svar över huvud taget.

I anförandet var det alltså bara retorik. I verkligheten vill man tyvärr inte göra något åt elprisområdena så att våra svenska företag ska få möjlighet att konkurrera med lika villkor på en global marknad. Jag kan bara beklaga det.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 12 §.)

9 § Migration

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU2
Utgiftsområde 8 Migration (prop. 2013/14:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 54 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Vi ska nu debattera socialförsäkringsutskottets betänkande *Utgiftsområde 8 Migration*. Socialdemokraterna har flera reservationer i detta betänkande, men för tids vinnande yrkar jag bifall till reservationerna 8, 9 och 13.

Vi socialdemokrater värnar den reglerade invandringen men också rätten att ansöka om asyl som är en grundläggande mänsklig rättighet. Den utgår från människors behov av skydd och deras fruktan för förföljelse.

Varje person som ansöker om asyl i Sverige ska få en individuell och rättssäker prövning samt beslut inom rimlig tid. Sverige har länge ansetts som ett föredöme både när det gäller att ge människor skydd och att vara påverkande för stabilisering och demokratisering av regioner i världen. Den traditionen vill vi bibehålla och värna.

Vi vill bejaka den globala migrationen liksom uppmuntra den cirkulära migrationen. Vi vill också verka för en politik som motverkar kriminella inslag liksom den förföljelse som utgör skäl för att människor tvingas fly.

Sverige måste vara pådrivande för ett humanitärt asylsystem som ger skydd och skapar stabilitet i en alltmer globaliserad värld.

Rätten att söka asyl är del av FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och en grundpelare för svensk socialdemokrati. Det är som sagt en rättighet som utgår från de människor som har behov av skydd och som grundas i deras fruktan för förföljelse.

Det är viktigt att EU:s medlemsländer tar ett solidariskt ansvar för flyktingmottagandet. I ett gemensamt asylsystem måste en hörnsten vara att asylsökande får en rättvis och rättssäker behandling oavsett vilket land de kommer från till EU. Det ska respektera mänskliga rättigheter och bygga på tillit mellan länderna. Vi måste ha ett solidariskt system där vi gemensamt delar på ansvaret för detta.

Herr talman! Vi anser att barnperspektivet i asyl- och flyktingpolitiken måste stärkas, och praxis i ärenden som rör barn måste mildras. Barnets bästa ska vara vägledande vid alla beslut som rör barn – något som måste uppmärksammas av alla berörda myndigheter.

Vi har vid flera tillfällen påpekat att vi anser att begreppet ”synnerligen ömmande omständigheter” i utlänningslagen har tolkats alltför restriktivt och har därför föreslagit att det ska ändras till ”särskilt ömmande skäl”.

Regeringen och Miljöpartiet utlovade innan sommaren en sådan förändring, men fortfarande har detta inte kommit till stånd. Det framhålls att det ska komma i april 2014. Kommer det ett förslag? Varför, Miljöpartiet och regeringen, ska det bara omfatta barn och inte vuxna?

De satsningar som har gjorts för att utreda kvinnors asylskäl måste fortsätta, till exempel när det gäller möjligheter att få välja handläggare, tolkar och offentliga biträden. Det gäller också för att kunna hantera kvinnors och mäns olika skäl för att söka asyl och de skillnader som kan förekomma.

Det är av stor vikt att Migrationsverket ges resurser för utbildning och kompetensutveckling för att kunna hantera kvinnors och mäns skäl för asyl liksom att personalen utbildas och kompetensutvecklas i att hantera barns och även hbt-personers speciella skäl vid asylansökan.

Kommer man från ett land där hbt-personer, alltså homosexuella, bisexuella och transpersoner, systematiskt förföljs och där det är kriminellt att vara homo- eller bisexuell och belagt med dödsstraff kan det vara svårt att omgående berätta om sina personliga skäl inför en myndighetsperson. Det är viktigt att Migrationsverkets personal är medveten om detta när man hanterar en ansökan.

En stor andel av de asylsökande har utsatts för tortyr. Sverige har blivit fält i Europadomstolen då man ansåg att en grundlig medicinsk utredning skulle ha gjorts men inte gjordes när tortyr åberopats av en sökande. Migrationsverkets medicinska utredningar vid misstanke om tortyr måste därför följa tydliga rutiner i enlighet med Europadomstolens domar när man möter asylpersoner som flytt till Sverige.

Herr talman! Det nuvarande upphandlingssystemet för tolkförmedlingar lämnar mycket övrigt att önska. Risken är att vi får en speciell situation. Upphandlingsförfarandet går ut över utbildade och kvalificerade tolkar eftersom dessa får avtalsenliga arvoden och oftast är dyrare.

En forskningsrapport visar att tolkens roll och tolkningens betydelse är jätteviktig för rättssäkerheten. Enligt rapporten är dessutom otillfredsställande tolkservice både dyr och rättsosäker.

Därför lägger vi fram förslag om att regeringen bör göra en översyn av såväl upphandlingsregler som kompetenskrav vid upphandling av tolktjänster. Hur ser majoriteten i utskottet på möjligheten att göra detta?

Herr talman! Flyktingmottagandet i Sverige behöver utvecklas med den självklara utgångspunkten att alla ska ges en reell chans till egen försörjning och bli en aktiv del i samhället. De stimulansåtgärder som hittills genomförts har inte nått önskade resultat.

När det gäller mottagandet vill många av landets kommuner ta och tar också stort ansvar för asylsökande.

Under den tid asylsökandena väntar, och i den pressade sociala situation de befinner sig i, behöver Migrationsverket ta ett större ansvar för sökandes sociala situation på fritiden. Det är ett arbete som mycket väl kan samordnas och organiseras i samverkan med berörda kommuner och ideella organisationer.

Det är bra att Migrationsverket arbetar för att få till stånd en nationell samordning, men det räcker inte. Det är lika viktigt att arbeta för att utveckla samverkan med kommunerna och det lokala civilsamhället på plats. Detta måste prioriteras om arbetet med flyktingmottagandet ska nå bred acceptans i ett läge då antalet asylsökande ökar.

I dag får vi tydliga signaler från många kommuner att Migrationsverket närmast verkar tondöva för vissa kommuners situation och det behov av tidig dialog och samverkan som krävs för att klara av ett bra mottagande. Det är inte acceptabelt, så Migrationsverkets arbete måste förändras.

Vi anser därför att Migrationsverket ska ges ett tydligare uppdrag från regeringen att stödja kommunerna i arbetet med att stärka mottagningsverksamheten och att man ser över förutsättningarna i samverkan med lokalsamhället.

Detta har vi påpekat i flera år, och trots det har vi den nuvarande situationen. Är de borgerliga partierna nöjda med hur det ser ut i dag? Svara gärna på det.

Frågan om ett solidariskt mottagande måste lyftas upp i alla Sveriges kommuner, och de ekonomiska villkoren för kommunerna måste vara långsiktiga och stabila.

I dag är flyktingmottagandet långt ifrån jämnt fördelat över landet. Ett antal kommuner tar ett stort ansvar för mottagandet medan andra har en avvisande hållning. När Södertälje har fått kommunanvisningar på 750 personer tar Danderyd emot 14. När Botkyrka tar emot 257 personer tar Täby emot 15. Siffrorna talar för sig själva.

Det är regeringens ansvar att se till att alla landets kommuner solidariskt tar ansvar för flyktingmottagandet. Flyktingmottagandet handlar om att Sverige tar emot, och då är det också viktigt att Sveriges kommuner hjälps åt.

Herr talman! EBO, eget boende, ger rätten till asylsökande att själva välja var han eller hon vill bo under utredningstiden. Det har dock lett till att människor bor under oacceptabla förhållanden, där trångboddheten leder till att de boende till och med tvingas sova i skift. Vi får signaler från många större kommuner att det här är ett stort problem. Situationen för framför allt barn kan vara besvärande och svår.

Vi anser därför att EBO-systemet bör avvecklas och ett nytt långsiktigt hållbart system skapas. Vi har föreslagit att regeringen ska tillsätta en utredning för att titta på nya boendemöjligheter för asylsökande i syfte att uppnå ett värdigt mottagande och en bra väg in i samhället. Hur ser regeringen egentligen på det förslaget? Jag skulle gärna vilja få en kommentar från migrationsministern om det är möjligt.

Herr talman! Frågan om de afghanska tolkarnas öde bör snart få en lösning. Vi anser därför att regeringen ska redogöra för riksdagen för de konkreta åtgärder som berörda myndigheter har vidtagit och som de planerar att vidta i syfte att garantera ett effektivt skydd för de lokalanställda tolkar som anlitas av Försvarsmakten innan de svenska trupperna drar sig tillbaka från Afghanistan. Vi menar också att regeringen måste ta fram förslag till lagändringar som krävs för att garantera ett effektivt skydd för den lokalanställda nyckelpersonal som anlitas av Försvarsmakten vid utlandsoperationer.

Vi tycker inte, som det står i betänkandet, att utskottet har fått en tydlig information om att frågan är löst. Det vore önskvärt att exempelvis Mikael Cederbratt kunde tydliggöra vad han och övriga moderater och övriga i den borgerliga gruppen har fått ta del av för information som inte vi har sett. Vi kan inte se att frågan är löst, och det tror jag är uppenbart för alla som har läst tidningar i dag.

Med det, herr talman, yrkar jag som sagt bifall till reservationerna 8, 9 och 13.

(Applåder)

Anf. 55 DAVID LÅNG (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 1, 4 och 17.

Nu när vi debatterar betänkande SfU2, där vi behandlar utgiftsområde 8 Migration, skulle jag gärna vilja tala om vilken samhällsutveckling jag vill se – ett samhälle med en nationell gemenskap, sammanhållning, solidaritet, där medborgarna känner framtidstro – i stället för att bara komma med invändningar mot den förda politiken.

När det gäller migrationspolitik brukar alla förespråkare för massinvandring och mångkultur hävda att Sverige inte skulle klara sig utan den förda migrationspolitiken. Vi skulle inte klara 40-talistgenerationens pensionering, vi skulle inte klara den offentliga sektorn och våra företag skulle tappa marknadsandelar. Men allt detta prat har bevisligen bara varit lögner. Svensk migrationspolitik har i decennier byggt på lögn, bedrägeri och mytbildning. Med anledning av detta kan vi som ifrågasätter den förda politiken inte bortse från att beröra just de ekonomiska konsekvenserna – inte för att det är det allra roligaste vi har att göra utan helt enkelt för att vi måste motbevisa alla de lögner som övriga partiets företrädare har hävt ur sig.

Det är dess värre så att massinvandringen för med sig såväl kostnader som sociala problem för svenska medborgare. Bland annat har LO-förbundet Transports ordförande Lars Lindgren på ett förbundsråd den 19 november i år konstaterat: ”Våra medlemmar är utsatta för massiv social dumpning. Inom åkerinäringen råder i princip fri arbetskraftsinvandring. Branschen har blivit ett eldorado för ekonomisk brottslighet. Mycket få utländska förare följer de regler som finns för exempelvis cabotage.” Även inom Byggnads finns ett stort missnöje med den förda politiken, som leder till lönedumpning och ökad arbetslöshet bland svenskar.

Myten om att invandring ökar exporten har också kunnat punkteras. Sedan 1980 har ungefär 80 procent av all invandring till Sverige kommit från tio länder. Det är Jugoslavien, Irak, Iran, Somalia, Afghanistan, Syrien, Eritrea, Etiopien, Chile och Turkiet. Samtidigt uppgår den svenska exporten till de här tio länderna till endast 2,1 procent, enligt Statistiska centralbyrån. Det motsvarar ganska exakt Finlands export till samma tio länder, trots att de har haft en avsevärt lägre invandring från dessa länder. Exporten från Sverige till de länderna har knappast ökat under de senaste 30 åren. Ändå försöker det gamla etablissemanget – såväl de politiska partierna som gammalmedier – inbilla oss att Sveriges export skulle vara beroende av invandring.

Att invandringen skulle rädda oss från den stora pensionsavgången är naturligtvis också rent nonsens. För det första kommer de sista 40-talist-

erna att fylla 65 nästa år – de allra flesta har alltså redan gått i pension – samtidigt som vi har stor arbetslöshet i Sverige. För det andra tar det fruktansvärt lång tid innan nyanlända invandrare kommer i arbete. Mellan sju och nio år är mediantiden för en nyanländ att få jobb, inklusive arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det framgår också av Arbetsförmedlingens återrapportering *Etablering av vissa nyanlända* från november 2013 att de nyanlända som genomgått den tvååriga etableringsplan som skulle korta tiden i utanförskap resulterat i att bara 5 procent av dem har jobb utan stöd. Alla andra ingår i något slags arbetsmarknadspolitiskt program eller är öppet arbetslösa. Den här etableringsreformen får därmed betraktas som ytterligare ett totalt fiasko – att lägga till raden av tidigare fiaskon på området.

Och, herr talman, just i dag debatterar vi ett utgiftsområde i statsbudgeten, utgiftsområde 8 Migration. En annan felaktighet som de övriga partierna i riksdagen brukar hålla fast vid är att den enda kostnad för invandring som skattebetalarna behöver stå för är anslagen i statsbudgeten för utgiftsområdena 8 och 13, Migration och Integration. Men även det är felaktigt – det finns stora kostnader i invandrarnas nyttjande av välfärdstjänster, såväl statliga som kommunala.

Vad gäller utgiftsområdet kan vi konstatera att där förekommer ett fruktansvärt slöseri. Dels har man på tjänstemannanivå på Migrationsverket beslutat att alla som kommer från Syrien ska beviljas permanent uppehållstillstånd – något som resulterat i en enorm ström av flyktingar därifrån. Dels resulterar bostadsbristen i att bostäder för asylboenden kostar fruktansvärt mycket. 45 000 kronor för omkring 16 kvadratmeter fick vi veta att det kostade i den värmländska byn Glava. Det togs upp i Sveriges Televisions *Uppdrag granskning* i våras.

Med Sverigedemokraternas politik kommer asyltrycket att minska avsevärt. Det vet vi från exemplet Danmark, där man kraftigt skärpte sina regler efter valet 2001 och just den effekten då uppnåddes. Vår målsättning är att antalet asyl- och anhöriginvandrare ska minska med ca 90 procent för att vi därigenom ska närma oss de nivåer som gäller i vår omvärld. I betänkandet står att läsa att våra neddragningar skulle vara orealistiska. Det är i alla fall majoritetens syn på saken. Men våra beräkningar bygger på att ungefär 80 procent av anslagen bekostar själva asylprocessen, vilket i sin tur kommer att minska med 90 procent när vår politik får fullt genomslag. Vi inser dock att det inte kommer att låta sig göras redan under det första året, utan det fulla genomslaget nås först år 2015.

Det finns också anledning att tro att det skriande behovet av asylboenden kommer att minska, vilket borde kunna leda till lägre kostnader för varje boende till den som kommer som nyanländ. En sådan minskning har vi dock inte räknat med, men det skulle kunna bli en bonuseffekt. Anslagen inom utgiftsområde 8 minskar vi med drygt 4 miljarder kronor för nästa år, vilket framgår av bilaga 4 i betänkandet.

Jag kan heller inte låta bli att nämna den motion som jag lämnat in, nu för tredje året i följd. Den går ut på att regeringen grundligt måste utreda hur mycket av skattebetalarnas pengar som går åt för att upprätthålla den förda asyl- och invandringspolitiken. Det handlar bland annat om att föra statistik över hur stort överutnyttjandet av välfärdssystemen är bland utomeuropeiska invandrare och att beräkna kostnaderna för detta. För tredje året i följd avslås motionen dock av samtliga övriga

partier, den här gången med motiveringen att man anser att det saknas skäl att redovisa kostnaderna. ”Asylrätten bygger på internationella konventioner om mänskliga rättigheter och är inte en fråga om ekonomi.”

Dess värre, herr talman, är allt till syvende och sist en fråga om ekonomi. Många andra länder har skrivit under samma internationella konventioner som Sverige, men i de länderna kan man föra en mer ansvarsfull migrationspolitik än i Sverige. Man kan dessutom beräkna vad politiken kostar. Svenskarna ska däremot acceptera att hållas i okunskap. Jag tycker ärligt talat att det är ynkligt.

Vad bör vi då göra med de pengar som vi kan spara på en mer ansvarsfull invandringspolitik? Ja, ett ganska aktuellt exempel är PISA-rapporten i fråga om den svenska skolan – det ser inte bra ut för den svenska skolan. Det behövs uppenbarligen en rejäl satsning. Det kanske är något som samtliga partier här i riksdagen bör prioritera.

Anf. 56 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Det tog ett tag innan David Lång kom in på det vi pratar om. Han pratade om ordning och reda på arbetsmarknaden, men det är en fråga för arbetsmarknadsutskottet att diskutera. Vi diskuterar nu migrationspolitiken.

Det är tydligt att David Lång företräder ett rasistiskt och främlingsfientligt parti när man hör hans anförande, hur han delar upp människor i ”vi” och ”de”. Alla är tydligen inte heller svenskar, så det vore intressant att höra hur han definierar svenska människor.

Jag har en fråga till David Lång med anledning av er budget på det här området. Vi har snart tagit emot 15 000 personer från Syrien. Syrien är ett land som mer eller mindre befinner sig i ett inbördeskrig. Det är sex och en halv miljoner människor i internflykt och nio miljoner människor på flykt totalt.

En hel del av dem söker sig till Sverige och söker asyl. De ska få en rättssäker process när de kommer till Sverige, och i Sverige får de också permanent uppehållstillstånd om de har fått sin fråga utredd.

Då blir min fråga till David Lång: Anser David Lång att de inte ska få en rättssäker process när de kommer till Sverige? Anser David Lång att de inte ska få möjlighet att bosätta sig här i Sverige, när de kommer hit?

David Lång hävdar att man kan sänka anslagen till det här utgiftsområdet. Nu står vi och pratar om den politik som vi ska genomföra. Ni tror inte att er politik får fullt genomslag 2014, men från den 1 januari ska er budget gälla. Hur rimlig är den budgeten? Är den egentligen inte en ”hittepåbudget”?

Anf. 57 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Jag har med anledning av Eva-Lena Janssons inledande kommenterar noterat att det inte diskuteras så mycket arbetskraftsinvandring i arbetsmarknadsutskottet heller, inte från socialdemokratiskt håll. Och tittar man i statsbudgeten framgår det att Migrationsverket är den myndighet som har det huvudsakliga ansvaret för att målet för utgiftsområde 8 ska uppnås. Målet är bland annat att inom ramen för den reglerade invandringen underlätta rörlighet över gränser, främja en behovsstyrd arbetskraftsinvandring med mera. Jag tyckte att det var relevant att ta upp i det här sammanhanget.

Så till den fråga som Eva-Lena Jansson ställer. Den prioritering som Socialdemokraterna uppenbarligen gör är att maximera mottagandet i Sverige. Sverigedemokraterna menar att det är betydligt mer kostnadseffektivt och mycket mer effektivt på alla sätt och vis att hjälpa folk i deras närområden. Vi föreslår 5 ½ miljard mer än regeringen till UNHCR under en fyraårsperiod. Det skulle kunna hjälpa många fler människor än de få tusental som tar sig till Sverige.

Den som kommer till Sverige och söker asyl ska självklart få sin sak prövad rättssäkert. Men vi vet också att med en mer restriktiv politik med tydliga signaler ut till vår omvärld minskar asyltrycket. Jag nämnde i mitt anförande att asyltrycket på Danmark minskade mycket kraftigt redan under första och andra året efter det att de skärpte sina regler, och det samma kommer att gälla i Sverige. Det är inte bara i vår nära omvärld som en ansvarsfull invandringspolitik kan föras, utan den kan föras i Sverige också.

Anf. 58 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Om David Lång besökte närområdet i Syrien skulle han se hur 130 000 personer har tagit sig till Egypten, hur 200 000 har tagit sig till Irak och hur 850 000 befinner sig i närområdet. Det är över två miljoner människor som befinner sig i närområdet i Syrien. Då säger David Lång att de ska ta ett ansvar.

Jag tycker att det är rimligt att Sverige tar ansvar. Jag tycker också att det är rimligt att man i Sveriges riksdag lägger fram en budget som är hållbar och faktiskt kan uppfyllas från den 1 januari. Vi socialdemokrater försöker lägga en ansvarsfull budget på det här området och försöker ta ansvar. Det David Lång säger är att vi ska sätta stopp vid gränsen och inte ta emot asylsökande personer. Ni säger att vi ska ställa upp på Genèvekonventionen om asylsökande, men ni tänker inte uppfylla den, utan ni ska sätta upp någon sorts gräns vid dörren.

Det gör ni av en enda orsak. Ni anser att vissa människor är mindre värda än de som är födda här i landet. Det är en människosyn som är förkastlig enligt mitt sätt att se det. Men då är det också förstäeligt att ni lägger en "hittepåbudget" i utskottet.

Om man ska ta ansvar ska man ta ansvar på riktigt. Men det vägrar ni göra.

(Applåder)

Anf. 59 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Det är verkligen ingen "hittepåbudget", utan det är mycket noggrant beräknat. Om det sedan behövs ännu noggrannare beräkningar kan jag säga att vi har lagt en motion om det också, så den får Eva-Lena Jansson och Socialdemokraterna jättegärna stödja.

Eva-Lena Jansson pratade om närområdet och hur illa det är ställt just nu, när så oerhört många människor har tagit sig dit. Håll då med om att de 5 ½ miljarder extra som Sverigedemokraterna skulle satsa i de närområdena via UNHCR därmed skulle göra ganska stor nytta! Jag ser inte något egenvärde i att maximera antalet mottagna i just Sverige, utan prioriteringen bör ändå vara att hjälpa så många som möjligt.

Anf. 60 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Vänsterpartiet värnar och kämpar för asylrätten, både i Sverige och i Europa. Men i dag tänker jag fokusera på utgiftsområde 8, det vill säga den budget som regeringen lägger för migrationsområdet, och börja prata lite om en vardag som är ganska långt från alla glättiga julklappskataloger som dimper ned i brevlådorna dessa dagar.

Enligt FN:s barnkonvention har alla barn rätt till en skälig levnadsstandard eller, som det står i artikel 27: ”den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling”.

Som migrationspolitisk talesperson träffar jag, säkert som många av alla er andra, ofta asylsökande familjer och tar del av deras vardag. De är väldigt tacksamma för den möjlighet som de har fått att söka asyl och hoppas på att kunna andas ut och börja ett nytt liv i Sverige så småningom.

De gnäller inte, men de berättar hur svårt det är att få vardagen att gå ihop ekonomiskt, hur svårt det är att leva på marginalen under lång tid och hur det påverkar dem och deras barn. De berättar om oron för oförutsedda utgifter och pengar till barnens skolutflykter eller oron för att bli så sjuka att de behöver mediciner.

Herr talman! Som asylsökande i Sverige har man rätt till en dagersättning på 71 konor om dagen men endast 61 kronor om man är sammanboende. Ersättningen till barn är mellan 37 och 50 kronor per dag beroende på barnets ålder. Ersättningen per barn halveras dessutom från och med tredje barnet. Det i sig skiljer sig från principen för det allmänna barnbidraget och innebär en ännu svårare situation för asylsökande familjer som har fler än två barn.

Dagersättningen ska täcka kostnader för livsmedel, kläder och skor, fritidsaktiviteter, hygienartiklar och andra förbrukningsvaror. Även en del av hälsovårdskostnaderna måste tas från detta belopp. Dessutom räknas inte bara familjemedlemmar in i hushållet utan även helt främmande människor som man har valt att dela bostad med men som man inte delar ekonomi med.

Dagersättningen för asylsökande har inte höjts sedan 1994. Ändå har konsumentprisindex ökat, det vill säga det har blivit dyrare att leva i Sverige. Ersättningen är nu långt under normen för försörjningsstöd.

Herr talman! Det är på den här punkten Vänsterpartiets budget skiljer sig allra mest från regeringens. Den förklaring vi får från regeringen till att inte höja dagersättningen är att asylsökande endast ska vara kvar i asylsystemet en kort tid och att de då inte behöver pengar för fasta utgifter som tidning, radio, tv eller fackföreningsavgift. Problemet är bara att det inte alls alltid är en så himla kort tid. För många kan det handla om år. Oavsett detta är ersättningen mycket låg. 61 kronor om dagen är inte mycket pengar. Det borde vara uppenbart för de flesta att det är svårt att spara ihop till vinterkläder, skor och sport- eller fritidsaktiviteter för barnen med den låga ersättningen. I förhållande till ersättningen enligt socialbidragsnormen för en familj med två vuxna och två barn skiljer det sig med drygt 5 000 kronor. Då ska vi komma ihåg att ersättningen enligt socialbidragsnormen är långt ifrån ”fet”. Medan familjer med ersättning enligt socialbidragsnormen får ca 11 000 per månad får en asylsökande ca 6 000 per månad.

Från hela landet hör vi hur människor i lokalsamhället går samman för att samla in kläder och skor till nyanlända asylsökande. Det är bra att det finns värme och engagemang för att ta ansvar när regeringen inte gör det. Men asylsökande borde inte behöva vara beroende av lokala initiativ. Vi vill ha ett välfärdssystem som håller alla varma om fötterna, oavsett var de råkar vara födda.

Herr talman! Det är många organisationer som försöker hjälpa till att uppmärksamma denna fråga. Farr har länge uppmärksammat behovet av en ökning av dagersättningen för asylsökande, liksom Rädda Barnen och delar av Svenska kyrkan.

Det finns hemlösa och fattiga barn i Sverige för att den politiska majoriteten tillåter det. Det finns fattiga och utsatta barn i asylprocessen för att vi som sitter här tillåter det. Det finns hemlösa och fattiga barn i dagens Sverige för att den borgerliga regeringen prioriterar skattesänkningar för dem som redan har. Den prioriterar subventionerade krogbesök, läxläsning och bartendrar för de välbeställda men blundar för behoven i den gemensamma välfärden, och därmed blundar man också för de mest utsattas behov och rättigheter.

Vänsterpartiet vill prioritera annorlunda. Det finns en rad saker som måste göras för att utrota fattigdom och hemlöshet. En av dem är att ändra villkoren för asylsökande. Därför budgeterar vi för en första höjning av dagersättningen för asylsökande med 30 kronor per dag. Dessutom föreslår vi ett återställande av bostadsersättningen vid eget boende.

Herr talman! Det behövs ett tydligt barnperspektiv i migrationspolitiken. Alldeles för ofta ser vi exempel på barn som far illa när regeringen prioriterar reglerad invandring framför barns rättigheter. Här har Vänsterpartiet en rad förslag som skulle göra skillnad. De rör alltifrån behovet av att göra barnkonventionen till lag till konkreta förändringar för att skydda barns rättigheter vid tvångsomhändertagande och för att barn ska slippa skiljas från sina föräldrar vid ansökan om anhöriginvandring. En del av dessa förslag ser jag verkligen fram emot att debattera igen under våren.

I debatten i dag vill jag dock fokusera på möjligheterna att göra skillnad för gruppen ensamkommande barn. Under sommaren tog en grupp ensamkommande som bor i Malmö ett fantastiskt initiativ: I Asylstafetten vandrade de från Malmö till Stockholm för att skapa uppmärksamhet kring frågor som rör asylrätten i Sverige och Europa och ensamkommandes villkor i asylprocessen. Jag hade förmånen att få vara en av de många som tog emot dem på Medborgarplatsen för att lyssna till deras berättelser och manifesteras för en öppnare flyktingpolitik.

Häromdagen träffade jag några av dem i Ensamkommandes förbund för att diskutera vilka viktiga förändringar som behöver göras för en bättre och mer rättssäker flyktingpolitik. Det var inte svårt att hålla med dem om deras tankar och förslag.

Herr talman! Människor utvecklas fysiskt och mognadsmässigt i mycket olika takt, och det är därför mycket svårt att avgöra en människas ålder. Många av oss minns Systembolagets kampanj för att få alla att visa legitimation. Radar man upp en rad porträtt på personer i olika åldrar är det svårt att avgöra vem som är 16 och vem som är 21.

I dag använder Migrationsverket medicinska metoder för att fastställa ålder för asylsökande barn. Ur ett medicinsk-etiskt perspektiv är metoderna ibland kontroversiella och kritiserade eftersom de har en väldigt

bred felmarginal. Resultaten omfattar en spännvidd på fyra till sex år. En person kan alltså enligt tester bedömas befinna sig någonstans i intervallet 16 till 20 år.

Dessa ganska svårtolkade medicinska underlag bedöms av en handläggare på Migrationsverket enligt Socialstyrelsens regler. Men beslutet som fattas kan inte överklagas. Det innebär att ett barn kan förlora sina barnrättigheter utan möjlighet till överklagan eller second opinion. Det är mycket allvarligt, för det är ett beslut som får konsekvenser för hela asylprocessen och möjligheter vid utvisning.

I FN:s flyktingorgan UNHCR:s rekommendationer kring åldersbestämning av ensamkommande barn framgår tydligt att åldersbestämning endast bör användas i undantagsfall och att det vid bedömningar alltid ska vägas till den sökandes fördel.

Vänsterpartiet anser att UNHCR:s rekommendationer bör följas och att medicinska metoder för åldersbestämning endast i undantagsfall kan användas som supplement till övriga bedömningsgrunder. Dessutom bör det självklart finnas möjlighet att överklaga ett så viktigt och avgörande beslut. Vi tycker inte det ska vara enkelt att frånta ett barn dess rättigheter.

Vänsterpartiet kräver därför att regeringen ger Migrationsverket i uppdrag att visa hur Socialstyrelsens åtta rekommendationer för åldersbedömning har genomförts i verksamheten och att se till att det skapas en möjlighet att överklaga beslut om åldersbedömning.

Slutligen, herr talman: Tortyr bryter ned en människas tillit till andra och hennes tro på sig själv. Tortyren skapar fysiska och psykiska ärr som den utsatta bär med sig för resten av livet. Det borde vara självklart att det är just människor som utsatts för tortyr som behöver vårt samhälles skydd och stöd i asylprocessen. Men trots en dom mot Sverige från Europadomstolen 2010 är det tyvärr inte så. Domen innebär att Migrationsverket är skyldigt att utreda eventuella tortyrskador om en läkare anser att det finns misstanke om att den sökande har utsatts för tortyr. I vanliga fall är det den asylsökande som ska visa att hen kommer att utsättas för tortyr vid utvisning, men domen från Europadomstolen säger att bevisbördan övergår till Migrationsverket om en expert finner bevis för tortyr. Då är det alltså Migrationsverket som ska visa att det inte finns någon risk att den asylsökande återigen utsätts för tortyr.

Nu, tre år efter domen, är det fortfarande mycket svårt för en asylsökande att få en tortyrskadeutredning, och bevisbördan ligger fortfarande på den asylsökande. Det duger inte! För att Sverige ska uppfylla sina förpliktelser enligt Europakonventionen kommer fler asylsökande att behöva få sina tortyrskador utredda. Regeringen måste därför se till att det finns tillräcklig kompetens och resurser för att genomföra ett ökat antal tortyrskadeutredningar och samtidigt ändra utlänningslagen så att den överensstämmer med Europadomstolens krav.

Herr talman! Vi kommer vid andra tillfällen att få möjlighet att diskutera lagliga vägar in i Europa och saker som behöver göras för att verkligen skapa en generös och rättssäker asylpolitik. Men för i dag, herr talman, ställer jag mig bakom Vänsterpartiets särskilda yttrande kring vårt budgetförslag och samtliga våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag endast bifall till reservationerna 5 och 12.

Anf. 61 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Migrationspolitiken är ett spännande område som på samma gång är oerhört omfattande och spänner över hela världen. Samtidigt är migrationspolitiken ett mycket smalt område som håller sig inom utgiftsområde 8.

Migrationspolitiken rymmer möjlighet till medmänsklighet och framåtskridande på ett långsiktigt och holistiskt plan. Det handlar inte om mätbara vinster i det korta loppet men i stället om vilka vi vill vara som människor, vilken sorts nation vi vill bygga och insikten om att det lika gärna kunde ha varit vi som råkat födas till en tillvaro av kaos och konflikt.

Jag vet inte om någon av er hade möjlighet att läsa Golnaz Hashemzadehs kolumn i går i Dagens Nyheter, men jag tycker hon fångade detta på ett mycket fint sätt: "Sverige är ett stort land. Ett land med stort hjärta och ett land med stort ansvarstagande. Ett land där vi ser bortom den verklighet som råder och funderar på hur vi kan göra världen bättre. Vi tar hand om miljön, vi delar på föräldraledigheten, vi utvecklar tekniska innovationer, vi tar emot människor som flyr nöden."

Och så fortsätter hon lite senare: "Att ta emot människor som flyr nöden är en konsekvens av vår svenska storhet, inte något som hotar den."

Herr talman! Migrationspolitiken rymmer också möjligheter att öppna dörrar, ge människor nya arenor att studera och arbeta på, och den bidrar till många av de positiva saker vi förknippar med en globaliserad värld.

Sedan 2008 har Sverige ett av världens öppnaste regelverk för arbetskraftsinvandring. Vi har inga kvoter. Vi gör inte skillnad på människor utifrån färdigheter eller utbildning.

Det är viktigt att inte stänga gränserna bara för att det i dagsläget råder en ekonomiskt svår situation i Europa. Vi ser tyvärr rörelser i den riktningen i Sverige i dag – senast från Socialdemokraterna och LO. Det är oroväckande. Det spelar i händerna på främlingsfientliga krafter. Öppenheten ska vi värna. Dörren ska inte stängas.

Arbetskraftsinvandringen är positiv för den som kan resa till andra länder och leva och arbeta där, för arbetsgivaren som får den kompetens som saknas och för Sverige vars konkurrenskraft och möjlighet att behålla arbetstillfällen i landet förbättras. Den är en win-win, även för de länder som är avsändare av arbetskraft och remitteringar, alltså de pengar som migranter återsänder när de jobbar utomlands. Ofta spelar de en stor roll i landets ekonomi. Redan för några år sedan var remitteringar en större inkomstkälla i ett land som Egypten än turismen, vilket tyvärr sannolikt inte förändrats givet säkerhetsläget där.

Herr talman! Slutligen handlar migrationspolitik om Europa och vilket Europa vi vill vara delaktiga i. Det handlar om att Sverige ska vara ett föredöme, men inte främmande. Det handlar om att visa upp goda exempel, men inte verka avskräckande. Det handlar om att visa att Sveriges väg fungerar, och därigenom förmå andra att ta efter.

Då kan man inte rusa åstad och bygga vallar, men man kan inte heller riva alla hinder för att komma till just Sverige. Vi ska göra det vi gör, och vi ska göra det bra, men vi kan inte lösa hela Europas uppgift, lika lite som Bromölla eller Vellinge kan låta Malmö eller Mölndal sköta allt mottagande av ensamkommande asylsökande barn.

Delar av världen står i brand. Just nu är det till stor del Syrien som fastnat på våra tv-skärmar och näthinnor, men även Afrikas horn och Afghanistan plågas av komplicerade konflikter som leder människor till svenska asylmottagningar.

För att rusta utgiftsområde 8 Migration ökar området nästan uteslutande till att kunna ta emot ett kraftigt ökande antal asylsökande, pröva fler ansökningar om asyl och anhöriginvandring samt till utresor för avvisade och utvisade. Antalet asylsökande prognostiseras i budgeten till 48 000 nästa år, vilket kan jämföras med 44 000 år 2012.

Ökningarna är störst när det gäller sökande från Syrien. I år antas det komma 11 000 och nästa år 14 000 asylsökande från Syrien till Sverige.

Som vi alla vet har redan fler människor än så kommit i år, men det är något vi får återkomma till vid ett senare tillfälle. I dag talar vi om den budgetproposition som ligger framme för beslut.

Herr talman! Denna budget har också ett utpräglat barnperspektiv genom att en gång för alla lösa den gordiska knut som platsbristen har varit när det gäller mottagandet av asylsökande ensamkommande barn. Efter att vi under sju års tid – huvudsakligen med gemensamma krafter ifrån denna kammare – på alla tänkbara sätt sökt få ett tillräckligt mottagande genom samtal, incitamentshöjningar och justerade tidsramar brast slutligen tålamodet. Migrationsverket ges nu rätt att anvisa utöver överenskommelse i och med den lagstiftning som beslutats här i kammaren och som träder i kraft om några veckor. Det är tungt för en gammal kommunpolitiker, men barnens bästa måste väga tyngre här.

Samtidigt kan vi i denna budget avisera en ändring av utlänningslagen från 2014 som innebär att uttrycket ”synnerligen ömmande omständigheter” endast tillämpas i asylärenden som rör vuxna och att uttrycket ”särskilt ömmande omständigheter” införs för barn.

För att förstärka de positiva utvecklingseffekterna av cirkulär migration genomförs ett antal olika åtgärder, till exempel införandet av en hemside för att underlätta jämförelser av transaktionskostnader som uppkommer när migranter skickar pengar från Sverige till sina ursprungsländer samt en förstudie angående vilken statistik som finns inom området migration och utveckling.

I propositionen nämns också regeringens ambition att tillsätta en delegation för migrationsstudier. Delegationen ska ha det övergripande uppdraget att tillhandahålla underlag för hur den framtida migrationspolitiken kan utformas.

Delegationen ska i första hand belysa sambanden mellan migration och andra områden, såsom till exempel utveckling, integration och sysselsättning såväl nationellt som internationellt samt migrationens drivkrafter och effekter. Andra förslag kring cirkulär migration återkommer vi till i en därför avsedd proposition.

Regeringen håller noga på den reglerade invandringen, och som ett led i att stärka den och för att underlätta ett återvändande under värdiga villkor och öka det självmanta återvändandet förlängs möjligheten för vissa grupper att få ett ekonomiskt stöd i samband med återvändandet under 2014. Ett nej är ett nej och ska leda till att den som fått avslag lämnar landet.

(Applåder)

Anf. 62 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Jag brukar titta på *Pappas pengar* tillsammans med mina barn. Jag vet inte om migrationsminister Billström också gör det. Det är ett barnprogram som handlar om en mycket rik pojke som skyddas så mycket från verkligheten av sin pappa att han inte vet så mycket om den värld som andra lever i. Han vet absolut ingenting om vardagen för samhällets fattigaste.

Jag ska erkänna att regeringen ibland påminner mig om Bröli, som pojken heter. Jag tänker på det nu när det gäller oviljan att höja dagsättningen för asylsökande.

Det verkar inte som att migrationsministern förstår hur det är att leva på 61 kronor om dagen. Jag vill därför be ministern att anta utmaningen att leva på 61 kronor om dagen under en månad. Jag gör naturligtvis samma sak.

Det kommer att vara lättare för oss, för vi har redan bra kläder och våra skåp fulla med skor. Våra barn saknar inte leksaker. Men det skulle ge oss en gemensam inblick och en utgångspunkt för att diskutera asylsökandes villkor i vardagen.

Jag undrar: Antar ministern den utmaningen?

Anf. 63 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Tack så mycket för inspelet.

Jag har rätt ringa tid till att titta på tv. Det är mycket annat som fyller ens dagar när man är statsråd, men när jag har tid tittar jag på tv tillsammans med mina två barn. Då tittar vi ofta på dvd med *Fem myror är fler än fyra elefanter*. Det är fantastiskt hur det programmet har hållit över åren.

Men detta för mig också tillbaka till debatten som vi för nu. När vi diskuterar frågan om nivåerna på ersättningen för olika kategorier av asylsökande är det viktigt att vi tittar på den totala mottagningssituationen och vilka sammanlagda förmåner som de asylsökande erbjuds.

När man bor i ett anläggningsboende betalar man inte någon hyra, för den betalas av staten. Det är en väldigt viktig och stor utgiftspost som många människor har i det här landet, men som man inte har när man är asylsökande.

Om det inträffar något som gör att dagsättningen absolut inte skulle räcka – till exempel om ett barn föds i en familj och man måste köpa spädbarnsutrustning eller om ett barn saknar vinterkläder – då kan den asylsökande ansöka om särskilt bidrag för sådana utgifter. Det är så regelverket ser ut, och jag tycker att det bra.

Vi måste vara medvetna om hur det ser ut på marknaden och den kostnadsbild som vi har i ett läge när det kommer väldigt många asylsökande till Sverige. Därför ser också budgeten ut som den gör, nu när den ligger på riksdagens bord.

Anf. 64 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Ja, vi måste vara medvetna om hur verkligheten ser ut, och det är just där jag tycker att migrationsministerns perspektiv brister, precis som Brölis.

Jag anser att 61 kronor om dagen, med tillägg från 37 till 50 kronor per barn och sedan halverat efter tredje barnet, är väldigt lite pengar, och det tror jag att alla som försöker leva på det skulle hålla med om. Just därför tror jag att migrationsministern skulle behöva uppleva detta.

Jag hoppas att ministern kan lämna bubblan för en stund, anta utmaningen och verkligen ha en diskussion om detta. Jag tycker inte att det är rimligt att man för att man tar ett stort ansvar ska behöva pruta på de livsvillkor man ska ha. Det ska finnas rimliga livsvillkor i Sverige, och det tycker jag att vi behöver göra någonting för att åstadkomma. Ett första steg är att höja dagersättningen med i alla fall 30 kronor, och sedan behöver vi tala om ytterligare höjningar.

Frågan kvarstår. Jag hoppas att svaret inte var ett nej. Kom igen, ministern, och lämna bubblan!

Anf. 65 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Det är klart att 61 kronor inte är mycket pengar, och det tror jag nog att vi alla är överens om. Men som Christina Høj Larsen själv sade när hon var uppe och argumenterade i talarstolen tidigare hävdar regeringen med emfas att de allra flesta människor som befinner sig i mottagande gör det under en begränsad period och att det därför är rimligt att ersättningen ligger på en låg nivå.

Det är inte heller så som Christina Høj Larsen försökte göra gällande, att det är många människor som befinner sig i systemet under lång tid. Det är ett mycket begränsat antal människor som befinner sig i systemet under lång tid, och om man gör det kanske det har något att göra med det egna ansvaret för att respektera de beslut som myndigheterna fattar.

Nu må det vara hur det vill med den saken. Vi ska också tala om ekonomin i det som Christina Høj Larsen för fram. En ökning med 30 kronor för samtliga asylsökande skulle innebära en ökad kostnad för staten med omkring 600 miljoner kronor per år utifrån nuvarande prognos för antalet asylsökande kommande år. Var ska de pengarna tas ifrån? Är det någonting annat på utgiftsområdet som i så fall ska stryka på foten för att finansiera detta? Eller ska vi plocka det från något annat utgiftsområde i staten?

Politik är en fråga om att prioritera. För mig och för regeringen har det varit viktigare att prioritera kortare handläggningstider, så att människor inte behöver sitta längre i våra system än vad som är absolut nödvändigt i avvaktan på antingen ett ja, som gör att man ska integreras i det svenska samhället, eller ett nej, som gör att man ska lämna landet. I bägge fallen är dagersättningen irrelevant, därför att då har man redan gått över till andra ersättningssystem eller blivit självförsörjande eller arbetar mot självförsörjning eller lämnat Sverige.

Mitt tydliga svar på frågan är att vi tycker att budgeten ser bra ut som den är. Men jag har förståelse för resonemanget att det är lite pengar.

Anf. 66 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Socialdemokraterna är tydliga med att det ska vara ordning och reda på arbetsmarknaden. Vi är också tydliga med att alla människors lika rätt och lika värde ska gälla i Sverige. Därför är det viktigt för oss att om man arbetar i Sverige, oavsett vilket land man kommer från, ska man arbeta på svenska villkor.

Min fråga till migrationsministern är: Vad har regeringen emot ordning och reda på arbetsmarknaden? Varför är det inte viktigt att man jobbar på samma villkor? Migrationsministern lyfte ändå frågan i sitt anförande.

Det som jag har ställt återkommande frågor till migrationsministern om handlar om det gemensamma mottagandet i Sverige och hur vissa kommuner i dag tar ett stort ansvar. Kommuner ställer återkommande frågorna: Hur ska vi kunna få stöd av Migrationsverket, och hur ska vi kunna ha en dialog när vi aldrig får den dialog som vi efterfrågar? Vi tar ett stort ansvar, säger kommunerna. Det ska vara ett rimligt ansvar, men också andra kommuner måste ta ett ansvar. Framför allt måste vi ha en dialog med Migrationsverket. Det får inte vara en ensidig kommunikation från Migrationsverkets sida.

Vi har lyft fram frågan i vår motion och också ställt den till migrationsministern i interpellationer: Vad gör migrationsministern för att få Migrationsverket att förstå att det inte räcker med en internationell plan, utan att man också måste ha en dialog på kommunnivå?

Migrationsverkets generaldirektör säger att man har kommit överens med vissa kommuner genom ett handslag. Då är min fråga: Ska varje enskilt kommunalråd i Sverige försöka få till stånd en träff med Migrationsverkets generaldirektör? Är det inte bättre att migrationsministern i stället ser till att Migrationsverket tar detta ansvar redan nu?

Anf. 67 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Först och främst är det en fråga om vilka grupper vi talar om. Talar vi om människor som kommer som asylsökande eller talar vi om människor som är nyanlända? Det är nämligen två helt olika kategorier, och det är bara den ena kategorin som vi kan diskutera här i dag eftersom det utgiftsområde som vi diskuterar är utgiftsområde 8 och inte utgiftsområde 13, som rör integrationspolitik och där kostnader och system för nyanlända ligger.

Svaret från min sida till Eva-Lena Jansson är naturligtvis att det är viktigt och önskvärt att Migrationsverket arbetar i nära dialog med landets kommuner. Efter mina resor runt om i Sverige är det också mitt intryck att det sker i så stor utsträckning som över huvud taget är möjligt. Men när det kommer 1 800 personer per vecka kan man ju tycka att Eva-Lena Jansson skulle visa lite förståelse för att det inte går att arbeta under riktigt samma premisser som när det kommer 100 eller 200 personer i veckan.

Den generella problematiken när det gäller till exempel bostadsbristen i Sverige gör att Migrationsverket tvingas fullgöra sina uppgifter med kort varsel och under högt tryck. Vi talar om en myndighet som har infört sexdagarsvecka och som arbetar i tvåskift. Jag tycker att det säger lite om vilka utmaningar man har. Vi ska också visa respekt för de människor som arbetar för att under ganska tuffa omständigheter skaffa fram tak över huvudet till människor som annars inte har någonstans att bo, Eva-Lena Jansson, som står ute på gatan i den kyla som råder i vårt land i dag i december.

Vad är alternativet? Du talar om att vi ska ha en mer nära dialog med kommunerna. Ja, det välkomnar jag. Jag kan inte säga något annat än att det är jättebra. Men om dialogen ska föras på sådana villkor att det tar

veckor eller månader innan man kommer till skott och kan lösa frågan som handlar om att ordna tak över huvudet frågar jag mig vad det egentligen är som Eva-Lena Jansson vill uppnå.

Prot. 2013/14:39
4 december

Migration

Anf. 68 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Om migrationsministern hade läst vår motion hade han förstått att vi vill att människor ska få ett värdigt mottagande som gör det möjligt att snabbt komma in i samhället. Vi vill också att kommunerna ska få rimliga förutsättningar att klara av det.

Det är inte bara Migrationsverket som jobbar övertid nu och som gör en fantastisk insats. Det är många kommuner som på plats ska ordna fram platser till barnen i skolan. Vi tycker att det är viktigt att barn som kommer hit ska få gå i skolan, men alla kommuner har inte förutsättningar att ordna det. Framför allt kan man inte ordna det i den omfattning som det behövs i alla kommuner.

Därför har vi sagt:

För det första är det Sverige som land som tar emot. Därför ska vi ta ett gemensamt ansvar. Migrationsministern tryckte på att det är ett antal kommuner som inte tar det ansvar som de borde göra.

För det andra är det viktigt att Migrationsverket får förutsättningar att ha en rimlig dialog. Även om migrationsministern säger att han inte har ansvar för alla utgiftsområden är det han som är här och företräder regeringen. Jag utgår från att migrationsministern har en dialog med Erik Ullenhag, som är integrationsminister, därför att de här människorna kommer på plats och ska så småningom över till ett annat ansvarsområde.

För kommunerna handlar det om personer som kommer dit som de ska vara villiga att bistå, men då måste de få förutsättningar att göra ett bra jobb. Jag tycker inte, när jag hör signalerna från kommunerna, att de får de förutsättningar som de ska ha.

Att Migrationsverket får ökade resurser är bra, för de ska göra ett bra jobb. Men det är också viktigt att kommunerna får förutsättningar att göra det. Det är därför jag har ställt frågan: Vad tänker migrationsministern göra mer än att applådera Migrationsverkets arbete? Tänker han ge kommunerna rimliga förutsättningar för detta arbete?

Anf. 69 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Herr talman! På nytt visar det sig att Eva-Lena Jansson antingen valde att missförstå eller bara gick runt frågan om skillnaden mellan utgiftsområde 13 och utgiftsområde 8.

Jag är väl medveten om vad som är mitt ansvar, men jag kan meddela att jag har en mycket tät och nära dialog, inte bara med min kollega integrationsminister Erik Ullenhag utan också med arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson.

Vi tre statsråd har börjat göra det som kanske skulle ha gjorts långt tidigare under tidigare regeringar i det här landet, nämligen att tillsammans ta tag i de problem som uppstår på olika områden som regeringen och dessutom olika myndigheter har ansvar för. Vi har gjort många resor tillsammans runt om i Sverige, och vi har i nära dialog med kommunalråd och myndighetsföreträdare kunnat lära av och se de problem och

utmaningar som finns. Jag är glad att kunna säga att det faktiskt händer väldigt mycket just nu.

Ibland arbetar människor under förändringstryck på ett smartare och bättre sätt än vad man har gjort tidigare.

En del av de bästa exemplen som jag har sett bland annat på arbetsmarknadsprojekt i relation till nyanlända uppstår just nu i den miljön. Det hindrar inte att de utmaningar som Eva-Lena Jansson nämnde kvarstår. Det gäller bland annat frågan om skolgång och tak över huvudet.

Som jag sade tidigare arbetar vi från regeringen mycket intensivt för att försöka lösa uppgiften. Den sönderfaller i huvudsak i två delar.

Det gäller att se till att de människor som har fått uppehållstillstånd lämnar de boenden som Migrationsverket har så att man inte behöver använda tillfälliga anläggningsboenden i den utsträckning som man gör i dag. Det kan bara göras om fler kommuner tecknar avtal tillsammans med länsstyrelserna som har ett koordinationsansvar.

Det gäller att se till att de människor som har fått avslag på sina asylsökningar lämnar de anläggningsboenden där de i dag sitter.

Det är bägge dessa huvuduppgifter som vi måste hantera. Gör vi inte det kommer problemen med tillfälliga anläggningsboenden att växa. Där hörde jag inte någonting från Eva-Lena Jansson om vad hon har för lösningar på det problemet.

Anf. 70 MIKAEL CEDERBRATT (M):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Kriget i Syrien har pågått i snart tre år och har hittills krävt långt över 100 000 liv. Det är en siffra så smärtsamt stor att den är svår att ta in. Vi har nog alla sett bilderna på tv från gasattacken i augusti med män, kvinnor och barn som dödats eller låg i svåra plågor men också människor som riskerat sina liv på Medelhavet. Människor flyr för sina liv.

Herr talman! Det är för dessa människor Sverige har skrivit under internationella konventioner om mänskliga rättigheter som också ligger till grund för vår svenska utlänningslag. Vi i Sverige ska vara stolta över vår humana flyktingpolitik. Men ska den vara långsiktigt hållbar måste den vara human men inte naiv.

Vi har en reglerad invandring och sedan 2006 en ny ordning för hur vi bedömer behovet av skydd. Det är en ordning som efter utvärdering befunnits mer rättssäker. Det är en ordning där det också finns möjlighet att överklaga och få sin sak prövad i domstol.

För att inte underminera trovärdigheten i hela processen måste det därför vara skillnad på ett ja och ett nej. De som bedömts inte vara i behov av skydd måste då lämna landet.

Det är inte bara trovärdigheten som riskeras utan även långsiktigheten och hållbarheten i asylsystemet. Det gäller inte minst när inströmningen är hög, vilket den just nu är.

Vid halvårsskiftet 2012 var till exempel 7 000 personer med lagkraftvunna utvisningsbeslut kvar i Migrationsverkets mottagningssystem. Lagen föreskriver att de ska återvända frivilligt, vilket knappt hälften gör.

Regeringen har för att underlätta ett frivilligt återvändande under världiga villkor förlängt återetableringsstödet ytterligare ett år. Man ska vara

medveten om att många av dem som kommer till Sverige har behövt sälja allt de äger och har för att kunna betala flyktingsmugglare, och för dessa är återetableringsstödet viktigt.

Det är också viktigt att de myndigheter som samverkar vid utvisningar, polisen, Kriminalvården och Migrationsverket, blir mer effektiva för att öka antalet verkställda ut- och avisningar. Det är ett uppdrag de har av regeringen.

Utlänningslagen slår fast i sin portalparagraf att man ska se till barnens bästa. För att ytterligare stärka barns rätt i asylprocessen föreslår regeringen att bestämmelsen om synnerligen ömmande omständigheter för barn ändras till särskilt ömmande. Den regeländringen planeras träda i kraft under 2014.

Det finns också ett behov av fler platser för ensamkommande barn, och därför har riksdagen beslutat att Migrationsverket kan anvisa barn till kommuner utan överenskommelse. Det var ett beslut som inte var helt enkelt. Där håller jag med vår migrationsminister. Det blev en avvägning mellan barnets bästa och det kommunala självstyret. Där sattes barnets bästa främst.

För att få ett mer ändamålsenligt boende för ensamkommande barn har regeringen givit ett tilläggsdirektiv till Utredningen om tvångsvård för barn och unga så att boendet bättre ska svara mot barnens skiftande behov samt förbättra kostnadseffektiviteten.

Herr talman! I början av 70-talet stängde den socialdemokratiska regeringen möjligheten att komma till Sverige för att arbeta. Det var i och för sig mycket märkligt, eftersom Sverige då haft en oerhörd nytta av den invandrade arbetskraften. Sverige hade med stor sannolikhet inte varit den välfärdsstat som den nu är om vi inte hade fått den hjälpen.

Från december 2008 öppnade alliansregeringen med gott stöd från Miljöpartiet åter möjligheten att komma till Sverige för att arbeta. Det är en modern och liberal lagstiftning. Den ger möjlighet för många människor att uppfylla sina drömmar om en ljusnande framtid. Den ger Sverige en möjlighet att få den arbetskraft som gör det möjligt att fylla de luckor som måste fyllas för att ge företag, kommuner och landsting den arbetskraft de behöver.

Det finns alltid människor som bryter mot lagar och så även mot denna lagstiftning. Det är därför viktigt att förhindra missbruk av regelverket.

En del åtgärder har redan vidtagits. Bland annat har Migrationsverket infört skärpta kontroller inom vissa särskilt utsatta branscher. Inom Regeringskansliet har man tagit fram förslag som bland annat innebär att det införs efterkontroller under löpande tillståndstid och direktåtkomst för Migrationsverket till vissa myndigheters register.

Sverige har under flera år drivit frågan om en gemensam asylpolitik inom EU. I juni i år kom man överens om det, och nu påbörjas implementeringen i respektive lands lagstiftning. Det är nu kommissionens uppgift att så sker, och det blir vår svenska kommissionär Cecilia Malmström som får huvudansvaret.

Som jag tidigare nämnt är situationen i Syrien mycket allvarlig och inströmningen till Europa är stor, framför allt till Tyskland och Sverige. Vårt samhälle står för många utmaningar som en följd av det. Sverige ska dock inte göra mindre, men fler länder borde göra mer.

Vi har därför från svenskt håll drivit frågan om att fler medlemsstater borde ta ett större ansvar för samarbetet med UNHCR för att ta emot fler kvotflyktingar. Skulle EU:s alla medlemsstater ta lika många kvotflyktingar som vi i Sverige gör i förhållande till folkmängden skulle EU i ett slag kunna ta emot 100 000 flyktingar.

Det skulle förutom att ge dem skydd i Europa också borge för en säker resa hit. De skulle inte behöva riskera livet i små båtar på Medelhavet. Lyssna nu väldigt noga, för detta är unikt för att komma från en moderat: Jag vill göra någon arbetslös. Människosmugglare ska inte ha jobb.

Sverige genom Migrationsverket har nu som ett resultat av vårt engagemang i kvotflyktingfrågan fått FN:s uppdrag att vara samordnare av kvotflyktingar från Syrien.

Det kan vara bra att i tider av hög inströmning påminna om att inströmningen var högre under Balkankriget 1991–1995 då 147 000 flyktingar beviljades uppehållstillstånd.

Det är 70 000 företag som drivs av utrikes födda, och de skapar 250 000 jobb. Var tredje läkare är utrikes född, och var fjärde tandläkare är också det.

Herr talman! Jag måste ändå kommentera den budget som sticker ut helt i förhållande till de övriga oppositionspartiernas, Sverigedemokraternas. Det är en budget som i mina ögon är totalt orealistisk utifrån ett budgetekonomiskt perspektiv och helt i strid med nuvarande svensk lag och internationella konventioner som Sverige förbundit sig att följa.

Vi börjar med den ekonomiska dimensionen och budgetområde 1:1 Migrationsverket. Där föreslår Sverigedemokraterna en minskning av ramen på 35 procent för 2014. Ska man få helårseffekt på 35 procent måste nog neddragningen vara närmare 50 procent. Detta anslag finansierar personal- och lokalkostnader.

Eftersom jag tror att Sverigedemokraterna ställer sig bakom lagen om anställningsskydd – eller har jag fel? – finns det något som heter uppsägningstid. Jag kan tänka mig att den kan variera från tre till sex månader.

Skulle man enbart gå på den 35-procentiga besparingen skulle det motsvara 1 000 tjänster som måste bort av Migrationsverkets 3 800 anställda. Man behöver inte ha speciellt stor fantasi för att förstå att handläggningstiderna avsevärt skulle förlängas.

Vi fortsätter med nästa budgetområde, som är Ersättningar och boendekostnader. I november i år fanns det 49 143 personer i Migrationsverkets mottagningssystem.

Jag förutsätter att Sverigedemokraterna inte vill utvisa människor innan deras behov av skydd är prövat. Detta anslag finansierar kommunernas ersättningar och de asylsökandes boende. Det vill man minska med 42 procent på helårsbasis.

Med de personalneddragningar som jag tidigare nämnde, och som en följd av detta långa handläggningstider, kommer i stället kostnaderna på detta anslag att öka. Eller har Sverigedemokraterna tänkt sig en enorm kostnadsövertäckning på kommunerna?

Sverigedemokraterna skriver i sin budget att de vill minska flykting- och anhöriginvandringen med 90 procent. Om man sätter antalsminskningar som mål betyder det att målet kommer att vara överordnat skyddsbehovet. Det kommer att innebära att när vi får en stor inströmning blir verkligheten att Sverige kommer att utvisa människor med ett

skyddsbehov till ställen där de riskerar död, tortyr och våldtäkt. Det är ett Sverige som jag inte vill ha.
(Applåder)

Prot. 2013/14:39
4 december

Migration

I detta anförande instämde Gunilla Nordgren (M).

Anf. 71 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Vi hanterar nu betänkandet, och där finns en motion i vilken man har föreslagit förstärkt skydd för tolkar – de afghanska tolkarna. Jag försökte ställa en fråga i mitt anförande till bland andra Mikael Cederbratt. I förslaget från utskottets majoritet – där Moderaterna ingår – i betänkandet står det: Enligt vad utskottet har erfarit har det nu säkerställts att det finns en ordning för att bistå dessa personer.

Vi känner oss lite tveksamma till det där, för vi kan inte riktigt förstå hur man har kommit fram till det. Tydligt har de borgerliga partierna, Miljöpartiet och Sverigedemokraterna hört någonting som inte vi har hört. Vi skulle gärna få reda på av Mikael Cederbratt vad det är som gäller.

I dag har tolkarnas advokater skrivit en artikel, och de har inte heller fått någon fördjupad kunskap om sina klienters framtid. Om Mikael Cederbratt kunde redogöra här och nu för kammaren vad det är man vet med säkerhet så vore det bra, för vi vet det i alla fall inte.

Anf. 72 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Herr talman! Frågan har varit aktuell under en tid. Under denna tid har man på myndigheter och departement försökt skapa förutsättningar för att kunna ge detta stöd. Nu finns en beredskap om säkerhet om så krävs. Det måste göras en individuell prövning, och om man nu talar om tolkar i Afghanistan eller civilanställda är det rimligt att man erbjuder stöd på plats. Det ska finnas möjligheter till individuell prövning.

Regeringen tycker att man har nått en nivå där detta kommer att fungera, och med det är jag nöjd. Jag tror att vi har riggat ett bra system. Sedan är det lite problematiskt med säkerheten. Jag har 25-årig erfarenhet som polis. Det är inte alltid som alla detaljer ska ut till allmänheten, för det kan ibland rasera säkerheten.

Jag satt och lyssnade på Eva-Lena Janssons anförande, och jag tyckte inte att hon talade så mycket – och framför allt inte med några lovord – om arbetskraftsinvandring. Jag har ställt frågan förut: Är ni egentligen för, eller är ni emot? Jag läste en DN-artikel den 27 juni där Stefan Löfven säger: Men det faktum att regeringen tillsammans med Miljöpartiet har spätt på den här arbetskraftsinvandringen i samma stund som vi har människor här som skulle ta jobbet om de får rätt utbildning – det är det jag menar är fel.

Det verkar inte som om er partiledare gillar det här. Eller tolkar jag det fel?

Anf. 73 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Både Mikael Cederbratt och andra försöker göra detta till en debatt om arbetskraftsinvandring. Vi försöker förhålla oss till betänkandet. Men jag kan vara tydlig med en sak: Socialdemokraterna står upp för ordning och reda på arbetsmarknaden. Svenska medborgare och

utländska medborgare som arbetar i Sverige ska arbeta under lika villkor. Svenska kollektivavtal ska gälla. Det kan inte vara så att människor som kommer från andra länder ska utnyttjas under slavliknande förhållanden. Det accepterar inte vi. Accepterar Mikael Cederbratt det?

Det är denna fråga som har ställts på sin spets när bärplockare, lastbilschaufförer, hotell- och restauranganställda med flera utnyttjas. Byggnadsarbetare kommer från andra länder och får jobba för 30 kronor i timmen.

Jag kommer tillbaka till den fråga som jag ställde till Mikael Cederbratt och som han helst undviker. I vår reservation skriver vi tydligt att vi inte tänker oss att försvarsministern, migrationsministern eller för den skull regeringen måste berätta exakt vad som händer. Men vi tycker att det är rimligt att riksdagen får det redogjort för sig.

Jag läser ur reservationen: ”Regeringen bör senast den 1 mars 2014 redogöra för riksdagen för de konkreta åtgärder som behöriga myndigheter har vidtagit och som de planerar att vidta i syfte att garantera ett effektivt skydd för de lokalanställda tolkar som anlitas av Försvarsmakten innan de svenska trupperna drar sig tillbaka från Afghanistan. Vidare bör regeringen senast den 1 mars 2014 återkomma till riksdagen med de förslag till lagändringar som krävs för att garantera ett effektivt skydd för den lokalanställda nyckelpersonal som anlitas av Försvarsmakten vid utlandsoperationer.”

Varför är Mikael Cederbratt och de borgerliga partierna, Miljöpartiet och Sverigedemokraterna emot detta? Mikael Cederbratt kan redogöra för varför Moderaterna är emot det.

Anf. 74 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Herr talman! Det blir lite av en repris på svaret. Jag vet att myndigheterna och departementet har arbetat med detta, och det finns ett system som fungerar om det behövs. Jag är nöjd med det. Jag kan köpa det som jag sade förut: Ibland kan man av säkerhetsskäl inte säga allt som ska göras eller hur det görs.

Eva-Lena Jansson säger att jag vill göra detta till en arbetskraftsinvandringsdebatt. Ja, vi debatterar migration, och migration innehåller arbetskraftsinvandring. Men jag fick tyvärr inget svar från Eva-Lena Jansson. Vi moderater, Alliansen och Miljöpartiet är självklara och tydliga med att man ska arbeta på lika villkor.

Men vi vill inte gå tillbaka till ett system då det blandas in myndigheter och liknande som de facto omöjliggör för människor att komma till Sverige och arbeta. Detta är en liberal och mycket modern lagstiftning som kommer att tjäna Sverige väl.

Anf. 75 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Jag blir alltid glad när vi kan vara överens om en sak, jag och Mikael Cederbratt. Jag hör Mikael Cederbratt säga att han vill göra flyktingsmugglare arbetslösa. Där är vi helt och fullständigt överens, och jag ser det som en möjlighet att tala om hur vi kan göra det.

Jag och migrationsminister Billström hade denna debatt i *Agenda* häromdagen. Där framkom tydligt att det framför allt var kvotflyktingsystemet som avsågs när det gäller att kunna ta sig förbi flyktingsmugglare. När vi ser oss omkring i Europa är det ändå just Europas murbyggande

som tvingar människor i armarna på flyktingsmugglare. Det finns en hel rad EU-direktiv som skapar dessa murar utan att vara fysiska, och det finns medlemsländer som skapar rent fysiska hinder.

Grekland sätter upp 1 800 gränsvakter som har gjort passagen mellan Turkiet och Grekland vansklig och livsfarlig och så vidare. Ett EU-direktiv som skapar murar är transportörsansvaret, som gör gällande att man kommer att straffa flygbolag eller båtar som transporterar människor med bristande ID-handlingar, som man kan misstänka kommer att söka asyl.

Jag undrar såklart: Kommer Mikael Cederbratt nu i sin iver att göra flyktingsmugglare arbetslösa att hjälpa till att riva ned dessa synliga och osynliga murar kring Europa?

Anf. 76 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Herr talman! Min iver ska ni inte ta miste på, men eftertanke kan man ha ändå.

Vi har ett fungerande system – kvotflyktingssystemet. Vi har UNHCR som är på plats och som har en oerhörd kunskap och kompetens. Då tycker vi att det är bättre att man använder sig av befintligt system. Den stora bristen med det är att det är för få som är med i systemet, om jag får uttrycka mig på det sättet. Det är här jag tror att vi har den största och snabbaste framgångsfaktorn både för att få en mer solidarisk fördelning och för att göra människosmugglare arbetslösa.

Jag försöker att lyssna så mycket som möjligt på Christina Höj Larsen. Hon är mycket ute i den allmänna debatten, och hon står ofta och säger att det är fel att utvisa någon. Jag hör henne lite mindre när det gäller att stå upp bakom en lagakraftvunnen utvisning och säga att vi har en reglerad invandring och att det därför måste vara skillnad på ett ja och ett nej.

Min nyfikenhet gjorde att jag gick in på Vänsterpartiets hemsida och läste om er integrations- och flyktingpolitik, och begreppet reglerad invandring finns inte där. Är Christina Höj Larsen och Vänsterpartiet för en reglerad invandring?

Anf. 77 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Svaret är ja, kort och gott. Om vi inte hade dessa brister i vår asyl- och flyktingpolitik skulle jag inte behöva stå och prata om de sakerna så ofta som jag gör. Det är därför vi försöker ta oss framåt när det gäller det.

Om vi återvänder till lagliga vägar in i Europa tycker jag att det är bra att Sverige tar ett stort ansvar gällande kvotflyktingar. Vi har sagt 1 900, och såvitt jag förstår har 1 100 hittills kommit i år. Av dessa är i runda slängar 450 från Syrien.

I ljuset av en av de största humanitära katastroferna på tröskeln till Europa tycker inte jag att 450 kvotflyktingar är ett bra resultat. Jag vill såklart att Mikael Cederbratt kommenterar det. Samtidigt har Jordanien tagit emot över en halv miljon syriska flyktingar och Libanon 800 000. Det är de länderna som tar det stora ansvaret. Om vi verkligen ska bekämpa flyktingsmuggling, Mikael Cederbratt, krävs det att vi monterar ned de här murarna, synliga och osynliga, kring Europa och gör det lagligt för människor att få sin mänskliga rättighet att söka och prövas för asyl tillgodosedd.

Anf. 78 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Herr talman! Det finns många förbättringar som kan göras vid den yttre gränskontrollen i Schengenområdet. Men om vi har en reglerad invandring måste det vara någon form av gränskontroll. Annars faller det på sin orimlighet i någon mån.

Det finns två problem vad gäller kvotflyktingsystemet. Det ena är att det ännu är för få länder som har sagt: Vi är beredda att ta emot. Det andra är att det är en praktisk fråga att få det här att fungera. Migrationsverket i Sverige har fått det här samordningsuppdraget av FN för att försöka få 30 000 kvotflyktingar placerade någonstans på vårt jordklot. Jag vidhåller att det är nuvarande system som ska förbättras och effektiviseras och ökas i kvantitet. Det är på det sättet som vi gör människosmugglarna arbetslösa.

Anf. 79 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Eftersom det inte finns några lagliga vägar att ta sig till EU för att söka asyl tvingas människor att fly till EU på allt farligare och dyrare sätt. Tusentals människor dör varje år på sin flykt till Europa. Det är människoliv som Sverige och alla andra medlemsstater i EU bär ett delansvar för att de har slocknat.

Sverige och de andra medlemsstaterna har skrivit under internationella konventioner om att alla människor har rätt att söka asyl och få sin asylansökan prövad, men eftersom det inte finns några lagliga vägar lever vi inte upp till de konventioner vi har skrivit under. Vi respekterar i praktiken inte rätten till asyl, trots att det är en mänsklig rättighet.

I stället lägger EU oerhört mycket resurser på att hålla människor ute. Bulgarien håller på att bygga ett 30 kilometer långt stängsel längs sin gräns. Grekland fängslar asylsökande på obestämd tid och har ett helt havererat asylsystem. I Italien tvingas migranter böta 5 000 euro för att de tagit sig in illegalt, trots att det inte finns några sätt att ta sig in legalt. EU lägger massvis med resurser på drönare och kustbevakning för att upptäcka migrantbåtar i Medelhavet men inte på att skapa lagliga vägar att ta sig hit.

Spanien har återigen satt upp rakblad på stängslet till enklaven Mellilla för att förhindra migranter från att klättra över. Det är dock inget som lyckas utan något som endast leder till att de människor som klättrar över ramlar ned på andra sidan stängslet med djupare och svårare sår från rakbladen än tidigare.

För några månader sedan drunknade över 350 människor utanför den italienska ön Lampedusa i Medelhavet. Jag åkte dit några dagar senare för att på allvar se konsekvenserna av EU:s migrationspolitik och för att prata med räddningsarbetare, överlevare och boende på ön. När man ser de direkta konsekvenserna blir det väldigt tydligt att någonting måste ändras. Annars kommer vi att se liknande katastrofer igen och igen och igen.

Vi i Miljöpartiet vill att lagliga vägar skapas. Det kan göras på många olika sätt och ske genom en kombination av åtgärder. EU:s medlemsstater kan börja använda sig av humanitära visum som de som flyr kan få för att ta sig till EU och söka asyl. Den möjligheten finns redan i dag i

lagstiftningen och behöver bara börja användas. Då skulle migranter slippa ta hjälp av flyktingsmugglare och ta de farliga rutterna över till exempel Medelhavet i undermåliga båtar och riskera sina liv.

Det borde också vara möjligt att söka asyl på EU-beskickningar i länder utanför EU. Gemensamma vidarebosättningsprogram inom EU skulle förändra mycket. Bara ett fåtal av EU:s medlemsstater tar i dag emot kvotflyktingar. Sverige är en av dem och tar emot 1 900 kvotflyktingar. Om alla tog emot lika många kvotflyktingar som Sverige i förhållande till folkmängden skulle många flyktingläger kunna stängas.

I Sverige har vi dessutom ett öppet system för arbetskraftsinvandring. Inte bara högkvalificerad arbetskraft är välkommen utan alla som har fått ett jobberbjudande i Sverige som har lika bra villkor som andra i Sverige är välkomna. Därför går det att lagligt komma till Sverige på det sättet för migranter. Om fler EU-länder öppnade för den typen av arbetskraftsinvandring skulle det vara ytterligare en laglig väg för människor att migrera.

Dessutom borde transportörsansvaret avskaffas så att inte flygbolag eller båtbolag och deras ägare straffas om de har med sig personer som inte har rätt papper.

Problemet är inte att Sverige tar ett stort ansvar utan att också andra EU-länder borde ta ett större ansvar för människor som flyr. Vi kan alla göra mer. Om vi dessutom omprioriterar resurser från att gå till att hålla människor ute och upprätthålla Fästning Europa till att rädda liv och till katastrofhjälp i flyktingläger runt Syrien kan vi undvika många av de humanitära katastrofer som vi ser.

Om lagliga vägar öppnas lever vi upp till internationella konventioner och förhindrar att fler människor drunknar i Medelhavet på sin flykt till Europa. Så länge det är krig i omvärlden kommer människor fortsätta att fly, och då måste vi ta vårt ansvar.

Herr talman! Sverige tar ett, i jämförelse med andra EU-länder, stort ansvar för de människor som flyr till Europa. Migrationsverket har bedömt att konflikten i Syrien kommer att vara fortsatt svår och inte gå över inom den närmaste tiden och har därför, i enlighet med den lagstiftning som vi har, beslutat att de som flyr inte bara får tillfälligt utan permanent uppehållstillstånd. Detta är positivt eftersom tillfälliga uppehållstillstånd skapar en stor osäkerhet för den som flytt, förhindrar integrationen i samhället och gör att personen inte kan återförenas med sin familj.

I Sverige görs bedömningar av situationen i omvärlden alltså på myndighetsnivå och inte av politiker. Det är något väldigt positivt. Det innebär att politiker i Sverige inte förhåller sig till en upplevd främlingsfientlig opinion som i andra länder och därför inte vågar fatta beslut om att ge människor skydd trots att de är i behov av det. Anledningen till att andra EU-länder inte fattat beslut om att ge permanent uppehållstillstånd till flyktingar från Syrien är nämligen inte att de gör en annan bedömning av säkerhetsläget och behovet av skydd. Det innebär inte heller att de skickar tillbaka människor till Syrien, utan det handlar om att de inte vill fatta det slutgiltiga beslutet om permanent uppehållstillstånd, eftersom de är oroliga för väljarreaktioner då beslutet ligger på politisk nivå.

Därför är vårt system ett föredöme. Det gör att människor i behov av skydd inte hamnar i kläm. Det innebär att vi lever upp till internationella

konventioner och står upp för humanitet i större utsträckning än andra EU-länder. Men självfallet bör de följa efter. Situationen kräver det.

Tyvärr ser vi protektionistiska och rasistiska tendenser runt om i Europa. I Grekland ökar det nynazistiska Gyllene gryning återigen i opinionsmätningar. Människor som flyr från Syrien möts där inte av en hjälpande hand utan av gränsvakter som patrullerar för att hålla dem ute. Om de lyckas ta sig in riskerar de att fängslas och sättas i förvar, trots att de inte är misstänkta för något brott.

Men i Sverige går vi en annan väg. Miljöpartiet och regeringen har ett samarbete för att säkerställa att migrationspolitiken är rättssäker, ordnad och human. Vi har gjort, och gör, migrationspolitiken mer human och öppen. Vi har förändrat lagen så att papperslösa antligen får rätt till sjukvård och rätt att gå i skola. Vi har inrättat en delegation för migrationsstudier och förbättrat Migrationsverkets landinformation för bättre omvärldsanalyser. Vi har också kommit överens om att det ska bli lättare för utsatta barn att stanna i Sverige. Synnerligen ömmande omständigheter ska ändras till det bredare särskilt ömmande omständigheter för barn och deras familjer. Det ska också bli lättare för barn att få verkställighetshinder.

Genom en rad förändringar motverkar vi dessutom att arbetskraftsmigranter utnyttjas av oseriösa och kriminella arbetsgivare.

När det brinner i vår omvärld och människor tvingas fly från sina hem är det som viktigast att stå upp för medmänsklighet. Vi måste bidra till en global utveckling där färre tvingas fly och fler får möjlighet att uppleva välbefinnande och utveckling.

(Applåder)

Anf. 80 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Maria Ferm nämner förändringen av begreppet synnerligen ömmande omständigheter till särskilt ömmande skäl. Min fråga till Miljöpartiet och Maria Ferm är: Varför ska förändringen bara gälla barn?

Anf. 81 MARIA FERM (MP) replik:

Herr talman! Vi har under lång tid haft diskussioner med regeringen om denna förändring och om hur vi ska gå vidare. Vi har kommit fram till att vi ska genomföra en förändring som innebär att synnerligen ömmande omständigheter ändras till det bredare särskilt ömmande omständigheter för barn och också för deras familjer eftersom det inte går att hålla isär. Vi genomför även en förändring av verkställighetshinder och inför en lättnad för barn även där.

Hela budgeten har, som tidigare anförts, ett tydligt barnperspektiv. Vi genomför flera förändringar för barns bästa och för att säkerställa att barn får ett bra mottagande redan från början, till exempel genom att kommuner inte längre ska kunna neka att ta emot ensamkommande barn.

Det är inte heller någon hemlighet att Miljöpartiet gärna skulle ha velat gå längre och ha särskilt ömmande omständigheter för alla, men det viktiga när man har ett samarbete är att man kan komma överens. Det här är en enormt stor förändring för alla som berörs, och det är kanske den viktigaste migrationspolitiska förändringen som vi har sett på många år och som kommer att göra politiken mer human och påverka personers verklighet.

Anf. 82 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! För mig är det för tidigt att dra slutsatser av vad lagförändringen kommer att få för effekter även om vi välkomnar den eftersom vi också har skrivit en motion om att vi vill ändra lagen.

Om jag uppfattar Maria Ferm rätt var anledningen till att bara barn kommer att omfattas av förändringen att de övriga partierna inte stod bakom att de övriga förändringarna skulle gälla även vuxna.

Okej, då var det svaret.

Anf. 83 MARIA FERM (MP) replik:

Herr talman! Jag var tydlig med att Miljöpartiet gärna hade sett att förändringen med särskilt ömmande omständigheter skulle gälla alla. Detta är dock något som vi har kommit överens om, och det är en viktig förändring och en förändring som vi är glada och stolta över.

Det är givetvis positivt att Socialdemokraterna för en gångs skull tar upp en fråga som syftar till att göra politiken mer human. Det har vi inte sett i vare sig retorik eller praktik på lång tid.

Anf. 84 HANS BACKMAN (FP):

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet SfU2 *Migration*.

Folkpartiet liberalerna har ett starkt internationellt engagemang för flyktingar. Att ge skydd åt människor som tvingas fly för sitt liv eller undan förföljelse är en medmänsklig skyldighet.

Sverige ska fortsätta ha en human flyktingpolitik där alla som söker asyl ska få sin sak prövad, men samtidigt måste fler demokratier ta sitt ansvar. Det är därför viktigt att Sverige fördjupar sitt internationella samarbete och driver på inom EU för en flyktingpolitik som vilar på humanitetens grund.

Det är också viktigt att de flyktingar som kommer hit och får uppehållstillstånd tas emot på bästa möjliga sätt, att de snabbt lär sig språket och får möjlighet att komma ut på arbetsmarknaden.

Även människor som inte är flyktingar ska kunna komma till Sverige och Europa. Som liberaler tror vi på idén om ökad arbetskraftsinvandring. De nya reglerna för arbetskraftsinvandring, som vi i Folkpartiet tillsammans med våra allianspartier och Miljöpartiet var med och drev igenom, gör att Sverige nu har tagit ledningen i arbetet med att öppna gränserna och få ökad rörlighet. Nu arbetar vi för att fler länder i Europa ska följa i våra fotspår.

Alliansregeringen har gjort det lättare för människor att komma till Sverige och arbeta. Vi har förbättrat mottagandet av ensamkommande barn, och vi har genomfört en reform för att skynda på nyanlända flyktingars etablering i Sverige.

Herr talman! Antalet nya asylsökande i Sverige 2012 var det högsta sedan Balkankriget i mitten av 1990-talet, och antalet förväntas förbli högt. Situationen i Syrien och dess närområde och fortsatta svåra förhållanden i till exempel Afghanistan, Iran och Somalia driver många människor på flykt. Till följd av den ekonomiska krisen har det också börjat ske mer omfattande sekundära förflyttningar inom Europa, som ni kan läsa om i vårt betänkande. Följaktligen beräknar regeringen att utgifterna för asylmottagningen kommer att fortsätta att stiga kraftigt.

Utvecklingen inom det utgiftsområde vi debatterar i dag styrs i stor utsträckning av omvärldsfaktorer som kan vara svåra att förutse och påverka. Samverkan mellan berörda myndigheter och effektiviteten i prövningsverksamheten i alla instanser påverkar också i stor utsträckning bland annat vistelsetiderna och därmed utgifterna för mottagandet av asylsökande.

Vid Migrationsverkets information i utskottet den 14 november 2013, som det står angivet i betänkandet, angav generaldirektören att myndigheten i april i år sammankallade alla organisationer och myndigheter som arbetar med migrationsfrågor för att diskutera hur man bland annat ska möta utvecklingen i omvärlden med ett stigande antal asylsökande. Migrationsverket vill få till stånd en nationell samordning och genom nätverk arbeta än mer effektivt. Det är bra. Det är viktigt att Migrationsverket prioriterar utvecklingsarbetet så att de positiva effekter som myndigheten redovisat när det gäller effektivitet, rättssäkerhet och service kan realiseras så snart som möjligt.

I budgetpropositionen anges att antalet asylsökande 2014 och framåt bedöms bli 7 000 fler årligen i förhållande till vad som prognostiserades i budgetpropositionen för 2013. Regeringen föreslår därför en ökning av anslaget till Migrationsverket. På så sätt kan handläggningstiderna för asylärenden begränsas. Migrationsverket får, för att klara av den tillströmning som förväntas komma, från och med den 1 januari 2014 också utvidgade möjligheter att anvisa asylsökande ensamkommande barn till en kommun som inte har en överenskommelse med verket om mottagande. Dessutom är det viktigt, som det har talats om här tidigare, att vi i Sverige tar ett gemensamt solidariskt ansvar och att alla våra kommuner tar ett gemensamt ansvar i det viktiga arbetet med att ta emot ensamkommande barn.

Det föreslås också att etableringsplanens start för personer boende i anläggningsboende flyttas fram. Det medför att dagersättning utgår så länge personen är inskriven i Migrationsverkets mottagande. Som en följd av detta föreslår regeringen att anslaget för ersättningar och bostadskostnader ökar.

Herr talman! För att upprätthålla en human, rättssäker och ordnad migrationspolitik träffade regeringen och Miljöpartiet de gröna en ramöverenskommelse om migrationspolitiken i mars 2011. Överenskommelsen innebär ett gemensamt ansvarstagande för den samlade asyl- och migrationspolitiken. Jag vill därmed peka på att Sverige erbjuder skydd i större utsträckning än vad internationella överenskommelser kräver. Denna politik har ett starkt stöd här i riksdagen.

Sverige är ett land som har en tradition av öppenhet mot omvärlden. Målet är att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och som inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser, främjar arbetskraftsinvandring, tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet.

Regeringen har som en följd av ramöverenskommelsen med Miljöpartiet de gröna i budgetpropositionen för 2014 aviserat att bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter bör ändras så att uttrycket synnerligen ömmande endast är tillämpligt i asylärenden som rör vuxna och att uttrycket särskilt ömmande ska till-

lämpas för barn. Regeländringarna planeras träda i kraft den 1 juli 2014. Detta tycker jag är en framgång.

Folkpartiet vill betona att utlänningsparagrafens portalparagraf om barnets bästa ska genomsyra hela asylprocessen. Barnets egna asylskäl ska alltid utredas och bedömas individuellt. Barnets egna asylskäl liksom förekomsten av barnspecifika former av förföljelse, det vill säga allvarliga kränkningar av barnets rättigheter, måste därmed beaktas i asylprocessen.

Herr talman! Låt mig ta upp några positiva saker som händer i Sverige när det gäller integration, som ju är nära kopplat till migration. Jag vill börja med att säga att utanförskapet har minskat. Antalet helårsekvivalenter, som lever på någon form av social ersättning, minskade med över 200 000 personer mellan 2006 och 2012. Den stora minskningen av utanförskapet har lett till att det funnits mer pengar att satsa på välfärden. Jag vill också säga att sysselsättningen ökat sedan 2006, vilket ger skatteintäkter till kommunerna.

Vidare vill jag nämna att den integrationspolitik som förs av regeringen, med fokus på jobb och språk, ger resultat. Aldrig har så många utrikesfödda gått till jobbet som nu. Sedan 2006 har drygt 150 000 utrikesfödda fått jobb, och i dag är drygt 720 000 utrikesfödda sysselsatta. 70 000 av Sveriges företag är startade av utrikesfödda. Det genererar ca 250 000 arbetstillfällen.

Var tredje läkare och var fjärde tandläkare är utrikesfödd. 32 procent av apotekarna, 22 procent av vårdbiträdena och 17 procent av undersköterskorna och sjukvårdsbiträdena är utrikesfödda. Siffrorna är från 2011. Vårt välfärdssamhälle, och framför allt vårdsektorn, skulle inte klara sig utan den arbetskraft som den utrikesfödda befolkningen står för.

Nu börjar vi se resultat av den tydliga arbetslinje som infördes genom etableringsreformen. I det gamla systemet hade uppemot nio av tio nyanlända inte någon kontakt med arbetsmarknaden det första året i Sverige. Nu är siffrorna de omvända. Under det första året har över 90 procent kontakt med Arbetsförmedlingen och inleder arbetsförberedande insatser. En fjärdedel av de 4 200 som hittills lämnat etableringsuppdraget har gått vidare till någon form av arbete eller studier, och 44 procent har gått till övriga arbetsmarknadspolitiska program. Därmed är de närmare arbetsmarknaden.

Slutligen, herr talman, skulle jag vilja återkoppla till det som migrationsministern talade om, nämligen att migrationspolitik inte enbart handlar om mätbara vinster. Jag vill hänvisa till samma DN-artikel som migrationsministern och säga: Jag vill att Sverige ska fortsätta att vara ett land med stort hjärta. Låt mig också säga att Sverige är ett rikt land, och jag är övertygad om att en av anledningarna till att vi är ett rikt land är att vi haft en öppen hållning mot omvärlden och varit generösa med att låta människor komma hit. De har tillfört vårt land mycket.

(Applåder)

Anf. 85 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till Hans Backman om de afghanska tolkarnas öde.

Som jag tidigare sade till Mikael Cederbratt har vi en reservation i betänkandet. I reservationen säger vi att ”regeringen bör ... redogöra för

riksdagen för de konkreta åtgärder som behöriga myndigheter har vidtagit och som de planerar att vidta i syfte att garantera ett effektivt skydd för de lokalanställda tolkar som anlitas av Försvarsmakten innan de svenska trupperna drar sig tillbaka från Afghanistan”. Vi säger även att regeringen ska ta fram ”förslag till lagändringar som krävs för att garantera ett effektivt skydd för den lokalanställda nyckelpersonal som anlitas av Försvarsmakten vid utlandsoperationer”.

I utskottets betänkande kan man läsa att utskottsmajoriteten bestående av de borgerliga partierna, Miljöpartiet och Sverigedemokraterna anser att frågan är löst. Vi har inte sett det, och därför är min fråga till Hans Backman: Varför väljer Folkpartiet att inte ställa sig bakom vårt krav att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag till konkreta åtgärder? Vi har även föreslagit ett datum för det Vad har Folkpartiet emot det kravet?

Anf. 86 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Mitt svar är egentligen detsamma som Mikael Cederbratts. Vi har fått information om att beredskap för säkerhet finns och att prövningen förstås ska vara individuell för de lokalanställda tolkarna i Afghanistan som det berör. I och med att vi erfarit att regeringen bedömer att det nu finns ett system för att bistå och klara av säkerheten för dessa viktiga personer som gjort en stor insats för Sverige litar jag på regeringen i det här fallet.

Anf. 87 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Det är bra att Hans Backman litar på sin regering. Det är väl önskvärt. Problemet är att vi inte fått del av den information som Hans Backman och övriga hänvisar till i utskottets betänkande. Vi har fått mycket vaga uppgifter, och därför begär vi att regeringen återkommer till riksdagen med förslag på åtgärder för hur frågan ska hanteras. Vi begär inte att man ska stå i kammaren med en skylt i handen och tala om hur det ska gå till. Jag vet inte om Hans Backman missat det, men det var en debattartikel om den här frågan i Svenska Dagbladet i dag; han kan få en kopia av den.

Det är viktigt att säkerställa att den här frågan löses och att den löses på ett professionellt och bra sätt. Då räcker det inte med att erfara någonting. Det står i betänkandet att utskottet har erfarit, men vi övriga som sitter i utskottet känner inte igen oss i den skrivningen, att vi skulle ha erfarit det. Det är därför jag ställer frågan.

Uppenbarligen har Hans Backman tagit del av information som vi från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet inte kunnat ta del av. Frågan är om Hans Backman tänker dela med sig av den informationen.

Anf. 88 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Jodå, jag har läst debattartikeln i Svenska Dagbladet.

Föga överraskande litar vi från regeringspartierna på vår regering, och vi har också haft en dialog om den här frågan. I mars 2013 överlämnade Försvarsmakten sitt svar till regeringen beträffande vilket stöd Sverige kan ge lokalanställd personal när den svenska styrkans närvaro i Afghanistan trappas ned. Jag har full förståelse för den oro som finns för att det inte ska fungera, men den bedömning som görs av regeringen tror

jag på. Det finns nu ett fungerande system för att klara av hanteringen av tolkarna.

Skulle det visa sig att det inte fungerar, att det finns problem med hanteringen, är jag beredd att be om vidare information. I dagsläget bedömer jag att det, utifrån vad vi från utskottets sida erfarit, finns ett fungerande system för detta.

Anf. 89 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Vi har just fått höra att Hans Backman litar på sin regering, vilket känns ganska självklart. Därför tänkte jag vända blicken lite grann mot ett annat håll och fråga huruvida Hans Backman också litar på sin EU-kommissionär Cecilia Malmström.

I söndags hade vi en debatt i *Agenda* om lagliga vägar in i Europa och nödvändigheten av att skapa sådana, särskilt i ljuset av den humanitära katastrof som just nu pågår på tröskeln till Europa. Kommissionär Malmström sade att hon såg behovet av att titta på olika möjligheter, till exempel humanitära visum, asylviseringar eller något sådant. Jag hörde ingenting om detta i Hans Backmans anförande. Därför undrar jag hur Hans Backman som folktoppartist ser på kommissionärens förslag.

Anf. 90 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Självklart litar jag även på Cecilia Malmström. Det vore väl en överraskning om jag sade någonting annat. De förslag som hon för fram är intressanta. Vi får förstås ta med dem i det fortsatta arbetet. Internt i Folkpartiet arbetar vi mycket med att se hur vi kan öka möjligheterna till att komma in i Europa på ett säkrare sätt. Cecilia Wikström, vår EU-parlamentariker, har också varit mycket aktiv i dessa frågor. Det är värt att föra en dialog om detta. Det som har hänt när människor avlidit på sin väg till en tryggare tillvaro är naturligtvis förkastligt och fruktansvärt.

Jag kan självklart inte stå och utlova någonting i dag, men alla saker vi kan göra för att ge hjälp och förhindra att sådana här hemska tragedier inträffar i framtiden ska vi försöka arbeta med. När det kommer intressanta förslag från vår EU-kommissionär tycker jag att vi ska ta med dem i våra diskussioner.

Anf. 91 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Det går inte alltid att ha tilltro till två personer samtidigt. Regeringen säger att vi absolut inte behöver några lagliga vägar in i Europa. Men EU-kommissionär Malmström säger att vi behöver titta på den möjligheten. Det är just det förslag Vänsterpartiet lägger fram senare i en motion, precis som vi har gjort flera år i rad. Vi måste seriöst diskutera om vi verkligen ska sitta och titta på när människor förolyckas vid Europas gränser. Det är ett rimligt förslag, och det gläder mig – och överraskar mig också lite grann – att höra att Folkpartiet stöder det. Det är det jag hör Backman säga i dag. Jag ser fram emot ert stöd till den motionen i framtiden.

Anf. 92 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Som sagt kan jag inte utlova något stöd till enskilda motioner i dag, inte heller till framtida motioner. Det jag kan utlova är att jag och Folkpartiet är öppna för att försöka hitta goda förslag som kan vara behjälpliga i förhindrandet av sådana tragedier som vi har fått uppleva det senaste året. Det är självklart att vi ska lyssna till kloka personer som vår EU-kommissionär Cecilia Malmström när vi försöker finna sådana förslag och vägar framåt.

Anf. 93 FREDRICK FEDERLEY (C):

Herr talman! Vi diskuterar nu utgiftsområde 8. Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på de motioner som finns.

Jag vill ta avstamp i min syn på Sverige. Jag tycker att Sverige är ett fantastiskt land. Vi har en stor social sammanhållning i landet. Vi känner stor solidaritet mellan varandra. Jag känner också stor solidaritet gentemot människor i övriga världen som befinner sig i en behövande situation. Detta tycker jag är kärnan i Sverige. Jag gläds när jag går på gatorna nu, för jag ser att folk pyntar på gator och torg och i sina hem inför julen, en av de högtider som vi firar. Även jag som inte är kristen väljer att fira julen. Jag kan se det som en svensk högtid. Jag firar gladeligen midsommar i Dalarna varje år. Allt detta är det som bygger Sverige starkt.

Vi har en hög utbildningsnivå. Vi har stått och kommer fortsatt att stå starka i den finanskris som fortfarande sveper isande vindar över Europa. Detta har vi klarat därför att vi har ett gemensamt projekt att bygga Sverige starkt. Vi har en gemensam bild av hur Sverige ska formas i framtiden. Den finns ganska brett i de flesta partier i denna kammare. Det är klart att vi har dispyter om exakt hur mycket eller hur lite det ska vara av olika saker, men jag tror att vi från vänster och nästan ända ut på yttersta högerkanten har en gemensam bild av denna solidariska tanke. Vi gläds åt det gemensamma. Vi vill värna det som är vårt land, där vi har fått möjligheten att växa upp, där det finns fred, frihet, en god miljö och ett stort solidariskt ansvar.

Men inte bara i Sverige utan i hela Europa breder fascismen ut sig. Vi kan se i dagens SCB-mätning att det för första gången blåser isande kalla vindar också i Sverige. Det är någonting unikt som har hänt. Det vackra med Sverige som jag vill värna, det som gör att jag går upp på morgonen, det som jag valt att ägna mitt politiska engagemang åt att skydda, är hotat.

En stor del i detta är den svenska migrationspolitiken, som vi i dag diskuterar. Den är ganska avancerad, herr talman. Den bygger delvis på nationella regleringar. Vi fastslår lagar som är avgörande för vilka som har rätt att stanna i landet och vilka som måste lämna landet för att de inte uppfyller uppsatta kriterier. Det är också ett stort ansvar för Sveriges kommuner, som får många nya händer och fötter att bli verksamma invånare i de olika kommunerna. Där har vi oerhört mycket kvar att göra. Jag vill inte på något sätt påstå att allting fungerar friktionsfritt. Men de gemensamma politiskt uppsatta målen fungerar, och vi är beredda att överbygga de problem som fortfarande finns.

Många kommuner tar ett enormt ansvar. De vill vara med och bygga den gemensamma bilden av det framtida Sverige och ser att det finns plats för fler människor. Jag har pratat med partikompisarna i Falköping.

Kommunalrådet Ulf Eriksson säger så här: Falköping har alltid varit en bygd dit man flyttar. Det har alltid varit en korsning där människor från olika delar av landet möts. Skillnaden är bara att man i dag har möjlighet att resa längre sträckor. Jag vill inte göra någon skillnad på dem som kommer hit beroende på varifrån de kommer; det må vara från Göteborg, Malmö eller Afghanistan. Då blir det en gemensam och konstruktiv kraft.

Jag kan också se hur mina vänner i kommunerna Högsby och Uppvidinge kämpar för att få till stånd fungerande mottagningsverksamhet. Man tar emot ett väldigt stort antal människor i jämförelse med folkmängden. Den större grannkommunen Växjö tar inte alls lika stort ansvar. Men i Uppvidinge har man valt att se det här som en framgångsfaktor; man får människor som flyttar till kommunen. Sedan har man kritik mot hur en del fungerar i kontakterna med Migrationsverket, och vi här är satta för att lösa detta, inte för att sätta gränser runt Sveriges rike.

Det är nämligen inte så, herr talman, att vi utsätts för migration. Vi utsätts inte för några flyktingströmmar. De som utsätts är de som just nu befinner sig i Syrien. Vid slutet av nästa år kommer halva landets befolkning att vara interna flyktingar i Syrien eller ha lämnat landet, enligt FN:s beräkningar. Det är de som utsätts, inga andra. Det är inte vi som åker hem i kväll och bakar pepparkakor eller lussebullar och fortsätter julpyn-tet som utsätts för någonting. Det är den som flyr från förtryck, krig, svält och hunger som är den som utsätts.

Vi har någonting som är ganska unikt och som är en av styrkorna i Sverige. Vi har nämligen en gemensam grundsyn på hur systemet bör fungera. Vi har sagt att var och en tillmäts individuella rättigheter. Det kan göra det svårt i händelse av att det är oerhört oroligt i ett land, för vi kan inte säga med politisk verkan att alla därifrån får stanna. Däremot kan Migrationsverket göra en juridisk bedömning och säga att läget är sådant att alla som kommer därifrån befinner sig i en så utsatt situation att de får stanna.

Herr talman! Om vi vill upprätthålla grundläggande asylrätt i Sverige kan vi inte säga hur många som ska komma hit. Vi kan inte veta detta. Var och en har den mänskliga rättigheten att få sin asylansökan prövad. Därför finns det en hel del humbug i de reservationer som finns, framför allt från Sverigedemokraterna, av den enkla anledningen att de inte kan beräkna detta bättre än vad vi kan göra. Är det så att de kan beräkna det på ett annat sätt har de raserat hela den svenska migrationspolitiken och sagt att det ska införas ett kvotssystem. Si och så många får komma. Den som kommer dagen efter att kvoten är fylld har inte rätt att få sin sak prövad. Men i själva verket är detta reglerat i internationell rätt, tvärs igenom Europa och över hela jorden.

Herr talman! Det är alltså en helt ny form av migrationspolitik man förespråkar, och jag är inte säker på att de som har störst behov av skydd är de som får stanna. Med tanke på hur det ofta låter i debatten är det nog snarast de som är mest lika oss, som har högst utbildning, som har mest pengar och som troligtvis kommer först ut på arbetsmarknaden som skulle få komma hit med Sverigedemokraternas politik.

Med den politik som vi för i bred enighet i Sveriges riksdag i dag försöker vi ge skydd i balans. Vissa tvingas fly och kommer till Sverige. Vi balanserar upp detta med dem som inte ens har möjlighet att fly för egen maskin. För dem har vi ett kvotflyktingssystem som är bland de största i

Europa. Vi hämtar människor som befinner sig i en så utsatt situation att de inte ens kan lämna sin region.

Det finns en politisk linje i Sverige som går ut på att vi inte ska hjälpa fler som kommer hit utan i stället hjälpa folk i närområdet. Låt oss då titta på det som gör att vi har fått räkna upp våra prognoser för hur många som ska komma till Sverige och som gör att vi tillskjuter mer pengar för att kunna ta det solidariska ansvar som en bred majoritet i denna kamrars och en förkrossande majoritet av svenska folket står bakom. Det handlar om Syrien, som jag nämnde tidigare.

Vi vet att ungefär 50 procent av Syriens befolkning kommer att vara flyktingar före nästa års slut. Vi vet också att grannländerna till Syrien tar ett otroligt stort ansvar. Jag tror inte att vi kan tänka oss det när vi ser att vi har prognoser på några tiotusentals människor som kan komma att söka asyl. Kanske hälften eller 60 procent av dem får möjlighet att stanna.

Vi kan inte prata om massinvandring när vi ser att miljontals människor rör sig i närområdet. Vi ska se på Jordanien. Det är inte världens rikaste land, men de har tagit ett gigantiskt ansvar för miljontals människor i tre stora vågor: palestinierna i mitten av 1900-talet, irakierna för några år sedan och nu syrierna. De bär ett otroligt stort ansvar.

De pengar vi skulle kunna lyfta fram för att hjälpa till i situationen där är viktiga. Det handlar om sanitet och om ett rimligt sätt att bo och hålla undervisning där. Men det kommer inte att råda bot på situationen. Därför, herr talman, bär vi också ett ansvar för det som sker här hemma.

Det ställer också krav på att vi samordnar oss i Europa. Flera har varit inne på detta tidigare: Ungefär 100 000 om året av de mest fattiga och utsatta personerna skulle kunna hämtas till Europa och beredas ny möjlighet till trygghet och ett framtida liv som de inte hade kunnat föreställa sig om de hade varit kvar i de fattigaste flyktinglägren. Vi ska komma ihåg att den siffran är årligen och ingen engångssiffra, vilket gör att det summa summarum skulle betyda oerhört mycket för väldigt många människor.

Men vi måste se till att vi får en rimlighet i den europeiska migrationspolitiken som lägger en grund för att rättstryggheten är tillräcklig så att vi i Sverige vågar lita på de beslut som fattas i till exempel Grekland.

Där har vi klara siffror från när Irakkonflikten var som värst. Över 90 procent av de irakier som sökte sig till Sverige fick uppehållstillstånd. 0 procent av de irakier som sökte sig till Grekland fick uppehållstillstånd. Jag vågar, herr talman, gissa att det var Sverige som valde att tolka den internationella rätten rätt medan Grekland tolkade fel.

Vi måste gemensamt säkerställa att den legala grunden ligger på en likvärdig nivå i hela Europa. Det gör att vi skulle kunna få ett jämnare mottagande i hela Europeiska unionen. Det säger sig självt att om man vet att det är 0 procent som får stanna om man kommer till Grekland, som under Irakkonflikten, väljer man att göra vad man kan för att inte komma till Grekland.

Det handlar också om att man måste kunna korsa gränserna på ett legalt sätt. Därför har vi i Centerpartiet förordat att man ska kunna se över om man kan ändra visumreglerna eller se över transportörsansvaret eller om svenska utlandsmyndigheter kan få möjlighet att hantera detta.

Vi duckar inte på något sätt för att vi ser att trycket är oerhört stort, särskilt just nu i Mellanöstern givet situationen i Syrien men också i

Afrika. Vi vet att situationen är ohållbar i Kongo, Somalia med flera länder.

Vi är beredda att pröva. Vi säger inte att vi har den exakta lösningen, men vi säger att vi är beredda att i bred enighet pröva en väg framåt. Som situationen ser ut i dag, herr talman, har vi lång väg att gå tills migrationspolitiken i både Sverige och Europa är genuint human, generös och rättssäker.

(Applåder)

Anf. 94 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Jag önskar mig fred på jorden, att de mänskliga rättigheterna i världens stater ska bli respekterade, att alla jordens ungar ska få leka och gå i skolan, att alla tonåringar ska få bli upp över öronen förälskade utan att behöva vara rädda för att deras liv hotas av vem de blivit kära i, att alla som tänt ett ljus i advent ska kunna känna att det ger dem frid och att alla – oavsett vilken tro de bekänner sig till – ska kunna göra det utan att riskera hot och förföljelse. Det är min önskan, herr talman.

Men det är mer än så. Det är vår strävan. Det är det syfte Sverige har ställt sig bakom i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Det är därför vi har undertecknat flyktingkonventionen.

Även om vi vuxit upp i Sverige – ett land som är tryggt och som varit utan krig längre än något annat land – vet vi att vi tillhör en väldigt liten men lyckligt lottad minoritet.

Just nu, när vi som har suttit här i kammaren några timmar undrar när vi egentligen ska hinna äta lunch, finns det mammor och pappor där ute som i flera månader eller till och med år har undrat hur de ska få ihop mat till sig och sina barn.

När vi här i Norden känner oss lite molokna för att solen går ned redan på eftermiddagen finns det människor där ute som varje natt går och lägger sig och undrar: Hur många i min familj kommer att överleva tills solen går upp igen?

Herr talman! Det är denna verklighet som finns bortom den horisont vår blick kan sträcka sig ut över. De flyktingar som tar sig från krigets fasor och från förföljelse och förtryck är bara en liten del av alla de människor som är beroende av sina medmänniskor.

Genom att öppna dörren för dem som står här och knackar på kommer vi inte att ändra framtiden för alla människor. Men för den som står på vår tröskel är det hela skillnaden.

Herr talman! Jag är inte bara tacksam för att ha vuxit upp i ett land i fred och säkerhet, utan jag är också stolt över att ha vuxit upp i ett land, att få representera ett parti i Sveriges riksdag och att få representera en befolkning som säger: Ja, vi har ett ansvar.

Vi värderar solidariteten högt. År efter år strävar vi efter att nå toppplaceringar i världen vad gäller att öppna våra dörrar för människor som kommer hit och att fortsätta kämpa för demokrati och mänskliga rättigheter över hela jordklotet.

Vi ska stärka demokratin och mänskliga rättigheter, inte minst genom de biståndsinsatser vi genom FN:s organ eller i samarbete med FN:s organ kämpar för. Det vi debatterar i dag, utgiftsområde 8, är nära förbundet med de biståndsinsatser vi gör.

Tyvär, herr talman, finns det i riksdagen ett parti som gång på gång försöker lägga ut dimridåer. Det är inte nog med att Sverigedemokraterna delar in människor i ett vi och ett de och degraderar människovärde till penningvärde. De försöker dessutom få befolkningen – de svenska väljarna – att tro att Sverigedemokraterna skulle vara det parti som vill göra mest för människor som är i nöd. Därför, herr talman, behöver jag gå lite utöver utgiftsområde 8.

Vi har i dag hört David Lång påstå att Sverigedemokraterna avsätter 5,5 miljarder mer till UNHCR. Det är sant. På fyra år vill de anslå 5,5 miljarder mer. Men vad som inte sägs är att de, förutom att begränsa insatserna för just migration med 118,2 miljarder, vill skära ned biståndet med 42,4 miljarder.

Hur kan de påstå att de hellre vill hjälpa människor på plats när det de gör är att både smälla igen dörren för den som står på vår tröskel och rycka undan mattan för dem som kämpar för att bygga upp demokrati runt om i världen?

Det de gör är att vifta med en femkrona och säga: Titta, den här tänker vi lägga i när insamlingsbössan går runt. Det är bara för att man ska titta på den och missa att de samtidigt med andra handen tar de stora sedlarna.

Herr talman! För oss kristdemokrater är vårt ansvar självklart. Vi ska både fortsätta att kämpa för demokratisering och för mänskliga rättigheter i hela världen och leva upp till den flyktingkonvention vi har skrivit under.

Med det, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 95 CLAS-GÖRAN CARLSSON (S):

Herr talman! Socialförsäkringsutskottets betänkande nr 2, *Utgiftsområde 8 Migration*, innehåller sammanlagt tolv olika förslagspunkter, men jag kommer att ägna de närmaste minuterna åt enbart en av dessa. Det är en enda, men ack så viktig, punkt – en enda, som lite tillspetsat kan sägas handla om liv eller död och blodigt allvar.

Bakgrunden är givetvis de svenska trupper som den här riksdagen, och tidigare före den, har beslutat att skicka till Afghanistan. Vi riksdagsledamöter har skickat ut svenska män och kvinnor att på vårt uppdrag och med sina liv som insats vara del av ett internationellt uppdrag. För att kunna lösa detta uppdrag har Försvarsmakten bland mycket annat anställt tolkar för att tjänstgöra som länkar till lokalbefolkningen. Tolkarna har varit avgörande inte bara för försvarets möjlighet att lösa sitt uppdrag utan också för möjligheten att höja säkerheten för de svenska trupper vi från denna riksdag har skickat i väg.

Sommaren 2012 sökte flertalet av dessa tolkar asyl i Sverige. Det är knappast för att de egentligen vill lämna sitt land, utan det är för att de och deras familjer har blivit hotade av de talibaner som fortfarande verkar i området. När svenska trupper nu lämnar Afghanistan är risken uppenbar att tolkarna och/eller deras familjer kommer att utsättas för livsfara. Därför lämnade jag hösten 2012, tillsammans med min kollega Carina Adolfsson Elgestam, in en motion om tolkarnas situation.

Svaret från utskottsmajoriteten den gången var: Utskottet har full förståelse för motionärernas önskan att skydda de lokalanställda tolkarna i

Afghanistan, men eftersom frågan bereds i Regeringskansliet anser utskottet att resultatet av beredningen bör avvaktas och att riksdagen därför inte bör göra ett uttalande i frågan. Därmed kan motionen huvudsakligen anses tillgodosedd och avstyrkas.

Eftersom ingen lösning syntes ens hösten 2013 begärde dock Carina Adolfsson Elgestam och jag, i en ny motion, att regeringen senast den 1 mars 2014 ska redogöra för de konkreta åtgärder som har vidtagits för att garantera ett effektivt skydd för tolkarna. Vi har också begärt att regeringen senast samma datum återkommer med förslag till lagändringar som krävs för att kunna garantera ett effektivt skydd för lokalanställd personal som anlitas av Försvarsmakten vid utlandsoperationer i framtiden.

Herr talman! Majoriteten i utskottet har dock avslagit vår motion. I betänkandet skriver man att man erfar att en lösning är nära förestående. Återigen infinner sig de frågor som har ställts i kammaren ett antal gånger tidigare i dag: Vad är det ni har erfarit? Gäller det alla tolkarna? På vilket sätt löser det de framtida problem vi har tagit upp i motionen? Som också har nämnts tidigare ger uppgifter i Svenska Dagbladet i dag dessutom vid handen att inte ens ombuden för de afghanska tolkarna har kännedom om vad majoriteten i utskottet har erfarit.

Herr talman! Det är vårt ansvar och vår skyldighet att stå upp för de här tolkarna, som har riskerat sina liv för Sverige och för de svenska trupper som den här riksdagen har skickat till Afghanistan. Vi måste erbjuda dem en plats i Sverige efter den insats de har gjort. Man lämnar inte någon efter sig, herr talman.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 12 §.)

10 § Rikets styrelse

Rikets styrelse

Konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU1
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse (prop. 2013/14:1 delvis och redog.
2012/13:RS2)
föredrogs.

Anf. 96 PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Vi ska nu debattera konstitutionsutskottets betänkande nr 1, *Utgiftsområde 1 Rikets styrelse*. Det är alltså budgetfrågor, men det är ett annat utgiftsområde.

Det är ett utgiftsområde som faktiskt omfattar 12,9 miljarder kronor. Det är en stor summa pengar, men det rör också rätt många olika delar av statens verksamhet. Här finns såväl Regeringskansliet, Utrikesdepartementet och utrikesförvaltningarna som riksdagen med alla sina hus, ledamöter och tjänstemän. Här finns partistödet, länsstyrelserna, JO, riksdagens revisorer och Datainspektionen, och här finns Hovet, inte minst, samt sametinget – med mera. Det är alltså en rad olika verksamheter som ligger under det här utgiftsområdet.

Jag tänkte kort redogöra för hur Miljöpartiet tänker sig att man ska göra och vilka förändringar vi har i vårt förslag. Vi har däremot ingen reservation på själva budgeten; vi väljer i år att inte delta i fördelningen av anslagen, och därför skriver vi bara ett särskilt yttrande där. Vi har dock en reservation, som jag återkommer till. Vi skulle ha kunnat ha fler reservationer, men vi väljer att göra en i år.

Den stora insats vi vill göra på det här området i årets budget är en kraftig ökning av anslaget till länsstyrelserna, som vi uppfattar är underfinansierade och har ett väldigt ansträngt ekonomiskt läge. Det handlar om flera olika saker vi tycker behöver få mer resurser.

En viktig fråga handlar om kvinnojourerna i Sverige. Jag stod faktiskt i den här talarstolen för inte så många år sedan, i en debatt med Göran Persson, och föreslog att vi skulle ha ett ordentligt, fast grundanslag som kunde se till att vi får en mer långsiktig grundfinansiering för kvinnojournerna i Sverige. Vi blev också i budgetförhandlingarna därefter överens om att skapa ett sådant anslag, vilket har bidragit starkt till att stärka kvinnojournernas ställning.

Under de senaste åren tycker vi dock att det delvis har urholkats. Det syfte som i grunden fanns har nämligen inte fullt ut uppnåtts, utan man använder de anslag som finns kvar mer till tillfälliga insatser och projekt än till en grundfinansiering, som vi avsåg. Därför anser vi att det skulle behövas ytterligare insatser för att stärka stödet.

Också när det gäller miljöskydd, naturvård och djurskydd behövs det rejäla insatser för att stärka verksamheten från länsstyrelsernas sida. När det gäller djurskydd vill vi avsätta 40 miljoner kronor ytterligare till länsstyrelserna för att de ska klara av verksamheten med att ha kontroller ute i landet på ett bra sätt. Det har blivit mycket sämre sedan den borgerliga regeringen tillträdde. Vi fick i och för sig igenom en viss höjning av anslaget häromåret, men det krävs ytterligare insatser för att det ska bli bra.

Vi har även sedan några år förslag om att förstärka verksamheten när det gäller integritetsskyddet i Sverige. Här har vi en rad olika myndigheter som spretar åt lite olika håll, och vi skulle från Miljöpartiets sida vilja slå samman myndigheterna och stärka insatserna totalt sett. Det innebär att till exempel Datainspektionen, som ligger under KU:s ansvars- och utgiftsområde, skulle försvinna och ingå i den nya integritetsskyddsmyndigheten. Vi tror att det där finns möjligheter både till en effektivare myndighetsorganisation och till ett större samlat grepp för att hantera de allt större och växande frågorna när det gäller integritetsskyddet.

Även för nationella minoriteter tycker vi att vi bör förstärka insatserna. Vi har i grundlagen skrivit in att vi har fem nationella minoriteter i Sverige. Det gör att riksdag och regering får ett särskilt ansvar som de ska se till att uppfylla när det gäller språk, kultur och andra saker. Vi anser att vi, för att klara den uppgift och det ansvar som vi har tagit på oss, behöver förstärka insatserna där.

Den reservation som vi har i betänkandet handlar däremot om en delvis annan sak, och det är utrikesförvaltningens organisation. Det handlar om fredspolitik.

Vi upplever i dag att Sverige inte har någon tydlig fredspolitik. Det här får konsekvenser för säkerhetsfrågorna, säkerhetspolitiken, Försvarsdepartementet och Utrikesdepartementet.

Vi har beredskap – som i och för sig kanske har blivit sämre – för att bemöta väpnade konflikter, men vi har inga system för att säkra fred och arbeta mer aktivt för fredssträvanden. Det finns varken någon fredsenhet inom Regeringskansliet eller någon konsensus om vad begreppet fred egentligen står för. Därtill kommer att Sverige inte deltar lika aktivt som tidigare i medlingsuppdrag.

Miljöpartiet vill betona fredsarbetet, där militära insatser görs överflödiga eller åtminstone mindre nödvändiga till förmån för civila och långsiktiga engagemang för att förebygga väpnade konflikter och bygga hållbar fred.

Fredssträvanden bör i större utsträckning vara utgångspunkten för organisationen av säkerhetsarbetet i Utrikesdepartementet och Försvarsdepartementet. Det är en fråga som vi vill ge regeringen till känna. Vi tycker att det är en viktig ändring av den svenska säkerhetspolitikens inriktning som vi strävar efter och som regeringen kan välja att organisera på lite olika sätt. I dag försummas det alltför mycket.

Anf. 97 BJÖRN VON SYDOW (S):

Herr talman! Socialdemokraterna har en reservation tillsammans med Vänsterpartiet om återinförande av avgifter vid djurskyddskontroller.

År 2009 avskaffade alliansregeringen möjligheten till avgifter för djurskyddskontroller. Vi menar att den berättigade överföringen till länsstyrelsen av denna tillsyn borde och bör stödjas med en avgiftsmöjlighet. Som det är nu har djurskyddskontrollen kommit att minska. Jag yrkar därför bifall till reservation 4, herr talman.

I vårt särskilda yttrande, som baseras på vår motion om utgiftsområdet, finns det med ett allmänpolitiskt perspektiv. Sverige ska ha lägst arbetslöshet i Europeiska unionen 2020.

Den största delen av en anslagsökning med 50 miljoner kronor ska enligt våra förslag gå till en stärkt utlandsrepresentation för att främja svenska företag på viktiga marknader.

Det är olyckligt att alliansregeringen valt att lägga ned generalkonsulaten i New York och Los Angeles. Det verkar som om handelsminister Ewa Björling inser att bland annat den socialdemokratiska motionen pekar på en väsentlig brist i den förda handelspolitiken.

I en artikel i Dagens Nyheter den 17 november, när arbetet i riksdagen pågick om de här frågorna, lade handelsministern fram förslag till nya prioriteringar av svensk handelsdiplomati. Det är bra. Men de konkreta förslagen är små och lågt finansierade. De berör dock samma områden som de förslag som vi socialdemokrater lägger fram – och finansierar på riktigt. Det gäller New York, Kanton i Kina, São Paulo i Brasilien och Gaborone i Botswana.

Herr talman! Förr presidenten i Svea hovrätt, vice ordföranden i Grundlagsutredningen och ordföranden i tsunamikommissionen Johan Hirschfeldt har nyligen låtit publicera en uppsats som heter *Undersökningskommissioner – extraordinära inslag i "the Audit Society"*.

Johan Hirschfeldt beskriver hur användningen av begreppet kommission i vårt offentliga liv har utvecklats. Han knyter an till tidigare uppsatser; han är nu inne på tiden efter ca 1999. Han ger några exempel. Han talar om Förtroendekommissionen 2002, som handlade om förtroendet för svenskt näringsliv. Han tar upp den – som den blev – väldigt

omfattande kommission som granskade den svenska säkerhetspolisens verksamhet under årtionden. Han var också ordförande i den katastrofkommission som tillsattes i samband med tsunamin.

När Hirschfeldt går igenom vad kommissioner står för menar han att de är undersökningskommissioner som ofta har till uppgift att klarlägga misslyckanden och bidra till att skapa ny legitimitet och nytt förtroende. Har myndigheter agerat lagenligt? Har de agerat lämpligt? Vem är det som har ansvar för ett tillkortakommande?

Katastrofkommissionen om tsunamin, som Hirschfeldt personligen ledde, satte sig före att ta upp frågan om att granska ett händelseförlopp utifrån medborgarnas förväntningar på grundnormerna i samhället. Man menade att man ville sakligt värdera hur politiker och högre tjänstemän i sin verksamhet för det allmänna svarat upp mot de krav som situationen ställt dem inför.

Det är det som Johan Hirschfeldt menar: att en kommission kan bedrivas som en ansvarsdiskussion. Den går alltså inte i någon mån in på det som är konstitutionsutskottets och riksdagens granskning. De kan komplettera varandra.

En undersökningskommission när det gäller Nuonaffärens hantering i regeringskansli och regering skulle kunna bestå av experter, föreställer jag mig – företagsekonomer, nationalekonomer och jurister – men också människor med praktisk erfarenhet av stora fusioner i näringslivet och kanske inom den halvt offentliga verksamheten. Det skulle kunna tillföra en dimension av kunskap, förståelse för vad som har gått fel och därmed ett slags ansvarsutkrävande.

Våra socialdemokratiska krav på en haverikommission när det gäller Nuon är, menar vi, ett naturligt led i hur vårt offentliga system arbetar med undersökningskommissioner. Det är det som vi är ute efter – en undersökningskommission som skulle kunna penetrera självständigt de beslutsprocesser som ledde fram till vad som i dag ter sig som det kanske största offentliga statliga misslyckandet i att utöva ägarrollen.

Konstitutionsutskottets granskning har kommit i gång. Jag går såklart inte in på det här, men visst hade det varit utmärkt om vi hade vetat att här finns en undersökningskommission som delvis och helt skulle kunna lämna oss information om varför det blev som det blev.

Finns det åtgärder som behöver riktas om? Hur ska staten kunna utöva sin ägarroll i statligt ägande inom den blandning av privaträttsliga och offentligrättsliga normer som gäller för den verksamheten?

Herr talman! Vi beklagar att regeringen inte har sett på Nuonaffären som en sådan sak som behöver granskas för att åstadkomma förtroende och förståelse för komplexa beslutsprocesser.

Herr talman! På detta sätt vill vi beklaga men fortfarande stå för att regeringen *skulle* ha möjlighet att tillsätta en undersökningskommission för denna besvärliga affär i sitt förflutna.

Anf. 98 JONAS ÅKERLUND (SD):

Herr talman! Inte heller vi har någon reservation, utan i ett särskilt yttrande anger vi de avvikande uppfattningar vi har gentemot regeringens förslag.

Vi föreslår en höjning av anslaget till Sametinget med 5 miljoner jämfört med regeringens förslag. Vidare föreslår vi en ökning av anslaget

till länsstyrelserna, främst i syfte att intensifiera länsstyrelsernas djurskyddskontroller. Där vill vi ge 45 miljoner mer.

Anslaget till stöd för politiska partier vill vi minska med drygt 17 miljoner, och anslaget till åtgärder för den nationella minoriteten romer tycker vi ska utgå eftersom anslaget har visat sig vara verkningslöst.

I övrigt har vi ingen annan uppfattning än den regeringen visar i sitt förslag.

Anf. 99 MIA SYDOW MÖLLEBY (V):

Herr talman! Vi diskuterar här alltså budgeten för det som heter *Utgiftsområde 1 Rikets styrelse*.

Vänsterpartiet har ett helt budgetförslag, och vi har ett särskilt yttrande som beskriver vår budgets huvudinriktning. Här vill jag bara kort nämna de förslag som gäller just utgiftsområde 1. Vi har inte heller någon reservation när det gäller själva anslaget, men vi har alltså ett särskilt yttrande.

Vänsterpartiet föreslår att riksdagsledamöternas arvoden ska knytas till 100 procent av ett prisbasbelopp och att extraersättningar direkt kopplade till riksdagsuppdraget ska upphöra. Vi anser helt enkelt att arvodena i dag ligger alldeles för högt. Vår uppfattning är att vi inte ska ha ledamöter som har helt andra ekonomiska villkor än majoriteten av den befolkning de företräder. Arvodena ligger för högt nu, och detta skulle ge en reducering av anslaget till partier och ledamöter med 62 miljoner.

Vi vill också öka anslaget till riksdagens justitieombudsmän med 5 miljoner. Det finns ett behov av att inrätta en enhet som ska arbeta med att granska hur de mänskliga rättigheterna efterlevs i Sverige. Det finns flera saker som har hänt de senaste månaderna som visar det. Jag kan till exempel nämna registreringen hos polisen i Skåne som något som skulle kunna granskas inom en sådan myndighet.

I vårt förslag ingår också en minskning av anslaget till kungliga hovstaten med 12 miljoner. I anslutning till det vill jag också yrka bifall vår reservation 1 om ökad insyn i kungliga hov- och slottsstaten.

För två år sedan tog vi ett enigt beslut om ett tillkännagivande till regeringen om att ta upp frågan om förbättrad redovisning med hovet. Regeringen har nu återkommit, och redovisningen för hovstaten för 2013 kommer att utvecklas och kommer i stort att se ut som redovisningen för slottsstaten. Det är bra, men Vänsterpartiets uppfattning är ändå att insynen bör utvidgas ytterligare. Statschefen har specificerade uppgifter, och hur dessa utförs och hur anslaget används för dessa uppgifter bör absolut kunna granskas.

Herr talman! Vid förra årets debatt om det här utgiftsområdet framfördes synpunkter på att jag inte riktigt var på gott humör och att det var grinigt av mig att inte vara nöjd med det beslut om insyn i hovet som vi hade tagit tidigare. Vidare anfördes att jag borde vara mindre sur och mer glad.

Min uppfattning är att tolkningar av mitt sinnestillstånd inte hör hemma i debatten, och jag hoppas att jag slipper sådant i år.

I utgiftsområdet ingår också länsstyrelserna och deras uppgifter. En av uppgifterna för länsstyrelserna är djurskyddskontroller, där Vänsterpartiet har en reservation tillsammans med Socialdemokraterna som Björn von Sydow har yrkat bifall till. Det behöver alltså inte jag göra.

Djurskyddet behöver stärkas, och det behöver göras fler kontroller. Om länsstyrelserna får möjlighet att ta ut en avgift för kontroller, som man har i många andra sammanhang där det görs kontroller, har man också en möjlighet att utöka antalet kontroller. Vi tycker att det är fullt rimligt.

Vänsterpartiet har också en reservation som gäller olika delar av utrikesförvaltningen. Det jag vill passa på att tala om här gäller behovet av en handläggare på alla ambassader som ansvarar för jämställdhetsarbetet.

Den svenska representationen utomlands är en viktig resurs för vår utrikes-, bistånds- och näringspolitik. För att kunna analysera maktordningen mellan kvinnor och män och de olika sätt den visar sig på runt om i världen krävs det kunskap. Att arbeta fram metoder för att bryta könsmaktsordningen kräver ännu mer kunskap.

De svenska ambassaderna skriver årligen rapporter om situationen för de mänskliga rättigheterna. Man tar också fram underlag för samarbetsstrategier för utvecklingssamarbetet. I dessa är det mycket viktigt att det finns med en tydlig analys utifrån ett könsmaktsperspektiv. Därför måste kompetensen höjas, och alla ambassader behöver ha en handläggare som ansvarar för jämställdhetsarbetet.

Anf. 100 PER BILL (M):

Herr talman! Låt mig inledningsvis yrka bifall till regeringens budgetproposition i vad avser utgiftsområde 1.

Precis som ordföranden sade diskuterar vi nu konstitutionsutskottets budget, där de största anslagsposterna är de till Regeringskansliet, inklusive våra ambassader runt om i världen, länsstyrelserna, riksdagen, allmänna val och demokrati samt presstöd och partistöd. Vi behandlar också i dag Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2012 samt 31 motioner med anknytning till utgiftsområdet.

Herr talman! Det är nu åttonde gången som jag föredrar KU:s budget. Ibland har det varit hårda ord och kryddig debatt, och ibland har det varit ganska lugnt och sansat. Kryddigast var det väl i samband med att den spretiga oppositionen enades om att ta bort 300 miljoner från Regeringskansliet. Det var naturligtvis en rolig seger för oppositionen men mindre roligt för dem som blev av med jobbet i Regeringskansliet och de ambassader vi var tvungna att stänga.

Vi har också haft en del hårda ord om partifinansieringen. Förra året och även förrförra året tyckte jag att vi fick en lugnare debatt och en större samsyn om att det är viktigt att i de stora dragen vara överens om KU:s budget, för det är ju i mycket kärnan i vår demokrati som det handlar om.

Vi försöker nu hitta lösningar i stället för låsningar. Det är därför med glädje jag ser att Socialdemokraterna den här gången inte är ute efter att ta bort några 300 miljoner till Regeringskansliet utan tvärtom ökar på med 50 miljoner. Det är bra. Jag hade möjligen velat se lite mer av långsiktighet.

Herr talman! Låt mig den här gången lyfta fram tre saker. Den första är den ökade insynen i hovstaten, som flera redan har varit inne på. Den andra är presstödsutredningen. Och den tredje är partifinansieringen.

Som tidigare har sagts här i talarstolen försöker vi tillsammans med hovet ha en diskussion för att öka insynen i både slotsstaten och hovstaten. År 1996 och 2005 har man successivt ökat insynen, och nu finns det

en ny överenskommelse mellan regeringen och Riksmarskalksämberet som är en komplettering av de tidigare och gör att vi får ännu lite mer öppenhet. Jag ser fram emot nästa årsredovisning och att se hur detta ser ut i verkligheten.

Herr talman! Relativt nyligen blev vi färdiga med vår presstödsutredning. Att jag tar upp den redan nu innan den knappt har hunnit ut på remiss beror på att vi var överens om att flera av de förslag vi kom med skulle kunna genomföras redan i dag. Det gäller kanske framför allt en del av de förslag vi hade som ger en modernisering, som gynnar ökad affärsmässighet och entreprenörskap och som handlar om att man behandlar tryckta tidningar och digitala tidningar likadant. Man behöver inte vänta till 2017 för att besluta om det. Jag tror att vi skulle kunna få en proposition under våren och att vi kanske skulle vara i mål med de ändringarna redan inom ett år.

Sedan är det den proposition om partifinansiering som vi allihop väntar på. Justitiedepartementet arbetar för fullt med den, och den ska ligga på vårt bord innan vi har juluppehåll. Då kommer vi att få en lag som till stora delar kommer att ersätta den överenskommelse som har funnits mellan sju partier i den här kammaren förut. Det tror jag är bra. Då kommer det att omfatta både partier och kandidater som ställer upp i val till riksdagen eller till Europaparlamentet.

Anf. 101 KARIN GRANBOM ELLISON (FP):

Herr talman! Konstitutionsutskottet startar i dag budgetdebatten om de olika utgiftsområdena. Vi talar nu om de pengar som ska gå till rikets styrelse. Det handlar om ungefär 13 miljarder kronor. Partierna är till största delen överens om hur dessa pengar ska användas. Men på några ställen skiljer vi oss åt. Det är förstås det som vi tar upp i debatten.

Jag tänkte starta med att säga att det är positivt att regeringen och Riksmarskalksämberet har enats om att öka insynen i hovets ekonomi. Detta är ett svar på riksdagens tillkännagivande och gör att det från och med nästa redovisning blir lättare att följa hur skattebetalarnas pengar används i hovets verksamhet. Det är mycket välkommet.

Våld i nära relationer är ett stort samhällsproblem, och det kränker de slagnas och barnens mänskliga rättigheter. Det är viktigt att kunna säkerställa ett långsiktigt stöd till kvinno- och mansjourer och att bekämpa själva våldet. Miljöpartiet motionerar om att anslå mer medel till länsstyrelserna för att kunna uppnå den långsiktigheten.

I det sammanhanget vill jag framhålla att det sedan 2012 finns statsbidrag att söka från Socialstyrelsen. Och alliansregeringen har nu beslutat att permanent höja medlen till kvinnojourerna. Samtidigt vill jag påminna om att det har gjorts ändringar i socialtjänstlagen som nu mycket tydligt anger att kommunerna har och ska ta ansvar för att kvinnojourerna ska kunna bedriva ett bra arbete.

Eftersom det inte bara är mer pengar till jourerna som behövs utan ett helhetsgrepp har regeringen utsett Carin Götblad till nationell samordnare mot våld i nära relationer. Hon ska komma med en slutrapport senast den 30 juni nästa år. Innan riksdagen tar initiativ i denna fråga gör vi klokast i att invänta Götblads rapport, som ska baseras på en grundlig genomgång av frågor kring stöd och skydd för våldsutsatta.

När det gäller Socialdemokraternas förslag kring förändringar i utrikesförvaltningen vill jag kommentera det genom att hålla fast vid att det är regeringen som även fortsatt ska besluta om vilka ambassader och representationer som ska finnas, självklart i samråd med riksdagen.

Det pågår hela tiden ett arbete inom Utrikesdepartementet för att få ut mesta möjliga av de resurser som satsas på utlandsrepresentationen. Ambassader och konsulat läggs ned, tillkommer och omorganiserar. I flera fall jobbar man också på att samordna sig med andra länder, vilket kan ge vinster både politiskt och administrativt. På så sätt kan Sverige skapa effektivitet och möjliggöra närvaro på fler platser i världen.

Jag ska säga några ord om långsiktighet i utlandsförvaltningen. Det är nu nära exakt tre år sedan oppositionen, med Socialdemokraterna i spetsen, drev igenom besparingar på 300 miljoner i Regeringskansliet. Självklart påverkade detta UD och utrikesrepresentationen, som är en del av Regeringskansliet.

Eftersom Socialdemokraterna insåg att det var ett dåligt beslut som oppositionen hade tvingat igenom kom pengarna tillbaka året därpå, det vill säga 2012. Nu vill alltså Socialdemokraterna plussa på 50 miljoner till ambassader. Hur det är med långsiktigheten i det initiativet vet vi inget om, eftersom Socialdemokraterna, till skillnad mot övriga oppositionspartier och vad som är praxis, enbart har lämnat en ettårsbudget, det vill säga en budget för 2014, och inte en budget för de kommande åren.

De fleråriga budgetförslagen skärper kraven på ekonomisk realism i partiernas politik. Mot bakgrund av både svag redovisning och mandatperiodens hattighet i anslaget är det alltså svårt att se Socialdemokraternas röda linje i fråga om utrikesförvaltningen.

Demokrati innebär inte bara att majoriteten får sin vilja igenom. Det innebär också skydd och rättigheter för minoriteter. Därför hanterar KU stödet till Sveriges fem nationella minoriteter. Alliansregeringen har med Folkpartiet i spetsen gått fram med sjumilasteg gällande minoritetspolitiken. Det gäller både rättigheter i lag och resurser avsatta för minoritetsarbete.

Vi kan nu se att oppositionens partier både vill öka och vill ta bort anslag på detta område. Till Miljöpartiet vill jag säga: Visst finns det mer att göra på det området. Extra pengar skulle säkert kunna komma väl till användning. Samtidigt kan jag konstatera att detta område, totalt sett, har fått stora ökade resurser, och minoritetspolitiken har kraftigt förstärkts sedan 2006. Folkpartiet vill självklart att detta också fortsätter.

I dessa tider, då förtroendet mellan romer och majoritetssamhället fått sig en ordentlig törn, vill Sverigedemokraterna rakt av kapa resurserna till åtgärder för att bryta det utanförskap som många romer lever i. Jag vill understryka att de pengar som finns avsatta för den nationella minoriteten romer inte går direkt till den romska gruppen utan till det arbete som bedrivs för att öka romers deltagande i samhället, till exempel genom att motverka låg utbildningsnivå och arbetslöshet.

Sverigedemokraterna menar att anslaget ska avskaffas – nu läser jag ur deras motion – för att anslaget har en ”flagrant etnisk prägel”. Så kan man uttrycka sig om man inte vill se att romer lever i ett djupt utanförskap och ofta utsätts för diskriminering. Det är något som påverkar inte bara dem utan hela vårt samhälle. Frågan är: Ska vi blunda för hur det ser ut, eller ska vi försöka göra något åt det?

Vi i Alliansen ger inte upp. De bakslag som har förekommit under hösten med stora förtroendeförluster mellan romer och det offentliga Sverige stärker oss ytterligare i att aktiva insatser behövs. Vi satsar nu medel för att möjliggöra en utökning av de så kallade brobyggarna med romsk språk- och kulturkompetens, som har fungerat väl som en länk mellan enskilda och offentlig verksamhet. Likaså går resurser till att skapa läromedel om romer och en pilotsatsning i fem kommuner för ett ökat arbete med romer.

Slutligen vill jag säga något om tillsynen över offentlig verksamhet. Visst behöver tillsynen över flera myndigheter bli bättre. Det motionerade jag om för flera år sedan, och konstitutionsutskottet har uttalat sig om detta i flera år, inte minst på områdena kriminalvård, migration och socialförsäkringar.

När det gäller tillsynen över kriminalvården beräknas Polisorganisationskommittén slutrapportera sitt arbete för förstärkt tillsyn nu i dagarna. När det gäller migrationsområdet bereder regeringen frågan om direktiv till en utredning. Beträffande socialförsäkringarna ska behovet vara analyserat och utrett nu till våren. Regeringen har alltså en hel del på gång för att få till en långsiktig och klok lösning för framtida tillsyn.

Med detta sagt yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 102 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik:

Herr talman! Karin Granbom Ellison sade att frågan om nationella minoriteter har lyfts fram med Folkpartiet i spetsen. Jag utgår från att det beror på att integrationsministern är från Folkpartiet.

Jämställdhetsministern hör också till Folkpartiet. Hur kommer det sig, Karin Granbom Ellison, att Folkpartiet inte har varit intresserat av att arbeta för att utöka kompetensen vad gäller genus, jämställdhet och könsmaktsordning på ambassaderna? Varför har inte Folkpartiet stött det yrkandet?

Anf. 103 KARIN GRANBOM ELLISON (FP) replik:

Herr talman! Jag får bli Mia Sydow Mölleby svaret skyldig. Det svar som närmast ligger till hands är att ambassader har mycket att göra ändå och naturligtvis bör ha frågan med i allt tänk. Jag tänker mig att all offentlig verksamhet bör arbeta med att behandla kvinnor och män likadant.

Anf. 104 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik:

Herr talman! Det vi skulle vilja se är att alla ambassader har en handläggare som ansvarar för jämställdhetsarbetet och som gör de analyser som behövs. Tidigare har Folkpartiet drivit fram att det ska finnas hbt-kompetens på samtliga ambassader. Det förslaget stödde Folkpartiet i december 2005. Då satt inte Folkpartiet i regeringen, och då gick det bra att ställa krav på ambassaderna. Vill man inte ställa krav när det är den egna regeringen som ansvarar för utrikesförvaltningen?

Anf. 105 KARIN GRANBOM ELLISON (FP) replik:

Herr talman! Vi i Folkpartiet fortsätter att ha mycket höga ambitioner i hbt-frågor och jämställdhetsfrågor. Självklart ska denna kompetens

också finnas på ambassader. Exakt hur frågorna tas om hand är en bra fråga att ställa till jämställdhetsministern. Hon har säkert tänkt igenom svaret.

Anf. 106 PER-INGVAR JOHNSON (C):

Herr talman! Vi har i konstitutionsutskottet behandlat regeringens budgetförslag till den del det avser utgiftsområdet Rikets styrelse. Det handlar om en budget med verksamheter på totalt 12,9 miljarder kronor. Den omfattar kostnaderna för statsförvaltningen med riksdag, regering, hovet, länsstyrelser och alla andra statliga myndigheter och verksamheter.

Det förslag från konstitutionsutskottet som vi debatterar i dag är helt i enlighet med regeringens budgetförslag. Men jag vill ändå lyfta fram några punkter i förslaget och några av de frågor som oppositionen har lagt fram förslag om i betänkandet.

När det gäller insynen i kungliga hov- och slottsstaten finns nu en överenskommelse som utarbetats av Riksmarskalksämberet och regeringen i enlighet med beslut i 2012 års budget. Vad jag har förstått har det inte varit några problem alls att komma överens om den ökade insynen i den kungliga ekonomin.

När det gäller presstödet har vi anledning att uppmärksamma utvecklingen på tidningsområdet. Presstödet är en av punkterna som vi har med i budgeten. Det är sjunkande upplagor och stora ekonomiska problem på många av tidningarna i landet.

Jag har i en motion tillsammans med Johan Linander lyft fram problemet. På grund av tidningsföretagens svårigheter och att nuvarande presstödsregler gäller fram till 2017 är jag glad över att vi i konstitutionsutskottet har blivit eniga om ett ställningstagande där det står att det finns anledning för regeringen att närmare överväga om några av Pressstödskommitténs förslag, som lades fram tidigare i år, skulle kunna genomföras redan före 2017. Det är bra att Per Bill lyfte fram frågan i debatten.

I frågan om statens fastigheter vill jag uppmärksamma min motion om skånska kulturfastigheter. I motionen motsätter jag mig förslaget från Kulturfastighetsutredningen att staten ska sälja Bäckaskogs slott, Hovdala slott och Tomarps kungsgård i Skåne. Jag har goda förhoppningar om att regeringen inte kommer att ställa upp på utredningens förslag och att vi kommer att slipa att ta ställning till ett sådant förslag framöver.

När det gäller ändringsförslag från oppositionspartier vill jag lyfta fram förslagen från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet om att återinföra avgifter för djurskyddskontroller. Det är fråga om djurskyddskontroller som görs av länsstyrelserna. Vi i Centerpartiet och regeringen motsätter oss förslaget.

Tillsynen innebär att det görs besök av länsstyrelsernas inspektörer som djurägarna – oberoende av om det är fråga om hund eller katt i en bostad eller om det är fråga om en lantbrukare med husdjur i stallen – inte har begärt att få. De flesta besöken leder inte heller till några anmärkningar. Det har inte funnits fog för en inspektion. Den kan ha skett på grund av att någon granne har gjort en anmälan, och så vidare. Ändå vill Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet att djurägarna ska betala för de inspektioner som görs. Jag anser att det skulle bli både fel

och orättvist om kontrollerna ska betalas av djurägarna på det sätt som oppositionspartierna, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet, har framfört.

Herr talman! Jag yrkar bifall till regeringens och konstitutionsutskottets budgetförslag för Rikets styrelse.

Anf. 107 TUVE SKÅNBERG (KD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Den överenskommelse som har nåtts mellan Riksmarskalksämberet och regeringen har redan nämnts och kommer att effektueras i nästa redovisning. Jag vill bara nämna att konstitutionsutskottet besökte slottet den 13 november och fick en utmärkt redogörelse för kungliga hov- och slottsstatens sätt att se på anslagen och hov- och slottsstatens genomskinlighet. Även jag ser fram emot nästa års redovisning.

Karin Granbom Ellison lyfte på ett förtjänstfullt sätt fram minoritetspolitiken, som har förstärkts sedan 2006. Jag har inte mycket att tillägga till det hon sade – det var alldeles utmärkt. Även om möjligen någon hittade en vinkel att kritisera måste jag säga att anförandet var heltäckande. Jag ställer mig bakom det.

Presstödet lyfte Per Bill, vår vice ordförande, fram. Där är vi eniga om att flera förslag från Presstödskommittén kan effektueras före 2017. Jag satt också med i denna utredning och jag kan bara instämma i det.

I övrigt hänvisar jag till vad vi har kommit fram till i utskottet och vad mina allianskamrater har understrukit.

Men jag har en alldeles egen liten vinkel. Jag ber er slå upp s. 8 i betänkandet. Längst ned finns det en liten fotnot: ”1–9 Avstår från ställningstagande under punkt 1.” Vad betyder det? Jo, det betyder att Peter Eriksson, Miljöpartiet, Björn von Sydow, Socialdemokraterna, Helene Petersson i Stockaryd, Socialdemokraterna, Billy Gustafsson, Socialdemokraterna, Phia Andersson, Socialdemokraterna, Hans Hoff, Socialdemokraterna, Hans Ekström, Socialdemokraterna, Jonas Åkerlund, Sverigedemokraterna, och Marianne Berg, Vänsterpartiet, avstår från ställningstagande under punkt 1 och inte vill ha sina namn med där.

Går man till punkt 1 ser man att den handlar om anslag med mera för 2014 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

I årtal har jag också satt mitt namn på ett liknande sätt under betänkanden, och jag som representant för Kristdemokraterna har avstått från ett ställningstagande under punkt 1. Med detta har jag menat – och det trodde jag gällde alla – att när det egna partiets budgetförslag har fallit lägger man ned sin röst därför att man menar att det då har blivit prövat och inte ska prövas en gång till. Man yrkar inte på alldeles så goda förslag som finns i det egna budgetförslaget. Detta gör man oftast därför att den egna budgeten har fallit, och den täcker många gånger inte de förslag som finns.

Men det finns gånger då budgeten faktiskt har förstärkts av oppositionspartier. Denna gång har till exempel Socialdemokraterna lagt 50 miljoner ytterligare. Det är alltså inte motivet till att de personer som jag räknade upp har avstått från ställningstagande.

Nu är min fråga till dem som har representerat de olika oppositionspartierna här, alltså Peter Eriksson, Björn von Sydow, Jonas Åkerlund

och Mia Sydow Mölleby: Vad menar ni med denna lilla fotnot? Menar ni att den betyder någonting över huvud taget? I så fall, vad betyder det att ni har avstått från ställningstagandet? Gäller det bara i dag när vi ska fatta beslutet, eller gäller det kanske till och med till jul, eller gäller det hela året och kanske under våren också? Betyder det att ni inte när det gäller detta, i den händelse att ni motionerar och vill göra ett utskottsinitiativ senare, kan prata er samman i valrörelsen inför EU-valet, eller hur ska vi tolka att det står ”Avstår från ställningstagande under punkt 1”. Jag efterlyser ett svar på detta.

Anf. 108 PETER ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Tuve Skånberg ska få ett svar i fotnotsdebatten. Som jag också sade i mitt anförande väljer Miljöpartiet i år att inte delta i fördelningen av anslagen. Därför har vi endast skrivit ett särskilt yttrande. Vi har också i vårt budgetförslag ökade utgifter. Men det betyder inte att vi inte ett annat år kan göra på ett annat sätt.

Som Per Bill var inne på hade vi för några år sedan en fråga uppe där vi hade förslag om minskningar av anslagen. Det är något man skulle kunna göra om det var en sådan situation. Konstitutionsutskottet har tidigare visat att det är möjligt. I år väljer vi att göra på ett annat sätt. Duger det som svar?

Anf. 109 TUVE SKÅNBERG (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar ordföranden i konstitutionsutskottet för svaret. Det är mycket viktigt vad vi menar med det vi gör. Det har varit en praxis ända sedan budgetlagen ändrades att vi har gjort på detta sätt. Det är inte grundlagsfäst, utan det är en överenskommelse. Vi kallar det gentlemen's agreement. Det innebär att när vårt förslag har fallit avstår vi från ställningstagande och låter regeringen få sin vilja igenom.

Om vi står här om ett år – kanske inte du och jag, eftersom ordföranden möjligen är någon annanstans och möjligen jag också – gäller förstås det som Peter Eriksson sade om att vi kan göra på ett annat sätt ett annat år. Alltså: Praxis gäller inte, utan vi gör det som vi tycker är lämpligt. Giltigheten är alltså bara dagsfärsk.

I morgon kommer vi att göra ett ställningstagande i skatteutskottets frågor som tydligen kommer att gå emot denna praxis, om jag förstår det rätt. Stämmer det att det ställningstagande som vi gör i dag kanske inte ens håller i morgon när det gäller skatteutskottet?

Anf. 110 PETER ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tror inte att jag kan tala för skatteutskottet och hur de kommer att göra i morgon. Men vad vi talar om är utgifter. Där har vi visat i konstitutionsutskottet att man kan välja att minska utgifterna och agera på det sättet. Men man kan också välja att avstå från att delta i den avslutande fördelningen av anslagen, och det är främst i situationer när man vill höja anslagen.

Jag tror att Tuve Skånberg refererar till riksdagsordningens 5 kap. 12 §. Där står det att detta första beslut inte får innebära att utgifterna blir högre. Men det är möjligt med lägre utgifter. Så har definitionen varit.

Sedan är det en annan sak när det gäller inkomstsidan. Jag tror att vi gör bäst i att avvakta med den frågan lite grann, där både talmannen och eventuellt i värsta fall konstitutionsutskottet får ta ställning. Jag tycker inte att vi ska föregripa detta beslut i en sådan här liten duell.

Anf. 111 TUVE SKÅNBERG (KD) replik:

Herr talman! Det sista kan jag kanske hålla med om. Men jag kan ändå summera att praxis enligt ordföranden i konstitutionsutskottet är att det kan vara si och att det kan vara så. Det kan vara på det ena sättet ett år och på det andra sättet ett annat år. Det är ett besked som jag tar med mig för framtiden.

Anf. 112 VALTER MUTT (MP):

Herr talman! Inledningsvis yrkar jag bifall till Miljöpartiets reservation 2.

Sverige har varit en stormakt två gånger i sin historia. På 1600-talet var det som militär stormakt med blodiga konsekvenser för såväl vårt eget folk som människorna i våra grannländer. Under 1900-talet blev vårt land i stället en stormakt i fredens och folkförsoningens tjänst. Alliansfrihet och neutralitet höll vårt land utanför båda världskrigen, och vi spelade en aktiv roll i efterkrigstidens uppbyggnad av Förenta nationerna. Under avkolonialiseringen på 1960-talet och under det begynnande biståndssamarbetet med utvecklingsländerna var Sverige pådrivande, och i flera internationella konflikter har svenska medlare varit djupt engagerade.

Under senare decennier har tyvärr det officiella Sveriges fredsaktivism bleknat. Göran Persson genomförde under sina år som socialdemokratisk statsminister ett baklängeshopp över Olof Palme-epoken tillbaka till den följsamhet mot det stora landet i väster som utmärkte Tage Erlanders tid. Denna utveckling har accelererat under senare års moderatledda regeringar. Vi har fått ett allt närmare samarbete med den USA-ledda krigsalliansen Nato med återkommande samövningar på det alliansfria Sveriges territorium.

Herr talman! Vi behöver nu en bred fredsoffensiv som för vårt land ut ur Natoövningarnas, vapenexportens och militariseringens skymningsrike. Jag har därför väckt en enskild motion om att det ska utredas hur vi kan etablera ett fredsdepartement, som jag ser som en naturlig fortsättning på det som står i Miljöpartiets reservation om att inrätta en fredsenhet inom Utrikesdepartementet. En sådan mycket välfungerande fredsenhet finns för övrigt redan i dag i det stora tyska utrikesdepartementet. Sedan har jag, vilket jag också gärna vill framföra, all respekt för konstitutionsutskottets långa tradition av att inte vilja gå in och alltför nära reglera Regeringskansliets organisation och att man av det skälet har valt att avstyrka min motion.

Herr talman! I en värld med nästan 200 krigsdepartement, vanligen förskönande benämnda försvarsdepartement, där vi satsar tio gånger mer på militär upprustning än på biståndssamarbete med utvecklingsländer saknas sannerligen inte uppgifter för ett fredsdepartement.

Freden behöver mer resurser och nya verktyg. Fredsforskningen tar fram alltmer sofistikerade metoder för att såväl förebygga konflikter som

medla fred. Denna bokstavligt talat livsviktiga forskning visar även på sätt att minska kvardröjande spänningar i postkonfliktsamhällen.

Det finns också runt om i världen åtskilligt praktiskt kunnande hos medborgargrupper, folkrörelser och lokalsamhällen av att medla fred, inte sällan i kvinnoledda processer.

Denna forskning och dessa praktiska erfarenheter förtjänar att spridas över världen, och här skulle ett svenskt fredsdepartement spela en viktig proaktiv roll.

Herr talman! Freden behöver sitta med vid de bord där världens öden beslutas. Krigsministrar och upprustningsministrar, som officiellt vanligen bär andra förskönande titlar, behöver maka på sig. En svensk fredsmi- nister, och så småningom förhoppningsvis fredsministrar från många andra länder, skulle verksamt kunna bidra till att förskjuta den internationella dagordningen och få oss att välja andra vägar än dem som det militärindustriella komplexet erbjuder oss.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 12 §.)

11 § Skatt, tull och exekution

Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU1
Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (prop. 2013/14:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 113 ANDERS KARLSSON (S):

Herr talman! Skattesystemet är till för att trygga finansieringen av vår gemensamma välfärd och för att verka utjämnande över olika åldrar och livssituationer: mellan unga och gamla, arbetande och pensionärer, friska och sjuka.

Delvis ofinansierade och föga jobbskapande skattesänkningar har genomförts i en omfattning av ca 140 miljarder under regeringen Reinfeldts tid vid makten. Regeringens budget för nästa år innebär att vi lånar till skattesänkningar.

Skatter ska tas ut på ett rättvist och effektivt sätt. Ett rättvist skattesystem kännetecknas av att skatten tas ut likförmigt och efter bärkraft och av att det vilar på breda skattebaser. Skattesystemet bör vara enkelt och överskådligt och utformat så att det förhindrar skattefuskar och skatteplanering.

Skattedebatten bör därför handla inte bara om olika enskilda skatter utan också om de samlade effekterna av skatter och skattefinansierade utgifter.

Det kan vara lätt att se fördelar med sänkningar av en viss enskild skatt. Den eventuella fördelen försvinner om man lägger ihop olika enskilda skattesänkningar med vad som skulle krävas av förändringar och försämringar i de samhällsliga skattefinansierade verksamheterna.

Med lägre skatteinkomster följer sämre välfärd. Detta visar tydligt de katastrofala resultaten i PISA-undersökningen. Vi har inte investerat tillräckligt i skolan. Skolan behöver fler och mer välutbildade lärare och

mindre klasser. Vad har regeringen gjort? Jo, läx-RUT åt vissa i stället för läxhjälp åt alla.

Herr talman! Tyvärr förs ofta skattesänkingsdebatten som om den enskilde skulle ha allt att vinna på att betala mindre skatt. Det är inte alltför ovanligt att grupper som argumenterar för lägre skatter lika ivrigt argumenterar för nya samhällseliga åtaganden som kräver ökade utgifter och skattemedel. Därför måste vi politiker som ska hålla ihop detta visa på sambandet mellan inkomster och utgifter, mellan skatter och vad vi får inom skola, vård och omsorg.

Skatterna är inte pengar som försvinner ut i tomma intet. De återförs i olika former till individer och företag och som nyttigheter som under alla omständigheter måste betalas – nyttigheter som om de inte betalas med hjälp av skatter måste betalas i egenavgifter eller enskilda försäkringar.

Herr talman! Vi socialdemokrater har i fråga om budgetanslag till Skatteverket samma anslag som regeringen. Vi har däremot förordat en omDispositionering av anslaget till Skatteverket för att de effektivare ska kunna bekämpa skattefusk.

Det innebär inte att vi på något sätt förringar det utomordentliga arbete som verkets skattebrottsenhet utför i dag. Vi menar dock att det måste gå att omDispositionera resurser på Skatteverket för att skapa ett slagkraftigare arbete mot skattebrott efter dansk förebild. Det är något som kan beskrivas som en insatsstyrka mot skattebrott.

Vi bör också ge Skatteverket ett särskilt uppdrag att aktivt arbeta med de internationella företagens redovisning av vinster i Sverige i förhållande till omsättning och antal anställda.

Vi tycker också att Skatteverket tack vare regeringens bidragspolitik fått onödiga administrativa uppgifter där nedsättningar och skatteavdrag suger kraft och energi från viktigare arbetsuppgifter.

Skattefusket uppgavs 2008 uppgå till 133 miljarder. Det är en ofantlig summa pengar. Därför vill vi att kraftfulla åtgärder vidtas mot dem som undanhåller inkomster från beskattning eller bryter mot andra bestämmelser som hederliga företag och privatpersoner följer.

Jag vet att en ny så kallad skattefelskarta är i faggorna. Anders Borgs tidigare statssekreterare har nog uppdraget att se till att siffrorna hyfsas med förklaringen att skattesänkningar och RUT- och ROT-avdrag åstadkommit detta.

På fältet och i verkligheten undrar jag om det är så. Företagare inom vissa branscher känner sig starkt pressade av illojal konkurrens från oseriösa företag. Det handlar om byggbranschen, åkerinäringen och taxinäringen, för att nämna några.

Vi har därför lämnat ett antal förslag i vår motion 2013/14:S3001. Några av dessa är skärpt regelverk för F-skattsedel, obligatoriska redovisningscentraler för taxinäringen, månadsredovisning av individuella löner samt närvaroliggare och oannonserade kontrollbesök i byggbranschen. Dessa förslag skulle kunna städa upp i skattebrotten och bidra till att skattefusket, de 133 miljarderna, minskar.

Herr talman! Tullverket har sedan många år tillbaka regeringens uppdrag att utveckla och förbättra sin underrättelseverksamhet. Framsteg har gjorts, och Tullverket har blivit betydligt bättre.

Den operativa underrättelseverksamheten bygger på att identifiera objekt där man bedömer att det finns misstanke om brottslig verksamhet.

Men hur bra underrättelseverksamheten än fungerar är den inget värd om den operativa verksamheten inte lyckas fånga upp objektet i trafikflödena över gränserna.

På det operativa området gränskontrollerna är det stora brister. Svenska Dagbladet beskrev i en artikel den 2 oktober hur dåligt det fungerar. Under flera nätter i somras tjänstgjorde inte en enda tullinspektör i Skåne. Det är näst intill skandal att våra gränser står vidöppna för in-smuggling.

Vi kan också läsa om hur antalet inspektörer har minskat från 269 till 198 i Skåne och Blekinge sedan 2008 och hur antalet inspektörer i arbetslagen minskat över åren. Det innebär att det i arbetslagen många gånger är för få inspektörer för att ingripa mot illegal införsel av bland annat narkotika.

Herr talman! Detta kan inte fortsätta, samtidigt som vi vet att alkohol strömmar in över våra gränser och narkotika också är vanligt förekommande.

Brottsförebyggande rådet visar att det dödliga våldet ökat med drygt 50 procent sedan 1990-talet. Det rör sig helt enkelt om kriminella gäng som skjuter på varandra med illegala vapen, och 75 procent av alla vapenbeslag under första halvåret 2012 var vid gränsen i Skåne. Det är ytterligare ett skäl, av många andra, för att gränsbevakningen bör förbättras.

Herr talman! Det är bara ett begränsat antal varor som har anmälningsplikt vid gränspassage till och från Sverige. Stöldgods som lämnar Sverige är något som Tullverket inte har rätt att leta efter i samband med utresor från landet. Det är mycket troligt att en del av de varor som har tillgripits genom brottsligt förfarande förs ut ur landet för omsättning i andra länder. Men genom att ge Tullverket befogenhet att genomföra kontroller i syfte att återfinna stöldgods borde svårigheten för avsättning öka. Vi skulle sannolikt också klara upp fler mängdbrott med mindre exklusiva varor i landet.

Herr talman! Vi föreslår därför att tullen ska få kontrollera ID på dem som tas in för tullkontroll för att kunna söka igenom kända kriminellas fordon noggrannare. Vid införsel av cigaretter och sprit får Tullverket göra ålderskontroller. Åldersgränsen för införsel av sprit är som bekant 20 år. Med dagens lagstiftning har Tullverket även möjlighet att begära att få se vissa handlingar, dock inte enbart ID-handling. Det senare innebär svårigheter att på ett smidigt sätt hitta rätt objekt i flödena och försvårar därmed indirekt en förbättrad underrättelseverksamhet.

Jag har här räknat upp en del av våra förslag – alla lika angelägna. Många av förslagen är det faktiskt bara att skriva in i regleringsbrevet, vilket regeringen själv bestämmer över. Det behöver alltså inte gå via riksdagen – det är bara att verkställa.

Herr talman! Samhället behöver mer pengar för sjukvård, omsorg, infrastruktur med mera. Därför ska alla krafter sättas in för att komma åt de 133 miljarder som undanhålls genom skattefusk varje år.

Till sist ställer jag mig självklart bakom alla S-reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation nr 1.

(Applåder)

Anf. 114 MATS PERTOFT (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Miljöpartiets reservation i ärendet.

Frågan jag ska tala om nu är synnerligen aktuell, nämligen hushållens överskudsättning, där vi från Miljöpartiet skulle vilja att kammaren gav myndigheterna i uppdrag att arbeta förebyggande och motverka överskudsättningen. Detta föreslår majoriteten avslag på. Det är egentligen mycket märkligt, när man tänker på att det är bara en vecka sedan ungefär som rapporten kom om överskudsättning. Den visade mycket tydligt att svenska hushåll är överskudsatta – vissa i alla fall – och att det finns ett starkt informationsbehov. Det finns ett starkt behov av att informera, framför allt ungdomar, ensamstående med flera, för att förebygga vidare skuldsättning.

Det är inte bara detta det handlar om. Man kan dra kretsarna vidare. Vi har ju att titta på vad detta innebär. Vi har hela diskussionen om Riksbankens svårigheter att sänka räntan, som bygger på att vi har en stark överskudsättning, att vi har en överbelåning av hushållen i Sverige i dag. Det hindrar Riksbanken från att sänka räntan, mycket på grund av att regeringen inte gör sin uppgift, nämligen just att förebygga skuldsättningen och att minska hushållens skuldsättning i Sverige. Därför tvingar regeringen Riksbanken att hålla en hög ränta, vilket förstör svenska jobb.

Vad beror det på? Ja, det beror på att man inte agerar mot den skuldsättning som finns. Det är precis därför vi i Miljöpartiet menar att det vore väldigt viktigt. Jag skulle gärna vilja höra varför Alliansen inte tycker att det är viktigt att agera mot överskudsättningen, varför man inte ska informera bättre, varför vi här i kammaren inte ska göra ett tillkännagivande om att ge myndigheterna i uppdrag att verka mot denna överskudsättning. Det är väl inte så att Alliansen tycker att överskuld-sättning är något eftersträvansvärt eller bra för att hålla konsumtionen uppe? Det tror jag inte.

Svaret som regeringssidan ger i betänkandet handlar om att man avstyrker Miljöpartiets förslag. Det måste jag anse är väldigt konstigt, med tanke på den rapport som kom för någon vecka sedan och hela den debatt som har funnits under några år när det gäller hushållens skuldsättning i Sverige. Där har regeringen faktiskt i princip underlåtit att göra någonting alls och därmed tvingat fram en högre ränta.

Herr talman! Jag ska inte bli alltför långrandig, för jag tror att vi alla har följt denna debatt väl. Men jag skulle gärna vilja ha ett svar på varför allianssidan inte vill ge våra myndigheter en tydlig hint, ett tydligt besked om att det är dags att göra någonting åt överskudsättningen i Sverige, att det är dags att informera våra medborgare och att agera förebyggande för att de inte ska gå in i skuldsättningsfällan.

Anf. 115 THORALF ALFSSON (SD):

Herr talman! I dag debatterar vi utgiftsramarna för utgiftsområde 3, där Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten ingår. Dessa myndigheter har som sin primära uppgift att driva in skatter och avgifter från företag och privatpersoner – något som dessa myndigheter uppenbarligen gör på ett bra sätt om man ska tro deras egna ”kundundersökningar”.

*Skatt, tull och
exekution*

Myndigheterna har dock även en annan gemensam nämnare, nämligen att förebygga ekonomisk brottslighet och bedriva brottsbekämpning. Det så kallade skattefelet är dock fortfarande väldigt stort. Vid den senaste beräkningen, som dock är några år gammal, antogs det ligga rejält över 100 miljarder kronor. Det är en hisnande stor summa – en summa som borde kunna minskas.

Skatteutskottet fick en påminnelse om detta i verkligheten när utskottet i början av året besökte Malmö och informerades av företrädare från Malmö kommun om att den svarta, illegala marknaden bara i Malmö omsatte någonstans mellan 5 och 6 miljarder kronor årligen. Det innebär i sin tur att samhället gick miste om ca 2,2 miljarder kronor i skatteintäkter.

Det är bland annat dessa förhållanden som är anledningen till att Sverigedemokraterna vill skjuta till extra medel till Skatteverket på 150 miljoner kronor mer än regeringen för att myndigheten ska kunna öka sina kontroller och skapa nya verktyg för att avslöja undandragandet av skatter. Syftet är givetvis också att upprätthålla en hög skattemoral hos den överväldigande majoritet av befolkningen som har för avsikt att göra rätt för sig.

Herr talman! I vårt budgetförslag gör vi också en rejäl satsning på Tullverket. Tullverket har i sitt anslagsyrkande begärt 134 miljoner kronor extra i anslag på grund av de utmaningar som myndigheten står inför, till exempel en ny tullkodex och e-tull, som Tullverket tvingas införa som en följd av Sveriges EU-medlemskap. Men regeringen har bara skickat med 16 miljoner kronor extra till Tullverket. Detta kan man se samtidigt som Migrationsverket bara de senaste veckorna har aviserat utgiftsökningar på 1 500 miljoner kronor bara för 2014.

Alliansregeringens nedprioriteringar av Tullverket är minst sagt märkliga och anmärkningsvärda. Detta riskerar nu att underminera Tullverkets kärnverksamhet i form av brottsbekämpning och effektiv handel.

Den ökade globaliseringen leder inte bara till ökad handel, rörlighet av arbetskraft och tillväxt, som förespråkarna brukar framhålla. Den leder också till ökad rörlighet av gränsöverskridande kriminella nätverk och den brottslighet som följer i deras spår.

Sveriges inträde i Europeiska unionen har lett till att våra gränser är mer oskyddade än tidigare. Tullen har förlorat en del av sina befogenheter, och passkontroller är numera inte tillåtet mellan Schengenländer. Det har lett till ökade möjligheter för kriminella verksamheter som människohandel, människosmuggling samt narkotika- och vapensmuggling och att kriminella individer kan röra sig mer fritt än tidigare.

Tullverkets beslagsstatistik över narkotika visar en oroande utveckling med 20–30-procentiga ökningar årligen. Ett exempel på detta har varit insmugglingen av drogen kat till Sverige, som har ökat dramatiskt under 2000-talet. Enligt tjänstemän på Tullverket har kriminella nätverk tjänat hundratals miljoner på insmugglingen av kat. Tullverket har också starka indikationer på att dessa inkomster sedan delvis slussas vidare till terroristorganisationer som al-Shabab i Somalia.

Det är hög tid att ta krafttag mot den grova organiserade, gränsöverskridande brottsligheten. Tyvärr är EU och Schengenavtalet med den fria rörligheten en stor bromskloss i detta avseende. Det är hög tid att den

inre gränskontrollen ges utökade möjligheter och befogenheter att verka på ett effektivt sätt.

Med anledning av allt detta är det viktigt att Tullverket ges de resurser som krävs för att möta den negativa utvecklingen och stärka gränsskyddet. Som ett led i detta vill vi tilldela Tullverket 224 miljoner kronor mer än regeringen årligen.

Eftersom riksdagen har ställt sig bakom regeringens budgetproposition, med utgiftsram och beräkningar av inkomster, är jag förhindrad att yrka bifall till vår reservation när det gäller utgifter för utgiftsområdet.

Herr talman! I betänkandet finns det också ett antal motioner från allmänna motionstiden. Med undantag av ett par handlar alla dessa om Tullverkets arbete och befogenheter.

I Tullverkets senaste årsredovisning beskrivs sju viktiga huvudmål för Tullverket: skattefel, analys och kontroller av in- och utförelsestrukturer, säkerställande av uppbörd, organiserad och storskalig brottslighet, narkotikabekämpning, storskalig eller frekvent illegal införsel av alkohol och tobak samt ekonomisk brottslighet.

En majoritet av huvudmålen handlar alltså om att förebygga och bekämpa brottslighet. Då är det inte utan att man bör överväga om Tullverket inte borde ligga under Justitiedepartementet i stället för som i dag under Finansdepartementet.

En stor del av Tullverkets huvudmål och verksamhet handlar om att förebygga och bekämpa brottslighet. För att kunna göra detta krävs att Tullverket har de befogenheter som behövs. Just Tullverkets befogenheter lyfts fram i flera motioner där förändringar i regelverket föreslås från Sverigedemokraterna men också från flera andra partier. Nämnas kan till exempel befogenheten att leta efter stöldgods i samband med utresa från landet och befogenheten att begära enbart ID-handlingar.

En annan åtgärd gäller illegala vapen. Det har diskuterats väldigt flitigt, inte minst på grund av alla mord och skjutningar som har inträffat i Malmö, Göteborg och Stockholm under det senaste året. Vi föreslår med anledning av detta att Tullverkets egna förslag genomförs om att tillståndsbevis ska uppvisas vid gränspassering och införsel av vapen.

Under sommaren 2013 framkom alarmerande uppgifter i Svenska Dagbladet som gör gällande att tullinspektörer medvetet släpper in grovt kriminella personer i Sverige, trots misstanke om att de för med sig vapen – detta av rädsla för den egna säkerheten. Uppgifterna kommer från källor inom Tullverket. Enligt källorna är detta en av anledningarna till att man finner så få illegala vapen. Om dessa uppgifter stämmer bör det utvärderas om inte de tulltjänstemän som utför dessa kontroller ska få möjlighet att bära tjänstevapen.

Tullverket bör även ges befogenhet att ingripa mot läkemedelsinförsel som till synes härrör från ett annat EU-land. Enligt Tullverket har smugglarna lärt sig att paketera gods så att det ser ut som att det kommer från andra EU-länder. Därmed har också antalet beslag minskat. Den så kallade inregränslagen inkluderar i dag inte läkemedel bland de varor som Tullverket har rätt att kontrollera.

I dag förfogar Tullverket över två mobila skanningsstationer. Vi föreslår att det införskaffas en stationär skanningsstation med placering vid Öresundsbron.

Herr talman! Som svar på dessa motioner kan man läsa bland annat följande i utskottsbetänkandet:

”Utskottet konstaterar att de frågor som tas upp i motionerna om Tullverkets befogenheter har utretts genom Gränskontrollutredningen, som avlämnade förslag i betänkandet Kontroll av inre gräns (SOU 2006:9). Förslaget bereds alltjämt inom Regeringskansliet och denna beredning bör enligt utskottet inte föregripas.”

Utredningen har alltså beretts under sju år. Då är det enligt min mening hög tid att utredningen i stället föregrips.

Därmed vill jag yrka bifall till reservation 6.

Anf. 116 JACOB JOHNSON (V):

Herr talman! I detta betänkande behandlas anslag och verksamhet för Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten.

Vårt budgetalternativ innehåller samma ram som regeringen vad gäller Kronofogdemyndigheten, men vi föreslår 75 miljoner kronor utöver regeringens nivå till både Skatteverket och Tullverket.

När det gäller Kronofogdemyndigheten är det glädjande att konstatera att det tidigare mycket ansträngda ekonomiska läget för myndigheten har förbättrats, så att man vid utgången av förra året hade ett relativt stort anslagssparande. Förbättringen förklaras bland annat av flytt till billigare lokaler i Sundbyberg.

Dock står Kronofogdemyndigheten liksom många andra myndigheter inför stora it-utvecklingskostnader, för kronofogdens del bland annat därför att kronofogden är knuten till Skatteverkets it-system och måste betala för sin andel av Skatteverkets underhåll och byte av tekniska plattformar med mera. Det är kostnader som det är mycket svårt för kronofogden att påverka. Även om det ekonomiska läget för tillfället är gott finns det alltså all anledning att följa utvecklingen noga vad gäller Kronofogdemyndigheten.

Jag är väsentligt mer oroad för ekonomin och därmed naturligtvis också för verksamheten vid i första hand Tullverket. Det har kommit många rapporter under året om att Tullverket inte kan bemanna tullstationerna på ett tillfredsställande sätt, inte minst i södra Sverige, Skåne och Blekinge. Som det tidigare har nämnts här i talarstolen har Svenska Dagbladet rapporterat om tomma tullar i Skåne. Enligt statistik som tidningen refererade skedde 75 procent av alla vapenbeslag i Sverige vid Öresundsbron och hamnarna i Malmöområdet. Samtidigt har antalet tullinspektörer i Skåne och Blekinge skurits ned från 269 år 2008 till 198 i dag. Det är en minskning på mer än 25 procent.

Tidningen *På Gränsen*, TCO-förbundet Tull-Kusts medlemstidning, redovisade i höstas en sammanställning av bemanningsutvecklingen vid Tullverket de senaste tio åren. Siffrorna visar att antalet anställda mellan 2004 och 2013 har minskat med 61 personer eller 2,8 procent. Dock har antalet anställda inom kärnverksamheterna, som brottsbekämpning och effektiv handel, minskat med 100 anställda eller 5,4 procent, medan antalet har ökat med 39 anställda eller drygt 12 procent inom stödverksamheterna.

Enligt Tullverkets egen anslagsframställning måste verket, för att anpassa sig till av regeringen givna ramar, fortsätta att spara på personalkostnader, och man räknar med att minska antalet anställda med drygt

200 personer. Med tanke på rapporterna om obemannade tullstationer till exempel i Skåne är jag allvarligt oroad över denna utveckling och Tullverkets förmåga att sköta brottsbekämpning på ett tillfredsställande sätt med tanke på konsekvenserna av en dålig brottsbekämpning, till exempel ökad vapeninförsel.

Tullverkets kärnverksamhet, alltså brottsbekämpning och effektiv handel, är till sin natur mycket personalintensiv. Tullverket skulle behöva satsa mer resurser snarare än göra de neddragningar som nu aviseras.

Huvudorsaken till Tullverkets dåliga ekonomi är arbetet med ny tullkodex och e-tull, det som följer av Sveriges EU-medverkan. Investeringskostnaden enbart för e-tullförändringarna uppskattas till drygt 270 miljoner under de närmaste tre åren och ytterligare 230 miljoner kronor åren därpå.

Tänkbara konsekvenser kan enligt Tullverket bli att arbetet med tullinformation minskas med 75 procent under år 2014 för att sedan upphöra helt eller att 50 procent av alla resandekontroller minskas år 2014 för att helt upphöra under 2015 och 2016, då även punktskattekontrollerna skulle upphöra.

Herr talman! Jag finner Tullverkets bedömda konsekvenser av införandet av ny tullkodex och e-tull oacceptabla. Något måste göras. Antingen måste anslaget öka eller införandet av tullkodex och e-tull senareläggas eller kanske lånefinansieras. Det handlar ju om stora investeringar, och även om en lånefinansiering innebär att man binder upp framtida anslag skulle man kunna klara av den puckel som Tullverket nu står inför på ett sätt som kanske går att förena med en brottsbekämpning på en godtagbar nivå.

Mot den bakgrunden anslår Vänsterpartiet 75 miljoner kronor utöver regeringen för hela perioden 2014–2016.

Herr talman! Även för Skatteverket anslår vi 75 miljoner kronor utöver regeringen. Här handlar det i första hand om att stärka Skatteverkets arbete mot skattefusk och svartjobb. Vi i Vänsterpartiet har utvecklat en rad förslag inom området i vår motion *Skattefusk, svartjobb och social dumping* som kammaren kommer att behandla senare. Men jag nämner att det till exempel handlar om skatteläckage vid utflyttning, personalligare, individuell redovisning av skatter, tydligare villkor för F-skattsedel med mera. För att klara de arbetsuppgifter som faller på Skatteverket krävs extra medel, dessa 75 miljoner alltså.

Jag kan här passa på att meddela att Vänsterpartiet även stöder Socialdemokraternas motion om att ge Skatteverket ett särskilt uppdrag för att arbeta aktivt med de internationella företagens redovisning av vinster i Sverige. Det är ett område som blir allt viktigare att bevaka.

Nu tilldelades visserligen Skatteverket extra medel innevarande år i ändringsbudgeten, men det rör sig endast om engångsbelopp. Även Skatteverket står inför stora it-investeringar – jag nämnde det i samband med Tullverket – bland annat för de myndighetsgemensamma e-tjänster som kommer att krävas. Det kommer att krävas hårda prioriteringar hos Skatteverket för att klara detta tillsammans med utökade åtaganden när det gäller skattekontroll, skattefuskarbete etcetera.

Med detta yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation 4 i betänkandet.

(forts. 13 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.53 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SoU6 Nytt namn för Myndigheten för hälso- och vårdinfrastruktur
Kammaren biföll utskottets förslag.

NU3 Utgiftsområde 21 Energi

Punkt 1 (Energipolitikens inriktning)

1. utskottet
2. res. 1 (S)
3. res. 2 (MP)
4. res. 3 (SD)
5. res. 4 (V)

Förberedande votering 1:

20 för res. 3

19 för res. 4

278 avstod

32 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 2:

22 för res. 2

20 för res. 3

275 avstod

32 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 3:

103 för res. 1

21 för res. 2

194 avstod

31 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

157 för utskottet

102 för res. 1

56 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 M, 22 FP, 21 C, 17 KD

För res. 1: 102 S

Avstod: 20 MP, 18 SD, 18 V

Frånvarande: 10 S, 10 M, 5 MP, 2 FP, 2 C, 2 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 2 (En bredare energiöverenskommelse)

1. utskottet

2. res. 5 (S, V)

Votering:

196 för utskottet

120 för res. 5

1 avstod

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 M, 20 MP, 22 FP, 21 C, 20 SD, 17 KD

För res. 5: 102 S, 18 V

Avstod: 1 MP

Frånvarande: 10 S, 11 M, 4 MP, 2 FP, 2 C, 1 V, 2 KD

Punkt 4 (Kärnkraft)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet

2. res. 9 (SD)

3. res. 10 (V)

Förberedande votering:

20 för res. 9

20 för res. 10

278 avstod

31 frånvarande

Talmannen konstaterade att lika röstetal uppkommit. Utgången skulle avgöras genom lottning.

Talmannen anmodade Gunnar Axén (M) och Berit Högman (S) att fungera som kontrollanter vid lottningen samt Hillevi Larsson (S) att förrätta lottningen.

Den upptagna lottsedeln visade ett ja och kammaren hade således antagit res 9.

Huvudvotering:

256 för utskottet

20 för res. 9

42 avstod

31 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 96 M, 20 FP, 21 C, 17 KD

För res. 9: 20 SD

Avstod: 1 M, 21 MP, 2 FP, 18 V

Frånvarande: 10 S, 10 M, 4 MP, 2 FP, 2 C, 1 V, 2 KD

Isabella Jernbeck (M) och tredje vice talman Jan Ertsborn (FP) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 11 (S)

Votering:

157 för utskottet

102 för res. 11

58 avstod

32 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 M, 22 FP, 21 C, 17 KD

För res. 11: 102 S

Avstod: 20 MP, 20 SD, 18 V

Frånvarande: 10 S, 10 M, 5 MP, 2 FP, 2 C, 1 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU2 Utgiftsområde 8 Migration

Punkt 1 (Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 8)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

276 för utskottet

20 för res. 1

20 avstod

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 96 M, 18 MP, 22 FP, 21 C, 1 V, 17 KD

För res. 1: 20 SD

Avstod: 3 MP, 17 V

Frånvarande: 11 S, 11 M, 4 MP, 2 FP, 2 C, 1 V, 2 KD

Margareta B Kjellin (M) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Helena Leander (MP) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 3 (Åldersbedömning)

1. utskottet
2. res. 4 (SD)
3. res. 5 (V)

Förberedande votering:

- 21 för res. 4
- 21 för res. 5
- 272 avstod
- 35 frånvarande

Talmannen konstaterade att lika röstetal uppkommit. Utgången skulle avgöras genom lottning.

Talmannen anmodade Per Bill (M) och Lena Sommestad (S) att fungera som kontrollanter vid lottningen samt Lars Ohly (V) att förrätta lottningen.

Den upptagna lottsedeln visade ett ja och kammaren hade således antagit res 4.

Huvudvotering:

- 280 för utskottet
- 20 för res. 4
- 18 avstod
- 31 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 97 M, 21 MP, 22 FP, 21 C, 17 KD

För res. 4: 20 SD

Avstod: 18 V

Frånvarande: 10 S, 10 M, 4 MP, 2 FP, 2 C, 1 V, 2 KD

Punkt 6 (Förstärkt skydd för tolkar)

1. utskottet
2. res. 8 (S, V)

Votering:

- 198 för utskottet
- 119 för res. 8
- 32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 S, 96 M, 21 MP, 22 FP, 21 C, 20 SD, 17 KD

För res. 8: 101 S, 18 V

Frånvarande: 10 S, 11 M, 4 MP, 2 FP, 2 C, 1 V, 2 KD

Désirée Liljevall (S) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 7 (Ärendehandläggning och utbildningsfrågor)

1. utskottet

2. res. 9 (S)

Votering:

198 för utskottet

102 för res. 9

18 avstod

31 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 M, 21 MP, 22 FP, 21 C, 20 SD, 17 KD

För res. 9: 102 S

Avstod: 18 V

Frånvarande: 10 S, 10 M, 4 MP, 2 FP, 2 C, 1 V, 2 KD

Punkt 8 (Utredning om tortyr)

1. utskottet

2. res. 12 (V)

Votering:

198 för utskottet

18 för res. 12

102 avstod

31 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 M, 21 MP, 22 FP, 21 C, 20 SD, 17 KD

För res. 12: 18 V

Avstod: 102 S

Frånvarande: 0 S, 10 M, 4 MP, 2 FP, 2 C, 1 V, 2 KD

Punkt 9 (Mottagande av asylsökande)

1. utskottet

2. res. 13 (S)

Votering:

178 för utskottet

102 för res. 13

38 avstod

31 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 M, 21 MP, 22 FP, 21 C, 17 KD

För res. 13: 102 S

Avstod: 20 SD, 18 V

Frånvarande: 10 S, 10 M, 4 MP, 2 FP, 2 C, 1 V, 2 KD

Punkt 11 (Övrigt om mottagandet)

1. utskottet

2. res. 17 (SD)

Votering:

297 för utskottet

20 för res. 17

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 97 M, 21 MP, 22 FP, 21 C, 17 V, 17 KD

För res. 17: 20 SD

Frånvarande: 10 S, 10 M, 4 MP, 2 FP, 2 C, 2 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Punkt 3 (Insyn i kungliga hov- och slottsstaten)

1. utskottet

2. res. 1 (V)

Votering:

300 för utskottet

18 för res. 1

31 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 97 M, 21 MP, 22 FP, 21 C, 20 SD, 17 KD

För res. 1: 18 V

Frånvarande: 10 S, 10 M, 4 MP, 2 FP, 2 C, 1 V, 2 KD

Punkt 5 (Utrikesförvaltningens organisation m.m.)

1. utskottet

2. res. 2 (MP)

Votering:

279 för utskottet

21 för res. 2

18 avstod

31 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 97 M, 22 FP, 21 C, 20 SD, 17 KD

För res. 2: 21 MP

Avstod: 18 V

Frånvarande: 10 S, 10 M, 4 MP, 2 FP, 2 C, 1 V, 2 KD

Punkt 8 (Återinförande av avgifter vid djurskyddskontroller)

1. utskottet
2. res. 4 (S, V)

Votering:

198 för utskottet

120 för res. 4

31 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 M, 21 MP, 22 FP, 21 C, 20 SD, 17 KD

För res. 4: 102 S, 18 V

Frånvarande: 10 S, 10 M, 4 MP, 2 FP, 2 C, 1 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

*Skatt, tull och
exekution*

13 § (forts. från 11 §) **Skatt, tull och exekution** (forts. SkU1)

Anf. 117 HENRIK VON SYDOW (M):

Herr talman! Det förtjänar att påminna kammaren om att betänkandet från skatteutskottet berör anslagen till våra tre fiskala myndigheter. Det är anslagen till Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten som alla är myndigheter som spelar en viktig roll för vårt samhälle och för ett fungerande skattesystem och ett fungerande betalningssystem, som också är grunden för ett fungerande ekonomiskt system. Anställda vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten är genom sitt arbete varje dag en bärande del av vår samhällsekonomi och bär upp förtroendet för myndigheternas viktiga verksamhet.

Herr talman! Jag vill börja med att konstatera att Sverige har ett av världens kanske mest effektiva skattesystem. Skatteintäkterna, som är grunden för att finansiera vår gemensamma offentliga sektor, uppgår i år till över 1 600 miljarder kronor. Staten, kommunerna och landstingen i Sverige kommer nästa år rensat för inflation att ha 40 miljarder kronor mer i skatteintäkter än 2006. Med fler jobb, fler skattebetalare och färre i utanförskap tillsammans med tydliga tecken på en krympande svart ekonomi finns det också mer resurser till välfärden.

Samtidigt som skatteintäkterna ökar stiger också förtroendet för vårt skattesystem och för Skatteverket. Vi vet att Skatteverket återkommande mäter svenska folkets attityder till skattesystemet, skattefusk och Skatteverkets kontroller. År 2006–2012 har andelen som tycker illa om vårt skattesystem minskat kraftigt. Andelen som hade förtroende för Skatteverket och för Skatteverkets kontroller har ökat väsentligt från 46 procent till 55 procent.

Det är också väsentligt färre som uppger sig känna någon som skattefuskar, arbetar svart eller anställer svart arbetskraft 2012 jämfört med 2006. Skatteverket redovisade så sent som den 20 november en färsk undersökning av hur svenska företag nu upplever en minskad konkurrens från företag som skattefuskar. Drygt en av tio anser fortfarande att de i stor utsträckning är utsatta för konkurrens från företag som skattefuskar. För sex år sedan upplevde nästan var femte företagare detta.

Det är en mycket positiv utveckling och gör tillsammans med andra faktorer att det finns en tydlig indikation på att den svarta ekonomin trängs tillbaka i Sverige. Av naturliga skäl är detta svårt att mäta och svårt att vara exakt om. Men det finns tydliga indikationer på detta.

Det har sin grund i flera saker. Det handlar bland annat om flera av de beslut som skatteutskottet fattat om ökade kontrollmöjligheter för Skatteverket som till exempel kassaregister och personalliggare. Också RUT- och ROT-avdrag har bidragit till att i grunden förändra attityden till skattefusk och svartarbete.

Därtill och inte minst, och det ska sägas i debatten, har ökade anslag till Skatteverket och en skattemyndighet som har sin ekonomi i ordning spelat en stor roll. Utskottet föreslår nu riksdagen att ställa sig bakom ett ramanslag till Skatteverket på över 7 miljarder kronor.

Det faktum att Skatteverket har mer resurser än tidigare spelar förstås en väsentlig roll i dess möjligheter att fortsätta bekämpa skattefusk, svart arbetskraft och fortsätta tränga tillbaka den svarta ekonomin.

Det är också viktigt att service till företag och medborgare ska fortsätta att utvecklas och förbättras från våra myndigheter. För att människor och företag ska känna stort förtroende för Skatteverkets verksamhet är det väsentligt att både enskilda och företag behandlas på ett enhetligt sätt av myndigheten.

Det gäller till exempel rättstillämpningen, handläggningstider och kontrollnivåer. Det är viktigt att arbetet fortsätter att ytterligare stärka enhetligheten på dessa områden. Tillit och rättssäkerhet är viktigt för att det ska vara enkelt och lätt att kontakta och ha en dialog med Skatteverket.

Herr talman! Vi vet att den alltmer globaliserade ekonomin gör att hoten mot vår skattebas ökar. Det kräver att Skatteverket intensifierar arbetet med andra myndigheter, både svenska och utländska. Det är angeläget att Skatteverket har resurser, kompetens och en hög ambitionsnivå att nu tillämpa de många informationsutbytesavtal med forna skatteparadis som riksdagen har ställt sig bakom.

Vi har nu ett av världens allra mest utvecklade nät av informationsutbytesavtal. Det är ett viktigt verktyg i Skatteverkets arbete att motverka skatteundragande och internationell skatteflykt. Det ska inte finnas några säkra hamnar för internationell skatteflykt.

Sverige är ett öppet och exportberoende land. Vår ekonomi bygger på transporter, resor och rörlighet också över våra gränser. Tullverket, denna myndighet med anor från 1600-talet, har också en viktig uppgift att verka för effektiv handel och en ökad import och export som gynnar Sveriges ekonomi, jobb och tillväxt. Vi behöver enkla regler för att nå rätt intäkt med en konkurrensneutral handel som gör det gynnsamt med både import och export.

I Tullverkets uppdrag ställs krav på stora kunskaper om logistik, ekonomi och informationsanalys. Utskottet har tidigare under mandatperioden fått uppgifter om att över 60 miljoner resande passerar in och ut från Sverige varje år. Det är tolv miljoner bilar, drygt en miljon lastbilar och omkring 600 000 containrar som passerar gränserna.

Det är bra för vår ekonomi, export och handel och jobb. I detta finns en stor uppgift att selektera insatserna, ha en god informationsanalys för att kontrollera trafiken på rätt plats, vid rätt tillfälle och med rätt kompetens – allt i syfte att förhindra det illegala och förenkla för det lagliga.

Tullverket ska inom ramen för sin brottsbekämpande verksamhet prioritera arbetet mot grov organiserad brottslighet, storskalig brottslighet och ekonomisk brottslighet. Att förhindra att narkotika kommer in i Sverige ska även fortsättningsvis vara den högst prioriterade uppgiften. Hög prioritet ska också ges till att förhindra den storskaliga och frekventa illegala införseln av alkohol och tobak.

Kronofogdemyndigheten har en betydande funktion i arbetet med att upprätthålla en god betalningsvilja i samhället. Myndigheten har därtill en viktig uppgift i att på ett effektivt, partsneutralt och förtroendeingivande sätt verkställa beslut och driva in skulder.

Utskottet har som en del i den täta dialog som utskottet har med samtliga tre myndigheter informerat sig om det arbete som myndigheten driver just för att motverka överskuldssättning och just för att öka ungdomars kunskaper i privatekonomi. Myndigheterna bidrar också mycket konkret med undervisningsmaterial riktat till lärare och andra kunskapsförmedlare.

Vi har i vår dialog med myndigheten noterat att samverkan också har inletts med telekomoperatörer och energibolag i syfte att just minska betalningsförelägganden som rör skulder från dessa branscher och företag. Vi har i denna dialog också noterat hur betalningsförelägganden riskerar att bli hinder för människors förmågor och hämmar vår ekonomi. De drar ned produktiviteten, och de drar ned möjligheter för enskilda.

Sammantaget utgör Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten en central del av det svenska ekonomiska systemet, som möjliggör både ordning och reda och den tillväxt som ger jobb och finansierar vår gemensamma välfärd. Därför är dessa myndigheters arbete viktigt, och därför måste vi fortsätta att befästa och utveckla det förtroende som myndigheternas verksamhet i dag bär upp.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

(Applåder)

Anf. 118 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr talman! Jag begärde replik på Henrik von Sydows inlägg mot bakgrund av den – som jag finner det – allvarliga situationen för Tullverket. Jag försökte beskriva detta i mitt anförande. Den anställda personalen minskar. Tullstationer är obemannade, inte minst i södra Sverige med alla de problem som finns där med införsel av vapen, narkotika och alkohol.

Inte minst minskar personalen inom kärnverksamheten medan personal inom stödverksamheten ökar något. Det gör den mot bakgrund av de krav på tullkodex och e-tull som EU-medlemskapet medför. Tullverket har två stora huvuduppgifter: dels att klara den löpande kärnverksamheten, dels att införa e-tull och tullkodex. För att klara detta måste de enligt sina egna beskrivningar minska på personalen, som är ute och möter verkligheten och sköter brottsbekämpningen och den effektiva handeln.

När man läser budgetpropositionen tycker jag att det är lite väl enkla hejarop på att effektivisera verksamheten och så vidare. Jag ser det som mycket svårt för Tullverket att klara detta, och jag skulle vilja höra hur Henrik von Sydow ser på framtiden när det gäller ekonomi och verksamhet för Tullverket.

Anf. 119 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Det var flera inlägg tidigare som handlade om Tullverket. Jag tror att det finns skäl att nyansera bilden något och göra precis som regeringen och konstatera att dess måluppfyllelse är god och att Tullverket i hög grad bidrar till att uppfylla målet på detta utgiftsområde. Det ska sägas, och detta speglar också väl den dialog vi har haft med Tullverket i beredningen av detta ärende.

Jag instämmer med regeringen när den säger att Tullverkets brottsbekämpande verksamhet i dag utgör ett betydande hinder för storskalig smuggling. Det är inte alltid så det har låtit i tidigare inlägg. Men jag tror att det ska sägas, och jag tror att det är någonting som anställda i Tullverket också förtjänar att höra.

Som jag var inne på i mitt anförande är det en mycket krävande uppgift som Tullverket har, där informationsanalyser är nyckeln. Det förs en diskussion om obemannade tullstationer, men vi som har träffat Tullverket vet att det avgörande är informationsanalysen för att kunna göra selektiva kontrollinsatser och för att få rätt kompetens till rätt plats vid rätt tillfälle. Detta är utmaningen, och där tycker jag att Tullverket gör ett gott arbete.

Vi vet att det är en krävande situation för Tullverket, inte minst mot bakgrund av pensionsavgångar. Detta har varit en utmaning för myndigheten. Myndigheten har goda förutsättningar både finansiellt och med det lagstöd som finns för att kunna bidra till de dubbla målsättningar som den faktiskt har: både att bidra till en effektiv handel och att fungera brottsbekämpande.

Anf. 120 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr talman! Men är det rimligt att kraven på att införa tullkodex och e-tull i enlighet med Sveriges medlemskap i EU ska leda till ett minskat antal inspektörer, Henrik von Sydow? Jag refererade till en tidningsartikel om Skåne, där antalet tullinspektörer har minskat från 269 år 2008 till 198 i dag. Och fortsatta personalminskningar kommer att krävas, enligt Tullverket självt. Man räknar till exempel med att 50 procent av alla resandekontroller måste minska under 2014.

Jag gör bedömningen att ekvationen inte går ihop. På något sätt måste man göra denna ekvation: ta det lugnare med införande av tullkodexen, tillföra medel eller kanske lånefinansiera införandet. Investeringen i tullkodex sker visserligen under ganska lång tid, men man skulle kanske kunna klara det genom lånefinansiering.

Tillåt mig tvivla på att ekvationen går ihop. Vi kommer att följa detta noga.

Anf. 121 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Det beslut som vi har framför oss är att tillföra just ökade resurser mot bakgrund av införande av tullkodex – en tullkodex som ska vara ett stöd för verksamheten och utveckla den. Det kommer att ta kraft och energi och visst fokus för att få detta på plats, men myndigheten får också resurser för att möjliggöra detta.

När vi diskuterar tullen och de brottsbekämpande verksamheterna vill jag säga att nyckeln till myndighetens effektivitet – förutom informationsanalysen och att göra rätt analys och selektiva kontrollinsatser – är en

god samverkan. Man ska ha en god samverkan, inte minst med polisen. Där tror jag att det finns en nyckel till att Tullverket ska få en ökad slagkraftighet i sin brottsbekämpande verksamhet. Det handlar om att ha ett gott samarbete med den svenska polisen, som är väl resurssatt av alliansregeringen.

Anf. 122 ANDERS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Henrik von Sydow säger att skattefusket har minskat och hänvisar till Skatteverkets senaste rapport. Vid det seminarium på Skatteverket då rapporten presenterades tog ett byggföretag upp frågan om vad myndigheterna vet om förhållandena på fältet.

Många av de rapporter som Skatteverket tar fram är rent teoretiska. De vet inte hur det fungerar ute på arbetsfältet. I ett underleverantörsled kan en fuskande företagare ha svart arbetskraft, men någonting annat redovisas. Man hänvisar till att RUT och ROT verkligen har minskat fusket. Vet vi om det är så? Det är också teoretiska beräkningar.

Den rapport som Henrik von Sydow hänvisar till är rätt märklig. Den visar på staplar med medborgarnas attityder 2002, 2003, 2005 och 2007. Sedan är det helt plötsligt ett hopp till 2013. Var blev alla de andra åren av då dina partikamrater Anders Borg och Fredrik Reinfeldt har styrt det här landet, Henrik von Sydow?

Jag menar att det finns många möjliga felkällor i påståendet att skattefusket har minskat. Den största är att skattesänkningar och skattebidrag ska lösa skattefusket. Det är det ni säger.

Jag har en retorisk fråga: Varför inte ta bort skatterna och skrota välfärden, Henrik von Sydow? Då slipper ni ju skattefusket.

Anf. 123 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Vi talar om ett underlag från Skatteverket som återkommande över tid och med ett mycket brett underlag ställer frågor om någonting oerhört viktigt när det gäller skattefusket och förtroendet för det svenska skattesystemet, nämligen normer, alltså värderingarna och attityderna. Det är en nyckel till att nå människors vilja att göra rätt för sig, vilket bygger upp det svenska skattesystemet.

Det svenska Skatteverkets undersökningar vill jag inte sätta åt sidan eller spela ned, och jag tror att det är ett mycket viktigt underlag för utskottet att följa. Vi vet att Skatteverkets arbete med detta har god kvalitet.

Det är överraskande att höra att det här skulle vara teoretiska modeller som inte har bäring på verkligheten. Jag tycker att vi kan se just detta allra tydligast inom de områden som du själv, Anders Karlsson, pekar på, nämligen RUT-sektorn och de sektorer som berörs av ROT-avdragen. Pratar man med måleriföretag om vilka konsekvenser ROT-avdraget har fått för att få bort de svarta tjänsterna och för att göra svarta jobb vita märker man detta, för att inte tala om de sektorer som berörs av RUT-avdraget där det är så tydligt att svarta jobb nu har blivit vita. Det går inte att bortse från detta. Det går inte att inte se det.

Om man är bekymrad över den svarta ekonomin, Anders Karlsson, och det tror jag att du är, blir det ännu märkligare att man från det största oppositionspartiets sida går till attack mot RUT-avdraget och pratar om att halvera det och med det också halvera antalet vita jobb som RUT-

Anf. 124 ANDERS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Henrik von Sydow talar här om RUT och ROT. Vi har kunnat konstatera att det förekommer fusk när det gäller materialkostnader och arbetskostnader. Vi har till och med i utskottet haft en utfrågning om detta då människor från Skatteverket kom och pratade. De sade: Det kan vi inte göra någonting åt. Jag ställde frågan om det är rimligt att en lön för en vvs-montör, som jag själv är i grunden, är 2 430 kronor i timmen, som jag tror att det var. Man får inget svar. Vi kan inte göra någonting åt det, säger de. Alltså finns det uppenbart fusk inom den här sektorn.

I *Uppdrag granskning* talade en företagare i Malmö tydligt om att det här slår ut dem som är seriösa genom att det finns ett sådant system. Det är bara att skicka in, och så betalar Skatteverket ut pengar.

Jag har en fråga till dig, Henrik von Sydow. Ställer du upp på Sveriges Byggindustriers gyllene triangel? De vill ha lagom anmälningsplikt för företagen, närvaroliggare i kombination med oannonserade kontrollbesök och förenklad månadsrapportering med individuella uppgifter i stället för dagens klumpsumma.

Vi stöder de tre kraven från Sveriges Byggindustrier. Gör ni det, Henrik von Sydow, löser vi mycket av det vi debatterar i dag när det gäller skattefusk. Det är trots allt 133 miljarder i skattefusk om året som det handlar om. Det måste vi hjälpas åt att få bort. Det här är ett sätt att komma åt det. Min konkreta fråga är: Ställer du upp på det här?

Anf. 125 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Jag ska be Anders Karlsson att om han inte har gjort det läsa den rapport från Skatteverket som publicerades den 20 november, alltså för bara ett par veckor sedan, och som handlar om företagens, också byggbranschens, synpunkter på skattesystemet, skattefusket och Skatteverkets kontroll. Där finns tydliga tecken på att svenska företagare känner av att det inte längre i samma utsträckning förekommer konkurrens från företag som skattefuskar. Just skattefel och skattefusk är svårt att mäta, men här är en tydlig indikation på att detta trängs tillbaka. Det har sin bakgrund i de kontrollinsatser som har genomförts med till exempel personalliggare och kassaregister, som jag pratade om tidigare.

Vårt skattesystem kan kontrolleras. Fusket i ROT-avdragets gränssytor mot branschen har ju minskat. Det har tryckts tillbaka med de här reformerna.

Sedan finns det utmaningar. Det förekommer fusk. Men om du jämför med hur det har sett ut tidigare är det uppenbart att skattefusk, svartarbete och svart ekonomi har trängts tillbaka.

Jag tror att det är viktigt att gå vidare. Vi ska göra mer. Det är viktigt att fortsätta tränga tillbaka den svarta ekonomin. Vi ska ha effektiva kontrollverksamheter, till exempel för byggindustrin. Det är viktigt.

Den fråga som Anders Karlsson inte svarar på och som får bli hängande i luften är hur Socialdemokraternas förslag om att ge sig på RUT- och ROT-avdragen skulle påverka utvecklingen av den svarta ekonomin. Det öppnar för att svarta tjänster kommer tillbaka och för att utanförskap

*Skatt, tull och
exekution*

och svart ekonomi ånyo får starkare fäste i det svenska samhället. Det vill jag inte medverka till.

Anf. 126 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Denna spännande debatt handlar alltså om skatt, tull och exekution – de tre olika myndigheterna. Jag erinrar mig att Daniel Tarschys, som är aktuell nu igen, och Maud Eduards i början av 1970-talet skrev en vetenskaplig bok om 13 olika sätt för myndigheter att få högre anslag. Det är ganska intressant att det finns ett begränsat antal argument, och de går nästan alltid ut på ökad effektivitet. Jag tycker att man ser det i mycket av det här.

Det vi nu ska diskutera är själva förutsättningen för alla andra utgiftsområden, nämligen att vi har ordning och reda när det gäller indrivning av skatter och andra intäkter.

Jag tycker att vi i huvudsak måste vara stolta över både det skattesystem som vi har och de myndigheter som vi har, inte minst när vi ser hur det förhåller sig i andra länder. Även om vi är missnöjda över att skattefusket omfattning i Sverige är stor är det ett i huvudsak rättssäkert system, och det är ett i huvudsak rättvist system som vi har. Rätt skatt tas ut från rätt medborgare.

Inte minst när vi ser internationaliseringen av ekonomin är det oerhört viktigt att vi har ämbetsverk och myndigheter som sköter detta på ett bra sätt.

Likväl, herr talman, finns det ingenting som är så effektivt när det gäller skatter som opinionsbildning för att alla ska betala rätt skatt som talar om att det är fult att skattefuska och att man inte gör sin plikt i samhället. Det är viktigt att komma ihåg att trots alla saker vi har när det gäller rättsväsen och så vidare ligger det ytterst på den enskilda människans villighet att delta i finansieringen av det gemensamma systemet. Vi kan aldrig hindra någon att söka möjligheter att undgå detta, men då ska vi ha sådana system att det blir så svårt som möjligt.

Jag deltar i beredningen av det här ärendet för tolfte gången. Det är alltid lika spännande, herr talman, att se utgången. Dock har det hittills under såväl socialdemokratiska regeringar som under de senaste åtta åren blivit som så att riksdagen har godkänt vad regeringen har föreslagit. Den utgången kan väl betraktas som möjlig även detta år.

I beredningen har vi haft tillfälle att prata med generaldirektören för Skatteverket Ingemar Hansson, rikskronofogden Eva Liedström Adler – en vacker titel, måste jag säga – samt generaltulldirektören Therese Mattsson. Vi har alltså gått noga till verket och hört efter med myndighetscheferna vad de har för synpunkter i de här fallen och kunnat ställa kompletterande frågor till dem.

Det är oerhört viktigt att man har ordning och reda på myndigheterna.

När det gäller Skatteverket är internationaliseringen ett av de viktigaste områdena vi har att hantera. Under senare år – då menar jag inte bara under de senaste åtta åren utan det gäller också Göran Perssons tid som både finansminister och socialdemokratisk statsminister – har det förekommit att vi har träffat informationsavtal och skatteavtal med en lång rad länder. Det har haft effekten att möjligheterna för den som vill placera pengar och inkomster i andra länder har minskat avsevärt. Det har

varit bra för den svenska skattebasen och för att vi ska kunna ha så låga skatter i Sverige att ingen kommer undan.

Det har vi haft gemensamt i de olika regeringarna, och skatteutskottet och riksdagen ska ha heder av att vi har kunnat följa med i utvecklingen. Det är bra, herr talman, att möjligheterna för att placera mycket pengar utomlands har minskat. Oavsett vilken regering vi kommer att ha i framtiden är jag övertygad om att detta kommer att fortsätta.

När det sedan gäller de olika verksamhetsområdena kan man – för att vara något polemisk – konstatera att det anförande Anders Karlsson höll för Socialdemokraternas räkning ändock utmynnar i att man inte har något förslag till ändring av anslaget storlek. Däremot har man förslag på ändringar när det gäller inriktning inom Skatteverket. Hur man disponerar möjligheterna att ändra inriktning är i första hand något myndigheten själv måste vara ansvarig för.

I fråga om Skatteverket har Vänsterpartiet ett yrkande som är dramatiskt. Man ökar intäkterna med 75 miljoner från 7 miljarder och 42 miljoner, det vill säga med en hel procent. Man har 101 procent. Detta är kanske inte helt revolutionerande i Skatteverkets verksamhet.

Miljöpartiet har inga ändringar.

Sverigedemokraterna har verkligen slagit på stort i sammanhanget och har ändringsyrkande på både Tullverket och Skatteverket som uppgår till nästan 4 procent av verksamheterna.

Om Sverigedemokraternas politik i övrigt skulle gå i uppfyllelse – nämligen att vi ska lämna EU, Europeiska unionen – skulle pengarna inte förslå alls. En av de stora finesserna med EU-medlemskapet är att vi kan ha gemensamma gränser. Om Sverigedemokraterna nu vill anslå 224 miljoner till Tullverket för så många gränser som de vill ha skulle de nästan räcka till å ena sidan ingenting men å andra sidan skulle de, när vi fortfarande är kvar i EU, räcka till att upprätta en särskild tullstation mellan norra och södra Kalmar län – om man skulle vilja ha det.

Man får disponera skattebetalarnas pengar på ett vettigt sätt. Jag finner ingen rim och reson i Sverigedemokraternas sätt att argumentera.

Herr talman! Med detta vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på de inte helt övertygande reservationer som finns i ärendet. (Applåder)

Anf. 127 ANDERS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Tack för det pedagogiska anförandet, Gunnar Andrén! Det kan jämföras med en rektor eller en lärare som vid katedern talar om hur skattesystemet fungerar. Jag tror att det är bra att människor som ser och lyssnar på detta förstår att det hänger ihop. Jag försökte också få fram det i mitt anförande.

Du påpekar för mig att vi inte har mer pengar i budgeten än vad den borgerliga regeringen har. Det är rätt, och jag sade mycket tydligt i mitt anförande att det är så. Vi tycker dock att man använder pengarna på fel sätt.

Herr talman! Gunnar Andrén säger att det är upp till verken själva att omdisponera pengarna. Så är det inte, Gunnar Andrén, om vi nu ska vara riktigt ärliga och om du återgår till din lärarroll. Regeringen har ett regleringsbrev som mycket tydligt talar om vad varje verk ska syssla med och hur de ska prioritera.

Jag och Peter Persson besökte tullen i Malmö för någon vecka sedan, med anledning av den artikel som jag också refererade till i mitt tal och som var i Svenska Dagbladet den 2 oktober, tror jag att det var. Man har minskat antalet tulltjänstemän radikalt eftersom tjänstemän nu ska vara inne vid skrivborden och göra förundersökningar och så vidare. Det innebär dock att vi har haft ett antal nätter och dagar i Skåne under sommaren då det inte har funnits en enda tullinspektör vid någon gränsövergång i Skåne, vid färjorna, vid bron och så vidare, och vi vet hur många som för in gods. Är det rimligt? Borde inte regeringen se till att verkligen täppa till här?

Anf. 128 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Anders Isaksson skrev boken *Alltid mer, aldrig nog*. Det gäller även för detta område.

Den stora förändringen för Tullverket inträffade den 1 januari 1995 när Sverige gick med i Europeiska unionen. Ministären Persson, eller det kanske var Ingvar Carlsson, minskade då antalet tulltjänstemän radikalt. Det handlade om friställning av minst 1 000 personer. Det var en riktig åtgärd eftersom den yttre gränsen flyttades. Frågan är var gränsen för tullfrågor ska ligga, och hur mycket man ska ta i anspråk med ny teknik, ny tullkodindex och så vidare.

Vi är på rätt väg med att slopa de flesta gränser, vilket inte betyder att det ska vara fritt fram. Jag håller med Anders Karlsson om att det inte är bra om vissa gränser är obevakade; Tullverket måste använda både informationstjänsten eller underrättelsetjänsten och modern teknik för att gripa dem som sysslar med mycket grov kriminell verksamhet. Tidigare har tullen granskat till exempel införsel av alkoholhaltiga drycker i stor utsträckning. Det gör man nästan inte nu, och det finns väl en god anledning till att man har gått ifrån just den delen och satsar på andra sorters ingrepp mot illegal verksamhet. Samtidigt är det viktigt att vi har underrättelseverksamhet som samarbetar.

Man kan alltid ta fram exempel på verksamheter som borde vara bättre.

Anf. 129 ANDERS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Man kan tycka så, och jag förstår vad du säger, Gunnar Andrén. Men man har sedan 2008 gått från att vara 269 till 198 inspektörer, enligt tidningsuppgifterna – de varken bekräftades eller dementorades av tulltjänstemännen i Malmö.

Det innebär att de i dag inte kan gripa någon när de behöver det eftersom de är för få. De är helt enkelt för få och kan inte göra ingripanden därför att man måste ha en viss säkerhet; de ska inte utsätta sig själva för fara. Tulltjänstemännen vet att de har fått släppa kriminella som har kommit med narkotika och sådant eftersom de inte har resurser. Det kan inte vara rimligt!

Jag vet också att man trodde att Schengen skulle lösa alla problemen; man skulle till och med säga upp alla tullare. Men då var jag själv väldigt aktiv och såg till att vi fick behålla ganska många tullare och tulltjänstemän.

Det visar sig vara nödvändigt. Gör ett besök, Gunnar Andrén, exempelvis i Lernacken i Malmö, eller i Trelleborg eller Helsingborg. Där

väller det in varor, inte minst sprit. Medan vi var där tog man fast en. Undanhållandet av skatt på sprit, öl och vin som den personen tagit med sig uppgick till 43 000 kronor, om jag inte missminner mig – nästan lika mycket som en månadslön, med alla omkostnader inräknade, för en tulltjänsteman. Det säljs sedan ofta till ungdomar på skolgårdar och på andra ställen.

Man kan inte säga att tullarna inte behövs. De behövs mot narkotikan; det är viktigt att prioritera. Det beslut som Ingvar Carlssons regering en gång tog för att man trodde att det inte skulle behövas några tullare gäller inte. Det är uppenbart att de behövs. Gör ett studiebesök, Gunnar André. Du är välkommen till Skåne. Jag följer gärna med dig till Lernecken.

Anf. 130 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Ett sådant generöst erbjudande kan man självfallet inte säga nej till. Jag har tillsammans med övriga utskottet vid två tillfällen under senare år besökt Öresundsbron. Vi är därför inte helt okunniga om de brister som finns där.

När vi tittar på hela tullverksamheten ser vi att inte minst utförseln är väldigt illa kontrollerad i Sverige. Man behöver inte ta Öresundsbron som exempel. Det räcker att gå ned till frihamnen i Sveriges huvudstad. Vi vet att det finns risk för att stora värden försvinner med varje båt som lämnar landet. Karin Nilsson och jag besökte för några år sedan Växjö, eller om det var Tingsryd. Där berättade man att åtta värdefulla båtmotorer hade påträffats i om det nu var Polen. Det finns alltid möjligheter att fiffla med sådant.

Jag för min del tror att en av de viktigaste åtgärderna är effektivare gränsskydd i hela Europeiska unionen, inte i första hand mot människor utan mot in- och utförsel av varor. Skatteutskottet var för några år sedan i Ungern och ett par andra länder, de baltiska staterna, och kunde konstatera att ett av de största problemen är underbetalda tulltjänstemän. Möjligheterna till mutbrott är stora i många länder. Dessutom kan det finnas andra bevekelsegrunder till mutor. Jag tycker att vi ska vara stolta över vår svenska verksamhet. Mutkulturen finns inte i vare sig Skatteverket, Tullverket eller Kronofogdemyndigheten.

Anf. 131 KARIN NILSSON (C):

Herr talman! Som vanligt har vi haft en givande debatt, och vår utskottsordförande har på ett föredömligt sätt tydligt beskrivit vad betänkandet handlar om – anslagen till Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten. Därefter har Gunnar bemött mycket av oppositionens olika påståenden och förslag vad gäller skattefel och ramarnas storlek.

Precis som Jacob Johnson har jag besökt Tullverkets och Kustbevakningens fackförbund Tull-Kust och förstått att de känner oro. Deras oro grundar sig på att unionskodexen inom EU ska införas, vilket innebär att de får ett nytt it-system och att det gamla plockas bort. På Jacob Johnson låter det som att hela kostnaden förväntas tas från personal ute i den yttersta kärnverksamheten. Så är det inte riktigt. Det finns avsatta medel. Det är klart att Tullverket har äskat mer medel än vad som är avsatt, och hur det blir i slutändan kommer vi nog att få möjlighet att följa upp i åtskilliga debatter och budgetar.

I betänkandet kan vi läsa att det redan i höstens budget läggs 10 miljoner. Sedan läggs 16 miljoner nästa år, 16 miljoner 2015, 34 miljoner 2016 och 26 miljoner 2017. Man menar förstås inte att det räcker, men om vi tänker oss att vi nu påbörjar en finansiering som ska pågå fram till 2017 kommer vi, som sagt, att ha ett antal budgetdiskussioner som vi kan ha som avstämningspunkter – och kanske också höständringsbudgetar. Därmed ges inget löfte i dag om att det tillförs medel, men det blir möjligt att vid ett flertal tillfällen framöver följa upp det hela.

Jag har själv väckt en motion om just den organiserade brottsligheten och instegsbrottsligheten som uppstår till följd av alkoholinförseeln till landet. Jag känner också oro om ett antal ögon, öron och näsor, och kanske även magkänslor, skulle försvinna, alltså sådant som tulltjänstemännen besitter genom att vara fysiskt på plats. Det är fråga om viktiga tjänster, vilket väl ingen kan förneka.

Det var nog allt jag behövde säga som tillägg till det som redan har sagts.

(Applåder)

Anf. 132 ANDERS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja fråga om månadsuppgifterna. Det fanns en färdig utredning om månadsuppgifter. Om regeringen tyckte att utredningens förslag var för omfattande kunde man ha skippat en del av uppgiftslämningen och fört över till andra än till Skatteverket. Vid Skatteverkets seminarium nyligen påtalade de att man ur månadsuppgifter kunde avveckla den årsredovisning som nu görs, där de individuella uppgifterna alltså ska lämnas. Det visar att det skulle kunna vara en förenkling för företagen, men framför allt Centerpartiet och dess partiledare har sagt att man ska stoppa den.

Jag vill därför fråga: Varför stoppar man den om man verkligen vill ha en bättre skatteredovisning för att förhindra svartjobb? Varför stoppade Centerpartiet i regeringen detta med månadsredovisning? Det är åtminstone den bild som medierna gett till oss i samhället.

Anf. 133 KARIN NILSSON (C) replik:

Herr talman! Jag är stolt över att min partiledare och mitt parti bromsade upp den utredning som var på gång och också stoppade den. Jag såg definitivt att här fanns ett otroligt merarbete för alla som skulle beröras av det. Oavsett storlek på företag skulle rapporteringen in. Oavsett it-kommittén skulle den in. Det enda som skulle hindra att inte behöva rapportera var om man inte hade tillgång till internetuppkoppling, och då skulle man förmodligen behöva se till att skaffa det eller på något annat sätt ordna rapporteringen.

Det skulle innebära en rejäl belastning i det administrativa arbetet för småföretag. Större företag skulle kanske ha lättare att klara det eftersom de ofta har särskilt anställd personal och särskilda datasystem där dessa uppgifter kan vara direkt överförbara. Men även de skulle få problem, för såväl sjuklönerapportering och overtidsrapportering som allt annat som inte var lön från det egna företaget skulle in i en periodisering. Att säga att en årsredovisning som sker en gång om året skulle bli enklare för att den görs tolv gånger om året har jag svårt att inse.

Jag anser att det är fråga om proportionalitet. Man ska inte göra någonting besvärligare om man inte har nytta av det i slutändan.

Prot. 2013/14:39
4 december

Anf. 134 ANDERS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Nej, man ska nog inte göra det krångligare än det är. Jag tycker att Centerpartiet har gjort det krångligare än det faktiskt är.

Jag har ständig kontakt med fyra småföretagare. Jag träffar dem regelbundet i olika sammanhang. Vi dricker kaffe och snackar. Ingen av de fyra tyckte att det här var något konstigt. Det gör vi ändå, sade de. Ett av företagen har tre anställda. Det största har omkring 25 anställda. De såg inga problem med detta. Däremot tycker de att det är ett problem med alla oseriösa som finns på marknaden i dag. Inte minst gäller det ROT-avdraget, som jag tog upp tidigare, där man i praktiken kan lägga alla kostnader på arbete och ingenting på material för att på det viset runda skattesystemet. Samhället får betala det som kunden egentligen skulle betala. Karin Nilsson ser inga problem med detta.

Varför intar då Centerpartiet ståndpunkten att det här är ett bekymmer? Det är väl ändå så att även Centern tycker att 133 miljarder i skattefusk om året är för mycket pengar och att de egentligen borde komma samhället till del? Därigenom skulle man också kunna sänka många skatter. Eller tycker man att de 133 miljarderna inte gör någonting?

Anf. 135 KARIN NILSSON (C) replik:

Herr talman! Betydligt krångligare skulle jag absolut kunna påstå att det blir. Jag vet inte om Anders Karlsson har ”blundat” med båda öronen eller vad han nu har gjort, för det finns betydligt fler som tycker att det här skulle bli otroligt tillkrånglat, enligt vad jag uppfattat. Svenskt Näringsliv, Företagarna, småföretagarorganisationer, LRF med flera instämmer i att det skulle bli krångligt. Vi har som syfte att förenkla.

Angående de 133 miljarderna i skattefusk kan jag säga att den skattefelskarta som gjordes – jag vet inte om det var 2006 eller 2008 – bygger på den politik som Anders Karlssons regering stod för. Därefter har det gjorts otroligt mycket av alliansregeringen. Man har som sagt infört RUT och ROT för att göra svarta jobb vita. Det har tillkommit informationsutbytesavtal, som Gunnar Andrén påpekade. Jag vet inte hur många sådana vi har haft på vårt bord; det är någonstans mellan 50 och 100 vid det här laget. Det gör att folk flyttar hit med sina pengar. Att flytta sina pengar mellan länder och till skatteparadis av olika slag känns inte längre möjligt, eftersom vi jager rätt på dem även på andra ställen.

Omvänd momsredovisning är en annan del. Även kassaregisterlagstiftningen har stärkts. Det har vidtagits många åtgärder och skett många förändringar. Vi ser och hör också från Skatteverket att frekvensen av svartarbete har sjunkit enligt alla de enkäter de gör. Det är betydligt färre i dag som säger sig känna någon som har en svartanställd än vad det var när alliansregeringen tog över. Den skattefelskarta som gjordes har ifrågasatts, men man skulle kunna göra en ny utifrån bra kriterier, vilket alltid är svårt när man ska gissa om något som man inte ser. I så fall får vi se vad det innebär.

*Skatt, tull och
exekution*

Anf. 136 LARS GUSTAFSSON (KD):

Herr talman! Detta handlar om hur stora anslag man ska ge till de olika myndigheterna för att de ska utföra vissa arbeten. Alla de myndigheter som det gäller är uppborrdsmyndigheter. Man kan se på detta på olika sätt. Man kan titta på olika detaljer i varje myndighets arbete, frågeställningar, problem etcetera. Man kan också se övergripande på hur medlen ska fungera, vilket syftet är med dem och hur de korrelerar till uppgifterna. De beslut vi fattar i denna kammare kan också påverka myndigheternas möjligheter att göra sitt arbete. Det kan vara saker som drabbar rättssäkerheten. Det kan vara krångliga regler och en mängd olika faktorer som gör att deras arbete kompliceras eller förenklas.

Detta betänkande avser Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten. Man kan konstatera att de här myndigheterna har viktiga uppgifter som innefattar att på ett korrekt sätt ta in skatter och avgifter till staten. Det fordrar strukturer och arbetsmetoder som på ett effektivt och inte minst rättssäkert sätt garanterar uppborrden av statens intäkter. Det krävs dessutom, vilket man inte minst ska uppmärksamma, en samverkan mellan myndigheterna som fungerar även i en alltmer globaliserad värld med gränsöverskridande transaktioner.

Utöver detta behövs en medborgaranpassad service för att underlätta för både enskilda och företag att på ett enkelt sätt fullgöra sina skyldigheter. Det är därför dialog och information är mycket viktiga instrument i myndigheternas arbete. Skatteverket har ofta lyfts fram som ett bra exempel på att servicen gentemot medborgarna utvecklas. Det finns fortfarande anledning att stödja denna uppfattning genom att motverka missförstånd, oavsiktliga fel och brister och säkerställa rättssäkerheten. På detta vis kan man urskilja fusk och missbruk på ett annat sätt och inrikta sig mer på de områden där fusk förekommer.

Vad gäller Tullverket sitter några av oss i insynsrådet, vilket är positivt. Där kan vi se och följa deras arbete, så att vi får lite bättre insikt i vad som är realistiska anslagsnivåer. Det är med denna inblick jag talar, och alla kanske inte har samma information som jag. Vad jag förstår har detta arbete hittills fungerat bra. När det gäller budgeten måste man årligen titta på vad de behöver ha för sitt arbete. Det gäller även kompletteringsbudget etcetera.

Tullverket har nu börjat med ett mycket stort arbete i och med införandet av EU:s nya tullkodex. Den omfattar inte bara myndigheterna utan också de företag i vårt land som bedriver gränsöverskridande verksamhet. För dessa innebär detta stora kostnader. På sikt ska det leda till en bättre struktur. Omstruktureringen för myndigheten och företagen syftar till att förbättra klareringen och rättssäkerheten i tullhanteringen. På så vis kan man skilja ut dem som missbrukar systemet eller bär sig felaktigt åt. Det blir givetvis en större omställning i ett inledningsskede, men man kan glädja sig åt att Sverige ligger i framkant på detta område.

En annan sak som jag vill lyfta fram, som ett exempel på de nya verktyg som Tullverket nu investerar i, är de mobila skannrar man har för att kunna avslöja olaglig smuggling av varor i lastbilar utan att behöva demontera tankar eller göra stora undersökningar av fordonet. Det har också tillförts medel för införskaffande av dessa. Detta är bara ett steg i arbetet för att upptäcka, motverka och försöka stoppa olaglig införsel och

missbruk av systemet. Det kommer givetvis att behövas betydligt mer än denna enkla åtgärd.

Herr talman! När det gäller Kronofogdemyndigheten vill jag lyfta fram de så kallade sms-lånen, som är ett gissel. Många ungdomar fastnar tidigt i en skuldfälla genom dessa lån. Detta påverkar sedan deras kreditvärdighet och möjligheter att få andra lån, till exempel bostadslån. Myndigheten måste fortsätta arbetet med att motverka att unga personer hamnar i dessa fällor med rena ockerräntor och orimliga avgiftstillägg. Det är dessutom svårt att bli av med eventuella felaktiga anmärkningar, vilket är ett annat skäl.

Myndigheten ska också arbeta för att man inte onödigtvis råkar ut för problem som orsakas av brister eller felaktigheter i samhället, exempelvis gällande faktureringar och indrivningsmetoder. Det senaste exempel som jag hörde och som kan vara värt att uppmärksamma kommer från Västra Götaland. Där hade en bilägare fått ett krav på trängselavgift i Göteborgsområdet, trots att hans bil inte varit där den aktuella dagen. Likväl krävs han på avgiften, som han först måste betala. Därefter kan han överklaga för att få tillbaka den trängselavgift som han aldrig borde ha behövt betala. Orsaken till kravet är att en vägkamera läst av en nummerskylt felaktigt. Detta är ett praktiskt exempel på hur ett ärende onödigtvis kan hamna hos kronofogden, med åtföljande merarbete och kostnader för alla parter. Sådana här fel ska motverkas. Det är samhällets skyldighet att införa regler och arbetsmetoder som underlättar för att människor inte ska hamna hos kronofogden.

Jag tänker inte förlänga debatten mer utan yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 137 THORALF ALFSSON (SD):

Herr talman! Uppenbarligen yrkade jag fel när jag yrkade på reservation nr 7 tidigare. Jag var tydligen lite för bekymrad över regeringens utredningstid om sju år när det gällde Gränskontrollutredningen. Det ska givetvis vara reservation nr 6, som jag härmed yrkar bifall till.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 5 december.)

14 § Vissa frågor om förfarandet avseende skatt på alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU8

Vissa frågor om förfarandet avseende skatt på alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter (prop. 2013/14:10)
föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut skulle fattas den 5 december.)

15 § Kontroll av postförsändelser

Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU9
Kontroll av postförsändelser (skr. 2013/14:8)
föredrogs.

Anf. 138 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! I detta ärende är skatteutskottet helt enigt. Titeln är *Kontroll av postförsändelser*, men bakgrunden är att den riksdag som valdes 1994 beslutade att 1998 införa en ny lag om punktskattekontroll av transporter med mera av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter. Lagen har fungerat väl. Under 2012, som riksdagens skrivelse handlar om – jag har faktiskt räknat efter, och det är den femtonde redogörelsen som kommer – granskades 22 postöppningar.

Det är viktigt att tillägga att detta inte handlar om information av brevkarakter, vilket man kan få intrycket av, utan det handlar om att se till att varor inte kommer in utan att det betalas punktskatt. Det handlar också om att se till att varor inte förs in på olagligt sätt. Man öppnade alltså 22 försändelser, och samtliga av dem innehöll varor som var otillåtna. Det var i huvudsak sprit; det var vin och öl. Under andra år, med en topp 1998, har 1 720 försändelser öppnats. De har innehållit cigaretter, tobak och sprit.

Jag menar, herr talman, att det är viktigt att lagen finns – inte för att det är stora mängder utan för att den ska verka avskräckande. Det är också bra, även om det har funnits lite avvikande synpunkter på det, att riksdagen varje år får en redogörelse för att det inte är brevhemligheter man avslöjar med elektronisk utrustning utan införsel av varor som inte ska föras in på annat sätt än att det betalas skatt för dem.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 139 ANDERS KARLSSON (S):

Herr talman! När det gäller den träff vi hade vid Tullverket finns det risk för att statistiken var missvisande. Vi har nämligen avreglerat postväsendet i Sverige, vilket gör att kontrollerna här är gjorda på det vi kallar Posten och som har den gula och blå symbolen – men inte på de andra, om vi uppfattade det rätt. Det innebär att det kanske kan finnas mycket dolda siffror i det här. Det gör att jag tror att vi i utskottet måste ta oss en funderare och kanske gräva lite djupare i hur tulltjänstemännen även kan arbeta i andra sektorer. Det är bara den bild jag har av den träff vi hade där, och jag vill i kammaren säga till utskottet att det kanske är så att vi borde titta lite djupare på det.

I övrigt ställer jag mig också bakom förslaget i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 5 december.)

Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU10
Vissa skattefrågor (prop. 2013/14:27)
föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 5 december.)

17 § Ändrad deklarationstidpunkt för mervärdesskatt

*Ändrad deklarations-
tidpunkt för
mervärdesskatt*

Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU11
Ändrad deklarationstidpunkt för mervärdesskatt (prop. 2013/14:28)
föredrogs.

Anf. 140 JACOB JOHNSON (V):

Herr talman! Vi behandlar i dag ganska många skatteärenden, och nu är det dags för ett betänkande med den föga intresseväckande titeln *Ändrad deklarationstidpunkt för mervärdesskatt*. Det är knappast en rubrik för folk i gemen, och kanske inte heller för oss i skatteutskottet.

I betänkandet föreslås av förenklingskäl att tidpunkten för att lämna mervärdesskattedeklaration ska kunna samordnas med deklarationstidpunkten för inkomstskatt, i syfte att underlätta skatteredovisningen för företagen. Jag och Vänsterpartiet tycker att syftet med förändringen är vällovligt och välkomnar den när det gäller enskilda näringsidkare. Vi anser dessutom, liksom Skatteverket, vilket framgår av dess remissvar i betänkandet, att även representanter för enkla bolag och partrederier enligt 5 kap. 2 § skatteflyktslagen ska ingå i den krets som omfattas av förslaget.

Förslaget innebär dock konkret att deklarationstidpunkten för mervärdesskatten senareläggs så pass mycket att den kan ligga upp till tio månader efter redovisningstidpunktens utgång, vilket försämrar möjligheterna till skattekontroll. Detta konstaterar också utskottsmajoriteten i betänkandet.

Tunga remissinstanser som Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten lyfter särskilt fram att aktiebolag är en bolagsform som inte sällan används som brottsverktyg för användande av svart arbetskraft och penningtvätt. Även momsbedrägerier utförs i aktiebolagsform med hjälp av skenbolag, så kallade missing traders. En senareläggning av redovisningstidpunkten skulle försvåra för myndigheterna att upptäcka den här typen av skattebrott, och det finner vi från Vänsterpartiets sida är allvarligt.

Som vi har hört tidigare i dag går staten enligt skattefelskartan från 2007 miste om drygt 130 miljarder i uteblivna skatteintäkter varje år. Det är ett resultat av både medvetet fusk och oavsiktliga misstag. Sådant skattefusk snedvrider konkurrensen, och på sikt riskerar seriösa företag att slås ut. Det är naturligtvis också allvarligt att staten går miste om dessa stora skatteinkomster.

Att i det här fallet ändra redovisningstidpunkten för mervärdesskatt även för juridiska personer skulle troligtvis innebära en förenkling för

företagen, men vi anser att priset i form av försämrade möjligheter till skattekontroll är för högt. Vi anser därför att riksdagen bör avslå förslaget. I stället bör regeringen återkomma med ett lagförslag om ändrad deklarationstidpunkt för enskilda näringsidkare samt representanter för enkla bolag och partrederier.

Med det yrkar jag bifall till reservationen.

Anf. 141 LENA ASPLUND (M):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslaget i SkU11 *Ändrad deklarationstidpunkt för mervärdesskatt*.

Det kan låta som en liten fråga, men det är det inte – det berör ungefär 500 000 bolag. Ärendet handlar om att alla de bolagen kunde göra sin momsredovisning i inkomstskattedeklarationen innan regeringen gjorde en förändring i inkomstskattelagen 2011. När förändringen gjordes bedömde dock regeringen att det fanns en artikel i EU-direktivet om gemensamma system för mervärdesskatt som gjorde att det inte skulle vara möjligt att redovisa momsen, som den allmänt kallas, samtidigt som inkomstskattedeklarationen.

Vi i skatteutskottets majoritet och i Alliansen påpekade att det inte var speciellt bra för de företag som berördes att dela tidpunkterna. Regeringen tog kontakt med kommissionen och har sedan fått sig meddelat att företag som inte bedriver EU-handel kan lämna in mervärdesskatte- och inkomstdeklaration samtidigt. Man har alltså gjort det betydligt enklare.

Vad är det då för företag? Det är skogsbrukare och jordbrukare – mindre aktiebolag.

Det handlar om en omsättning på max 1 miljon kronor. Det säger sig självt att det inte är några stora bolag med massor av anställda.

Sju partier i riksdagen tycker att det här är positivt. Jag är föga förvånad över att Vänsterpartiet inte är riktigt positivt. Någonstans har man en liten tagg emot privata företag. Det ser vi i budgetmotioner och annat där de vill lägga väldigt mycket pengar på offentlig sektor. Men den kan inte drivas om vi inte har de privata företagen. Många av de små företagen behövs också.

Varför är Vänsterpartiet emot? De har sagt att de kan tänka sig att ändra redovisningstidpunkten för fysiska personer, herr talman, men inte för juridiska. 20 procent av momssumman kommer från juridiska personer, alltså aktiebolag – det kan vara krångligt med alla regler för dem som lyssnar.

De säger att det skulle kunna innebära försämrade möjligheter till skattekontroll. Vidare anför de i sin reservation att momsbedrägerier ofta utförs i aktiebolag med hjälp av skenbolag, så kallade missing traders.

Karusellbolag agerar dock ofta på en internationell marknad och på EU-marknaden, och där gäller helt andra regler för redovisning och moms. Att de undanhåller moms för att de har svartanställda och annat går inte ihop. Det känns som om Vänsterpartiet bara vill hitta något att gå emot, och det tycker jag är väldigt tråkigt. Det här är företagare, vanliga enkla små bolag och jord- och skogsbrukare. Som tur var är riksdagen klokare än så här.

Det är inget som säger att man måste ha årsmoms för att man har under 1 miljon i omsättning, men de företag som väljer att ha årsmoms har det för att de ofta inte har speciellt mycket moms de kan dra av mot. Har

de det väljer de ofta att lägga sin momsdeklaration på tremånadersperioder så att de får tillbaka sin ingående moms lite fortare.

Jag yrkar som sagt bifall. Det är bra att vi kan återställa ordningen igen som den var 2012. I år är det första året.

En del av företagarna har fått deklarerat vid skilda tidpunkter, men i fortsättningen ska det bli ordning och reda här.

Anf. 142 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr talman! Jag begärde replik mest för att Lena Asplund påstod att vi är företagarfientliga. Där tycker jag att hon är ute och cyklar lite grann.

Vi har en positiv inställning till företagsamheten. Vi föreslår till exempel att man ska ta bort sjuklöneansvaret de två första veckorna för småföretag. Det är en eftertraktad reform för just småföretagare. Det kanske Lena Asplund kunde argumentera för inom Alliansen så att vi får något konkret.

När det gäller våra invändningar delar vi syftet här, men vi hänvisar till Ekobrottsmyndighetens och Skatteverkets avvisande av att detta även ska omfatta juridiska personer. Det är det vi stöder oss på.

Den krets vi tycker ska omfattas är ganska stor, som Lena Asplund själv säger. Om man gjorde förändringen skulle man dock både kunna förenkla för många småföretagare och undvika de risker som även Lena Asplund står bakom i utskottsmajoritetens text, nämligen att det här kommer att försämra möjligheterna för Skatteverket att göra kontroller. Jag tycker att vi har kommit fram till en ganska välavvägd synpunkt.

Arbetet mot skattefusk måste som sagt fortsätta, och här fanns en möjlighet att precisera när man kan ha förenklingarna utan att riskera ökat skattefusk. Jag tycker att det är synd att utskottsmajoriteten inte ville lyssna på det.

Anf. 143 LENA ASPLUND (M) replik:

Herr talman! Det är spännande att höra att Vänsterpartiet är för företagare och företagande.

Jag förväntar mig att de kommer med en budgetmotion framöver som innehåller mycket mer för företag och inte en massa skattehöjningar som de har hela tiden. Jag skulle kunna börja rada upp dem, men nu handlar inte debatten om det utan specifikt om deklarationstidpunkten.

De utgår från att man fuskar bara för att man är en juridisk person eller ett aktiebolag. Det är det jag vänder mig emot – att möjligheten till kontroll blir mindre och att en fysisk person inte fuskar. Det är ändå personer bakom alla dessa bolag. Även bakom ett juridiskt bolag är det en person precis som bakom ett fysiskt. Om någon ska fuska kan det göras i båda två, men jag utgår från att svenska företagare till den stora delen inte fuskar utan gör rätt för sig.

Jag tycker att man hör mycket om detta när man är ute och besöker företag. De tycker att det är viktigt att man gör rätt för sig och att man får ordning och reda. På så sätt kan man sänka skatter och få mer tillbaka. De hamnar där de ska, och de prickar rätt.

Prot. 2013/14:39
4 december

*Ändrad deklara-
tions-
tidpunkt för
mervärdesskatt*

Anf. 144 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr talman! Vi har tidigare hört företrädare för Moderaterna som har berömt Skatteverket. Jag kan hålla med om att Skatteverket gör ett bra arbete och har ett gott anseende både hos allmänhet och hos företag.

Jag tycker att vi som politiker ska läsa vad Skatteverket skriver och ta till oss det. De avstyrker faktiskt detta, eller rättare sagt har de ett förslag som överensstämmer med Vänsterpartiets: Man ska minska kretsen lite grann med undantag just av de juridiska personerna. Det tycker jag inte är något konstigt.

När det sedan gäller den större frågan om företagande och det Lena Asplund sade tidigare om att vi bara satsar på offentlig sektor tycker jag inte att de strider mot varandra. Den offentliga sektorn är ett stort draglok i ekonomin och skapar en efterfrågan på tjänster från företagsamheten.

Samma sak gäller användandet av skatter. Det är inte så att högre skatter betyder lägre företagande, utan också det är ett draglok – att använda skatterna för att kunna öka efterfrågan i samhället. Vi har alltså en politik som står på två ben: både företag och en stark offentlig sektor.

Anf. 145 LENA ASPLUND (M) replik:

Herr talman! Offentlig sektor är ett draglok. Ja, men då skulle vi kunna ha bara offentlig sektor. Det fungerar inte så. Det vet Jacob Johnson också. Vi måste ha privat verksamhet för att få in pengar.

Den offentliga sektorn är inget självändamål. Någonstans måste skattepengarna komma ifrån så att vi kan lägga in dem i den offentliga sektorn som är skattefinansierad. Annars går det inte riktigt ihop. Du ser förvånad ut, Jacob Johnson, men så fungerar det faktiskt.

Skatteverket har en möjlighet. Det här handlar om aktiebolag där man kan göra revision och titta. Bokslut och annat är öppet när det gäller aktiebolag, så jag kan inte se något problem med detta. Tvärtom tycker jag att det är bra att vi nu återgår och fattar detta beslut och att regeringen har hört med kommissionen att vi kan göra så här.

Karusellbolagen agerar på en annan marknad och berörs inte. Det är ungefär 3 procent av alla bolag som har moms under 1 miljon kronor och som inte berörs av det här. 97 procent får alltså en förbättring.

Anf. 146 KARIN NILSSON (C):

Herr talman! Den ändrade deklarationstidpunkten för mervärdesskatt är egentligen ingen ändrad deklarationstidpunkt. Det är egentligen ingen förändring vi beslutar om i dag, kan vi tycka. För dem som berörs är det egentligen bara som det ska vara, som det har varit och som det förhoppningsvis ska fortsätta att vara. Enligt beslutet i dag verkar det som att vi är på väg tillbaka dit vi har varit.

År 2011 blev vi varse i ett nytt EU-direktiv – ett momsdirektiv – att man ville in och styra i de svenska småföretagarnas momsdeklarationer och ändra deklarationstidpunkten för årsmomsen till den 26 februari. Det skulle innebära att man bara skulle ägna sig åt att jobba med detta från årsskiftet till den 15 maj, om man inte har ett byråanstånd fram till mid-sommar. Det skulle bli otroligt kort om tid. Det upplevde vi allihop när vi behandlade frågan i skatteutskottet. Samtliga partier tyckte faktiskt att det var besvärande för de små företagen.

När vi 2011 hade frågan uppe i samband med Skatteförfarandeutredningens betänkande var både Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna framme med en reservation mot utskottets förslag. De ville ha ett tvingande krav på att regeringen skulle begära undantag från EU:s krav i frågan, medan allianspartierna och Miljöpartiet ansåg att Finansdepartementets löfte om att ansöka om undantag var ett löfte som man kunde förlita sig på.

Jag har under de två år som har gått varit otroligt otålig och frågat efter dagens beslutsunderlag. Jag är därför väldigt lättad över att det ligger på vårt bord i dag. Det är ett beslutsunderlag som kommer "fem i tolv" för att undanröja en mycket besvärlig situation för landets småföretagare.

När Jacob Johnson säger att det här inte är någon rubrik som folk i gemen intresserar sig särskilt mycket för skulle jag vilja säga tvärtom. Det är 500 000 företagare som berörs – en halv miljon företagare. Det är, tycker nog jag, folk i gemen. Och det är företag med en beskattningsbar inkomst under 1 miljon.

Revisorer och redovisningskonsulter är nedlusade med jobb under första halvåret varje år och sliter med detta fram till midsommar, då de äntligen kan känna att de får semester. De skulle utföra sitt arbete på 1 ½ månad. Resten av året skulle de ägna sig åt jag vet inte vad.

80–90 procent av Sveriges företag är enskilda firmor. En så stor andel av de deklarerationer som ska in är enskilda firmor. Det är förstas inte bland dessa som alla anställda är – aktiebolagen har ju väldigt många anställda. Men bland de redovisade firmor som ska skicka in sina papper varje år är de enskilda firmorna gigantiskt många.

Fysisk person och juridisk person är – om jag har uppfattat saken rätt, och det tror jag faktiskt att jag har – en och samma person. Organisationsnumret och personnumret är detsamma. Man lämnar då alltså in sin inkomstdeklaration en gång om året.

Andra som berörs är dödsbon, som också redovisar vad som har hänt i verksamheten en gång om året.

Väldigt många av de här företagen är landsbygdsföretag som bedriver småskalig verksamhet, i många fall som ett komplement till annan försörjning som anställd i något helt annat.

För att hålla liv i stora delar av vår landsbygd och skapa attraktiva boenden och besöksmål har de här småföretagen enorm betydelse. Att hålla betande kossor eller får i hagarna eller röja stormfällda träd och sköta sin skog, föryngra och avverka mindre skogsposter sker ofta vid sidan av annat, avlönat arbete, oftast eller alltid i företagsformen enskild firma. Med gränsen vid 1 miljon i beskattningsbar inkomst förstår nog de flesta att det inte handlar om några omfattande verksamheter.

Det kan som sagt också handla om dödsbon som har sålt en skogspost och ska redovisa inkomsterna i arvtagarnas inkomstdeklarerationer.

Herr talman! Det jag tyckte var otroligt anmärkningsvärt i dag i samband med betänkandet var Vänsterpartiets reservation. Man har totalt ändrat ståndpunkt från vad man tyckte 2011, då man ville man ha ett tillkännagivande. Nu vill man avslå för att utreda mer.

Vad innebär att avslå för att utreda mer? Jo, då sätter vi den här halva miljonen företagare på pottkanten igen. Det skulle innebära att EU-direktivet, om Vänsterpartiet skulle få rätt, skulle gälla med deklARATIONSTID-

punkten 26 februari igen – den vi vill undvika. Hur man kan välkomna det och ändå avslå det förstår jag inte alls.

Vänsterpartiet argumenterar att alla företagare med företagsformen aktiebolag är potentiella skattefuskare. Jag tolkar det så när jag hör det, och ni som lyssnade uppmärksamt hörde Vänsterpartiets Jacob Johnson själv läsa upp sin argumentation.

Jag vet att även Lena Asplund läste upp den här reservationstexten. Trots det kan jag inte låta bli att också göra det, för jag kände att den var så att jag nästan skakade. Det förvånade mig.

Det står: ”Tunga remissinstanser som Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten lyfter särskilt fram att aktiebolag är en bolagsform som inte sällan används som brottsverktyg för användande av svart arbetskraft och pengatvätt.”

Sedan fortsätter man att misskreditera aktiebolagen: ”Även momsbedrägerier utförs i aktiebolagsform med hjälp av skenbolag, s.k. missing traders. En senareläggning av redovisningstidpunkten skulle försvåra för myndigheterna att upptäcka den här typen av skattebrott.”

Herr talman! Jag tycker att det här stycket är skrämmande. Det är inte enskilda företagare som brustit i sitt ansvar som man anmärker på, utan man dömer ut någonting helt generellt. Man dömer ut en företagsform.

Jag har inte lyckats kolla om Jacob Johnson hittat det här någonstans i Skatteverkets och Ekobrottsmyndighetens texter eller vad uppfattningen om aktiebolagen bygger på. Men skulle det vara så att hans tolkning är riktig är det i sig skrämmande.

Jag anser nog ändå att det, om man är inröstad som politiker i riksdagen och fattar beslut om landets lagar, är lämpligt att man känner till de beslut som berör det man tar ställning till och vad som är relevant i beslutet.

Därför anser jag självklart att det också är skrämmande att vi nu står inför ett nytt förslag från Vänsterpartiet. Man ville avslå tidigare. Nu försöker man totalt vända sin politik för att återigen försöka vinna poäng på ett helt annat ställningstagande.

Jag har också hört talas om att Vänsterpartiet har lanserat någon form av landsbygdsprogram med 82 konkreta förslag. Skulle detta vara ett av de konkreta förslagen kan jag undra vart landsbygden är på väg om det skulle bli någon ändring i maktbalansen här. Att försvåra för landsbygden och småorternas Sverige på det här viset tycker jag är väldigt skrämmande.

Bifallet är hett efterlängtat från min sida. Jag har som sagt varit med och följt den här frågan länge och sett när EU vispade runt och rev upp en massa oro i företagsleden. Jag är jättetacksam att vi nu står här och beslutar och ser till att det faktiskt inte blir någon ändring utan en fortsatt förenkling.

Sedan finns det ett antal företag som i dag inte berörs av undantaget. Det är de företag som har någon form av handel med tjänster eller varor i andra EU-länder. Hanteringen av dessa ska man förhoppningsvis hinna med att sköta före den 26 februari. Det tror jag inte är någon större svårighet för de redovisningsbyråer som ska ta hand om det.

(Applåder)

Anf. 147 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr talman! Karin Nilsson behöver tydligen ganska mycket talartid. Hon verkar bli provocerad om Vänsterpartiet talar om företagarfrågor över huvud taget. Det tycker jag inte att hon behöver bli.

Som sagt, jag stödjer mig på yttranden från Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten. Jag har dem här framför mig; jag kan läsa dem en gång till.

Från Ekobrottsmyndigheten: "Aktiebolag används inte sällan som brottsverktyg, dels i samband med användandet av svart arbetskraft, dels i samband med penningtvätt eller för andra skatteundrandragande syften." Det skriver Ekobrottsmyndigheten.

Skatteverket skriver bland annat att det "anser att den senarelagda deklarationstidpunkten inte ska omfatta juridiska personer. Detta med anledning av att skenföretag (s.k. missing traders), ofta i form av aktiebolag, kan verka oupptäckta under en mycket lång tid." Det tar tid att upptäcka detta.

Detta är alltså sakargument från två tunga remissinstanser. Att sedan tolka detta som att jag ägnar mig åt misstänkliggörande av småföretagare i allmänhet är faktiskt på gränsen till ohederligt.

Vi står bakom syftet med förslaget och tycker att det är bra, men vi vill ha en annan, lite begränsad krets. Det tycker jag att till och med Karin Nilsson borde kunna ta till sig och förstå.

Anf. 148 KARIN NILSSON (C) replik:

Herr talman! Jag tycker inte att det är så underligt att jag blir provocerad, och det blev Lena Asplund också. Jacob Johnson vill skriva ned en hel företagsform som faktiskt inte berörs annat än i liten, marginell omfattning i det här beslutet. Det finns kanske ett eller annat aktiebolag som kan beröras, men då har man en inkomstgräns på 1 miljon. Det är väldigt små verksamheter, och jag förstår inte hur dessa skulle kunna smyga undan något för Skatteverket över huvud taget. I huvudsak handlar det om enskilda firmor.

Att man då blandar in skenföretag och annat i beskrivningen har jag otroligt svårt att förstå. Jag har en hel del erfarenhet av småföretag, men det låter väldigt märkligt att man degraderar en hel företagsform på det här sättet.

Jag tittar gärna på vad dessa båda myndigheter har skrivit, men det upprör mig och förvånar mig.

Anf. 149 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr talman! Vi utgår som sagt från yttranden från Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket – två, som jag tycker, helt relevanta organ i det här sammanhanget. Jag vet inte om Karin Nilsson besitter större kunskap än Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten i alla detaljer när det gäller dessa bolagsformer. Jag tvivlar på det. Jag tror faktiskt att Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten är väl insatta och kan komma med preciserade synpunkter. Det har vi tagit fasta på i Vänsterpartiets alternativa förslag.

Vi tycker att syftet med förslaget är vällovligt, men vi vill att man ska göra en korrigering i enlighet med vad Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten föreslår.

Anf. 150 KARIN NILSSON (C) replik:

Herr talman! I konsekvensens namn tycker jag att Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten i så fall skulle kräva in en inkomstdeklaration ett antal gånger om året för att det inte ska bli alltför långa perioder emellan. Men nu är det så att som enskild person gör man en inkomstdeklaration en gång om året. Det gör jag och alldeles säkert Jacob Johnson också. Om momsens då följer med i den redovisning man gör när man redovisar sin inkomst tycker jag att det är självklart och enkelt att låta de sakerna föras samman.

Jag förstår inte varför den ena skatteformen skulle vara mer misstänkligt hanterad än den andra. Det handlar om att redovisa sina inkomster och utgifter och den moms som är in- respektive utgående. Personen är densamme som företagare och enskild inkomsttagare.

Anf. 151 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Jag blev bara tvungen att mycket kort ge mig in i diskussionen med anledning av det vi fick höra från Jacob Johnson och Vänsterpartiet. Att aktiebolag och människor som driver aktiebolag i huvudsak skattefuskar är ett verkligt häpnadsväckande påstående.

Jag skulle vilja hävda att Vänsterpartiet använder ungefär samma retorik som Sverigedemokraterna använder i integrationsdebatten. Sverigedemokraterna säger att invandrare är överrepresenterade i brottsstatistik och arbetslöshet. Saken är den att 95 procent av alla utrikes födda sköter sig, och så försöker Sverigedemokraterna smeta över de 5 procent som inte gör det på de 95 procent som sköter sig. Nu resonerar Vänsterpartiet på precis samma sätt när det gäller företagare.

De absolut flesta aktiebolagsägare sköter sig. Det finns ingen anledning att kritisera dem. Det är några få som inte sköter sig, och då försöker Jacob Johnson smeta ut fusket från några få till att omfatta alla aktiebolagsägare. Det är bara att konstatera en sak: Vänsterpartiet lämnar inte sina rötter. Det är ett genuint företagarfientligt parti som vill låtsas som om den privata sektorn inte behövs och att allt ska vara offentligt.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 5 december.)

18 § Begränsningar av möjligheten att göra avdrag för koncernbidrag

Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU12
Begränsningar av möjligheten att göra avdrag för koncernbidrag (prop. 2013/14:19 och skr. 2012/13:149)
föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 5 december.)

19 § Förändrad hantering av mervärdesskatt vid import

Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU13

Förändrad hantering av mervärdesskatt vid import (prop. 2013/14:16)
föredrogs.

Prot. 2013/14:39
4 december

*Förändrad hantering
av mervärdesskatt vid
import*

Anf. 152 LENA ASPLUND (M):

Herr talman! Detta är ett fullt enigt betänkande, men jag vill ändå prata lite om det, för det är ett väldigt viktigt betänkande. Det handlar om erläggande av mervärdesskatt vid import.

Alla är ju inte nördiga som vi i skatteutskottet, så jag tänkte försöka förklara detta så att någon mer än jag kan förstå det.

Med import i tullsammanhang menas varor som förs in i Sverige från land utanför EU, så kallat tredjeland. Då får vi inte glömma att Norge är tredjeland, och vi har väldigt mycket import från Norge.

I dag när ett företag importerar lämnar man en tulldeklaration till Tullverket, och så betalar man in mervärdesskatten. De flesta företag har avdragsrätt när det gäller mervärdesskatt, så då får de sedan i sin momsdeklaration begära avdrag för dessa pengar hos Skatteverket. Det är pengar som då blir liggande hos Skatteverket och inte kan arbeta i bolagen. Det blir så kallad likviditetsbrist där. Totalt handlar det om 60 miljarder kronor, så det är inte lite pengar vi talar om.

Den förändring som nu föreslås är att man kommer att hantera import, alltså införsel från tredjeland, på exakt samma sätt som EU-handel. Där lämnar man ingen momsdeklaration till Tullverket, utan där redovisar man allt i sin bokföring som ingående och utgående moms. Det här är för det mesta lite större företag än de vi talade om i det förra ärendet, och de gör en momsdeklaration var tredje månad. Då blir det hela helt och hållet en bokföringsteknisk sak, och företagen behöver inte ligga ute med dessa pengar.

Detta är jättebra för företag. Det är bra för våra stora företag, som har mycket import, och det är även bra för mindre företag som kanske importerar från Norge eller något annat land. Det är väldigt bra att regeringen nu har kommit med denna proposition, och utskottet är enhälligt, men jag vill ändå yrka bifall till utskottets förslag. Det här ämnet får inte glömmas bort, för det är viktigt för våra företag som bedriver import.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 5 december.)

Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU14

Undantag från kassaregisterkrav vid obetydlig omfattning (prop. 2013/14:22)
föredrogs.

Anf. 153 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Det här ärendet handlar om smärre justeringar och förtydliganden i skatteförfarandelagen. Det tycker vi är bra. Vi tycker att det är bra att man har en tydlig lagstiftning. Vi har egentligen ingenting att invända mot förslaget.

Riksdagen beslutade om den här lagstiftningen i maj i år. Själva syftet med den var just att motverka osund konkurrens. Av den anledningen beslutade riksdagen också att uppdra åt regeringen att återkomma med ett lagförslag om likvärdiga regler oavsett var ett företag har sin bas.

Därför ter det sig lite märkligt att regeringen återkommer med ett förslag om en förändring i den lagstiftning som man själv lade fram i maj. Och när man återkommer gör man det inte med det uppdrag som man har fått från riksdagen, utan man gör det av andra anledningar, för att förtydliga lagen. Det är förvisso inte dåligt, men det känns ganska besvärande att regeringen inte tar tillfället i akt och gör det som riksdagen har bett om.

Det är oacceptabelt med olika regler. Ska vi ha en sund konkurrens måste regelverket se likadant ut för alla som agerar på en och samma marknad. Man tog fram det nya lagförslaget i maj, och man tar inte tillfället i akt. Man öppnar ett nytt håll, så att fiffelare och fuskare kan ta sig runt, i stället för att passa på att lägga fram ett enhetligt system som håller ihop och som gör att vi kan stävja ekonomisk brottslighet i stället för att hitta nya vägar att gå runt lagstiftningen.

Jag blir inte särskilt förvånad. Det är inte första gången under det här året som regeringen inte levererar när det gäller just osund konkurrens. På punkt efter punkt och på område efter område obstruerar regeringen i de här frågorna mot riksdagens beslut. Det gäller frågor kring ekonomisk brottslighet. Byggbranschen har vi haft uppe flera gånger. Det gäller personalliggare. Det gäller den enkla månadsrapporteringen. Det gäller oannonserade skattekontroller.

Det är precis på samma sätt. Skillnaden är kanske att vi i det här fallet snarare pratar om småfiffelare. I de andra fallen är det betydligt grövre ekonomisk brottslighet vi pratar om. Det handlar inte bara om undanhållande av intäkter från samhället eller av skatter som man inte betalar. I de andra frågorna får det ganska ödesdigra konsekvenser, inte minst för löntagare som många gånger riskerar sitt liv på jobbet.

Hur ska vi summera det här? Det är en regering som obstruerar gång på gång utan att försöka komma till rätta med problemen. I slutändan handlar det om ekonomisk brottslighet. Det handlar om intäkter som skulle komma samhället till del. Det handlar om enskilda individer som hamnar i kläm och råkar illa ut. Det handlar om företag som utnyttjar system och fuskar med skatten. Och regeringen stoppar huvudet i sanden likt en struts och låter det fortgå. Man öppnar kryphål i stället för att

reagera och få fram nya förslag och få fram de beslut som behövs och som riksdagen tydligt efterfrågar.

Herr talman! Jag kan bara konstatera att riksdagen inte har fått något förslag och att regeringen återigen ignorerar riksdagens beslut. (Applåder)

Anf. 154 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Herr talman! Genom den lagändring som föreslås i det här betänkandet återförs rättsläget till vad som var tänkt från början, det vill säga att kontantförsäljning upp till fyra basbelopp per år skattemässigt ska bedömas som försäljning i obetydlig omfattning och därmed vara befriad från kravet på kassaregister. Det är vad betänkandet och lagstiftningsärendet handlar om.

Ändringen beror på att Högsta förvaltningsdomstolen i en dom tidigare i år gjorde en snävare tolkning än vad vi i riksdagen och regeringen hade tänkt oss när vi införde den här lagen. Domstolen tolkade det som att kassaregister kunde krävas redan vid kontantförsäljning upp till två basbelopp. Men riktigt så illa är det inte.

Nu förtydligas detta direkt i lagtexten. Gränsen för obetydlig omfattning blir därmed riktigt tydlig och kan inte missförstås. Detta är bra. Det tycker samtliga partier. Ingen motion har väckts i ärendet. Däremot har Socialdemokraterna ett särskilt yttrande, som Teres Lindberg mycket noga redogjorde för i talarstolen.

Socialdemokraterna har alltså ingen annan uppfattning än regeringen om det nu aktuella lagförslaget. Men som Teres Lindberg sade vill man passa på när tillfälle ges att anklaga regeringen för att den inte i just detta lagstiftningsområde också lägger fram förslag om att utländska näringsidkare som saknar fast driftställe i Sverige ska omfattas av kassaregisterkrav på det sätt som svenska företagare gör.

Den fråga som Teres Lindberg tar upp är en helt annan fråga, som hon själv nämnde. Men Teres Lindberg och Socialdemokraterna tar, som sagt, varje tillfälle att kritisera regeringen. Det må de få göra, absolut. Fast den här gången får Lindberg ursäkta att jag säger: I kammaren just nu stinker det faktiskt bara av grälsjuka, riktigt sur grälsjuka.

Både från regeringshåll och från oss alliansledamöter i skatteutskottet har det flera gånger konstaterats att det finns anledning att gå vidare och ytterligare utreda frågan om kassaregisterkrav för utländska företagare som inte har driftställe i Sverige. Men som finansministern sade senast den 4 november i ett frågesvar till Sverigedemokraterna, som hade samma frågeställning som Teres Lindberg, saknar regeringen tillräckligt med beredningsunderlag för att nu kunna gå fram med ett utvidgat kassaregisterkrav. Skatteverkets ursprungliga utredning var inte nog tillförlitlig, utan den behöver bearbetas ytterligare.

Till Teres kan jag bara upprepa vad finansministern sade i sitt frågesvar, nämligen: Ett uppdrag till Skatteverket att utreda den här frågan bereds för närvarande i Regeringskansliet. Avsikten är att inom de närmaste veckorna ge Skatteverket ett utredningsuppdrag. I väntan på det bör vi ge oss till tåls. Under tiden är utländska företagare fortsatt skyldiga att redovisa moms på sin försäljning.

Prot. 2013/14:39
4 december

Undantag från kassaregisterkrav vid obetydlig omfattning

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande nr 14.
(Applåder)

Anf. 155 TERES LINDBERG (S) replik:

Herr talman! Man blir lite beklämd när Maria Abrahamsson anklagar oss för att ha grälsjuka. Hon har själv inte så mycket att anföra, eftersom hon tar replik i sitt anförande. Det vore kanske bättre om man talade om vilken politik man står för och vilken politik man för.

Jag begärde replik för att Maria Abrahamsson nämnde att det inte har kommit in några motioner med anledning av det här förslaget. Vi motionerade faktiskt, men på grund av byråkratiska regler tilläts vi inte lämna någon motion. Därför har vi ett särskilt yttrande.

Frageställningen kvarstår. Det har gått sju månader sedan vi behandlade ärendet sist. Skatteverket var då väldigt tydligt i sitt remissvar kring att vi behöver ha ett liknande regelverk även för utländska företag. Och riksdagens majoritet fattade ett beslut och uppdrog åt regeringen att återkomma.

Varför levereras inte det uppdraget? Det gäller inte bara i den här frågan. Det handlar om ekonomisk brottslighet, där regeringen på punkt efter punkt inte levererar. Beskedet är inte alls att det utreds. Det är snarare tvärtom. Det finns ministrar i regeringen som säger: Nej, det blir ingenting. Vi vill inte komma åt de här problemen.

Det är därför vi lyfter upp det. Det handlar om människor som far illa. Det handlar om människor som med livet som insats på jobbet hamnar i kläm. De här frågorna vill vi komma till rätta med. Det handlar inte om någon grälsjuka. Det handlar om att människor dör på sin arbetsplats. Det handlar om att företag inte betalar in den skatt som de ska betala in. Det handlar om ekonomisk brottslighet och många gånger väldigt grov sådan.

Anf. 156 MARIA ABRAHAMSSON (M) replik:

Herr talman! Av ren hänsyn till att jag inte ville genera Socialdemokraterna nämnde jag inte i mitt anförande att ni inte fick väcka er motion. Det var av ren hänsyn.

Det handlar inte bara om en formalitet i största allmänhet. Motioner väcker man med anledning av att det är någonting i regeringens förslag som man reagerar på. Det ni skrev i er motion fanns det över huvud taget inte något förslag om i propositionen. Då får man hålla till godo med ett särskilt yttrande. Så var det sagt.

Vi pratar om en proposition med förslag om att fastställa hur många basbelopp försäljningen ska uppgå till för krav på kassaregister eller inte. Därför känns det lite svårt för mig att helt plötsligt hoppa över till att det ska handla om människor som dör på jobbet.

Vad talar Teres Lindberg om egentligen? Detta handlar om ett förtydligande i lagen om när kassaregisterkravet ska utlösas. Det handlar framför allt om torg- och marknadshandel. Skatteverket självt talade om ett hundratal utländska företagare som jobbar med torg- och marknadshandel i Sverige, men man var lite osäker på siffran. Det är bland annat den omständigheten och några andra frågetecken som behöver rätas ut innan vi kan ha lagstiftningen på plats.

Sju månaders väntetid i lagstiftnings­sammanhang är inte särskilt lång tid, Teres Lindberg – inte i ett seriöst lagstiftningsarbete. Den grälsjuka jag nämnde fick jag bekräftad här när jag hörde tonläget och vilda västern-argumentationen om allt från svartjobb till dödsfall på jobbet. Jag förstår att ni inte fick väcka er motion.
(Applåder)

Anf. 157 TERES LINDBERG (S) replik:

Herr talman! Man blir faktiskt lite beklämd. Här pratar Maria Abrahamsson om konsekvenser av ekonomisk brottslighet. Det är något som – tyvärr – Sveriges regering inte vill göra något åt på punkt efter punkt. I det här fallet handlar det om torghandeln, där man inte vill komma till rätta med ekonomisk brottslighet. I de andra fallen handlar det om personalliggare, enkel månadsrapportering och oannonserade skattekontroller.

Det finns beredda förslag som den här regeringen inte är villig att lägga fram. Man vill inte lägga fram förslagen, trots att riksdagen har uppdragit åt regeringen att göra det. Det finns en majoritet för detta i Sveriges riksdag. Det är beklämmande att du hånar konsekvensen av ekonomisk brottslighet.

Anf. 158 MARIA ABRAHAMSSON (M) replik:

Herr talman! Jag tycker att skatteutskottets ordförande var noga när han redogjorde för vad som har hänt på det svarta fältet i svensk ekonomi och för Skatteverkets svar på hur det kommer sig att det har blivit en attitydförändring till svartarbete, att det har blivit så mycket bättre. Statskassan får in mycket mer pengar tack vare regeringens reformer.

Det är inte någon som på allvar tror – som Teres Lindberg gör – att regeringen inte gillar att få in vita pengar i stället för att det ska vara en svart flödande marknad. Det är tydligt på många områden.

Det är väl det som gör att tonläget trissas upp. Nu talar vi trots allt om ett förtydligande i lagstiftningen som ska göra det enklare för människor att bedriva företagsamhet. Kassaregisterkravet ska slå till, men inte i alla lägen som det gjorde tidigare. Det ska bli tydligare. Det är också säkerhet.

Låt oss hålla oss till ämnet i stället för att snacka om att regeringen på punkt efter punkt avstår från att göra vad den borde. Vi vet att regeringen gör vad den borde, och det vet ni också. Det är därför aggressiviteten är så stark. Det är lite svårt att föra en intellektuell diskussion på den här nivån.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 5 december.)

*Förändringar av
trängselskatten i
Stockholm med
anledning av trafik-
leden Norra länken
och den nya stads-
delen Hagastaden*

21 § Förändringar av trängselskatten i Stockholm med anledning av trafikleden Norra länken och den nya stadsdelen Hagastaden

Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU15

Förändringar av trängselskatten i Stockholm med anledning av trafikleden Norra länken och den nya stadsdelen Hagastaden (prop. 2013/14:26)
föredrogs.

Anf. 159 MATS PERTOFT (MP):

Herr talman! Jag vill passa på att yrka bifall till Miljöpartiets reservation i frågan.

Trängselskatter har diskuterats i Sverige sedan ungefär 1994. Det är en ganska gammal fråga. Ibland undrar man om inte minnet är svagt hos vissa partier när man i frågan om skatter – där ett antal partier har tvärvänt i åsiktsfrågan – har börjat diskutera vem som ska fatta besluten. Det är vad Miljöpartiets reservation i frågan handlar om. Vi menar att trängselskatter ska vara en fråga för lokala beslut.

På senare tid har det kommit en bredare acceptans av möjligheten till lokala beslut. Grundlagsutredningen uppmanade regeringen att utreda frågan, och riksdagen och regeringen har gått vidare med frågan. Vi vet nu att det är möjligt för riksdagen att delegera beslut om införande av trängselskatter till lokala nivåer, det vill säga kommuner och landsting.

Det är bra. Jag minns att 2006 krävde Moderaterna i Stockholms län i ett högt tonläge att det skulle vara möjligt att fatta lokala beslut. Man ordnade till och med lokala folkomröstningar i de kommuner som i vilket fall som helst inte hade kunnat fatta beslut om trängselskatten. Det var folkomröstningar som ingen, förutom Moderaterna, riktigt förstod vad de var till för.

Man drev frågan om folkomröstning i Stockholms stad. Det sade vi från Miljöpartiet också ja till. Det blev en folkomröstning där medborgarna efter en provperiod till och med gav ett rungande ja till trängselskatterna. Sedan dess har trängselskatterna varit en succé och har nu även införts i Göteborg. Det har även där skett på lokal begäran av politikerna, och nu kommer det också att bli en folkomröstning där.

Frågan är fortfarande: Vem ska besluta om detta? Ska regeringen räkna in dessa pengar som statliga pengar i finansieringen, som vi nu ser i Stockholmsregionen i paket efter paket? Ska regeringen kunna säga att de bidrar med pengar? Eller ska vi låta människor ha en demokratisk insyn? Ska vi låta medborgarna med hjälp av demokratisk beslutanderätt i regioner, kommuner och landsting bidra med pengar som medborgarna beslutar om? Det är där frågan hamnar till slut. Ska regeringen låtsas som att pengarna är deras? Eller ska det vara regionala eller kommunala bidrag till projektet?

Märk väl att jag inte ifrågasätter projektet, inte denna gång i alla fall, utan jag ifrågasätter själva principen om var beslutanderätten ska ligga. Det handlar inte bara om moderater som har svängt. Jag noterar att Folkpartiet uttalade sig på DN Debatt så sent som hösten 2012 om att beslutanderätten skulle ligga regionalt och lokalt. Moderaternas kommentar verkar lite förvirrad. Man diskuterar både det ena och det andra inom Moderaterna. Jag känner inte till vad man diskuterar internt hos Modera-

terna, men det är intressant att man diskuterar möjligheten att fatta beslut lokalt.

Då är det märkligt att denna diskussion verkar ha begravts i Regeringskansliets alliansinterna diskussioner. Man lägger fram dessa förslag – och antagligen kommer ytterligare förslag att läggas fram – om statlig finansiering via trängselavgifter innan valet.

Jag menar att det borde vara en demokratisk hederlighet att man låter människor i Stockholmsregionen, i Göteborgsregionen etcetera bestämma lokalt över sina pengar och låta människorna, när det gäller lokala trängselavgifter, bestämma om dessa pengar ska gå in i olika projektfinansieringar. Jag tycker att man ska hålla fast vid det som man har sagt från början då man tyckte att det var så viktigt att besluten skulle fattas lokalt och att pengarna skulle följa med besluten, och inte som nu att man stenhårt håller fast vid att det är regeringen och riksdagen som ska äga pengarna.

Herr talman! Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation om att vi ska se till att överföra beslutandemakten över folkomröstningar och även över medel till lokal nivå.

Anf. 160 JACOB JOHNSON (V):

Herr talman! Nyligen presenterades en överenskommelse om infrastruktursatsningar i Stockholm som ett resultat av den så kallade Stockholmsförhandlingen med bostadsbyggande och tunnelbaneutbyggnad med mera. Enligt överenskommelsen ska satsningarna finansieras genom en tidigareläggning av trängselskatten på Essingeleden till 2016 och en höjning av nuvarande trängselskattenivåer.

Jag anser, precis som Socialdemokraterna i deras särskilda yttrande till betänkandet, att det är olyckligt att riksdagen får ta ställning till förändringar av trängselskatten i Stockholm i olika etapper, vilket nu sker. Det borde ske samlat.

Herr talman! Klimatförändringarna är vår tids viktigaste framtidsfråga. För att vi ska kunna minska utsläppen av växthusgaser måste bilismen minska och andelen resande med kollektivtrafik öka. I Stockholm resulterar en sådan omställning även i ökat kapacitetsutrymme i trafiken och bättre luftkvalitet.

För att vi ska klara klimatmålen har både Trafikverket och Naturvårdsverket bedömt att personbilstrafiken måste minska med 20 procent till 2030 i Sverige som helhet, och rimligen än mer i storstäderna som har goda förutsättningar för kollektivtrafik.

Trängselskatter och avgifter är nödvändiga styrmedel för en sådan utveckling och bör tillämpas i ökad utsträckning. Förslaget i betänkandet att undanta Norra länken och Roslagsvägen från tillämpningsområdet för trängselskatten anser Vänsterpartiet bör avvisas, vilket också Naturvårdsverket framför i sitt yttrande till förslaget. Naturvårdsverket finner ju bland annat att förslagets klimat- och miljöeffekter är mycket summariska och ofullständiga, vilket riskerar att bidra till en lösning som på sikt ger mer trafik och större utsläpp.

Det anförs i betänkandet att undantagen är nödvändiga för att det inte ska uppstå trafikproblem vid E4:an och Bergshamravägen. Men Naturvårdsverket anför att analysen av konsekvenserna av förslaget är bristfällig och att man inte kan se helheten när trängselskatt ska införas även på

Prot. 2013/14:39
4 december

*Förändringar av
trängselskatten i
Stockholm med
anledning av trafik-
leden Norra länken
och den nya stads-
delen Hagastaden*

Essingeleden. Bilismen måste, som sagt, minska av klimat- och miljöskäl, och resandet med kollektivtrafik, cykel och gångtrafik måste öka.

Det är trots allt glädjande att i detta sammanhang kunna konstatera att bilåkandet enligt officiell statistik faktiskt har minskat i Sverige de senaste åren. Trenden är särskilt tydlig för Stockholmsregionen. Även siffrorna för nyregistrerade bilar pekar åt samma håll. Sverige följer här en trend som gäller storstadsområdena i hela västvärlden.

Därför är det också avgörande att pengarna från till exempel trängselavgifterna i första hand går till förbättrad kollektivtrafik.

Tyvärr är erfarenheterna av användningen av trängselavgifterna i Stockholm hittills inte goda. Enligt riksdagens utredningstjänst har den moderatledda regeringen tagit alla pengar från trängselavgifterna till Förbifart Stockholm och andra vägprojekt. Ja, inte en enda krona av de nära 2 miljarderna som har kommit in 2008–2013 har gått till kollektivtrafik.

Vänsterpartiet driver på för ökade satsningar på kollektivtrafiken i Stockholmsregionen. Vi vill se nya tunnelbanelinjer och så vidare. Men det kräver också att intäkterna från trängselavgifterna används till detta. Med detta yrkar jag bifall till vår reservation 1.

Jag står även bakom den principiella reservation som Vänsterpartiet och Miljöpartiet har tillsammans vad gäller synen på vart intäkterna från trängselskatten borde gå och på vilken nivå de ska tas ut.

Vi anser att kommunerna själva ska få avgöra om de vill införa trängselskatt och hur intäkterna ska användas. Det är bättre, som vi ser det, att sådana beslut inte fattas av riksdagen utan på den nivå som direkt berörs av trafiksituationen i området. Därför saknar vi i betänkandet ett förslag om att delegera beslut om trängselskatt till lokal eller regional nivå.

Vi menar precis som framgår av Grundlagsutredningens betänkande, *En reformerad grundlag*, att det är möjligt för kommuner att meddela föreskrifter om sådan skatt för att reglera trafikförhållandena i kommunen.

Inte heller 2011 års Vägtullsutredning har funnit några grundlagsbaserade hinder för detta.

Anf. 161 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Vi har ingenting att invända i sak i detta ärende. Det handlar egentligen enbart om infrastrukturella förändringar. Det är Norra länken och Hagastaden som byggs.

Men jag tänkte ändå, apropå vår tidigare debatt här, ta mig friheten att rent intellektuellt lyfta fram frågan om hur konsekvent man är och när det är tillåtet att motionera och inte.

Detta ärende handlar om rent infrastrukturella frågor och förändringar. Det handlar inte om trängselskattens vara eller inte vara. Vi valde här att vara konsekventa och inte motionera i detta ärende eftersom vi inte tilläts att göra det i det föregående. Men intellektuellt är det en ganska bra frågeställning om när de byråkratiska reglerna ska gälla eller inte.

Om det vore så att Socialdemokraterna bara vore grälsjuka kanske vi skulle vara så småaktiga och gå till konstitutionsutskottet och fråga när vi tilläts motionera och när regeringen ska tillåtas att förvägra oss att komma med förslag med anledning av propositioner. Men det vore, som sagt, småaktigt. Men det är väl värt en intellektuell diskussion.

Vi har ett särskilt yttrande i detta ärende, och det hänger ihop med att vi faktiskt är lite oroliga över de förändringar som kommer att komma i samband med den Stockholmsförhandling som pågår just nu och de förslag som är ute på remiss. Regeringen börjar väl jobba med de förslag och synpunkter som kommer in.

Vårt perspektiv är att det måste vara enkelt för dem som använder vägarna i Stockholm och att det inte får komma för mycket förändringar och inte för ofta. Det måste vara en tydlighet i detta. Vi hoppas att regeringen ändå kan snabba på detta, så att när det väl blir förändringar kommer de att ske samordnat så att det inte blir nya bud gång på gång. Det vore faktiskt olyckligt.

I samband med Stockholmsförhandlingen tycker vi att det vore mycket lämpligt att man också löste frågan om utlandsregistrerade fordon. Men den frågan hör inte hemma här, utan den hör hemma någon annanstans.

Vi vill vara tydliga med att vi är helt övertygade om att inflytandet över trängselskattens intäkter ska ligga regionalt eftersom det är där man är bäst lämpad att fatta dessa beslut. Det är där man vet var insatser behövs, och det är där man kan göra de bästa prioriteringarna.

Men, som sagt, vi har inget annat förslag än regeringens i detta fall.
(Applåder)

Anf. 162 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr talman! Skatteutskottets betänkande 15 handlar om en anpassning av lagen om trängselskatt med anledning av att Norra länken beräknas färdigställas hösten 2015. Förslaget innebär att trängselskattens tillämpningsområde förändras. Norra länken och Roslagsvägen norr om Frescati exkluderas från tillämpningsområdet, vilket får till följd att den så kallade Lidingöregeln slopas.

Trafikverket och Stockholms kommun har analyserat olika scenarier för alternativa tillämpningsområden och landat i att det alternativ som föreslås är det bästa. Förslaget innebär en del positiva och en del negativa effekter men har bedömts vara det förslag som utnyttjar trafiksystemet mest effektivt och ger bäst förutsättningar för en framtida utveckling av systemet för trängselskatt.

Förslaget beräknas visserligen minska intäkterna från trängselskatten samtidigt som det medför en investering. De årliga kapitalkostnaderna ryms inom ramen för vissa infrastrukturprojekt. Lagändringen är tänkt att träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

I betänkandet flaggas det även för kommande ändringar av trängselskattens tillämpningsområde i samband med byggnation av den nya stadsdelen Hagastaden. Det är ett bra och pragmatiskt förslag som anpassar sig efter ändrade förhållanden.

Att även utländska fordon ska betala trängselskatt är vi nog alla helt överens om. Frågan är angelägen både ur rättviseperspektiv för privatpersoner men framför allt för näringslivet.

Transportbranschen ska konkurrera på lika villkor, vilket tyvärr inte sker i dagsläget. Svenska åkare har högre kostnader än sina utländska konkurrenter vilket drabbar även svenska konsumenter. Frågan bereds av Regeringskansliet utifrån utredningens förslag att utländska fordon ska omfattas av trängselskatten.

*Förändringar av
trängselskatten i
Stockholm med
anledning av trafik-
leden Norra länken
och den nya stads-
delen Hagastaden*

Den kommunala självstyrelsen är inskriven i grundlagen. Det finns flera fördelar med den kommunala självstyrelsen. Medborgarna har nära till besluten och kan lättare påverka. Kommunpolitikerna är ansvariga och får göra avvägningar och prioritera utifrån lokala förhållanden.

Däremot är frågan om införandet av just en trängselskatt verkligen ligger inom den kommunala kompetensen. Trängseln är inte bara ett lokalt problem utan även regionalt och till och med nationellt. Den kan inte lösas av en kommun i taget. Den kräver ett övergripande perspektiv, och transportinfrastrukturen är huvudsakligen en statlig angelägenhet.

Frågorna om vem – kommun, landsting, regioner eller stat – som ska besluta om införande av trängselskatt respektive förfogandet över skatteintäkterna bereds också utifrån Vägtullsutredningens förslag. Det är en bredare fråga än bara gällande trängselskatt i Stockholm och Göteborg.

Flera väginvesteringar i olika delar av landet i den gällande nationella planen kommer helt eller delvis att finansieras genom att avgifter tas ut av dem som trafikerar vägarna. Det tillkommer säkert flera sådana investeringar i framtiden inte minst eftersom Alliansen storsatsar på infrastrukturen med 522 miljarder för drift, underhåll och investeringar under åren 2014–2025.

Vad gäller intäkterna från trängselskatten föreslår utredningen att de ska fortsätta att tillfalla staten. Mycket talar för detta. Staten är genom Trafikverket i huvudsak väghållare och ansvarar för kostnaderna för anläggande och drift av allmänna vägar. Den största delen av de planerade infrastruktursatsningar som ska finansieras med trängselskatten är statlig. Därmed är det inte helt ologiskt att intäkterna tillfaller staten.

Vägtullsutredningen kommer till slutsatsen att fler argument talar mot att utnyttja möjligheten att delegera föreskriftsrätten även om det finns skäl som talar för och det inte finns konstitutionella hinder. Man anser dock att initiativet till att införa trängselskatten ska komma från respektive kommun.

Eftersom utredningen enligt direktivet skulle lämna förslag till hur en delegation kan utformas anser man att om delegation ändå ska ges ska den ges till en enskild kommun med krav på samråd med närliggande kommuner, Trafikverket, Transportstyrelsen och Skatteverket och omfatta föreskriftsrätten om trängselskattens belopp, vid vilka tider skatten ska tas ut, betalstationernas placering inom ett visst angivet geografiskt område samt eventuella flerpassageregler.

Frågorna övervägs och bereds av Regeringskansliet. Vi får debattera detta vid ett senare tillfälle.

Jag avslutar i positiv anda. Stockholmsförhandlingens förslag har varit ute på remiss och bereds även det. Men man har redan kunnat presentera en överenskommelse som innebär en historisk utbyggnad av tunnelbanan med 19 kilometer ny tunnelbana. Det är den största sedan 70-talet. Fyra nya tunnelbanesträckningar möjliggör byggnation av 78 000 nya lägenheter till år 2030.

En höjd och breddad trängselskatt finansierar nästan till hälften utbyggnaden av tunnelbanan. I kombination med Förbifart Stockholm kommer det centrala vägnätet av avlastas och därmed trängseln att minska. En minskad flaskhals i Stockholm är till gagn för hela regionen och har positiva effekter även för resten av landet.

Kommunerna, landstinget och staten visar att man tillsammans tar sitt ansvar och ser till helheten som förbättrar både människors vardag och förutsättningarna för ett framgångsrikt näringsliv. Det bådär gott även för oss som hoppas på konstruktiva lösningar i andra delar av landet inte minst för att stärka nationen Sveriges konkurrenskraft. Jag yrkar bifall till utskottets förslag i skatteutskottets betänkande nr 15.

(Applåder)

Anf. 163 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Tack för anförandet, Anette Åkesson! Jag undrar bara: Vad tycker egentligen Moderaterna om detta?

Jag har i varje fall ett väldigt levande minne från kampanjerna 2006 där i princip alla kommuner i Stockholm län hade moderata avdelningar antingen i majoritet eller i opposition som absolut krävde att det skulle vara en kommunal fråga som skulle avgöras i just deras kommuner.

Det är också intressant att fundera över något annat som sades. Jag noterar slutklämmen där det talades om konstruktiva lösningar för resten av landet.

Det blir inte precis en attraktiv lösning för resten av landet om man upplever att regeringen räknar in trängselskatterna som regeringens pengar. Det innebär att man förutom detta satsar ganska lite ur statens budget på infrastruktur och sedan låter landsting och kommuner betala desto mer.

Det blir inte heller en attraktiv lösning om man tittar på det ur ett Stockholmsperspektiv. Man ser att regeringen egentligen inte stöttar dessa infrastruktursatsningar särskilt mycket. Det är min poäng.

Vad står Moderaterna när det gäller lokalt beslutade trängelskatter? År 2006 ville ni absolut att allting skulle bestämmas lokalt och att pengarna också skulle användas lokalt. Nu verkar det som att ni väntar och inte kan bestämma er inom Alliansen.

Anf. 164 ANETTE ÅKESSON (M) replik:

Herr talman! Det är inte en så lätt fråga, Mats Pertoft. Därför är det viktigt och angeläget att den bereds i lugn och ro, och Regeringskansliet återkommer.

Miljöpartiet är en del av det tänkta regeringsunderlaget. Det skulle göra livet tuffare för de flesta på landbygden men även i städerna om Miljöpartiet fick mer inflytande än vad det har i dag.

Miljöpartiet vill i princip beskatta allt som rör sig. Man vill höja bensinskatten, införa lastbilsskatt och införa flygskatt. I Stockholm går Miljöpartiet dessutom skarpt ut med att man vill stoppa Förbifart Stockholm.

Det är en nödvändig satsning som underlättar för dem som passerar Stockholm och även minskar trängseln i staden för dem som behöver köra här.

Miljöpartiet vill över huvud taget stoppa vägbyggnation även i andra delar av landet och ser bilen generellt som en miljöbov.

Jag vill gärna nämna det besök vi hade sist hos Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien. Där fick vi information om den bil som vann studenternas tävling i att ta sig längst med minst drivmedel. Den kom 120 mil på en liter bensin.

*Förändringar av
trängselskatten i
Stockholm med
anledning av trafik-
leden Norra länken
och den nya stads-
delen Hagastaden*

Med de resultaten kan man omöjligen se bilen som en miljöbov. Många människor behöver bilen som transportmedel. Med teknisk utveckling kommer bilen i allt mindre grad att utgöra en miljöfara.

Därför måste vi långsiktigt planera för även vägar och biltrafik. Det ska självklart ske i kombination med olika järnvägssatsningar. Enligt Moderaterna handlar det inte om antingen eller.

Vi tycker att alla trafikslag har en framtid i hela Sverige och kommer att verka för en utbyggnad av spår, vägar och även cykelbanor.

Anf. 165 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Det är intressant. Jag undrar om Anette Åkesson lider av hörselsvårigheter. Hon talar om allt möjligt men svarar inte på min fråga. Vi kan säkert diskutera Miljöpartiets miljöpolitik, gärna det. Men jag skulle först och främst vilja ha svar på min fråga.

Vad anser Moderaterna om vem som ska besluta om trängselskatten? Var ska pengarna landa? Är det någonting som regeringen ska hiva in och därmed på samma gång minska sina satsningar lokalt ute i landet eller i Stockholm, eller är det regionala och lokala pengar?

Vi vet nu tack vare utredningen att man kan delegera frågan. Det behöver vi inte diskutera längre. Frågan är om man vill.

Jag minns fortfarande väldigt väl hur Moderaterna stod på alla möjliga barrikader de kunde hitta för att kräva att det skulle vara en lokal fråga så sent som 2006. Sedan kan vi diskutera Miljöpartiets övriga politik en annan gång.

Anf. 166 ANETTE ÅKESSON (M) replik:

Herr talman! Jag känner att jag får repetera mig. Jag som moderat – och jag utgår från att mitt parti tycker samma sak – anser att det är oerhört viktigt att frågan utreds ordentligt.

Det finns som sagt för- och nackdelar med de olika nivåerna. Man måste också fundera på var det är mest lämpligt med den kommunala kompetensen i frågor som rör en övergripande nivå där det är viktigt att se helheter.

Samtidigt är det kommunala självstyrelsen oerhört viktigt. Om det ska beröra enskilda kommuner eller regional nivå är en fråga.

Region Skåne visar att man har gott samarbete med staten och att man genom goda kontakter med kommunerna kan fördela pengarna på ett bra sätt. Det finns alltså goda exempel, och det finns mindre goda exempel. Därför är det oerhört angeläget med en gedigen utredning, som den som Regeringskansliet håller på med. De bereder frågan, och vi får tillbaka den och kan debattera den då den kommer.

Anf. 167 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Som född i Eksjö välkomnar jag mycket varmt detta lagförslag. Det är ett mycket viktigt miljöförslag för hela Stockholm och hela Sverige – ett alldeles utmärkt förslag.

Sedan 2006 har det tillkommit många miljöprojekt i Stockholm. Det hindrar inte att den tidigare regeringen hade samma ambitioner. Södra länken och Norra länken är resultat av att man insåg att man måste göra någonting åt det stora Stockholms växande trafik – särskilt privatbilismen. Men det som har skett efter 2006 är någonting annat; man har också

fått ordning på finansieringen. Det har fattats beslut om Citybanan, som är färdig om några år. Vi har också fått beslut om Nackagrenen och Barkarbyggen av tunnelbanan.

Detta är stora infrastrukturprojekt med många verkningar framöver. Den senaste gången det invigdes en meter tunnelbana i Stockholm var 1995. Det är ganska intressant att detta kommer nu, och det är en effekt av att man äntligen har fått någon ordning på hur man ska finansiera detta.

Det har förekommit en lång rad förslag. I början av 1990-talet fanns ett genomarbetat förslag, den så kallade Dennisöverenskommelsen. Tyvärr var det till slut bara Folkpartiet som stod bakom denna. Alla andra partier hoppade så småningom av, och det blev – förlåt, herr talman – pannkaka av hela Dennisöverenskommelsen. Det blev 15 eller nästan 20 års försening av många av projekten.

När jag hör Mats Pertoft tala om detta kommer jag att tänka på att ingen någonsin kan ha så rätt som en miljöpartist. Ingen kan ha högre ambitioner. Om vi skulle föreslå 10 procent kan man vara absolut säker på att Miljöpartiet föreslår 20 procent. Om vi skulle föreslå 20 procent föreslår Miljöpartiet 40 procent, och så vidare. Men Mats Pertoft glömer en sak. Hans parti – jag håller inte Mats Pertoft personligen ansvarig för detta – satt tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet och gjorde upp i 16 budgetförhandlingar utan att lyckas anslå en enda krona till en tunnelbaneutbyggnad i Stockholm. Ändå talade ni i andra sammanhang om hur duktiga ni har varit. Nu angriper han detta förslag och hur vi finansierar det.

Man kan ha olika synpunkter. Jag bestrider inte att man kan finansiera detta på olika sätt. Men man kan inte komma ifrån att det nu finns ett resolut och finansierat förslag för hur vi ska gå till väga med detta. Detta kan du hålla ytterligare ett anförande om, Mats Pertoft. Men under ditt partis tid kom det inte en enda krona till en enda meter tunnelbana i Stockholm. Detta är effekten av att man nu har fått ordning och reda på finansieringen.

(Applåder)

Så kommer den andra fråga som lyfts av Miljöpartiet och Vänsterpartiet i reservation 2, nämligen vem som ska besluta om vad trängselskattepengarna ska gå till. Det är alldeles riktigt att det öppnas möjligheter i Grundlagsberedningens förslag för att ändra så att kommuner kan besluta. Men då kommer frågan: Vilka kommuner ska besluta om detta?

Herr talman! Jag belastas något av sakkunskap i frågan från ganska många debatter om detta, nämligen att varje finansminister som har lagt fram förslag om trängselskatternas användning vill behålla pengarna. Det gäller finansminister Bosse Ringholm, det gäller finansminister Pär Nuder och det gäller finansminister Anders Borg. De vill se till att ha kvar pengarna. Jag betvivlar att nästa finansminister – vem och från vilket parti det än blir – kommer att avstå från möjligheterna att ta hand om pengarna för att använda dem till olika saker, till exempel för finansiering av Stockholms tunnelbana.

Då ställer man sig en fråga. Vänsterpartiet och Miljöpartiet skriver i reservation nr 2: ”Därför saknar vi i denna proposition förslaget om att delegera beslut om trängselskatt till lokal och regional nivå.”

Prot. 2013/14:39
4 december

*Förändringar av
trängselskatten i
Stockholm med
anledning av trafik-
leden Norra länken
och den nya stads-
delen Hagastaden*

Herr talman! Man förmodar att de menar någonting med detta om lokal och regional nivå. Lokal nivå förstår vi vad det är; det är en kommun. Men vad är regional nivå? Vem ska besluta enligt Vänsterpartiet och Miljöpartiets förslag? Vem är detta? Låt oss gå till Göteborg, där Göteborgs stad har begärt att få införa trängselskatt. Ska man förhandla med Kungälv eller Kungsbacka också, eller med Västra Götaland? Är det detta ni har tänkt er? Och om vi går till Stockholmsområdet, där Stockholms stad har begärt att få införa detta – ska Stockholms läns landsting också vara förhandlingspart? Eller kanske Solna eller Sundbybergs stad?

Någon ordning måste det vara också på reservationerna. Ni måste ju mena någonting med detta! Hur är det, Mats Pertoft – ska Södertälje stad ha inflytande över hur Stockholms stads trängselskatter används? Är det detta du menar?

Låt mig sedan gå till reservation 1 – den av Vänsterpartiet. Den är helt otrolig, om man säger så. Den innebär nämligen ett avslag på propositionen om att se till att Hagastaden och Norra länken får nya bestämmelser. Vad innebär Vänsterpartiets reservation om att avslå propositionen? Det ska jag berätta för Vänsterpartiet, som inte har läst propositionen. Den innebär att om man inte undantar Norra länken från detta så kommer alla stora lastbilar att fortsätta att köra på Lidingövägen och Valhallavägen. Det är miljökonsekvensen av detta. Ni kan inte ha läst propositionen över huvud taget.

Finessen med Norra länken är, herr talman, att man använder den för att köra ut ur staden. Ni uppehåller er vid Lidingövägen, och det är väl jättebra att också den kommer bort. Men varför vill Vänsterpartiet genom att avslå förslaget i propositionen, som också kan bli riksdagens beslut, bidra till att man fortsätter att köra på Valhallavägen, Lidingövägen och de omkringliggande vägarna? Det handlar om alla de stora lastbilar som kommer till Frihamnen i Stockholm. Så länge inte Norviks hamn är byggd kommer de att fortsätta köra här.

Vänsterpartiet måste förklara miljökonsekvensen av detta, och ni måste berätta hur ni har kommit fram till att avslå detta förslag, som innebär att man kan köra Norra länken, som i huvudsak går under mark, ut på det svenska vägnätet. Ni vill att man fortfarande ska köra förbi Stockholms olympiska stadion med alla dessa lastbilar framöver. Jag tycker att det är en bedräglig miljöpolitik.

Allra sist, herr talman: Dessutom är det så att det passerar otroligt många bilar genom nationalstadsparken, vilket jag hade uppe med herr Per Rosengren, som var suppleant i skatteutskottet mellan 2002 och 2006. Detta har jag alltid ansett vara fullständigt orimligt. Nu har man möjlighet att få bort bilarna från nationalstadsparken genom att många bilister kommer att använda Norra länken och slippa betala skatt för detta. Uppriktigt sagt: Varför vill Vänsterpartiet fortsätta att ha 20 000–30 000 bilar per dygn körande genom nationalstadsparken?

(Applåder)

Anf. 168 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Det är intressant att lyssna på Gunnar Andrén, som alltid. Han pratade om att Miljöpartiet driver krav om 20 och 40 procents höjning, men han sade aldrig vad vi ville höja. Det vore intressant att veta det. Men framför allt skulle jag vilja veta vad Folkpartiet egentligen

tycker om lokal beslutanderätt. Så sent som hösten 2012 skrev ni på DN Debatts Stockholmsidor att ni ville att besluten skulle fattas lokalt. Folkpartiet är för mig en gåta när det gäller detta.

Sedan är inte frågan om vem som ska fatta det beslutet som vi avgör här. Vad vi avgör här är: Ska vi, när vi nu äntligen vet att frågan kan delegeras, begrava det på Regeringskansliet eftersom ni i Alliansen inte kan reda ut hur ni ska göra? Saken har redan utretts.

Nu är frågan: Kan ni komma överens inom Alliansen om att frågan ska beslutas lokalt eller inte? Vill ni svika era väljare, de som vill ha det lokalt? Moderaterna ville ha det senast 2006. De ville ha det väldigt lokalt. Folkpartiet ville det, vad jag vet, 2012. Vem ska besluta om införande av trängselavgifter? Eller är det så att regeringen ska fortsätta låtsas att man har snyltade pengar från regioner och kommuner och låtsas att det är statsfinansiering i stället för att vara rakryggad och låta medborgarna bestämma om införandet av trängselavgifter?

Anf. 169 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Det är intressant att denna fråga ställs av en miljöpartist som har varit med i arbetet med 16 olika budgetar och inte fått fram en enda krona till tunnelbanan i Stockholm.

Här kommer en helt annan fråga fram, nämligen vem som ska besluta om detta. Den nya bestämmelsen – jag vet inte om den är införd i grundlagen, men jag tror att den blir det framöver – innebär att det ska vara lokala ansökningar. Om det är lokalt eller regionalt får du svara på. Såvitt jag förstår måste det vara lokalt och inte regionalt, och då ska regeringen ändå godkänna detta. För mig är det mycket viktigare än var besluten fattas, och vad som möjligen har skrivits i en debattartikel 2012 som jag inte riktigt känner till, hur vi får ordning på trafiken i de stora kommunerna Stockholm och Göteborg. Det är det viktigaste.

Mats Pertoft, jag efterlyser en beskrivning av hur ni lyckades med att under 16 förhandlingar inte få fram en enda krona till tunnelbaneutbyggnaden i Stockholm. Det är en verkligt intressant fråga. Jag kan gå med på att det finns många inkonsekvenser i det här. Det ska jag inte bestrida. Vårt lilla parti har väl varit med och sagt att vi inte ska införa avgifter på Essingeleden förrän Förbifart Stockholm är klar. Men ni vill ju inte ha Förbifart Stockholm över huvud taget. Ni vill ju att alla bilar ska köra på Essingeleden.

Dock ska jag inte anklaga er för att vilja ha bilar runt Stockholms olympiska stadion. Så långt har det inte gått. Det får Vänsterpartiet svara för.

Anf. 170 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Jag förstår att Gunnar Andrén vill diskutera allting utom de frågor jag ställer. Det var precis likadant nyss när jag ställde frågor till Moderaterna. Om Gunnar Andrén inte vet vad Folkpartiet tycker i frågan tycker jag att det är en hemläxa som han får göra och inte jag. Folkpartiet borde ha reda på vad Folkpartiet tycker i denna fråga. Jag hoppas att ni fortfarande tycker att det ska vara ett regionalt beslutande.

*Förändringar av
trängselskatten i
Stockholm med
anledning av trafik-
leden Norra länken
och den nya stads-
delen Hagastaden*

När det gäller förbifart, tunnelbana och så vidare kommer Miljöpartiet att presentera sina alternativ inom den närmaste tiden. Att vi inte vill ha någon förbifart vet nog alla. Vad vi vill ha för tunnelbana och sådana saker kommer snart, var inte orolig! Men var snäll och besvara min fråga: Vill Folkpartiet att vi i riksdagen ska delegera beslutanderätten till kommuner och landsting?

Frågan är utredd. Utredaren har sagt att det inte finns några konstitutionella problem med detta. Nu är det bara så att Alliansen inte kan komma överens. Enligt rykten är det Moderaterna mot resten, men jag vet inte riktigt.

Jag undrar och frågar därför: Vill Folkpartiet ha ordentlig demokrati med lokal förankring och att man då lokalt kan bestämma över de pengar som man lokalt betalar? Det är det som det handlar om. Det handlar om ifall staten ska låtsas att man har mer pengar än man har. Det tycker jag är en ganska grundläggande och viktig fråga som jag tycker att Folkpartiet kan svara på.

Anf. 171 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Folkpartiet står bakom det här förslaget. Detta skulle dock inte gå att genomföra i verkligheten med till exempel 26 kommuner i Stockholm som alla 26 skulle komma in med egna ansökningar. Men det kommer framför allt inte att fungera om man gör som Mats Pertoft gör i ett och samma inlägg och blandar ihop regionalt och lokalt. Han säger båda sakerna. Men det går inte. Det kommer inte att fungera över huvud taget.

Därför tror jag att oavsett om man har denna möjlighet kommer det ytterst att bli så att de pengar som man får in genom trängselskatterna, som jag själv var för redan 1986, kan jag berätta, kommer att hanteras av staten av anledningen att vi inte har en enda myndighet eller kommun som kan hantera det på detta sätt.

Jag tycker fortfarande, herr talman, att det allra viktigaste är någonting helt annat, nämligen att vi sedan 2006 har fått ordning på hur vi ska finansiera en stor del av Stockholms tunnelbana. Det struntar Mats Pertoft i. Han har suttit i 16 beredningar tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet utan att få fram en enda krona till en enda meter tunnelbana. Det vill Mats Pertoft inte tala om. Däremot talar han gärna om bilpooler i Stockholm, vilket är en annan fråga.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 5 december.)

Finansutskottets betänkande 2013/14:FiU16

Ändring av riksdagens beslut om höjd nedre skiktgräns för statlig inkomstskatt
föredrogs.

*Ändring av riksdagens
beslut om höjd nedre
skiktgräns för statlig
inkomstskatt*

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 172 ANNA KINBERG BATRA (M):

Herr talman! Årade ledamöter! Låt mig börja med att för ovanlighetens skull yrka bifall till reservationen.

För två veckor sedan stod vi här inne och debatterade och beslutade så småningom om årets rambeslut. Där fastställdes såväl utgiftsramarna som inkomstberäkningen för nästa år, allt i enlighet med den budgetordning som har gällt i Sverige i snart 20 år. Men nu står vi här inför risken att ta ett historiskt kliv i fel riktning. En majoritet i utskottet vill i strid med bestämmelserna i riksdagsordningen och i strid med rådande praxis bryta upp det redan fattade rambeslutet. Det har hittills inte hänt att riksdagen har tagit ett sådant här initiativ för att ändra budgetens inkomstsida av kortsiktiga politiska skäl, eller vad det nu är som Fredrik Olovsson ska berätta senare.

Hittills har det rått en bred uppslutning bakom de regler och den praxis som byggt upp det finanspolitiska ramverket och som kom till för att städa upp efter 90-talskrisen. Förändringar har gjorts genom åren, och de har gjorts inom ramen för den konsensuskultur som traditionellt sett gäller i den här kammaren i författningsfrågor.

Detta är en ordning som tjänat Sverige väl. Vi har klarat de senaste årens finanskris bättre än många andra länder. Internationella bedömare som till exempel IMF och OECD lyfter fram Sveriges krishantering som ett föredöme. Det ska vi vara stolta över, och det brukade vi vara tillsammans.

Förslaget från socialdemokrater, sverigedemokrater, miljöpartister och vänsterpartister riktar nu ett skarpt skott mot den budgetordning som tjänat Sverige väl och byggt de svenska statsfinanserna så starka. Det motiveras i utskottets betänkande med 20 knappa rader. Nästan 20 års principer ska kastas omkull med 20 rader text.

Låt mig redan nu ta tillfället i akt att bemöta några av de argument som ni kommer att få höra här i kväll.

Det första argumentet är att regeringen skulle finansiera sina åtgärder med lånade pengar. Oppositionspartierna skriver i betänkandet att en politik som finansieras med lånade pengar sätter hela svenska folket i skuld. Då vill jag fråga Socialdemokraterna: Om det är så oansvarigt med lånade pengar, varför lånar ni mer än vad regeringen gör i ert budgetförslag?

På s. 52 i årets rambetänkande, där finansutskottets kansli har räknat ihop Socialdemokraternas budget, står det att statsbudgetens saldo är något lägre än i regeringens förslag för 2014, vilket betyder att statens lånebehov är något högre jämfört med regeringens förslag.

Det låter inte riktigt som den socialdemokratiska retoriken. De pratar om att belåning gör att överskottsmålet inte skulle nås samtidigt som deras egen politik alltså lånar mer än regeringens.

Låt mig också påminna om, och vara lite rädd om, principerna för överskottsmålet över en konjunkturcykel. Sverige befinner sig som bekant i lågkonjunktur, och i tider av lägre resursutnyttjande ska det finansiella sparandet vara lägre. I tider av högre resursutnyttjande ska det kunna vara högre. Det har vi hittills varit sex av åtta partier i kammaren som har stått bakom.

Det andra argumentet ni kommer att få höra i kväll är att regeringens åtgärder för att stärka hushållens ekonomi saknar effekt.

Tack vare välskötta statsfinanser kan vi i årets budgetproposition, i årets rambetänkande, satsa över 20 miljarder kronor för att stärka hushållens ekonomi. Saknar det effekt? Nej, det är tvärtom centrala åtgärder i en tid då den internationella ekonomin är fortsatt svag. EU-kommissionen pekar i sin höstprognos på att hushållens efterfrågan kommer att vara en avgörande drivkraft för tillväxt i år såväl som 2014 och 2015. Nationalräkenskaperna som presenterades i fredags visar att hushållens konsumtion ger det största bidraget till att Sverige ändå har BNP-tillväxt när andra länder fortfarande är i ett mycket mer kritiskt läge.

I det läget säger inte minst Socialdemokraterna att det är fel att stärka hushållens ekonomi. De vill i stället strama åt. På vilket sätt skulle det vara att ta ansvar för jobben eller tillväxten?

Och om det skulle vara så oansvarigt att höja brytpunkten måste man också fråga sig varför Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet själva har gjort det vid flera tillfällen, till exempel 2000, 2001 och 2002. Då kallades det till och med för angeläget.

Det tredje argumentet är att vi nu under hösten har haft en debatt om att ramverket skulle tillåta just förstärkningar av budgeten. Jag beklagar att de skarpa skott oppositionen nu har riktat mot budgetreglerna har öppnat upp för en debatt om hur praxis och riksdagsordning ska uttolkas. Hittills har vi kunnat ha en bred samsyn om dessa frågor. Budgeten är en helhet, vad man än tycker om dess innehåll och vad det än är för regering.

Förra veckan anordnade utskottet, med kort varsel men ändå med stort intresse, en hearing med några av experterna som har varit med och byggt upp ramverket. En av dem var Ove Nilsson, som arbetade som kanslichef för utskottet mellan 1982 och 2006. Han jobbade alltså både med gamla regler och de nya, mest med socialdemokratiska regeringar och med huvudsakligen socialdemokratiska utskottsordförande. Ove Nilsson var även expert i den utredning som såg över hur budgetprocessen kunde stärkas i riksdagen.

I torsdags sade han så här: Uppenbarligen har vissa tolkat det som att man egentligen kan justera inkomsterna så länge man justerar inkomsterna uppåt. Det var inte tanken. Den diskussionen kanske har förts, men det var inte alls tanken när rambeslutsmodellen infördes.

Jag antar att socialdemokratiska debattörer kommer att citera Per Molander. Det gör jag också gärna, till exempel när han säger: Regelverket har ingen inbyggd finanspolitik.

Det är ordningen i budgetprocessen som är kärnan i att vi har sådan ordning och reda i statsfinanserna samt att föra en ansvarsfull och tillväxtfrämjande ekonomisk politik. Man kan dock ha olika åsikter om hur den sista ska vara utformad.

Riksdagsordningens 5:12 är tydlig med att beslut om inkomster ska fattas med ett enda beslut. Flera av experterna som var med om att införa regelverket i riksdagen vänder sig nu mot tolkningen att man skulle ha möjlighet att bryta upp budgetbeslut i efterhand på det här sättet. När till och med experterna själva tvistar borde den enkla slutsatsen vara att när vi ändå har ett tydligt regelverk är det vår uppgift som lagstiftare att följa det utan att orsaka osäkerhet om hur det skulle fungera.

Herr talman! Vi har kommit långt sedan 90-talskrisen. Under 90-talskrisen förlorade Sverige en halv miljon jobb. Det har varit kris under de senaste åren också – en kris som har varit den värsta sedan 1930-talets depression, enligt många bedömare – och ändå har jobben kunnat bli ungefär 200 000 fler sedan 2006.

I stället för att tvingas skära ned motsvarande 8 procent av BNP – som man gjorde då – har vi kunnat göra det mer lönsamt att arbeta och har kunnat investera i exempelvis lärare, företagsklimat och sammanhållning.

Som grund för detta har vi nu ordning och reda i statens finanser.

Herr talman! Jag ska avrunda med ett citat till. Det lyder så här: ”Den breda uppslutningen bakom ramverket har varit en styrka för Sverige under finanskrisen. Ordning och reda i statens finanser har varit en av Sveriges viktigaste konkurrensfördelar. Men denna konkurrensfördel går lätt förlorad om ramverket ignoreras.”

Socialdemokraterna känner igen orden. Det gör flera andra också. Detta är beskrivningen Socialdemokraterna gör på s. 33 i sin egen budgetmotion.

Jag beklagar att Socialdemokraterna här i kväll och här i kammaren i morgon med sina kamrater i de övriga oppositionspartierna handlar precis tvärtom, mot de egna principer som de själva så länge har varit så stolta över.

Agerandet har flera förlorare. Ungefär en miljon löntagare, för vilka det är viktigt att det lönar sig att arbeta, får nu högre skatt än efter det rambeslut riksdagen fattade för två veckor sedan. Den största förloraren är dock förutsättningarna för att garantera ordning och reda i statens finanser, även under kommande års budgetprocesser och för kommande regeringar, alldeles oavsett hur de skulle se ut och vilken finanspolitik de skulle driva. Låt inte Sverige överge den ordning som har byggt våra statsfinanser så starka, som har gett ett så gott internationellt rykte och som vi hittills har haft så bred uppslutning kring i denna kammare.

Jag hoppas att riksdagen säger ifrån senast i morgon. Med det yrkar jag bifall till reservationerna.

(Applåder)

Anf. 173 CARL B HAMILTON (FP):

Herr talman! Jag menar att vi ska avvisa detta förslag till utskottsinitiativ och yrkar också bifall till reservationen.

*Ändring av riksdagens
beslut om höjd nedre
skiktgräns för statlig
inkomstskatt*

Jag ska ta upp fyra punkter.

För det första: Oppositionen har lagt fram ett förslag till beslut som bryter mot riksdagsordningens bestämmelser i 5 kap. 12 § om ett enda så kallat rambeslut i budgetprocessens första del.

För det andra: Det sätt som oppositionen gör detta på, i konflikt och i konfrontation med drygt 49 procent av mandaten i denna kammare, bryter dessutom mot en sedan mer än 100 år etablerad konsensuskultur i svensk författningspolitik. Riksdagsordningen själv är som bekant ett uttryck för denna konsensuskultur, till exempel att Socialdemokraterna stödde den och var starkt bidragande när den infördes.

Det är självklart att detta brutala sätt att gå fram på, med två nyordningar på författningsområdet, kommer att få allvarliga, negativa verkningar för Sverige och svensk inrikespolitik i framtiden. Därför är det så viktigt att avvisa detta förslag.

Minoritetsregeringar – som är det normala i Sverige – skulle få betydligt svårare att styra Sveriges offentliga finanser och därmed svensk ekonomi om förslaget bifalls och blir prejudicerande, vilket är sannolikt.

Den förda politiken på det ekonomiska området blir mindre förutsägbar och mindre transparent. Om en omtolkning av riksdagsordningen ska ske, ska den under alla förhållanden ske i samförstånd över blockgränsen, enligt svensk konsensuspraxis i författningsfrågor.

Oppositionens argument, att regeringen bör säkra majoritet när den lägger förslag, innebär till sin konsekvens att man accepterar en glidning tillbaka till den ordning som rådde i Sverige under 1970- och 80-talen och som riksdagen i samförstånd inte ville ha kvar efter 90-talskrisen.

Dess värre, för möjligheten till en kortsiktig opportunistisk vinst ett år före valet, accepterar oppositionen nu uppenbarligen de risker som är förenade med att vrida klockan tillbaka till 70- och 80-talens problematiska ekonomiska ordning.

Det blir sålunda svårare för framtida regeringar att hålla ett helhetsgrepp över intäkter och utgifter. Sverige riskerar att bli ett ekonomiskt mer instabilt land. Sannolikheten ökar för alltför stora budgetunderskott i skarpa krislägen, som kommer att inträffa då och då.

Jag har sett att oppositionen påstår att den nuvarande ordningen inte alls skulle ha syftat till att skydda minoritetsregeringars möjlighet att föra en sammanhållen och förutsägbar budgetpolitik. Det är dock ett felaktigt påstående. Det framgår klart av förarbetena att man med 90-talets budgetreform ville stärka regeringens ställning, och inte minst minoritetsregeringars möjligheter.

Ett annat påstående, herr talman, är att det aktuella förslaget skulle vara acceptabelt eftersom det stärker budgeten. Det har framförts av oppositionen och också av Per Molander vid den hearing som finansutskottet hade förra veckan. Men observera att det inte finns något stöd i riksdagsordningen för det påståendet eller den tanken.

Riksdagsordningen har ett vidare syfte, nämligen att underlätta en stabil, transparent och effektiv styrning av Sverige. Det är ett vidare syfte än det som Per Molanders och budgetlagens avgränsade fokus på lägre utgifter har. Det är en mycket viktig skillnad mellan riksdagsordningen och budgetlagens syften.

Låt mig på denna punkt citera Ove Nilsson. Det är inte samma citat som det Anna Kinberg Batra hade, men det är också från hearingen den

28 november. Ove Nilsson sade: ”Av den aktuella diskussionen att döma låter det som om det är en rätt man kan ta sig” – alltså göra ungefär som oppositionen vill – ”så länge man föreslår förstärkningar av statsfinanserna. Det är statsfinansiellt sett självfallet bättre med förstärkningar av statsfinanserna än motsatsen, men det finns inget i regelverket som stöder en sådan uppfattning. ... Börjar vi bryta ut beslutspunkter och behandla dem en och en är vi på god väg tillbaka till den ordning som vi hade före 1996. Man kan också uttrycka det som att oppositionen på sikt vrider ett antal verktyg ur händerna på den regering som är satt att styra landet.”

Lägg märke till att strikta budgetbestämmelser erfarenhetsmässigt kan sägas vara den fattiges och den arbetslöses vän, i många fall kanske den bästa vännen, eftersom de skyddar mot stigande räntor i skarpa krislägen och ökar ekonomins stabilitet.

Redan förefaller dess värre 90-talskrisen vara glömd, herr talman, men vi två kommer ihåg den, liksom dess främsta offer, de som blev arbetslösa, de som fick kraftigt höjda räntor och skulder, de som fick sämre ersättningar och pensioner än de annars skulle ha fått. Det är den erfarenheten som ligger bakom min upprördhet och mitt engagemang för att inte ändra dessa regler.

För det tredje: Ingen ska inbilla mig att det är fiskal omsorg om två tusendelar av de totala skatteintäkterna, det vill säga 3 miljarder, som driver Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet att i konfrontation riva upp 1990-talets samförstånd om strikta budgetregler i riksdagsordningen. Icke desto skulle cirka en miljon i medelklassen bli snuvade på en skattesänkning, exempelvis de som tillhör Saco- och TCO-yrkena.

För det färde: Vem vinner på allt detta? Enligt alla – och jag säger alla – politiska kommentatorer finns det en stor vinnare på detta utskottsinitiativ, nämligen Sverigedemokraterna. Tänkte du på det, Ulla Andersson? Tänkte du på det, Per Bolund? Tänkte du på det, Fredrik Olovsson?

Naturligtvis gjorde ni det. Och ändå valde ni att spela Sverigedemokraterna rätt i händerna. Ni har agerat vämjeligt och motbjudande när ni samagerat med Sverigedemokraterna i denna fråga. Det är inte förvånande att Sverigedemokraterna nu säger att de ska fiska röster i grumliga LO-vatten.

Alltså, herr talman: Nej till att i konfrontation bryta upp 90-talets stabilitetsskapande budgetregler, nej till konflikt i författningsfrågor, ja till att behålla reglerna som de är i dag. Varför ändra ett för Sverige och svenska regeringar vinnande regelverk i budgetpolitiken?

(Applåder)

Anf. 174 PER ÅSLING (C):

Herr talman! Det finanspolitiska ramverket är det enskilt viktigaste ekonomiska reformbeslut som genomförts i Sveriges riksdag de senaste decennierna. Den stabilitet som vi i dag åtnjuter ger bättre villkor för företagande, förutsättningar för fler jobb samt mer pengar i plånboken, och den minskar oron i en turbulent omvärld. Att vi i bred enighet kunnat enas om reformer som gett vårt land trygghet och ökat välbefinnande när omvärlden skakat är något vi i grunden bör vara tacksamma för, oavsett partitillhörighet.

Det är med det allvaret man ska se det som håller på att ske i riksdagen. Nu hotar den samlade oppositionen att rubba spelreglerna i deras grundvalar, de regler som ska stå över dagspolitiken och kortsiktigheten.

Centerpartiet har tagit ansvar för statsfinanserna under lång tid, i regeringsställning och i opposition genom samarbete över blockgränserna. Tillsammans med Socialdemokraterna formade vi det ramverk som sedan dess varit varje finansministers skydd mot oansvariga reformer framtvungade i regeringssamarbete eller framröstade av tillfälliga koalitioner i riksdagen.

Herr talman! Ove Nilsson, före detta kanslichef i finansutskottet, som flera redan hänvisat till, ledde en expertgrupp som utarbetade riktlinjer för den statliga budgetprocessen, den process som gällt sedan 1996. Under den hearing vi hade föregående vecka belyste han hur det gick till före budgetramverkets tid. Låt mig citera Ove Nilsson: ”Processen var inte överblickbar. Resultatet var inte förutsägbart – det var en bristande transparens, det fanns ingen långsiktighet. Processen började om varje år. Den styrdes inte av mål och riktlinjer. Själva sättet att fatta beslut – att man beslutade om varje anslag ett och ett – ledde till en försvagning av statsfinanserna.”

Det uttrycker med all önskvärd tydlighet behovet av ett fungerande ramverk. Ramverket har tjänat oss väl. Ska vi ändra på det måste det ske i bred enighet, i samtal mellan ansvarstagande partier, inte genom en vilja att i en enskild fråga straffa regeringen. Ett sådant agerande kan få ramverket att rämna i grunden.

Herr talman! Det är budgetramverket och riksdagsordningen som dagens debatt handlar om. 5 kap. 12 § riksdagsordningen avser beslutsförfarandet vid behandling av budgetpropositioner. Här fastslås rambeslutsmodellen. Budgeten fastställs i två steg, ett första med ett enda beslut om inkomsträkning och utgiftsramar och ett andra med ett enda beslut om anslag för varje utgiftsområde.

Grunden är väldigt enkel. Alla statens utgifter och inkomster ska beslutas i sin helhet med ett enda klubbslag i Sveriges riksdag. Den som vill föreslå en annan budget får se till att skapa majoritet och ta ansvar för helheten. Inget annat medges enligt regelverket.

Det är inte många år sedan Sverige var ett av Europas värsta krisländer. Då tvingades vi förhandla med långivarna, och då tvingades vi till dramatiska åtgärder. Under 90-talskrisen uppgick budgetunderskottet till som mest 200 miljarder, och vi lånade till fyra av tio kronor i statens utgifter.

Herr talman! Tillsammans konstaterade dåvarande finansministern Göran Persson och dåvarande centerledaren Olof Johansson att det behövdes ett starkt finanspolitiskt ramverk som skulle göra det möjligt också för minoritetsregeringar att regera och samtidigt lägga begränsningar på regeringens egna satsningar. Resultatet av det ser vi i dag. Det är kärnan i den ekonomiska politiken.

Alla förändringar som görs efter att budgetramarna har fastställts innebär att man rubbar balansen i den totalitet som regeringen lägger fram. Följderna kan bli oöverskådliga. Man skapar även ett prejudikat, där en majoritet i riksdagen tar sig rätten att tolka effekterna av utbrutna beslut. Framför allt omöjliggör man för regeringen att ta det helhetsansvar som budgetlagen vilar på. Om man tillåts bryta ut en post i budgeten kan man

fråga sig om det även kan tillåtas att bryta ut ytterligare poster. Budgeten består numera av 500 anslag och ca 100 inkomstposter. Ska oppositionen ges rätt att votera om varje post där oppositionen kan tänkas vinna en majoritet?

Herr talman! Dagens budgetprocess leder fram till tydliga helhetsperspektiv i såväl regeringens som oppositionspartiernas budgetförslag. När budgeten ytterst klubbas står två eller flera tydliga alternativ mot varandra. Det ger ökad transparens gentemot medborgarna. Det tydliggör alternativen. Det omöjliggör osäkerhet kring statens framtida lånebehov, så snart ramarna har klubbats.

Dagens budgetprocess är ett resultat av en lång rad större och mindre förändringar med början i 1990-talskrisen: den nya budgetordningen 1996, överskottsmålet 2000 och en del andra förändringar som jag avstår från att lyfta in här. Det är bara att konstatera att det är respektlöst och kortsiktigt att nu välja att åsidosätta den processen och den enighet som kännetecknat den.

Herr talman! Debatten handlar inte om skattepolitiska målsättningar i sak, utan om maktpolitiska manövrar från Socialdemokraterna. Dubbelmoralen är tydlig när Socialdemokraterna först vitt och brett förklarar att man vill regera över blockgränsen för att minimera Sverigedemokraternas inflytande, bara för att sedan här i riksdagen räcka ut handen till Sverigedemokraterna, med följd att man riskerar den viktigaste blocköverskridande uppgörelsen i modern tid. Jag tycker att det är cyniskt, taktiskt och makthungrigt. Så agerar Sveriges ledande oppositionsparti. Jag beklagar det.

(Applåder)

Anf. 175 ANDERS SELLSTRÖM (KD):

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationen i betänkandet.

Per definition föreslår nu den samlade oppositionen i Sveriges riksdag att riksdagen ska ändra – observera: ändra – sitt beslut om höjd nedre skiktgräns för statlig inkomstskatt. Det framgår klart i den inledande texten i det betänkande vi nu diskuterar.

Vidare står det ordagrant: ”Sänkningen är i förhållande till den nedre skiktgräns som fastställdes i samband med riksdagens rambeslut den 20 november 2013.” I det betänkande som Sverigedemokraterna, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet gemensamt formulerat framgår det alltså tydligt att man nu avser att bryta mot det rambeslut som fattades i denna riksdag den 20 november.

Jag upprepar citatet från deras gemensamt skrivna betänkande: ”Sänkningen är i förhållande till den nedre skiktgräns som fastställdes i samband med riksdagens rambeslut den 20 november 2013.” För min del framgår det med all tydlighet att dessa fyra partier bryter mot riksdagsordningen, enligt vilken rambeslutet ska fattas genom ett klubbslag och inget annat. Om annat gällde skulle det ju inte vara en ändring av det rambeslut som riksdagen fattade den 20 november.

Sverigedemokraterna, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill ge sken av att detta är tillåtet och inte är något brott mot riksdagsordningen. Samtidigt skriver de själva i betänkandet att det är en ändring av ett redan fattat rambeslut. Det är ett fullständigt osammanhängande beteende från dessa fyra partier. Begreppet ”konsten att slå

*Ändring av riksdagens
beslut om höjd nedre
skiktgräns för statlig
inkomstskatt*

knut på sig själv” har nu fått fyra nya ansikten att visa upp. En majoritet i riksdagen kan bete sig på detta sätt om man

1. är överens och skriver sig samman i ett betänkande
2. gör sin egen tolkning av lagen.

5 kap. 12 § riksdagsordningen är så tydlig att det krävs akrobatik i den högre juridiska skolan för att vrida sig runt den och komma fram till det betänkande som nu ligger på riksdagens bord. Att komma runt att rambeslutet ska tas med ett klubbslag går dock inte. Det finns där, och det erkänner de fyras gäng med sina egna skrivningar. Det klubbslag som stipuleras i 5 kap. 12 § riksdagsordningen förvandlas nu till två klubbslag. Därom råder inga tvivel.

Sedan är argumentationen för att begå detta besynnerliga regelbrott intressant att borra i. Vi ska ha klart för oss att de fyras gäng nu offerar en väl fungerande budgethantering i riksdagen, en budgethantering som gynnat landet Sverige väl och skapat förtroende från omvärlden för landet Sveriges sätt att sköta statsfinanserna. Det är en budgetprocess som i snart 20 års tid tvingat riksdagen att ställa partiernas helheter mot varandra när budgetbeslutet ska fattas.

Herr talman! Beslutets praktiska effekt som vi debatterar i dag handlar om 3 miljarder kronor. Det är i sig mycket pengar. Men i förhållande till de totala skatteintäkterna är det 2 promille. Argumentet för att bryta sönder ett väl fungerande regelverk handlar om 2 promille av de beräknade totala skatteintäkterna i vårt land. Det offer bestående av både 5 kap. 12 § riksdagsordningen och riksdagens praxis kring budgetprocessen som Sverigedemokraterna, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet lägger på altaret måste därför vägas mot vad dessa säger sig vilja åstadkomma, nämligen en förändring av de totala skatteintäkterna med 2 promille.

Jag är fullständigt medveten om att dessa fyra partier tycker illa om att ”bara” 26 procent av dagens heltidsarbetande människor ska betala statlig skatt. Jag är fullständigt medveten om att dessa partier hellre ser att 29 procent av de heltidsarbetande betalar statlig skatt. Det synsättet får jag som kristdemokrat ha respekt för, även om jag anser att det leder fel av flera olika orsaker. Jag har till och med förståelse för att dessa fyra partier i sina sinsemellan helt olika budgetförslag ser på statlig skatt och marginalskatt på olika sätt. Statlig skatt och hur den tas ut är en viktig del i varje partis budgetförslag och syn på helheten.

Men här kommer det märkliga i kråksången. Synen på helheten är ju inte gemensam för Sverigedemokraterna, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Den synen skiljer sig åt genom att alla fyra för olika marginalskattepolitik. Hur man då kan komma fram till att det i just denna del av Alliansens budget ska opereras bort saker och ting är märkligt, för i praktiken är den del man nu är överens om att operera bort densamma som Sverigedemokraternas förda marginalskattepolitik.

Det finns bara en enda rimlig slutsats vad gäller sakfrågan. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet insåg att om man anslöt sig till Sverigedemokraternas syn på marginalskattepolitiken skulle majoritet skapas för att sätta käpparna i hjulet för alliansregeringens politik i den delen. I betänkandet har man samlats kring detta förslag.

Men då dyker ytterligare knepigheter upp. Ett viktigt argument för att driva igenom förslaget för de fyras gäng är – jag citerar ur betänkandet: ”I handling har regeringen dessutom visat att den har övergett det över-skottsmål som man i andra sammanhang hävdar styr finanspolitiken. För att begränsa de ofinansierade skattesänkningarna under nästa år föreslår utskottet därför” – och så vidare.

Man säger sig alltså värna överskottsmålet och skyller på att regeringen använder sig av ofinansierade skattesänkningar. Ska jag skratta eller gråta?

Miljöpartiet och Sverigedemokraterna har i sina budgetalternativ samma finansiella sparande som alliansregeringen, nämligen ett negativt finansiellt sparande på 1 ½ procent av bnp. Vänsterpartiet lånar däremot ännu mer och hamnar på minus 1,6 procent av bnp. Enligt finansutskottets tidigare betänkande och då man har räknat på det på kansliet lånar Socialdemokraterna också mer än vad Alliansen, Miljöpartiet och Sverigedemokraterna gör. Det gör man för att använda pengarna till sina olika utgiftsökningar och skattesänkningar i sina budgetförslag.

Ändå använder Sverigedemokraterna, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet i sin retorik att regeringen skulle vara oansvarig, och därför måste man ”hjälpa till”. Man häpnar över fräckheten i retoriken. Jag måste även belysa den sista meningen i betänkandet, där de fyras gäng använder följande argumentation: ”Ramverket medger att riksdagen kan strama upp finanspolitiken om de budgetpolitiska målen inte nås.” Men snälla någon – varför har ni då inte föreslagit detta i era respektive budgetalternativ? Ingen av er lever ju upp till den argumentation ni för som skäl för ert förslag till beslut i detta betänkande.

Om så vore fallet skulle ni ju enas om att fördubbla arbetsgivaravgiften för unga i stället. Den idén är ni fyra i varje fall överens om, och den skulle ju utifrån er att-hjälpa-till-argumentation ha förbättrat statsfinanserna betydligt mer, nämligen med 14 miljarder kronor. Att detta inte sker beror ju uteslutande på att syftet med ert förslag inte handlar om överskottsmål och uppstramande finanspolitik – om det vittnar era respektive budgetförslag på ett klagörande sätt.

Nej, här handlar det uteslutande om att knäppa regeringen på näsan, och i denna strävan är ni förblindade och offerar allt på vägen. Ni offerar riksdagsordningen. Ni offerar vedertagna budgetprocesser i riksdagen sedan snart 20 år tillbaka. Den egna marginalskattepolitiken slänger ni överbord. Era egna framlagda förslag om finansiellt sparande utifrån era egna budgetmotioner är plötsligt utan värde. Allt detta lägger ni på offeraltaret för att kunna förändra de totala skatteintäkterna med 2 promille.

Herr talman! Sällan har riksdagen upplevt ett skådespel av denna art. Tyvärr är det ingen nyårsrevy vi alla skrattande kunde luta oss tillbaka och beskåda. Detta betänkande är på allvar, och det är en lek med riksdagens och Sveriges förtroende.

(Applåder)

Anf. 176 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! Regeringen har i sin budget klargjort sina prioriteringar, och de är tydliga: Regeringen lägger tio gånger så mycket pengar på att låna till skattesänkningar som på att investera i jobb, trots att vi har högre arbetslöshet än jämförbara länder. Regeringen lägger 20 gånger så myck-

et på att låna till skattesänkningar som på att investera i en bättre skola, trots att vi har den sämsta kunskapsutvecklingen av alla mätta länder i PISA-undersökningen. Regeringen lägger 100 gånger så mycket pengar på sänkta skatter som på att investera i sjukvården, trots att också den svenska vården tappar i internationella jämförelser och nu anses vara sämst i Norden.

Så ser borgerlighetens prioriteringar ut, men det är inte rätt väg framåt för Sverige. Vi socialdemokrater gör ett annat val. Jobben, skolan och sjukvården är viktigare för oss än sänkta skatter. Vi vill heller inte att det ska göras på lånade pengar, som vi har uttryckt det. Sverige står inför stora utmaningar, och vi kommer att behöva investeringar för jobb, för mindre klasser i skolan och för mer personal i sjukvården.

Det råder heller ingen tvekan om att regeringens politik har misslyckats. Hela det magnifika skattesänkarprojektet har ju nått vägs ände – hela den modell regeringens politik bygger på har fallit samman mitt framför ögonen på oss alla när arbetslösheten biter sig fast på höga nivåer, skolresultaten försämras och underskotten tornar upp sig i statsfinanserna. Det fungerar ju inte.

Om Moderaterna menade allvar med talet om att sluta med skattesänkningar borde de förstås inte tillsammans med Sverigedemokraterna ha röstat ned vårt förslag om att låta jobbskatteavdraget gå till investeringar i jobb, utbildning och sjukvård. Om man menade allvar med att det inte längre är prioriterat att låna till skattesänkningar ska man förstås inte rösta mot det förslag som nu ligger på kammarens bord om att skiktgränsen inte ska höjas – den extra höjning ni föreslår.

Herr talman! Sedan några år räknas nivån för när man behöver betala statlig skatt upp med automatik. Sedan dess, 2009, har nivån höjts med lite drygt 50 000 kronor, om vi tar med den automatiska uppräknings som sker för nästa år. Vi anser att det är orimligt att staten därutöver ska låna 3 miljarder till en extra sänkning för dem som tjänar allra bäst – framför allt i ett läge där regeringen inte klarar jobben och inte klarar skolan, där underskotten växer och där man inte klarar det budgetmål riksdagen har beslutat om.

Av Göran Persson fick Fredrik Reinfeldt ära stora överskott i statsfinanserna. Nu är dock pengarna spenderade, och man kommer att lämna efter sig stora underskott. Carl B Hamilton är ju väl bekant med den processen; han har varit inne i den förut. Trots det säger sig regeringen stå upp för överskottsmålet, men i praktiken lever man inte upp till det. Alla expertmyndigheter är helt ense – Finanspolitiska rådet, Ekonomistyrningsverket och Konjunkturinstitutet konstaterar alla att regeringen inte klarar målet om överskott över en konjunkturcykel. Regeringen lånar helt enkelt för mycket, och underskotten är helt enkelt för stora.

Det innebär att regeringen Reinfeldt bryter mot budgetreglerna. Mot den bakgrunden är det förstås naturligt för oss socialdemokrater att ta initiativ till att begränsa de ofinansierade skattesänkningarna under nästa år. Regeringens förslag innebär att hela svenska folket sätts i skuld för att skatten ska sänkas för dem som tjänar bäst. Statsskulden ska betalas tillbaka, med ränta, av alla 9,6 miljoner svenskar – inte bara den andel som skulle få sänkt skatt av ert förslag. Hela folket blir skuldsatt.

I regeringsformen stadgas riksdagens finansmakt tydligt, och lika tydligt menar vi att det är att det finanspolitiska ramverket skapades för att

bidra till starka offentliga finanser. Syftet har *inte* varit att en minoritetsregering ska kunna låna så mycket den vill till sänkta skatter och driva de offentliga finanserna med stora underskott år efter år. Ramverket ger riksdagen en möjlighet att stärka statsfinanserna. Den utfrågning vi anordnade i förra veckan och som flera av er har hänvisat till gav också besked om att det är möjligt för riksdagen att driva igenom ett sådant förslag som vi nu behandlar.

Finansutskottet har för övrigt självt, i full enighet och med en borgerlig majoritet, i ett yttrande i maj 2007 slagit fast att det i en utskottsbehandling är fullt möjligt att reservera sig till förmån för ökade statsinkomster. Då är det naturligtvis också möjligt att lägga fram det initiativ vi har gjort och som vi ska rösta om i morgon.

I maj 2007 var alltså de borgerliga partierna helt på det klara med att det vi nu gör var rätt och riktigt, men nu spelar ni upp en regelcharad här i kammaren och är oerhört indignerade. Det är klart; det är ni ju, för ni vill så gärna sänka skatten för dem med högst inkomster trots att sänkningen inte ger några jobb och trots att det sker på lånade pengar och med ökande underskott. Trots att det bryter mot budgetmålen ska det genomföras till varje pris, om man så måste hitta på en ny tolkning än den vi var överens om 2007.

Herr talman! Praxis för svensk finanspolitik är att regeringar skaffar sig parlamentariskt stöd för sin politik. Under tidigare perioder har socialdemokratiska minoritetsregeringar ingått breda överenskommelser med andra partier om den ekonomiska politiken. Tror ni att det gjordes av rent nöje? Tror ni att det var för att det var roligt i största allmänhet att umgås med andra som Göran Persson bestämde sig för det? Nej, självklart inte – det var för att det var nödvändigt för att vara säker på att få igenom den ekonomiska politiken i riksdagen ograverad. Det var förutsättningen.

Det måste en minoritetsregering göra för att klara just det – att få igenom den ograverad. Men Fredrik Reinfeldt och Anders Borg har inte ens försökt skapa majoritet för sina förslag. Därmed bryter regeringen mot den praxis som har rått. Det gör den för att den i de allra flesta omröstningar här i kammaren kan vara säker på att Sverigedemokraterna röstar på deras förslag och absolut inte röstar på våra.

Det händer väl vid två av tio tillfällen att vi får stöd och vid åtta av tio tillfällen att ni får stöd. När det exempelvis handlade om jobbskatteavdraget kunde ni rösta ned våra förslag med Sverigedemokraternas hjälp.

Det är inte vår uppgift att lotsa regeringens politik genom parlamentet. Ansvar för att skapa majoritet för regeringens politik vilar inte på oss i oppositionen. Om regeringen på grund av svaghet eller oförmåga inte klarar av det kommer den till slut att skaffa sig problem. Konstigare än så är det inte i en demokrati.

Herr talman! Regeringen är i budgetpropositionen mycket tydlig med att förslaget om höjd skiktgräns inte skapar några nya jobb. Effekten av förslaget är noll jobb. Det innebär att vi har en regering som inte klarar jobben, som inte klarar skolan, som inte klarar vården, som bryter mot budgetmålet, som kör på med stora överskott och som vill låna mer för att sänka skatten för dem som tjänar mest utan att den ens tror att det ska skapa några nya jobb.

Till detta säger vi socialdemokrater nej. Jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på reservationen.
(Applåder)

Anf. 177 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag noterar ett ganska animerat tonläge från Fredrik Olovsson, och det förstår jag. Det är klart att det känns att stå inför en historisk utbrytning som den vi nu har liggande på riksdagens bord.

Där ligger nämligen inte helheten i budgeten. Den behandlades färdigt den 20 november. Nu handlar det om att vi ska urholka trovärdigheten i regelverket för de svenska budgetreglerna. För det har Socialdemokraterna ett ansvar, om Sverigedemokraterna ska släppas in.

I detta parlamentariska läge fungerar det så här: Alliansen är ett stort och fungerande block. Om man vill slå det parlamentariska underläget krävs det att alla socialdemokrater och sverigedemokrater samverkar, vilket uppenbart skett här på ett historiskt sätt.

Det yttrande Fredrik Olovsson refererar till från maj 2007 diskuterar hur reservationsförbudet får tillämpas om regeringen på grund av EU-kommissionen blir försenad med ett förslag. Det är något helt annat, Fredrik Olovsson.

Nu står vi här och behandlar ett historiskt avsteg från den rambeslutsmodell som är reglerad inte bara i riksdagsordningens 5 kap. utan som också har tillämpats i snart 20 år och som har befästs av regering och riksdag, till exempel häromåret i finansutskottets betänkande 2010/11:42. Det diskuterade vi hela förra året i den budgetprocessutredning där vi är ense om all författningstext, om vi nu ska vara lite noga med formerna här. Det är du, Fredrik Olovsson, som har bevisbördan när det gäller att bryta upp och orsaka osäkerhet.

Fredrik Olovsson nämnde Göran Persson. Låt mig nämna tre män med Katrineholmsanknytning. Persson ska äras för att ha varit med och byggt upp ramverket efter förslag från bland andra Ingegerd Troedsson i bred överenskommelse på 90-talet. Anders Borg, som har anknytning till Katrineholm, ska äras för att han lyckades få jobben att bli fler trots en finanskris. Men Fredrik Olovsson med stark Katrineholmsanknytning kan nu bli den tredje som gör avtryck i den moderna budgethistorien genom att bli den första som skjuter skarpt mot den ordning som har gjort Sveriges statsfinanser så starka under olika regeringar.

För det har Socialdemokraterna ett ansvar som kan få långtgående konsekvenser.

Anf. 178 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Anna Kinberg Batras beskrivning av vad vi var överens om 2007 är absolut inte sann. Det springer hon bara över som om det skulle höra till något helt annat. Det gör det inte alls.

Det är väldigt tydligt att det väsentliga, som vi skriver i utskottet – inte vi, för jag var inte med, men däremot finns det andra här som var med och som kanske borde betänka vad de säger i talarstolen när de har gått med på detta tidigare – är att beslutsprocessen i riksdagen inte leder till ett svagare saldo än vad riksdagen beslutar i budgetregleringen.

Det innebär naturligtvis att man kan driva fram omröstningar som leder fram till lägre utgifter än ramen. På inkomstsidan kan man stärka

statsinkomsterna, precis som vi nu föreslår. Att du, Anna Kinberg Batra, står och hittar på att det skulle handla om något annat är makalöst.

En annan sak när det handlar om ”femtolvan” i riksdagsordningen är att utgiftssidan beskrivs väldigt tydligt. Från början fanns också en annan passus som handlade om inkomstsidan. Den har tagits bort. Det fanns naturligtvis ett skäl till att den togs bort. KU beskriver i sin förklaring till detta att man ville göra det möjligt att fatta beslut om ändrade skatteregler i andra skedet av budgetprocessen.

Vi har inte en budgetprocess med ett enda beslut, som de borgerliga verkar tro. Det alternativet – paketbeslutsmodellen – fanns med i Riksdagsutredningen men avvisades. Det är inte den vi har, utan vi har en budgetprocess där vi fattar väldigt många budgetbeslut. Det är det vi håller på med här i riksdagen från den 20 november ända fram till före jul. Det är det vi sysslar med här.

Om det var som Anna Kinberg Batra sade skulle vi inte hålla på i en månad med budgeten.

(Applåder)

Anf. 179 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Så mycket som vi har diskuterat budgetregler genom åren är jag övertygad om att Fredrik Olovsson innerst inne är bekant med rambeslutsmodellens steg 1 och 2.

Steg 1 sammanfattar utgifterna och inkomsterna, och där har det hittills aldrig skett någon utbrytning. Utgifterna har sitt steg 2. Dem håller riksdagen på med ända fram till jul. Någon utbrytning ur inkomstsidan har dock hittills aldrig skett.

Det har vid enstaka tillfällen skett korrigeringar, till exempel av tekniska skäl för att EU-kommissionen har prövat ett förslag, men det har hittills aldrig skett på grund av att man gör kortsiktiga politiska poänger som med denna typ av utbrytning.

Jag förstår att Fredrik Olovsson nästan trasslar in sig när han plötsligt säger att det naturligtvis är möjligt, när något liknande hittills aldrig har ägt rum.

Ordningen i de svenska statsfinanserna, som har världsrykte, har gjort att vi har haft möjlighet under de senaste åren att satsa bland annat mellan 40 och 70 miljarder i reala siffror på ökade resurser till välfärden. De skolreformer som är absolut nödvändiga och som vi har möjlighet att genomföra nu är möjliga tack vare styrkan i de svenska statsfinanserna.

Men det är inte där konflikten ligger mellan oss inför valet. Fredrik Olovsson är däremot tydlig på en annan punkt. På punkt efter punkt är Socialdemokraternas svar på varje svensk utmaning skattehöjningar. När vi pratar om unga på arbetsmarknaden ska anställningskostnaderna för dem under 23 tredubblas, när vi ska sänka trösklarna in till arbetsmarknaden ska momsens fördubblas och när hushållens ekonomiska efterfrågan är det viktigaste för tillväxten måste ekonomin tydligen stramas åt och skatterna bli högre.

Varför är ni så fixerade vid att skattehöjningar måste användas i den svenska ekonomin att ni är beredda att ge Sverigedemokraterna historiskt budgetinflytande med risk för urholkad praxis, urholkad trovärdighet och långvariga effekter på ordningen i de svenska statsfinanserna?

*Ändring av riksdagens
beslut om höjd nedre
skiktgräns för statlig
inkomstskatt*

Anf. 180 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det har inte hänt förut. Det ska jag ge Anna Kinberg Batra rätt i. Men det beror på att vi tidigare haft regeringar som har skaffat sig stöd för sin ekonomiska politik här i kammaren. Det beror på just det misslyckande som Anders Borg och Fredrik Reinfeldt står för – att de inte klarar av att göra det i den ekonomiska politiken. De bryter mot den praxis vi haft här under mycket lång tid.

Det är också den första regering som bryter mot och inte klarar de budgetmål vi har satt upp gemensamt här i riksdagen. Därmed finns ytterligare ett skäl till att detta inte har hänt förut, på inkomstsidan. På utgiftssidan har det hänt förut att vi har fattat beslut som har legat under den ram regeringen har velat ha.

Det är naturligtvis så utskottet har tolkat reglerna. Det gjorde vi gemensamt 2007. Vi kom överens om att det självklart är på det viset att man ska kunna stärka statsfinanserna genom att föreslå mindre utgifter, men man ska också kunna göra det på inkomstsidan genom att – som i det här fallet – föreslå mindre skattesänkningar.

Sedan är det förstås så att Moderaterna är väldigt intresserade av att sänka skatterna. Det är därför ni blir så oerhört upprörda. Det är inte nog med dessa nästan 140 miljarder. Det måste bli 3 miljarder till trots att det leder till ökade underskott och trots att vi nallar på framtidens välfärd och inte klarar de skolinvesteringar vi borde ha gjort redan tidigare men som vi definitivt behöver göra de kommande åren.

Det är förstås så jag väljer att tolka Anna Kinberg Batra. Skattesänkningarna är så oerhört viktiga att vilka brösttoner som helst är rimliga att ta till här i kammaren.

(Applåder)

Anf. 181 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Vi kan stå här och diskutera statlig marginalskatt, förändring upp och ned av den, vad det betyder och så där, men det är jag inte intresserad av att diskutera.

Jag är intresserad av att diskutera hur ni resonerar egentligen, hur ni tänker. Jag har tre frågor.

För det första: Ni vill ju med det här betänkandet hjälpa till att komma lite närmare det finanspolitiska målet som vi har i vårt land. Men varför för ni inte det resonemanget i er egen budget? Ni lånar ju mer än alliansregeringen gör till era egna budgetförslag. Ni nallar alltså mer av framtiden än alliansregeringen gör, enligt finansutskottets kanslis beräkningar. Varför för ni inte det resonemanget i er egen budget? Jag får inte ihop detta.

Den andra frågan är: Varför samlas ni kring Sverigedemokraternas marginalskattepolitik? Ni har olika marginalskattepolitik i era budgetförslag, och ni har inte samma som Sverigedemokraterna. Ändå är det den ni nu för fram och driver i den här frågan. Varför det?

Nummer tre: Varför är ni beredda att offra ordning och reda, budgetprocessen som vi har haft som praxis och som har styrts via riksdagsordningen under 20 års tid och förtroendet för Sverige i fråga om att hålla ordning och reda på statsfinanserna tack vare en solid budgetprocess? Ni är beredda att kanske till och med sätta räntan högre på svenska statspapper med det ni gör på lång sikt. Varför är ni beredda att offra det för ynka

– i det här sammanhanget – 2 promille av de totala skatteintäkterna i vårt land? Varför, Fredrik Olovsson?

Prot. 2013/14:39
4 december

Anf. 182 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Jag är övertygad om att Anders Sellström är väl medveten om att vi har ett starkare finansiellt sparande och att det är det som är det intressanta när vi pratar om överskottsmålet. Det är ju så det utvärderas.

Jag tror att du är väl medveten om detta, Anders Sellström. Jag utgår också från att du är väl medveten om att vi socialdemokrater är nära 4 miljarder – 3,6 – stramare än regeringen i hur vi ser på utrymmet i svensk ekonomi.

Nu har vi alla chansen att stärka statens finanser genom att låta bli att låna de här ytterligare 3 miljarderna som Sellström är så intresserad av. Vi tar den möjligheten i morgon när vi ska rösta om det här, men ni vill försvaga statsfinanserna med samma summa.

Nu låter det också som att Sellström och Kristdemokraterna tycker att 3 miljarder är väldigt lite pengar.

Det är mycket pengar. 3 miljarder är mycket pengar. Det skulle räcka till att minska klassernas storlek med upp till fem barn för förskolan, ettan, tvåan och trean. Det skulle till och med bli lite pengar över.

Det är mycket pengar. Det skulle räcka till 6 000 sjuksköterskor i svensk sjukvård.

Det är mycket pengar. Men här står Anders Sellström och tycker att 3 miljarder inte är någonting att bry sig om. Det märks minsann på hur politiken bedrivs.

Är det med den inställningen till statens finanser som Anders Sellström går till riksdagen? Då är det klart att ni inte klarar några budgetmål. Då kommer ni långsiktigt inte att klara statens ekonomi heller, även om vi naturligtvis hoppas att vi ska klara det så småningom.

Vi samlas inte kring något annat än det reformutrymme som vi socialdemokrater har anvisat.

Vi kommer nästan dit. Vi tycker fortfarande att det blir lite för spensamt i förhållande till överskottsmålet. Men vi kommer en bra bit på vägen till bättre målpåfyllelse, och det är väldigt viktigt för trovärdigheten hos svensk ekonomisk politik.

Det är väl fantastiskt bra att det finns tre partier i riksdagen som lägger fram förslag och tar större ansvar.

Anf. 183 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Fredrik Olovsson, du svarade inte på varför ni samlas kring Sverigedemokraternas marginalskattepolitik i den här frågan. Det fick jag inget svar på.

Du nämnde på slutet att det var tre partier. Det är ju fyra partier. Ni är fyra partier som står bakom betänkandet, annars hade ni inte haft någon chans att få igenom det i riksdagen. Jag vill ha svar på varför ni samlas kring Sverigedemokraternas marginalskattepolitik.

Ni lånar ju mer. Finansutskottets kansli har räknat – ni går ut och lånar hundratals miljoner mer för att finansiera er budget än vad alliansregeringen gör. Det står klart och tydligt i det beslut och de texter ni har godkänt som fanns i finansutskottets betänkande nr 1.

*Ändring av riksdagens
beslut om höjd nedre
skiktgräns för statlig
inkomstskatt*

Varför offerar ni för 2 promille? 3 miljarder är mycket pengar, men när man offerar en budgetprocess i Sveriges riksdag, när man offerar ordning och reda och när man sänker omvärldens förtroende för Sverige är 3 miljarder pengar som fort förloras i ökade räntetäkter på våra statspapper eller annat. Då pratar vi inte om 3 miljarder; då pratar vi om många miljarder.

Det är det ni ska balansera när ni nu ska offra hela denna budgetprocess på altaret och ställa det mot 2 promille. Det går fort åt andra hållet, Fredrik Olovsson – det vet du också – när man resonerar om statsfinansiella frågor.

Men återigen: Varför samlas ni kring Sverigedemokraternas skattepolitik, ni socialdemokrater tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet? Och varför betar ni er som om ni vill hjälpa till samtidigt som ni lånar mer pengar än Alliansen gör för att klara er egen budget?

Anf. 184 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Vi har ett starkare finansiellt sparande, det vill säga vi kommer närmare överskotts målet, även om inte vi heller har överskott. Det är det ju väldigt långt efter några år med den finanspolitik som Anders Sellström står bakom tillsammans med sina kamrater.

Vi samlas alltså uppenbarligen kring det reformutrymme som vi socialdemokrater tycker är rimligt. Vi har helt enkelt drivit våra frågor och den politik som vi tycker är viktig, och andra har röstat och ställt upp på den. Det tycker vi naturligtvis är bra. Vi önskar att vi fick igenom all vår politik i riksdagen – då skulle det bli ett mycket bättre samhälle.

Att kräva av oss att vi inte ska lägga fram och driva vår politik för att andra kan rösta på den är en mycket långtgående och konstig demokratisyn som ges uttryck för här.

Det är ju inte så att vi på det här sättet skulle bryta mot några regler. Vi hade en utfrågning för en vecka sedan. Den gav två bilder, får man väl säga om man ska vara ärlig. Det fanns olika synsätt. Men vi har väldigt starkt stöd från flera av experterna för vårt sätt att se på detta.

Det här handlar i slutändan inte om regler. Vi kom överens om hur det skulle vara. Det gjorde vi i maj 2007. Det här handlar om att ni väldigt gärna vill genomföra de här skattesänkningarna. Ni är väl i politiken just för att göra det.

Vi tycker att det är en felaktig prioritering. Vi tycker inte att vi ska nalla av framtidens välfärd på det sättet.

Inte minst visar PISA-undersökningen på de stora behov som vi kommer att ha i svensk skola framöver. Då måste man också välja och våga prioritera framöver och inte vara riktigt så slapp med våra budgetregler som Sellström tycks kunna acceptera att vara.

Anf. 185 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Fredrik Olovsson sade alldeles nyss någonting väldigt anmärkningsvärt: Det handlar inte om regler.

Det är ju precis det det gör. I riksdagsordningen står det om budgetprocessen. Man ska fatta ett enda beslut, rambeslutet. Tanken är att man ska hålla ihop en helhet i den första delen.

Fredrik Olovsson, när nu detta om ett enda beslut står i riksdagsordningen, varför ska man då inte följa det?

Anf. 186 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Vad jag menade var naturligtvis att det för *er* inte handlar om regler. Det handlar naturligtvis om att driva igenom den skattesänkning som ni så väldigt gärna vill se på plats. Vi tycker inte att det är en rimlig politik, framför allt inte när man inte klarar de budgetmål som riksdagen har ställt upp.

Utskotten har ju initiativberett 3 kap. 7 § i riksdagsordningen. Där slås det för övrigt också fast att finansutskottet förutom att ta initiativ på våra egna beredningsområden även i ekonomisk-politiskt syfte kan göra det på andra utskotts beredningsområden. Det skulle väl en skattefråga kunna tänkas falla under.

Det är inte heller så att vi har en budgetordning med ett enda beslut. Det var det alternativ som fördes fram i Riksdagsutredningen men som inte valdes. Därför fattar vi flera beslut under den här budgetprocessen.

Anf. 187 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Det är ostridigt, menar jag, att det i riksdagsordningens 5 kap. 12 § står att budgetprocessen i den första delen avslutas med ett enda beslut, ett enda klubbslag i riksdagen – inte med två, inte med tre, inte med att man backar och ändrar det beslutet, utan med ett enda beslut.

Tanken med detta är väldigt enkel: Man ska hålla ihop en helhet.

När nu detta faktiskt står i riksdagsordningen är min enkla fråga till Socialdemokraterna: Varför ska man inte följa det som står i riksdagsordningen?

Anf. 188 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det står i riksdagsordningen att utskotten har initiativrätt. Den initiativrätten utnyttjar vi. Vi har också fått stöd för vårt förslag i utskottet. Så enkelt är det.

Sedan har det naturligtvis funnits andra tider då den här typen av initiativ också har tagits, till exempel om en begränsning av fastighetsskatten, som var ett socialdemokratiskt förslag som också beslutades efter att budgeten hade beslutats. Där fanns det en moderat reservation som ville gå ännu längre. Detta är exempel på att detta har hänt också vid ett tidigare tillfälle.

Skälet är alltså att det finns initiativrätt. Regeringen klarar inte budgetmålen. Ni spenderar mer än vad ni har råd med. Då är det rimligt att ett parti som vårt, som tycker att ordning och reda i statsfinanserna är väldigt viktigt, har möjlighet att driva den frågan.

Carl B Hamilton har haft ett väldigt högt tonläge i den här debatten. Jag tycker att det är väldigt tråkigt att man använder ord som ”vämjligt” om andra människor och partier. Jag tycker inte att det hör hemma i en riksdagsdebatt, och det är märkligt att det fick passera obemärkt den här gången men inte förra gången, då jag påpekade detta i starka ordalag.
(Applåder)

Anf. 189 PER BOLUND (MP):

Herr talman! Ibland är det en bra idé att gå tillbaka till kärnfrågorna. Vad är det egentligen för reform som vi här diskuterar? Vad är det vi diskuterar för och emot?

Den fråga som vi nu talar om är i grunden om fler människor med höga inkomster ska slippa att betala statlig skatt. I de första fyra anförandena i debatten märktes det inte särskilt mycket av den sakfrågan. I stället talades det mycket och länge om budgetregler, rambeslut, modeller och regelverk. Det finns skäl till det. Skälet är nog att det helt enkelt inte är särskilt roligt för regeringspartierna att få försvara den politik man går ut med här, nämligen att öka de ekonomiska klyftorna, till exempel mellan män och kvinnor i vårt samhälle.

Jag vill gärna uppehålla mig vid sakfrågan ett tag. Jag tycker att den också förtjänar att debatteras.

För Miljöpartiets del är det svårt att förstå varför det i en tid när vi har kärva statsfinanser och när statens ekonomi går med underskott är högsta prioritet att sänka skatten för dem med högst inkomster. Vi ser hur skolresultaten i Sverige dalar, eller snarar rasar, i jämförelse med andra länder. Skulle det inte i ett sådant läge vara mer relevant att satsa pengarna på att få en bättre skola – en skola där vi har fler lärare som kan möta eleverna och hjälpa dem med deras problem?

Studier visar att vården i Sverige fungerar dåligt. Vårdresultatet sjunker jämfört med andra länder. Hade det inte varit relevant att satsa dessa 3 miljarder på att få en bättre vård i Sverige och låta fler få hjälp tidigare på akuten i stället för att de ska sitta och vänta i timmar, som de i dag ofta får göra?

I stället väljer regeringen att använda dessa 3 miljarder till att sänka skatter för oss som redan har höga inkomster. Den prioriteringen kan Miljöpartiet inte ställa sig bakom. Vi tycker att det är fel använda pengar.

Det märkliga är också att redan som regelverket ser ut höjs skiktgränsen automatiskt varje år. Den räknas upp. Men uppenbarligen räcker inte denna uppräknings för regeringen. Det räcker inte med att man bara följer löneutvecklingen, utan man måste ta i extra mycket och höja skiktgränsen rejält, för 3 miljarder. Det vore intressant att få en förklaring: Varför är detta så relevant att man ska göra det i ett läge när vi har en budget med underskott och statsfinanser under press?

Det finns flera skäl till att vi inte tycker att den reform som regeringen föreslår inte är träffsäker och inte bra. I dag har vi tyvärr ett samhälle där kvinnors löner är lägre än mäns. Det är något som Miljöpartiet gör mycket för att försöka förändra. Vi har många olika reformer i vår budget för att förhindra att den situationen ska bestå in i framtiden.

Under Alliansens tid i regeringsställning har den ekonomiska klyftan mellan kvinnor och män ökat dramatiskt. De ekonomiska skillnaderna mellan könen blir alltså med regeringens politik allt större för varje år som går. Det förslag som vi nu talar om, nämligen att i ett steg höja skiktgränsen, skulle ytterligare öka klyftan mellan män och kvinnor i Sverige. Detta är alltså en reform som direkt ökar skillnaderna i inkomst mellan män och kvinnor. Vi kan inte från Miljöpartiets sida finna att det är rimligt.

Vi försöker i stället genom att till exempel föra en ansvarsfull arbetsgivarpolitik och se till att åtminstone staten går före och försöker minska löneklyftorna mellan män och kvinnor. Vi vill gärna ge Medlingsinstitutet i uppdrag att försöka se till att man inte får ökade inkomstklyftor mellan män och kvinnor, men regeringens reformer går i rakt motsatt riktning. De ökar de ekonomiska klyftorna.

Vi tycker att detta är ännu ett starkt skäl att säga nej till regeringens förslag om att sänka skatten ytterligare för dem med höga inkomster.

Herr talman! Under den här mandatperioden har regeringen hanterat budgeten på ett helt annat sätt än tidigare regeringar har gjort. Under årens lopp har man lagt in fler och fler kontroversiella frågor i budgeten. Anledningen till att man gör det är att man har räknat med att få igenom sina förslag trots att man inte har en majoritet i riksdagen bakom dem. Man har gömt sig bakom budgetreglerna för att dölja att man är en svag minoritetsregering som annars skulle ha svårt att få igenom sin politik.

Nu ser vi hur utskotten här i riksdagen sitter mer eller sysslolösa för att det inte kommer fram förslag och reformer från regeringen, utan man har lagt in väldigt mycket i budgeten i stället.

Jag tycker att detta är ett ansvarslost sätt att hantera statens budget. Jag tycker att det är ansvarslost att förlita sig på budgetreglerna för att få igenom sin politik trots att man inte har en majoritet bakom dem. Jag skulle vilja säga att det är regeringens agerande som i slutändan urholkar budgetreglerna och gör så att de inte kommer att kunna hålla i förlängningen om man fortsätter att hantera budgeten på det sätt regeringen gör.

Om jag inte hade så stor respekt för mina kolleger skulle jag kanske hemfalla till Carl B Hamiltons språkbruk och kalla detta för vämjeligt, men det ska jag inte göra. Jag tycker inte att vi ska behandla varandra på det sättet här i riksdagen.

På den hearing som finansutskottet anordnade i förra veckan var statsvetaren Sverker Gustavsson väldigt tydlig med att det här agerandet riskerar att få stora konsekvenser för Sveriges statskicks. I förlängningen, konstaterade Sverker Gustavsson, riskerar vi att få en situation där alla svåra frågor klumpas in i budgeten och där vi i princip får två stora beslut per år, en vårbudget och en höstbudget. Däremellan har vi lite administration och okontroversiella frågor att hantera, och utskotten sitter mer eller mindre sysslolösa.

Resultatet av den här hanteringen är att riksdagens beslutsmakt successivt urholkas. Det är en utveckling som vi i Miljöpartiet inte kan acceptera. Vi tycker att det går emot de skrivningar som finns i grundlagen om att riksdagen ska vara rikets högsta beslutande organ. Vi tycker att de skrivningarna ska gälla. Vi tycker inte att man i det fördolda ska urholka den principen, och vi accepterar inte att regeringspartierna med åren för över allt större beslutsmakt till regeringen genom att flytta in fler och fler beslut i budgeten.

När detta beteende fortsätter måste riksdagen till slut reagera och agera, och det är detta som sker nu. Regeringspartiernas upprördhet här i salen anser jag beror på att deras strategi – att trycka in frågorna i budgeten så att de får igenom sin politik trots att de inte har lyckats eller ens ansträngt sig för att få en majoritet i riksdagen bakom dem – nu faller. Då ser man en väldig upprördhet som sprider sig på den borgerliga sidan.

Herr talman! Det finanspolitiska ramverket kom till efter 90-talskrisen för att man inte skulle kunna föra en oansvarig ekonomisk politik. Vi tycker att det var rätt, och vi ställer oss bakom det finanspolitiska ramverket. Men enligt ramverket ska man just kunna förstärka budgeten, och på den hearing som vi var på i torsdags, där det var många experter som var närvarande sade Per Molander, en av arkitekterna

*Ändring av riksdagens
beslut om höjd nedre
skiktgräns för statlig
inkomstskatt*

bakom förslaget till ramverk, att det är enligt regelverket att riksdagen vidtar åtgärder för att förstärka statens budget och minska underskotten.

Därför tycker vi att det är ansvarsfullt att inte använda dessa 3 miljarder till att sänka skatten för dem med högst inkomster. Vi tycker att pengarna kunde användas bättre. Till exempel kan man återkomma i vårbudgeten och använda dem för att göra investeringar. Det är det som Miljöpartiet tror skulle vara den bästa stimulansen i ekonomin för att se till att vi också klarar av den omställning som samhället behöver göra. Det skulle vara ett ansvarsfullt sätt att hantera budgeten.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Anf. 190 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Den 9 november, efter budgetpropositionen presenterades här i kammaren och innan rambeslutet fattades här i kammaren, sade Miljöpartiets ledare Gustav Fridolin i Dagens industri: Vi har varit väldigt tydliga med att vi kommer att arbeta väldigt målinriktat så att Sverigedemokraterna inte får inflytande i svensk politik.

Varför står Per Bolund här i kväll, med sitt agerande i finansutskottet, och riskerar att ge just Sverigedemokraterna större inflytande än någonsin hittills?

Anf. 191 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det var en väldigt vinklad fråga. Jag ser det självklart inte på det sättet. Det vi har gjort är att vi har ställt oss bakom vår politik. Vi har tagit ett initiativ som just handlar om det som vi tycker är det rimliga sättet att hantera statsbudgeten på. Vi kan inte hindra andra partier från att rösta för våra förslag.

Det som däremot gör att Sverigedemokraterna får inflytande är att vi har en regering som inte ser till att ha en majoritet bakom sin budget. Det tycker vi är väldigt olyckligt. Det är ett sätt att hantera budgeten som ingen tidigare regering i modern tid har haft.

Jag har själv erfarenhet av samarbete med den socialdemokratiska regeringen. Jag satt bland annat på Regeringskansliet och såg till att de budgetar som lades fram var i enlighet med det som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet stod bakom. Därmed gjorde den socialdemokratiska regeringen klart att det blev en majoritet bakom de reformer som fanns i budgeten. Även om den borgerliga oppositionen vid det tillfället hade velat riva upp reformer hade man inte kunnat göra det, på grund av att det fanns en majoritet bakom förslagen.

Det tycker jag är ett ansvarsfullt sätt att hantera budgeten. Det handlar inte om att försöka gömma sig bakom budgetregler och försöka hänvisa till regelverk och ramverk med de tolkningar som man själv gör utan att faktiskt se till att det finns en majoritet bakom förslagen. Det är på det sättet som demokratin brukar fungera. Så borde den göra även när man försöker få igenom sin budget.

Anf. 192 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Det var många ord, men inget av dem svarade på min fråga om varför Miljöpartiet ger Sverigedemokraterna det här inflytandet.

Vi har regler i riksdagen som fungerar så att den budget som har störst parlamentariskt underlag vinner. De beslut som har störst parla-

mentariskt underlag vinner. Men det är först när Miljöpartiet, Sverigedemokraterna, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet samlar sig i en gemensam ståndpunkt som de kan vinna över Alliansens förslag. För detta har Miljöpartiet ett ansvar. Därför har Miljöpartiet ett ansvar för att Sverigedemokraterna med det här förslaget får budgetmakt.

Låt oss titta lite grann på sakfrågan, även om tiden är knapp och kvällen sen. Per Bolund nämnde jämställdhet. Det tycker även jag är viktigt. Jag konstaterar att kvinnors andel av männens löner är högre i dag än 2006. Om man tar jämställdhet på allvar undrar jag varför det är så viktigt att höja beskattningen för just avdelningschefer i vården, lärare som får karriärtjänster och andra samhällsbärare, både kvinnor och män, som ingår i den miljon löntagare som berörs av Alliansens förslag.

Låt oss titta på den öppenhet som Miljöpartiet brukar tala varmt om. Under nästan hela dagen har det varit migrationspolitisk debatt här i kammaren. Då brukar vi vara överens om att stå upp för öppenhet, stå upp för rörlighet på arbetsmarknaden, stå upp för att människor ska kunna komma hit och stå upp för att hålla Sverigedemokraterna utanför inflytande. Det tycker jag är viktigt.

I budgetdebatter brukar Per Bolund tala vänligt om öppenhet, konkurrenskraft och tillväxt, till och med om vikten av att beskattningen är rimlig för nyckelpersoner när det gäller att driva och utveckla svenska företag. Där har vi ganska mycket gemensamt. Men det är precis mot dem som Miljöpartiet i dag riktar udden tillsammans med Sverigedemokraterna, som ni annars hedersamt brukar ta avstånd från. Hur är det att stå upp för öppenhet, tolerans, konkurrenskraft och moderna värderingar, Per Bolund?

Anf. 193 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag tycker att Anna Kinberg Batra lyfter fram ett tydligt och bra exempel på att regeringen faktiskt har lyckats skapa en majoritet bakom sina förslag. Vi ser båda vilka problem som skulle ha uppstått om man inte hade gjort det. Då hade vi ha haft en migrationspolitik som hade kunnat ända hur som helst i riksdagen. Vi vet ju inte vilka beslut som hade fått majoritet. Men i stället har vi lyckats se till att det finns en majoritet bakom en human flyktingpolitik som ger möjlighet för människor att röra sig över gränserna. Det är jag stolt över.

Däremot har jag svårt att förstå varför inte regeringen har gjort samma ansträngning när det gäller budgetfrågorna och budgetreformerna.

Vad än Anna Kinberg Batra säger är det tydligt med den här reformen att män får en större fördel än kvinnor ekonomiskt och att de ekonomiska klyftorna ökar. Jag kan visa tydlig statistik som riksdagens utredningstjänst, till exempel, har tagit fram kring inkomstskillnaderna mellan män och kvinnor. De har ökat år för år under den borgerliga regeringens tid. Den statistiken går inte att ifrågasätta, utan den är väldigt tydlig.

Frågan är då hur man ska hantera Sverigedemokraternas inflytande. Jag undrar om Anna Kinberg Batra menar att vi i Miljöpartiet inte ska driva vår egen politik. Vi ska då inte lägga fram förslag utifrån vår egen politik, för det finns en risk att det skulle kunna bli en majoritet bakom dem. Om vi lägger fram våra förslag skulle det kunna vara så att Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna ställer sig bakom

dem. Enligt Anna Kinberg Batras sätt att se på det skulle vi inte lägga fram vår politik. Vi skulle helt enkelt lägga ned vårt arbete och bara ge upp. Det vore då det enda ansvarsfulla sättet att hantera det.

Jag tycker att det är ett väldigt konstigt sätt att se på demokratin. Jag tycker också att det är konstigt med tanke på att det faktiskt är tvärtom i Sveriges riksdag i dag. Åtta av tio gånger när det finns ett gemensamt rödgrönt förslag mot regeringspartiernas förslag röstar Sverigedemokraterna med regeringspartierna. Man kan konstatera att regeringen har fått igenom mycket av sin politik just med stöd av Sverigedemokraterna i den här kammaren.

Anf. 194 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Jag lyssnade såklart på ditt anförande, Per Bolund. Jag har tre frågor jag vill ta upp med dig också.

Budgeten är en helhet. Det är det vi nu diskuterar. Sakfrågan är: Kan man bryta ut enskilda delar ur en helhetsbudget? Det är där vi ska stanna, tycker jag, och inte diskutera för- eller nackdelar med olika förslag. Då kan vi stå här hela kvällen. Och vi har haft en tidigare debatt om det.

Ni vill hjälpa till, säger ni, stärka finanserna och statens budgetsaldo och strama upp budgeten. Men varför gör ni inte det i er egen budget? Ni använder den argumentationen i det här betänkandet, men ni har inte gjort det i er egen budget. Ni har samma finansiella sparande som alliansregeringen.

Ni resonerar på ett sätt när ni skriver er egen budget. När ni sedan ser en möjlighet att knäppa alliansregeringen på näsan säger ni helt plötsligt att ni vill stärka det finansiella sparandet och statens budgetsaldo.

Det är en fråga. Jag får inte ihop logiken.

Nästa fråga gäller detta med Sverigedemokraterna. Varför sällar ni er till Sverigedemokraternas marginalskattepolitik? I er budget vill ni strama åt jobbskatteavdragen vid 40 000 kronor och nedåt. Det blir en helt annan marginalskattepolitik än vad Sverigedemokraterna har i sin budget. Men det är deras budgetförslag i marginalskattepolitiken som ni har samlat kring, Miljöpartiet. Ni lämnar er helhetssyn på hur ni vill bedriva marginalskattepolitiken.

Sedan ska jag ta upp det sista som jag inte får ihop. Om man använder argumentationen att man nu ska se till att staten närmar sig och med rejäla kliv når sina finansiella överskottsmål undrar jag: Varför samlar ni er inte kring att fördubbla arbetsgivaravgifterna för unga? Det är ju 14 miljarder på ett bräde. Ni pratar fortfarande om 2 promille av de totala skatteintäkterna. Här skulle det bli lite extra fart. Och där tycker ni faktiskt lika. Varför gör ni inte detta?

Anf. 195 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag tycker tvärtom att det är viktigt att diskutera enskilda sakfrågor. Jag bekymrar mig och tycker att det är synd att Anders Sellström bara vill diskutera budgetramverk. Den här sakfrågan är viktig för oss. Jag tycker att det är synd att Anders Sellström verkar helt ointresserad av att diskutera den. Det handlar helt enkelt om hur man prioriterar i budgeten, att man prioriterar att sänka skatten för dem som har högst inkomster snarare än att göra viktiga satsningar på skolan. Vi ser ju nu hur skolresultaten rasar i Sverige.

Jag hävdar tvärt emot vad Anders Sellström säger att vi i vår budget förstärker den ekonomiska politiken. Det gör vi genom att rikta resurserna mot investeringar snarare än skattesänkningar. Det är väl känt att investeringar i stället för skattesänkningar får en betydligt bättre effekt på till exempel sysselsättning och att det får en bättre effekt på ekonomin i sin helhet.

Det är ett sätt att verkligen se till att den ekonomiska politiken får mycket mer bett än vad den har fått med regeringens politik. Trots ett första, ett andra, ett tredje, ett fjärde och ett femte jobbskatteavdrag är arbetslösheten fortfarande högre än vad den var när regeringen tillträdde.

Det är dags att pröva någonting annat än bara det recept som regeringen har skrivit ut år efter år.

Sedan var det frågan om marginalskattepolitiken och vilket förslag som går igenom. Anders Sellström vet väl vad som har skett, nämligen att vi föreslår att den skiktgräns som har gällt i år ska fortsätta att gälla även nästa år. Det handlar om att skiktgränsen ska ligga kvar på samma nivå som i år. Mer dramatiskt än så är det inte. Det handlar inte på något sätt om att ställa sig bakom Sverigedemokraternas budgetförslag, som Anders Sellström försöker få det till. Det är långt ifrån sanningen.

Vi tycker inte att det är en rimlig reform i ett läge där statens finanser drivs med underskott och där statens ekonomi är kärv. Då bör pengarna användas på ett mer ansvarsfullt sätt.

Anf. 196 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Per Bolund försöker glida. I Miljöpartiets budget finns ett förslag på finansiellt sparande som är likadant som alliansregeringens. Det står där, fakta klart och tydligt, i budgeten. Det är bara att läsa innantill för den som har internet. Man kan göra det just nu. Ändå använder du argumentet att ni ska hjälpa till att stärka och nå fram till det finansiella överskottsmålet, men ni för inte fram målet i er egen budget.

Det är det här jag inte får ihop. Då måste det vara så att ni vill sätta käppar i hjulet för alliansregeringen eller ge en knäpp på näsan. Ni tar inte i så mycket utan bara lite grann för att göra en markering. Men ni har ingen backup från er egen budget på hur ni resonerar. För mig är det obegripligt.

Ni har faktiskt en helt annan marginalskattepolitik. När ni vill göra avtrappningar av jobbskatteavdraget sker en hel förändring av er marginalskattepolitik och synen på marginalskatter. Även när en skiktgräns för statlig skatt förändras eller flyttas påverkar ni hur det ser ut. Men det gör det inte för Sverigedemokraterna. Det är just det förslaget ni använder. Jag får inte ihop det heller. Det enda syftet måste vara att ni har paketerat detta för att just Sverigedemokraterna ska vara med på näsknappen.

Du svarar fortfarande inte på frågan. Varför har ni inte drivit frågan om fördubblade arbetsgivaravgifter för unga? Det ger betydligt mer pengar.

Anf. 197 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det är konstigt att Anders Sellström tycker att det här är en så komplicerad fråga. Den handlar i grunden om prioriteringar. Det är vad budgeten handlar om. Det handlar om att göra prioriteringar. Hur ska vi använda resurserna på det mest effektiva sättet så att vi gör Sverige till

ett bättre land? Vi gör annorlunda prioriteringar än vad Anders Sellström och Kristdemokraterna tillsammans med de borgerliga partierna gör.

Vi tycker i första hand att det bästa för Sverige skulle vara att använda de resurser som finns tillgängliga för att göra investeringar i att stärka Sverige, göra Sverige till ett starkare land inför framtiden. Det handlar om att investera i en järnväg som fungerar, som gör att vi får fram gods och att människor kommer till arbetet i stället för att stå och frysa på kalla perronger. Det handlar om att göra satsningar på skolan så att vi faktiskt får bättre skolresultat i stället för att fortsätta att falla i mätning efter mätning jämfört med andra länder.

Om vår budget inte går igenom tycker vi att det i andra hand är bättre prioriterat att låta pengarna förstärka statsbudgeten än att fortsätta ge skattesänkningar för dem som har högst inkomster. Det är den prioritering vi gör om vår förstahandsprioritering inte går igenom.

Det handlar hela tiden om prioriteringar. Det märkliga för oss är att regeringspartierna fortsätter att prioritera på samma sätt gång på gång, det vill säga att man tror att den sänkta skatten är lösningen på alla Sveriges problem. Man har provat den i sju år och den har inte gett de resultat man har hävdat, men trots det fortsätter man att göra samma prioriteringar om och om igen.

Det är som ett barn som aldrig lär sig läxan. Man fortsätter att pröva och pröva. I slutändan finns en stark känsla av att det inte handlar om att man tror att det är effektivt, utan det är snarare ideologiska skäl som gör att man fortsätter att driva frågan om skattesänkningar som det enda receptet.

Vi följer de budgetregler som finns, och vi lägger fram vår egen politik i kammaren. Åtta gånger av tio leder det till att vi inte får igenom politiken. Sverigedemokraterna röstar med regeringens politik. I det här fallet har Sverigedemokraterna röstat för det förslag som vi har lagt fram. Märkligare än så är inte demokratin.

Anf. 198 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Per Bolund säger att han vill tala om annat än budgetramverk. Men det andra kan vi tala om vid ett antal budgetdebatter, till exempel den 17 december.

För ordningens skull ska jag hålla mig till de frågor som är i fokus i dag, nämligen riksdagsordningen och hur man fattar beslut i budgetfrågan. Innan jag gör det vill jag för tv-tittare och andra upplysa om att talet om att använda pengarna för något annat, bättre skola, sjukvård eller järnvägar, är struntprat. De 3 miljarderna kan inte användas till något annat utan de fryser inne. Det blir en mer åtstramande budget.

I riksdagsordningen står det, Per Bolund, att budgetprocessens första del ska avslutas i ett rambeslut. Det är fråga om ett enda beslut, ett enda klubbslag. Tanken är att hålla ihop debet och kredit; plus och minus ska gå ihop. Det ska vara en helhet. Då kan man inte fatta flera beslut, eller som sades vid hearingen, nämligen att plocka isär besluten.

Om det står i riksdagsordningen att beslutet ska fattas i ett enda klubbslag, varför ska man inte följa bestämmelsen i riksdagsordningen?

Anf. 199 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det där är Carl B Hamiltons tolkning av regelverket. Vi vet att budgeten inte antas i ett enda beslut. Det är inte bara ett enda beslut som fattas i riksdagen. Vi fattar många beslut, och vi har flera debatter under höstens gång. De som var före oss och utformade regelverket valde att inte lägga upp budgetarbetet på det sättet att hela budgeten i alla dess delar antas i ett enda beslut. Budgeten antas i olika beslut, och den debatteras också i de olika utskotten.

Jag kan vända på frågan. Om det är så som Carl B Hamilton hävdar, ett enda beslut, varför har vi debatter inom de olika utskottsområdena och varför har vi diskussioner om prioriteringar inom ramarna för olika områden? Carl B Hamilton vet lika väl som jag att det pågår budgetdebatter under hela hösten för de olika sakområdena.

Jag tycker inte att det på något sätt är märkligt att vi fattar beslutet och att vi ser till att förstärka statens budget så att den inte går med lika mycket underskott som annars. Det ger också utrymme för regeringen att komma tillbaka i till exempel vårbudgeten med förslag om att använda resurserna på ett klokare sätt. Vi förstärker statens budget och ger därmed ett utrymme för att till nästa budget komma med förslag på bättre stimulanser än de som regeringen föreslår.

Anf. 200 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Per Bolund är en begåvad person. Det har vi sett många exempel på här under utskottets arbete och i kammaren. Därför blir det lite konstigt när han döljer sin begåvning på ett så effektivt sätt.

Det här gäller budgetprocessens första del. Där ska rambeslutet fattas i ett enda klubbslag. Sedan går man in i den andra delen där man diskuterar olika utgiftsområden. Totalt blir det 28 plus en beslut.

Vi talar om den första delen. Det är den ni vill riva upp. Det är det rambeslutet som ni med det här initiativet på ett fullständigt unikt sätt och för första gången vill riva upp. Det är det som gör att beslutet kan bli prejudicerande och försvåra för framtida regeringar, vare sig de är vänster- eller högerregeringar – sannolikt många gånger minoritetsregeringar.

Det var ett svagt svar från Per Bolund. Jag kan ärligt säga att jag inte förstår varför Miljöpartiet driver frågan, men det ska vara av skäl som man har hört på en hearing. Det är det intrycket jag får.

Herr talman! Avslutningsvis har jag en fråga till Per Bolund. När vi läser tidningarna, hör på radio och ser på tv kan vi höra de politiska kommentatorer, som vi också kan träffa ute i foajén. De bedömer hela tiden den politiska utvecklingen i Sverige. Dessa personer är naturligtvis inte ofelbara, men alla gör bedömningen att diskussionen om budgetramverket, som inkluderar Sverigedemokraterna, innebär att de som vinner mest är Sverigedemokraterna. Det partiet är den enskilt stora vinnaren. Varför har ni tagit initiativet som serverar dem detta budgetinflytande?

Anf. 201 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det var tydligt i det förra replikskiftet att vi tolkar regelverket olika.

Vi hävdar att det är i linje med regelverket att vi förstärker statsbudgeten. Vi ser till att man inte använder statens knappa resurser på ett oansvarigt sätt. Vi tycker att det ger möjlighet för regeringen att komma

tillbaka med förslag på betydligt bättre reformer och förslag på att använda resurser i ett senare skede på ett smartare och bättre sätt.

Jag kan också konstatera att även en av dem som allra mest ställer sig på Carl B Hamiltons sida och säger att detta strider mot budgetramverket, nämligen Fredrik Sterzel som var en av experterna vid vår utfrågning, sade att även om hans synsätt går igenom skulle det vara fullt okej enligt hans sätt att se på det om vi skulle riva upp detta beslut, bara vi gör det på andra sidan om årsskiftet, i januari. Detta visar på något sätt hur skevt detta är och att det ändå blir ganska mycket hårklyverier.

Jag hävdar att det faktiskt är i linje med budgetramverket att vi kan fatta detta beslut och att vi också kan förstärka statens budget genom att se till att man inte gör denna skattesänkning just för dem som har allra högst inkomster.

Sedan skiljer vi oss också uppenbart åt när det gäller vem som ger Sverigedemokraterna makten i denna kammare. Jag hävdar att det är regeringspartierna som gör det genom att se till att de inte har en majoritet bakom sina budgetförslag.

Det är talande att regeringen länge har velat införa ett femte jobbskatteavdrag, men man har avvaktat länge tills Sverigedemokraterna plötsligt gick ut i medierna och sade att de står bakom ett femte jobbskatteavdrag. Då passade regeringen på att lägga fram förslag om det femte jobbskatteavdraget.

Carl B Hamilton kanske hävdar att det är en slump. Jag har mycket svårt att tro på det. Jag ser att man faktiskt har lagat efter läge och sett att man har en möjlighet att få igenom detta förslag utan att få bakslag i riksdagen. Då går man fram med det. På det sättet tycker jag att man ger just Sverigedemokraterna det inflytande som Carl B Hamilton nu anklagar oss för att ge dem.

(Applåder)

Anf. 202 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Låt mig börja med att vara tydlig med en sak. Det är att vi sverigedemokrater i princip inte är emot skattesänkningar. Vi tycker att det finns ett egenvärde i att vanligt folk får behålla en så stor del som möjligt av sin lön. Vi tycker också att det finns ett egenvärde i att det finns en väl fungerande välfärd och ett trygghetssystem som tar hand om oss när vi blir sjuka och gamla. Det innebär att vi är beredda att vara med och sänka skatterna i de fall där vi är övertygade om att de leder till fler jobb och fler människor i sysselsättning.

Regeringens skattepolitik har dess värre långt ifrån alltid haft just detta som sin ledstjärna. Man har ofta valt att fokusera på vissa grupper eller branscher, alldeles oavsett om det har varit samhällsekonomiskt motiverat och alldeles oavsett hur många jobb per satsad krona man kan skapa. Låt mig ta några exempel.

Vi är positiva till det femte jobbskatteavdraget eftersom vi tror att det skapar fler jobb och leder till fler sysselsatta.

När det gäller sänkt bolagsskatt ställer vi oss också på regeringens sida. Vi tror att det vore direkt skadligt för Sverige om vi hade en markant högre bolagsskatt än vår omedelbara omvärld. Det vore negativt för vår industri och för våra företag.

När det gäller sänkningen av restaurangmomsen har vi däremot kritiserat regeringen. Det är en satsning som man inte på ett övertygande sätt har kunnat påvisa är kostnadseffektiv. Även i de mest positiva utvärderingarna framstår kostnaden per enskilt jobb som orimligt hög.

Herr talman! Antalet nya jobb per satsad krona är det som är viktigt för oss som har en pragmatisk syn på just skattepolitiken. Vad innebär då det när det gäller just den höjda brytpunkten för statlig skatt? Enligt den utvärdering som vi har sett från regeringen är den jobbskapande effekten mycket begränsad.

Vi säger helt enkelt nej för att förslaget inte på ett trovärdigt sätt skapar tillräckligt många jobb per satsad krona. Vi säger nej därför att regeringen inför ett val lånar till en skattesänkning som inte har något annat värde än möjligtvis som en premie till vad man själv antar vara vissa av regeringspartiernas kärnväljare.

Dessutom är detta en regering som gång på gång dristat sig till att göra alltför positiva prognoser för att sedan behöva ändra sig. Detta är en regering som i sin egen budgetproposition har ett negativt finansiellt sparande, vilket vi sverigedemokrater – där måste jag rätta Anders Sellström – inte har under kommande budgetperiod. Detta är en regering som verkar ha övergett överskottsmålet. Detta är en regering som ännu i slutet av mandatperioden inte har förstått att den regerar i minoritet. Då finns ett ansvar att söka en majoritet för sina politiska förslag.

Mona Sahlén sade före valet 2010: aldrig någonsin, aldrig någon gång och aldrig någonstans. Det innebar att ni trodde att ni hade ett frikort. Socialdemokraterna har haft två partiledarskiften efter det. Trodde ni att det gällde och att ni hade frikort? Det är upp till en minoritetsregering att skapa en majoritet i kammaren för sin politik.

I augusti kunde man inte dra rätt slutsatser. När regeringen hade aviserat att man skulle göra en justering uppåt när det gäller brytpunkten kunde man snabbt i medierna konstatera att det fanns fyra oppositionspartier som var emot. Vi sverigedemokrater tog ett utskottsinitiativ i slutet av augusti som röstades ned av samtliga övriga sju partier i finansutskottet. Men vi förstod, och det är märkligt att ni inte förstod, att Socialdemokraterna inte kan gå till val och i varje valdebatt, i varje kommun och i varje landsting och även på riksnivå från varenda sverigedemokrat vid varje enskilt tillfälle få höra att de var med och sänkte skatten för dem som tjänar mest. Att ni inte förstod det.

I detta läge är det upp till en minoritetsregering att söka samförstånd och söka en majoritet för sin politik. Ni kunde ha lyft på luren till Per Bolund och fråga honom vad de vill ha igenom i sin budget för att ni ska få igenom denna skattesänkning. Det gjorde ni inte, vad jag förstår. Ni ringde absolut inte till oss. Det är jag säker på att ni kommer att bekräfta. Jag tror inte heller att ni har ringt till de övriga två partierna i oppositionen för att söka en majoritet för er politik.

Det finns inga frikort i politiken. Det är upp till en minoritetsregering att skapa en majoritet för sin politik.

Per Bolund har helt rätt i sin kritik att vi har överksamma utskott i Sveriges riksdag. Det såg vi i förra veckan när vi debatterade kommunalekonomisk skatteutjämning. Vad har regeringen gjort? Jo, här har sju partier suttit i en utredning år efter år och kommit fram till en kompromisslösning som samtliga sju partier var överens om. Vi sverigedemo-

*Ändring av riksdagens
beslut om höjd nedre
skiktgräns för statlig
inkomstskatt*

krater var inte inbjudna. Denna utredning startades i sanningens namn innan vi kom in i riksdagen. Men övriga sju partier var ju överens. Det naturliga vore då att regeringen lägger fram en proposition som en majoritet med sju och kanske till och med åtta partier ställer sig bakom. Men då bakar man in detta i budgeten därför att man har förändrat denna överenskommelse.

Det är precis så, mina vänner som tittar på detta på datorn eller på tv:n hemma, som denna regering arbetar. Man söker inte majoritet för sin politik.

Man bryter mot ordningen i denna riksdag som har byggts upp under mycket lång tid, alltså just detta att en minoritetsregering, precis som många föregående talare har sagt, söker en majoritet för sin politik. Det gör inte denna regering.

Detta är en regering som hellre släpper på sin egen politik därför att förmågan till samarbete och kompromisser har grävts ned alltför långt i den egna sandlådan.

Herr talman! Från en sådan regering är det direkt löjeväckande att höra ord som ansvarsfull och ordning och reda.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på reservationen.

Anf. 203 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Min fråga till Sverigedemokraterna är: Är det viktigt för ert parti att honorera riksdagsordningen och visa respekt för riksdagsordningen och de regler som finns där?

Som jag har sagt tidigare står det mycket entydigt i riksdagsordningen att när det gäller den första delen av budgetprocessen, rambeslutet, är det bara ett enda beslut som gäller, inte flera.

Det som Sverigedemokraterna nu är med och föreslår innebär minst två beslut och kanske tre beslut i kammaren om detta. Det gör att det högtidliga tal som vi har hört om regeringens plikt etcetera låter kanske lite ihåligt.

Låt mig vara väldigt tydlig med min fråga. Är det viktigt med riksdagsordningen för Sverigedemokraterna? Om det nu står i riksdagsordningen att det bara är ett enda beslut, varför ska man då inte på den punkten följa riksdagsordningen?

Anf. 204 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Både du och jag var med på den så kallade hearingen i torsdag, Carl B Hamilton. Vi vet båda två, både du och jag, att det finns två synsätt på hur man ska tolka det regelverk som finns. Det är inte så att det är skrivet i sten, Carl B Hamilton.

Ja, Sverigedemokraterna hedrar den riksdagsordning vi har. Vi hedrar också svensk demokrati. Vi hedrar den ordning som har varit i svensk riksdag att det är en majoritet i kammaren som beslutar om svensk politik. Ni har inget frikort.

Vad jag förstår söker regeringen Reinfeldt återigen frikort inför nästa mandatperiod. Det uttalades i Almedalen i somras. Man avkräver Socialdemokraterna besked om att den sida, Alliansen eller de rödgröna, som har fått mest stöd i valet ska få regera med frikort under en hel mandatperiod.

Berätta gärna när i historien detta förekom, Carl B Hamilton. Det är någonting helt häpnadsväckande att vi ska frångå principen att en majoritet i Sveriges riksdag beslutar om svensk politik.

Ni måste ta ert ansvar som minoritetsregering. Ni måste se till att ni förhandlar. Om ni inte vill förhandla med mig får ni förhandla med Per Bolund eller de andra två övriga partierna i Sveriges riksdag. Det kommer ni inte undan.

*Ändring av riksdagens
beslut om höjd nedre
skiktgräns för statlig
inkomstskatt*

Anf. 205 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Detta med frikortet är inte så ointressant. Det är en ganska träffande beskrivning.

Det var under 70- och 80-talen som man gjorde erfarenheten att om man ska ha mer än 50 procent vid varje tillfälle har minoritetsregeringarna i Sverige i allmänhet otroligt svårt att få igenom hela sin politik och har då väldigt svårt att ha sammanhållna effektiva budgetalternativ.

Det var just därför att man hade 20 års erfarenhet av att budgetar slets isär, och framför allt socialdemokratiska regeringar erfor detta, som man gick över till den nya budgetprocessen. Det har naturligtvis som en konsekvens att man skyddar minoritetsregeringar. Det var avsikten, och det står i förarbetena. Det är fullständigt glasklart.

Men Sverigedemokraterna vill inte ha det på det sättet. I praktiken kommer ert faktiska agerande att leda till att man går tillbaka till den budgetordning som härskade under 70- och 80-talen och var en viktig anledning till 90-talskrisen.

Jag vill inte gå tillbaka till den tiden. Jag vill inte gå tillbaka till den typen av ordning. Det är inte något odemokratiskt att man har ett system där man skyddar minoritetsregeringar i budgetförhandlingarna och budgetprocessen. Det är väldigt vanligt i demokratier.

Det extrema exemplet är en av världens allra äldsta demokratier, nämligen Storbritannien. Där har man en betydligt större frihet för regeringen att lägga fram sin budget utan att riskera att den blir sönderhackad i parlamentet. Risken för detta är i själva verket noll. Men vi betraktar inte Storbritannien som ett odemokratiskt land.

Vad jag vill säga med detta är: Betänk att om man ska göra som en del av er här har sagt, och inte bara Sverigedemokraterna, att man ska kräva 50 procent varje gång, är vi tillbaka i 70- och 80-talens eroderade budgetprocesser.

Anf. 206 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Vi är varken i antikens Grekland eller i Storbritannien. Vi är i Sveriges riksdag. Här har vi i varje fall såvitt jag kan minnas alltid haft rätt starka minoritetsregeringar som har sökt majoritet för sina förslag.

Fernissan som sitter på Carl B Hamilton är att man ska följa hans tolkning av budgetordningen och riksdagsordningen. Den är väldigt tunn, eller hur Carl? Du har själv gått ut och sagt att det i Carl B Hamiltons värld lite grann är öga för öga och tand för tand.

Om nu de rödgröna gör detta tillsammans med Sverigedemokraterna ska de passa sig för vad som sedan ska komma efter ett eventuellt val där de rödgröna ska regera. Den fernissan var väldigt tunn, eller hur? Det var

inte så viktigt längre. Den typen av hyckleri är rätt anmärkningsvärd, Carl B Hamilton.

Sedan kan jag hålla med om att Carl B Hamilton väldigt ofta i kammaren använder ett väldigt högt tonläge. Det tycker jag är beklagligt. Jag tycker att du ska hålla dig för god för det.

Anf. 207 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Jag ska ta upp några saker. En sak är att du, Sven-Olof Sällström, hävdar att ni har annat finansiellt sparande än alliansregeringen.

Jag slår nu upp s. 164 i er budgetmotion. Där står en tabell som heter 13.4 Offentliga sektorns finanser. Läser man raden ned för 2014 står det: Finansiellt sparande i procent av bnp, nivå minus 1,5 procent. Det är precis likadant som i alliansregeringens budget. Kan du din egen budet, Sven-Olof Sällström? Du får nog grunna på det lite grann.

Det andra är att ni självklart vill försöka använda er roll. Om jag vore sverigedemokrat skulle jag också försöka att spela och försöka vara dem som får inflytande i riksdagen och skapa majoriteter på olika sätt. Jag har full respekt för att ni försöker att göra det, komma in på olika sätt och nå någon form av framgång.

Jag skulle utifrån det vilja fråga dig två saker. Anser du Sven-Olof Sällström att ni i Sverigedemokraterna var dem som öppnade för möjligheten till det betänkande som nu ligger på riksdagens bord och att ni så att säga var modern till att skapa den möjligheten? Anser ni, Sven-Olof Sällström, att ni sverigedemokrater skapade den möjligheten?

Den andra frågan är: Anser du att er syn på marginalskattepolitiken som finns i er budget är det som nu övriga partier har samlats kring för att kunna gå fram med betänkandet och skapa en majoritet kring det?

Anf. 208 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Anders Sellström hade tydligen inte läst hela vår budget. Det jag talade om och som också står där är att vi under budgetperioden som är på fyra år, precis som regeringens budgetperiod är på fyra år, har ett positivt finansiellt sparande och bättre resultat än regeringen med 26 miljarder. Du läste bara en rad. Du skulle ha fortsatt att läsa, Anders Sellström.

Du kan få svar på frågorna. Anser jag att det är vårt initiativ eller på våra villkor som det genomförs? Nej, det är på alliansregeringens. Jag kunde inte för mitt liv tro att ni inte såg signalerna och inte skulle förhandla med någon för att få igenom er politik.

Om ni redan i augusti i medierna kunde konstatera att ni inte har en majoritet för er politik kunde jag inte för mitt liv tro att ni inte skulle ta de signalerna på allvar och förhandla med någon så att ni fick igenom er politik. Men det gjorde ni inte. Ni trodde att det frikort som ni fick av Mona Sahlin i valrörelsen 2010 fortfarande gällde. Det är sanningen.

Det vi nu har kommit överens om är att vi är överens på en punkt, och det är att stoppa höjningen av brytpunkten. Att det är vår marginalskattepolitik som skulle gälla, som Anders Sellström upprepat vid några tillfällen, kan jag inte alls se. Du får gärna visa det för mig så ska vi titta på det, men jag ser inte det alls.

Anf. 209 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Marginalskattepolitiken är väldigt tydlig. Ni har inget annat som stör den typen av förslag som ligger på bordet som gör att det skulle bli ändringar.

Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna har en annan syn på jobbskatteavdrag och nedtrappningar. Det blir en annan marginalskattepolitik än den ni för. Det kan vem som helst gå in och titta på.

Det andra är ganska intressant. Du anklagar alliansregeringen för att inte förhandla, okej. Men det öppnar en möjlighet för er att skapa en majoritet mot alliansregeringen i den här frågan.

Om du lämnar detta med att alliansregeringen var dålig på att förhandla – okej, det kan du säga – såg ni öppningen.

Anser ni att det var ni som ordnade att man kunde samlas kring det förslag som ligger på bordet genom ert agerande i olika lägen?

*Ändring av riksdagens
beslut om höjd nedre
skiktgräns för statlig
inkomstskatt*

Anf. 210 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! För min del är det oerhört svårt att förstå hur Anders Sellström kan stå här och vara stolt som en tupp för ett förslag som innebär att alla som tjänar mer i det här landet än de flesta ska få del av större skattesänkningar än våra pensionärer.

Det är precis vad Alliansens budgetförslag innebär. Det är vi emot. Vi hade hellre satsat pengarna på till exempel garantipensionärer. Det har vi med i vårt förslag, och jag tror till och med att det är exakt 3 miljarder kronor som det kostar.

Anders Sellström! Du ställer en fråga. Återigen försöker du få det till att det är vi som har lagt fram utskottsinitiativet. Nej, det är de rödgröna som har gjort det. Vi har ställt oss bakom politiken därför att det också är vår politik. Svårare än så är det inte.

Den som har skapat denna situation är alliansregeringen och dess nava tro på att den har frikort när det gäller politiken i Sveriges riksdag. Det existerar inte några sådana frikort. Det är upp till er att söka majoritet för era politiska förslag, och det har ni misslyckats med.

Jag kan bara konstatera att det är synd att ni misslyckas, för Sverige skulle behöva en stark minoritetsregering i det här läget. Det har vi inte.

Anf. 211 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Jag brukar, som säkert många andra, börja morgonen med att gå igenom tidningar och medier för att se vad som har hänt i Sverige. Det gjorde jag också i går morse, och jag kan säga att det var en rätt deppig morgon.

Den första nyhet jag nåddes av var att det är kris i svensk sjukvård. Vi sjunker som en sten i en internationell rapport, och vi är sämst i Norden. Sedan kunde jag ta del av ett barnmorskeupprop, där barnmorskor över hela landet protesterade mot bristerna i förlossningsvården och menade att man inte kan garantera kvinnors och barns säkerhet vid förlossning. På eftermiddagen kom PISA-resultatet, som visade att skolresultaten sjunker och att Sveriges möjligheter att ge en god utbildning kraftigt har försämrats också i internationella jämförelser.

Inte blev det bättre i dag, när jag läste att mitt eget län liksom många andra län ska få krispengar av EU på grund av att Sverige har så hög ungdomsarbetslöshet. Det är oacceptabelt, säger kommissionären för arbetsmarknadsfrågor om Sveriges ungdomsarbetslöshet. 150 000 unga skulle behöva ett jobb, var budskapet. Därför måste EU gå in med krispengar till Sverige. 780 miljoner av dessa krispengar ska Sverige få del av – och detta till en regering som har sänkt skatterna med 140 miljarder.

Herr talman! Beslutet om att låna pengar för att sänka inkomstskatten för dem med högst inkomster är självfallet ett politiskt beslut. Likväl är Vänsterpartiets, Socialdemokraternas och Miljöpartiets ställningstagande ett politiskt beslut när vi tar ett utskottsinitiativ för att avvisa förslaget. Därmed minskar vi statsskulden, undviker att öka ojämlikheten och ger en ny regering efter valet 2014 bättre förutsättningar att satsa på välfärden. 3 miljarder kan av vissa anses vara av ringa storlek i statens budget. Men om vi sätter det i ett sammanhang skulle det räcka till 6 000 barnmorskor, till 7 500 undersköterskor eller till 6 000 lärare. Det skulle ha en väsentlig påverkan på många människors förutsättningar och möjligheter i vardagen och i arbetslivet och för tryggheten i stort, inte minst för oss kvinnor.

Sänkt skatt för dem med högst inkomster leder inte till fler jobb, och det ökar inkomstskillnaderna ytterligare – speciellt inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män, som redan har ökat med över 40 procent sedan 2006. Detta leder i sig till en sämre samhällsekonomisk utveckling och en sämre utveckling över lag.

Om Moderaterna, som Anna Kinberg Batra sade, hade velat stimulera ekonomin för hushållen skulle de ha kunnat göra det för en grupp som verkligen har de behoven, till exempel studenter, arbetslösa, sjuka eller föräldralediga. Alla som på något sätt har arbetat med ekonomisk politik vet ju att just de människor som har den lägsta inkomsten är den säkraste träffpunkten för att stimulera ekonomin om man nu väljer att sänka skatter eller att förstärka hushållens inkomster på något sätt för att skapa fler jobb och förstärka den samhällsekonomiska utvecklingen.

De tre miljarderna ska också ses i relation till att högerregeringen väljer att bryta mot överskottsmålet utan att föreslå att det ändras eller lämnas. Överskottsmålet har haft stor betydelse för att hantera statsskulden. Men i dag är problemet något annat, nämligen massarbetslöshet, skyhögt långtidsarbetslöshet och låga investeringsnivåer.

Därför har Vänsterpartiet föreslagit att överskottsmålet bör bytas till ett mål om budget i balans. Men till skillnad från regeringen anser Vänsterpartiet att det ska göras i en öppen demokratisk process och utredas i god ordning. Vi ska inte bara lämna det därhän och låtsas som att det fortfarande gäller när alla numera vet att det inte gör det. Överskottsmålet är helt enkelt värt en värdig begravning.

Herr talman! Det är intressant att se hur högerpartierna i regeringen kämpar för att få sänka skatten för höginkomsttagarna på lånade pengar – pengar som vi alla får vara med och betala tillbaka. Det är inte rimligt att en ensamstående mamma och hennes barn ska tvingas avstå välfärd för att ni ska sänka skatten eller att en pensionär med låg inkomst som kommer att få se bromsen slå till ska vara med och betala tillbaka kalaset.

Extra intressant är att se hur Folkpartiets Carl B Hamilton lever upp när han slåss för att öka inkomstskillnaderna. Även om det är roligt att se Carl B på bra humör i korridorerna är det i sig inte värt sänkt skatt på lånade pengar. Och vi vet sedan tidigare att Carl B har en förmåga att öka statens budgetunderskott. Men jag tycker att du ska ha en eloge, Carl B, för att du är en av få allianspolitiker som står upp för att ni tycker att ökade inkomstskillnader är bra. Det tycker egentligen dina allianskamrater också; det är bara det att de inte säger det. De agerar så i praktiken, och vi ser det på de politiska beslut som fattas.

Nu tar i stället Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet ansvar för att ojämlikheten inte ska öka i Sverige, det vill säga inte mer än vad regeringen och Sverigedemokraterna redan har beslutat om. Men vi tar också ansvar för att pengarna ska finnas kvar för att kunna läggas på välfärd när vi får en ansvarsfull regering som inte alltid prioriterar ideologiska skattesänkningar före allt annat. Vi vill helt enkelt inte att svenska folket ska skuldsättas för att de med högst inkomster ska få sänkt skatt.

Högerpartierna vill gärna göra det här till en regel fråga i stället för att tala om att de alltid vill sänka skatten före allt annat. Det ligger liksom i deras intresse. Men för en tid sedan tog regeringen initiativ till en parlamentarisk utredning, Budgetprocesskommittén, vars syfte var att stänga de hål som regeringen ansåg fanns på inkomstsidan i budgetlagen för att en minoritetsregering skulle kunna få igenom sin politik. Nu kom man inte överens i utredningen. Därmed finns inte heller några nya förslag.

Under förra mandatperioden var regeringspartierna överens med Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet om att det var möjligt att stärka budgeten på inkomstsidan efter det att budgeten fastställts. Så uttrycker sig också utskottet i enhällighet i ett yttrande till skatteutskottet.

Per Molander sade i den utfrågning som utskottet initierade i förra veckan att det inte handlar om ett enda beslut, för det avvisades för 20 år sedan och har inte återkommit. Han undrade varför vi då ska ha ytterligare en budgetprocess i riksdagen – om det är så man ska tolka förslagen.

Herr talman! Om talmannen mot förmodan – genom att lyssna på till exempel Carl B Hamilton – överväger att inte ställa förslaget under proposition kommer vi att yrka på att förslaget går till konstitutionsutskottet för hantering.

Men, som sagt, herr talman: Det här är först och främst en politisk fråga. Ska vi sänka skatten för högavlönade på lånade pengar när vi har krisrapport efter krisrapport om sjukvård, förlossningsvård, kris i skolresultatet, hög ungdomsarbetslöshet och skyhögt långtidsarbetslöshet? Då är det väl ändå bättre att vi spar pengarna nu för att kunna få kloka investeringar när vi har bytt regering i valet 2014.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 212 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Jag ska inte upprepa min tidigare fråga som jag riktade till flera andra, för jag förstod av Ulla Anderssons anförande att regelverk och riksdagsordning inte står i fokus på Vänsterpartiets agenda.

Jag ska ta upp det här med ökade inkomstskillnader, för det ligger någonting i vad Ulla Andersson sade, även om hon bara sade hälften av

vad som är sant. Det är nämligen så att Folkpartiet tycker att det är bra om de som utbildar sig mer också får avkastning på sin utbildning och får en högre inkomst, att de som tar ansvar har mer betalt än dem som inte tar ansvar och att de som jobbar övertid får betalt för att de jobbar övertid. De som jobbar på helgerna ska också ha mer betalt för att de jobbar på helgerna. De som är mer kompetenta trädgårdsmästare ska ha mer betalt än dem som är okvalificerade trädgårdsarbetare.

Så är det. Men om jag förstår Ulla Andersson rätt är Vänsterpartiets vision att alla ska ha lika mycket. Det ska vara lika mycket oberoende av utbildning, vilket ansvar man tar, om man jobbar övertid eller om man jobbar på helgerna. Man ska ha lika inkomst. Det är för mig ett förfärligt samhälle.

Jag vill också säga att det är viktigt för en liberal att man har social rörlighet och kan förändra sin egen situation och sin position i samhället. Jag har hört på många vänsterpartister, och jag har alltid slagits av att ni har en statisk syn på människans placering i samhället. Där man är född, där förblir man. Det är egentligen det gamla feodala samhället som beskrivs. Det verkar som att ni lever kvar i en samhällssyn som egentligen är det feodala samhällets samhällssyn – bliv vid din läst, stanna där du är – medan vi liberaler alltid har hävdats att det är otroligt viktigt att man har en social rörlighet och kan förändra sin egen situation.

Fler kvinnor än män har gynnats av jobbskatteavdraget, och det kan jag återkomma till.

Anf. 213 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Till skillnad från Folkpartiet tycker jag att det är väldigt fint att vara LO-arbetare. Man tar mycket ansvar, och jag tycker verkligen att man tillför samhället mycket inom de yrkena. Jag tycker också att de tar väldigt stort ansvar – för enskilda individer, för samhällsbygget i stort och för att utveckla samhället. Därför tycker jag också att arbetare ska ha himla bra betalt för det arbete som de utför. Det är därför jag kämpar så hårt för att den sociala dumpningen på arbetsmarknaden, som Carl B Hamilton står och försvarar på alla sätt och vis, ska försvinna.

Jag delar inte din uppfattning, Carl B Hamilton. Jag menar att även de som inte går på högskola och universitet tar ansvar och därmed också ska ha bra betalt. Jag delar inte heller din uppfattning, som du uttryckte i talarstolen, att LO skulle ha grumliga vatten. Så uttryckte du det. Jag studsade till när jag hörde det, och jag hoppas verkligen att det var en felsägning.

Vänsterpartiet har en skattepolitik som säger att alla med inkomster under 30 000 ska betala samma skatt som i dag, men tjänar man mer än 30 000 tycker vi faktiskt att man kan bidra mer. Jag tror att Carl B Hamilton hörde det jag sade i talarstolen: Det är kris i sjukvården, det är kris i skolan, det är kris i förlossningsvården och vi får krispengar av EU för att bekämpa ungdomsarbetslösheten medan ni har sänkt skatten för 27 gånger mer än vad ni har lagt på vård, skola och omsorg. Det var därför jag tyckte att det var viktigt att lyfta upp de frågorna.

Jag tror inte att Carl B Hamilton kommer att ångra sig, men jag gör mina trogna försök i alla fall.

Anf. 214 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Jag tycker att LO-arbetare som tar större ansvar och är mer välutbildade än andra LO-arbetare ska ha mer betalt även om de tillhör samma LO-förbund. Man behöver alltså inte göra skillnad mellan LO-arbetare och läkare eller så, utan man kan se det på det här sättet även när det gäller något mindre inkomstskillnader.

Det här med LO och grumliga vatten ska jag gärna förklara. Sverigedemokraterna har deklarerat att de ska rekrytera röster, så gott det går, inom LO. Det tycker jag är oroväckande. Men jag tror faktiskt att den position som Socialdemokraterna har tagit i den här frågan, där man samagerar med Sverigedemokraterna, kan riskera att bana väg för en ökad legitimering av Sverigedemokraterna, bland annat hos tidigare socialdemokratiska sympatisörer inom LO.

Jag är lite förvånad över att Ulla Andersson inte tycks hysa någon sådan oro för att Sverigedemokraterna skulle bryta in i LO-kollektivet.

Beträffande det här med kvinnor och deras disponibla inkomster är det dess värre så att kvinnor har lägre inkomster än män. Det gör att eftersom jobbskatteavdragen är inriktade på låg- och medelinkomsttagare har kvinnor dragit större nytta av jobbskatteavdraget än män.

Anf. 215 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag skulle rekommendera dig, Carl B Hamilton, att göra någon form av grundläggande analys av er skattepolitik. Det har vi gjort, och det har riksdagens utredningstjänst gjort, och man kan se att de 10 procent rikaste har fått drygt 25 procent av era inkomstförstärkningar. Bland de 10 procent rikaste, Carl B Hamilton, är sju av tio män. Men i de sex lägsta inkomstdecilerna är sju av tio kvinnor. Eftersom sänkt skatt ger mest till dem med högst inkomster får det konsekvenser när man väljer en sådan linje, särskilt när det ska finansieras genom försämringar i trygghetssystem som sjukförsäkring, deltidsstämpling och föräldraförsäkring.

Man kan säga att det är många kvinnor som har fått betala ett högt pris för att du och män i din inkomstklass, och även jag som ett undantag i de högre inkomstdecilerna, ska få kraftigt sänkt skatt. Vi tycker inte att det är en bra politik. Inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män har ökat med över 40 procent under den tid som du och ditt parti har suttit i regeringsställning.

Jag måste säga att jag är lite glad ändå att Folkpartiet säger att de nu ska göra någon form av feministisk offensiv. När de går igenom de förslag som de har haft genom åren finns det mycket att vara stolta över, men den listan slutar redan 1994. Sedan, efter sju år i borgerlig regering, har de tydligen inte fått igenom ett enda bra feministiskt förslag. I och för sig har jag inte hört er driva några sådana heller.

Det som händer på svensk arbetsmarknad är att arbetare ställs mot arbetare. Det pågår en social dumpning varje dag på våra vägar, byggarbetsplatser och hotell- och restaurangarbetsplatser. Det är det som lägger grogrunden för att Sverigedemokraterna växer. Jag skulle vilja påstå att ni har ett ansvar för det, eftersom ni tillåter detta och inte gör någonting för att ändra på det.

Vi har vid ett flertal tillfällen krävt ett socialt protokoll vid fördragsändringar just för att vi ska kunna kräva att människor som kommer hit

och arbetar ska göra det på samma villkor som de andra som arbetar här, det vill säga de som bor här. Det har ni stoppat.

Därför, herr talman, tycker jag att det är bra att du är glad i korridorerna, Carl B Hamilton, men jag tycker att det är bra mycket bättre med det här förslaget som majoriteten i utskottet har lagt fram än att du är på bra humör.

(Applåder)

Anf. 216 JAN ERICSON (M):

Herr talman! Som gammal skattejurist känns det alldeles utmärkt att få sista ordet här.

Jag ska faktiskt inte kommentera oppositionens oansvariga hantering av den här frågan, utan i stället ska jag diskutera själva sakfrågan. Som jag sade har jag jobbat som jurist med skatter som arbetsområde, och jag har lite svårt att låta oppositionen komma undan med sina märkliga påståenden och sin retorik i den här frågan.

Först och främst vill jag göra klart för alla som följer den här debatten varför det är så viktigt att regelbundet höja gränsen för när man ska betala statlig inkomstskatt.

Den stora skattereformen 1991 innebar att 15 procent av löntagarna skulle betala statlig skatt. I dag är det avsevärt fler, som alla vet. År 1991 låg brytpunkten på 180 000 kronor i årsinkomst. Det motsvarar en månadslön på 15 000 kronor. Över den summan betalade alla 20 procent statlig skatt. Nu är det tur att brytpunkten har höjts många gånger både på 1990-talet och senare, både under socialdemokratiska och under borgerliga regeringar och både under tider med budgetöverskott och under tider med budgetunderskott. Om man inte hade höjt brytpunkten hade i dag i princip alla heltidsarbetande svenskar betalat statlig inkomstskatt, eftersom få heltidsarbetande i dag lär tjäna under 15 000 kronor.

Jag har en fråga till oppositionen. Anser oppositionen att man någonsin ska höja brytpunkten så att endast 15 procent betalar statlig skatt i enlighet med den skattereform Socialdemokraterna själva stod bakom 1991? Om man tycker att brytpunkten ska höjas, när ska i så fall en sådan höjning ske?

Herr talman! Vi är i denna kammare ganska överens om att vi bygger Sverige starkt genom kraftfulla utbildningsåtgärder, en stor andel högskolestuderande, ett livslångt lärande och en vilja att investera i egen utbildning genom att ta stora studieskulder. Vi är också överens om behovet av hög kompetens, avancerade jobb och ökat intresse för att starta och driva företag och ta ekonomiska risker.

Hur bygger det Sverige starkt när man samtidigt försvarar att allt större del av löntagarna och småföretagarna ska räknas som höginkomsttagare och tvingas betala statlig skatt?

Som utbildnings- och arbetsmarknadspolitiker är jag bekymrad över detta. Min oro delas av såväl Saco och TCO som alla näringslivsorganisationer.

Varför driver den samlade oppositionen ett skatteförslag som drabbar en miljon löntagare och som går i strid med två av tre fackliga organisationer? Tillsammans med alla förslag om massiva skattehöjningar på företagande, transporter, och energi motverkar man effektivt alla mål om att bygga Sverige starkt.

Herr talman! Jag vill också med kraft invända mot det som har hörts ett antal gånger i debatten, nämligen att Alliansens skattepolitik skulle ha gynnat de med högst inkomster.

Jag lät riksdagens utredningstjänst titta lite på detta, eftersom jag var ganska säker på att det är precis tvärtom, nämligen att höginkomsttagarna faktiskt betalar större andel av skatterna i dag än 2006. Precis så är det också.

RUT konstaterar i den rapport som jag här visar för kammaren att den femtedel av svenska folket som har de högsta inkomsterna i dag betalar 48,5 procent av de samlade inkomstskatterna, jämfört med 46 procent 2006. De övriga fyra femtedelarna av svenska folket betalar en mindre andel av de samlade skatterna i dag jämfört med 2006. Då är inga kapitalskatter inräknade utan bara skatt på tjänst och enskild näringsverksamhet. Den höjning av brytpunkten vi nu diskuterar skulle inte förändra bilden. Det handlar om endast 3 miljarder av de 252 miljarder som den översta femtedelen av inkomsttagarna betalar.

Annorlunda uttryckt betalar den femtedel som tjänar mest mer skatt i dag än 2006. Alla andra inkomstgrupper betalar mindre. Det är jobbskatteavdragets förtjänst.

Jag vill påminna både Per Bolund och Ulla Andersson om att fler män än kvinnor har de högsta inkomsterna. Det är alltså de som betalar mer skatt i dag än 2006.

Av andra analyser kan man också se att svenska låg- och medelinkomsttagare inte längre betalar världens högsta skatter utan ligger på en mer genomsnittlig nivå i Europa. Däremot betalar de svenskar som har de högsta inkomsterna fortfarande världens i särklass högsta skatter.

Kan inte oppositionens företrädare här och nu erkänna att Alliansens skattepolitik har gynnat dem med låga och normala inkomster mest, och att detta inte förändras genom en höjning av brytpunkten?

Herr talman! De som inte tar replik får väl besvara mina frågor vid ett annat tillfälle. Tystnad och ovilja att diskutera är också ett svar.

Anf. 217 LEIF JAKOBSSON (S):

Herr talman! Det senaste inlägget kräver ändå lite upplysning och att saker sätts in i sitt sammanhang.

Vi har ofta sagt i kammaren att det kanske är dags att förbereda för en ny skattereform, liksom den skattereform som var väldigt lyckosam för Sverige och Sveriges ekonomi. Det var en skattereform där vi på bägge sidor blockgränsen orkade komma överens om någonting som jag skulle vilja säga lade grunden för den ekonomiska utveckling vi har haft.

Att lyfta fram en detalj i den efter dessa sju år med borgerlig skattepolitik blir patetiskt. Om den typen av större skattereformer ska göras i framtiden är det klart att det är summan, helheten, av fördelningspolitiken som betyder någonting och vad det får för effekter, där en del gynnar vissa grupper, medan andra delar gynnar andra.

Vi är inte principiella motståndare till att göra ytterligare förändringar av brytpunkten. Men här och nu, när man överger överskottsmålet och bestämmer sig för att låna pengar – sätta kommande generationer i skuld – för att göra det är vi inte med.

Det är inte heller så att brytpunkten inte höjs. Det är det extra hoppet, när ni går utanför den naturliga höjningen, som vi sätter stopp för.

*Ändring av riksdagens
beslut om höjd nedre
skiktgräns för statlig
inkomstskatt*

När det gäller fördelningspolitiken kan vi såklart prata om de 3 miljarderna, men de ska ställas mot de 140. Jag tror att Jan Ericson är ganska ensam i landet om att uppfatta att det har skett en fördelningspolitisk förändring i Sverige som innebär att låginkomsttagare har fått det bättre relativt höginkomsttagare.

Låt mig bara nämna några exempel. Det genomfördes en fastighets-skattereform som flyttade över betalningsbördan från dem med väldigt dyra och kostsamma fastigheter till människor som hade gjort bostadskarriär i bostadsrätter och som tvingades börja betala ränta på uppskov. Det betalades genom att höja flyttskatten och försämra rörligheten på bostadsmarknaden. Bara den förändringen av skattesystemet innebar en enorm överflyttning av ekonomiskt utrymme från dem som tjänade jättemycket bara på den delen.

Låt mig nämna de andra exemplen som förmögenhetsskatten, avdragen för allt mellan himmel och jord – snart ska man väl ha avdrag för att gå upp morgonen också – avdrag för bartender, läxhjälp och vad det nu kan vara. Ovanpå alltihop ska man sedan kunna döva sitt samvete för att man har ökat klyftorna och få avdrag för att man ger gåvor till viss välörenhet. Det är väl ingen människa som tror att det på något vis har ökat jämlikheten i Sverige, tvärtom.

Vi vet allihop att jobbskatteavdragens profil har gett mest till dem som har mest.
(Applåder)

Anf. 218 JAN ERICSON (M) replik:

Herr talman! Det är fantastiskt att höra att hela inkomstfördelningen i de fem olika inkomstgrupper som RUT har räknat på skulle vara detaljer. Vet ni om att den femtedel som tjänar mest i Sverige, alltså över 31 500 kronor, i dag står för 48,5 procent av de samlade inkomstskatterna? 48,5 procent. Kom inte och säg att höginkomsttagarna inte betalar skatt; de betalar en enorm massa skatt.

Leif Jakobsson nämner fastighetsskatten. Jag satt och jobbade på bank och upplevde hur människor försökte hantera fastighetsskatten, som drev dem med låga inkomster från hus och hem. De fick komma in på banken och låna för att ha råd att betala sin fastighetsskatt. Det var en fruktansvärd skatt som behandlade människor fruktansvärt illa. Den står Leif Jakobsson och försvarar.

Vet Leif Jakobsson hur mycket av förmögenhetsskatten som låg på just fastigheter? Jag hade människor som var tvungna att lämna sina hus för att de skulle betala fastighetsskatt på taxeringsvärdet, som var skyhögt på grund av att grannarna hade sålt sina hus. Ovanpå det fick de dessutom betala förmögenhetsskatt, och de hade oerhört låga inkomster. Det var konfiskation av egendom och inte en rättvis skatt.

Anf. 219 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja börja med att fråga Jan Ericson om fördelningen. Man kan dela in inkomstgrupperna i Sverige i tiondelar. Av dem är det en som har gått ordentligt back. Vilken kan det vara? Är det den högsta, eller är det den lägsta? Det skulle vara intressant att höra, för det är ju egentligen det som det handlar om. De fattiga har blivit fattigare under den nuvarande regeringen. Det är resultatet av politiken.

Sedan gällde det fastighetsskatten. Ni har inte avskaffat fastighets- skatten, Jan Ericson. Ni har flyttat betalningsansvaret från dem med väldigt dyra fastigheter till människor i allmänhet genom att till exempel införa ränta på uppskovet, som många familjer i den här staden i stället har fått börja betala. Ja, champagnekorkarna smällde i Djursholm, men det finns massor av områden i landet där människor varje år tvingas be- tala högre fastighetsskatt.

Det var inte så att ni sänkte fastighetsskatten. Det var en ren omför- delning från de människor som hade betalningsansvaret och som har väldigt dyra fastigheter, herrgårdar och liknande, och lät i stället dem som gjort bostadskarriär i Stockholm betala. Ovanpå det hittade ni på en flyttskatt som ni höjde och som gör att det nu är ännu besvärligare på bostadsmarknaden.

Anf. 220 JAN ERICSON (M) replik:

Herr talman! Det var många förvanskningar av fastighetsskattefrågan. Vi sänkte faktiskt procentsatsen från 1 procent till 0,75 procent, vilket innebär att alla fastighetsägare i Sverige i dag har lägre avgift än de skulle ha haft med det gamla skattesystemet. Då hade man betalat 1 procent, nu betalar man 0,75 procent.

När det gäller uppskoven vill jag säga att de som har de största upp- skoven har också de dyraste fastigheterna, och de har tjänat mest på att fastighetsskatten har sänkts. Det går alltså hand i hand. De som har lite mindre nytta av den sänkta fastighetsskatten får också mindre uppskov eftersom de har lägre vinster på sina fastigheter.

Vad gäller flyttskatten som höjdes från 20 till 22 procent tror jag kanske inte att det gör att människor låser fast sig i sina bostäder. Det har jag mycket svårt att tro.

Sedan gällde det de olika inkomstlägena. I den tabell som jag har och som riksdagens utredningstjänst tagit fram har man delat upp inkomster- na i fem grupper. De i det högsta inkomstläget betalade 46 procent av de samlade skatterna 2006. I dag är det 48 ½ procent. I de andra fyra grup- perna har man i dag en lägre andel av de samlade inkomstskatterna än tidigare. Det gäller samtliga grupper. I den lägsta inkomstgruppen beta- lade man 4 ½ procent av de samlade inkomstskatterna 2006, och i dag är det 3,8 procent. Så ser det ut över hela linjen.

Det är ingen tvekan om att jobbskatteavdraget gjort att de med låga och normala inkomster i dag betalar en lägre andel av de samlade in- komstskatterna mot vad de gjorde 2006. Det tycker jag är en mycket rättvis politik.

(Applåder)

Anf. 221 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Man ska ju inte ge politiska motståndare goda råd, men om vi summerar den här hösten förstår vi att regeringspartierna tänker gå till val på att försöka tala svenska folket till rätta och säga att välfärden har blivit väldigt mycket bättre – skolan har blivit bättre, sjukvården har blivit bättre, äldreomsorgen har blivit bättre. Det säger man mot bättre vetande. Det är inte så människor uppfattar det.

Och nu, Jan Ericson, lägger ni till att ni under de senaste sju åren har bedrivit en skattepolitik som framför allt har gynnat dem med låga in-

komster och minskat inkomstskillnaderna. Gör det! Kör på det spåret! Vi ser med tillförsikt fram emot att ni ska möta verkligheten och få höra människors uppfattning. Det är naturligtvis inte så det är.

Det här blir ju nästan absurt, för se på utvecklingen av försörjningsstödet! Allt fler människor tvingas gå till socialkontoret för sin försörjning. Det är den allra första och den allra bästa indikatorn på vad ni har gjort. Ni har gjort fattiga fattigare, rika rikare och sjuka sjukare. Att då försöka hävda att ni egentligen är Robin Hood fast ni inte riktigt kommit ut ur garderoben förrän i dag är jätteintressant.

Vi tar gärna den debatten. Vi är fullständigt övertygade om att vår politik handlar om det som svenska folket, efter åtta år av orättvis fördelningsspolitik, längtar efter.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 5 december.)

23 § Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande
2013/14:MJU7 En hållbar rovdjurspolitik

Socialförsäkringsutskottets betänkande
2013/14:SfU1 Utgiftsområdena 10, 11 och 12 inom socialförsäkringsområdet

24 § Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 4 december

2013/14:195 Bra och jämställda villkor för alla unga
av *Isak From* (S)

till statsrådet *Maria Arnholm* (FP)

2013/14:196 Möjligheten att ta del av tv-sändningarna från vinter-OS

av *Carina Adolfsson Elgestam* (S)

till kultur- och idrottsminister *Lena Adelsohn Liljeroth* (M)

2013/14:197 Tågtrafiken i jul

av *Anders Ygeman* (S)

till statsrådet *Catharina Elmsäter-Svärd* (M)

2013/14:198 Folkrorelsernas möjligheter att verka

av *Per Svedberg* (S)

till kultur- och idrottsminister *Lena Adelsohn Liljeroth* (M)

2013/14:199 Skolresultaten i PISA
av *Jabar Amin* (MP)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2013/14:200 Vinster i välfärden
av *Ulla Andersson* (V)

till finansminister Anders Borg (M)

2013/14:201 Utpekandet av fattiga barn
av *Peter Johnsson* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2013/14:202 Utvärdering av riktade statsbidrag
av *Pia Nilsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2013/14:203 En gymnasieskola som ökar klasskillnader och intolerans

av *Louise Malmström* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 10 december.

25 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 4 december

2013/14:159 Flygverkstaden på F 17

av *Peter Jeppsson* (S)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2013/14:160 SJ:s leasingavtal

av *Peter Persson* (S)

till statsrådet Peter Norman (M)

2013/14:161 Investor och bolagsskatt

av *Peter Persson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2013/14:162 Korrespondensgymnasiet i Torsås

av *Désirée Liljevall* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 10 december.

26 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade inkommit:

den 4 december

2013/14:140 Vitbok och vittnesseminarier om Lundsberg
av *Peter Persson* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2013/14:143 Järnväg Oslo–Göteborg–Köpenhamn

av *Eva Flyborg* (FP)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2013/14:144 Kvotflyktingar från Turkiet

av *Shadiye Heydari* (S)

till statsrådet Tobias Billström (M)

2013/14:145 Ärna flygplats och regeringens ärendelista

av *Agneta Gille* (S)

till miljöminister Lena Ek (C)

2013/14:146 Den låga andelen brott i nära relationer som klaras upp i Stockholms län

av *Mats Pertoft* (MP)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2013/14:147 Utvisning av barn födda i Sverige

av *Christer Winbäck* (FP)

till statsrådet Tobias Billström (M)

2013/14:148 Långa handläggningstider vid Migrationsverket

av *Shadiye Heydari* (S)

till statsrådet Tobias Billström (M)

2013/14:150 Leaders framtid

av *Jens Holm* (V)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2013/14:151 Konsekvenser av Ersättningsnämndens avslag

av *Wivi-Anne Johansson* (V)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2013/14:152 Bärplockarna som handelsvara

av *Kent Härstedt* (S)

till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

2013/14:153 Behoven av nyanskaffning och vidmakthållande av försvarsmateriel

av *Åsa Lindestam* (S)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2013/14:154 Upphandlingsstöd för innovation och samhällsutveckling

av *Jonas Eriksson* (MP)

till näringsminister Annie Lööf (C)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 10 december.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med 8 §
anf. 29 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med 9 § anf. 61 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med 10 § anf. 102 (delvis),
av talmannen därefter till och med 13 § anf. 129,
av andre vice talmannen därefter till och med 22 § anf. 172 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

LARS FRANZÉN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om faktapromemoria	1
3 § Anmälan om granskningsrapport	1
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
5 § Ärenden för hänvisning till utskott	3
6 § Ärenden för förnyad bordläggning	3
7 § Nytt namn för Myndigheten för hälso- och vårdförstruktur	4
Socialutskottets betänkande 2013/14:SoU6	4
(Beslut fattades under 12 §.)	4
8 § Energi	4
Näringsutskottets betänkande 2013/14:NU3	4
Anf. 1 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S)	4
Anf. 2 HELENA LEANDER (MP)	7
Anf. 3 ANNA HAGWALL (SD)	8
Anf. 4 KENT PERSSON (V)	10
Anf. 5 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	13
Anf. 6 ANDRE VICE TALMANNEN	17
Anf. 7 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S) replik	18
Anf. 8 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	18
Anf. 9 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S) replik	19
Anf. 10 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	19
Anf. 11 KENT PERSSON (V) replik	20
Anf. 12 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	20
Anf. 13 KENT PERSSON (V) replik	21
Anf. 14 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	21
Anf. 15 EVA FLYBORG (FP)	22
Anf. 16 KENT PERSSON (V) replik	26
Anf. 17 EVA FLYBORG (FP) replik	26
Anf. 18 KENT PERSSON (V) replik	27
Anf. 19 EVA FLYBORG (FP) replik	27
Anf. 20 HELENA LINDAHL (C)	28
Anf. 21 KENT PERSSON (V) replik	30
Anf. 22 HELENA LINDAHL (C) replik	30
Anf. 23 KENT PERSSON (V) replik	31
Anf. 24 HELENA LINDAHL (C) replik	31
Anf. 25 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S) replik	31
Anf. 26 HELENA LINDAHL (C) replik	32
Anf. 27 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S) replik	32
Anf. 28 HELENA LINDAHL (C) replik	32
Anf. 29 ANDREAS CARLSON (KD)	33
Anf. 30 KENT PERSSON (V) replik	34
Anf. 31 ANDREAS CARLSON (KD) replik	35
Anf. 32 KENT PERSSON (V) replik	35
Anf. 33 ANDREAS CARLSON (KD) replik	36

Anf. 34	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	36
Anf. 35	KENT PERSSON (V) replik	39
Anf. 36	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik	39
Anf. 37	KENT PERSSON (V) replik	40
Anf. 38	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik	40
Anf. 39	ANN-KRISTINE JOHANSSON (S) replik	41
Anf. 40	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik	41
Anf. 41	ANN-KRISTINE JOHANSSON (S) replik	42
Anf. 42	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik	42
Anf. 43	HELENA LEANDER (MP) replik	43
Anf. 44	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik	43
Anf. 45	HELENA LEANDER (MP) replik	44
Anf. 46	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik	45
Anf. 47	INGEMAR NILSSON (S)	45
Anf. 48	JOHAN JOHANSSON (M)	47
Anf. 49	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	50
Anf. 50	JOHAN JOHANSSON (M) replik	50
Anf. 51	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik	51
Anf. 52	JOHAN JOHANSSON (M) replik	51
Anf. 53	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik	51
	(Beslut fattades under 12 §.)	52
9 §	Migration	52
	Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU2	52
Anf. 54	EVA-LENA JANSSON (S)	52
Anf. 55	DAVID LÅNG (SD)	55
Anf. 56	EVA-LENA JANSSON (S) replik	57
Anf. 57	DAVID LÅNG (SD) replik	57
Anf. 58	EVA-LENA JANSSON (S) replik	58
Anf. 59	DAVID LÅNG (SD) replik	58
Anf. 60	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	59
Anf. 61	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	62
Anf. 62	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	64
Anf. 63	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik	64
Anf. 64	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	64
Anf. 65	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik	65
Anf. 66	EVA-LENA JANSSON (S) replik	65
Anf. 67	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik	66
Anf. 68	EVA-LENA JANSSON (S) replik	67
Anf. 69	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik	67
Anf. 70	MIKAEL CEDERBRATT (M)	68
Anf. 71	EVA-LENA JANSSON (S) replik	71
Anf. 72	MIKAEL CEDERBRATT (M) replik	71
Anf. 73	EVA-LENA JANSSON (S) replik	71
Anf. 74	MIKAEL CEDERBRATT (M) replik	72
Anf. 75	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	72
Anf. 76	MIKAEL CEDERBRATT (M) replik	73
Anf. 77	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	73
Anf. 78	MIKAEL CEDERBRATT (M) replik	74
Anf. 79	MARIA FERM (MP)	74

Anf. 80	EVA-LENA JANSSON (S) replik	76
Anf. 81	MARIA FERM (MP) replik	76
Anf. 82	EVA-LENA JANSSON (S) replik	77
Anf. 83	MARIA FERM (MP) replik	77
Anf. 84	HANS BACKMAN (FP)	77
Anf. 85	EVA-LENA JANSSON (S) replik	79
Anf. 86	HANS BACKMAN (FP) replik	80
Anf. 87	EVA-LENA JANSSON (S) replik	80
Anf. 88	HANS BACKMAN (FP) replik	80
Anf. 89	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	81
Anf. 90	HANS BACKMAN (FP) replik	81
Anf. 91	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	81
Anf. 92	HANS BACKMAN (FP) replik	82
Anf. 93	FREDRICK FEDERLEY (C)	82
Anf. 94	EMMA HENRIKSSON (KD)	85
Anf. 95	CLAS-GÖRAN CARLSSON (S)	86
	(Beslut fattades under 12 §.)	87
10 §	Rikets styrelse	87
	Konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU1	87
Anf. 96	PETER ERIKSSON (MP)	87
Anf. 97	BJÖRN VON SYDOW (S)	89
Anf. 98	JONAS ÅKERLUND (SD)	90
Anf. 99	MIA SYDOW MÖLLEBY (V)	91
Anf. 100	PER BILL (M)	92
Anf. 101	KARIN GRANBOM ELLISON (FP)	93
Anf. 102	MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik	95
Anf. 103	KARIN GRANBOM ELLISON (FP) replik	95
Anf. 104	MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik	95
Anf. 105	KARIN GRANBOM ELLISON (FP) replik	95
Anf. 106	PER-INGVAR JOHNSSON (C)	96
Anf. 107	TUVE SKÅNBERG (KD)	97
Anf. 108	PETER ERIKSSON (MP) replik	98
Anf. 109	TUVE SKÅNBERG (KD) replik	98
Anf. 110	PETER ERIKSSON (MP) replik	98
Anf. 111	TUVE SKÅNBERG (KD) replik	99
Anf. 112	VALTER MUTT (MP)	99
	(Beslut fattades under 12 §.)	100
11 §	Skatt, tull och exekution	100
	Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU1	100
Anf. 113	ANDERS KARLSSON (S)	100
Anf. 114	MATS PERTOFT (MP)	103
Anf. 115	THORALF ALFSSON (SD)	103
Anf. 116	JACOB JOHNSON (V)	106
	(forts. 13 §.)	107
	Ajournering	108
	Återupptagna förhandlingar	108
12 §	Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	108

SoU6 Nytt namn för Myndigheten för hälso- och vårdfrastruktur	108
NU3 Utgiftsområde 21 Energi.....	108
SfU2 Utgiftsområde 8 Migration.....	110
KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	113
13 § (forts. från 11 §) Skatt, tull och exekution (forts. SkU1).....	114
Anf. 117 HENRIK VON SYDOW (M)	114
Anf. 118 JACOB JOHNSON (V) replik	116
Anf. 119 HENRIK VON SYDOW (M) replik	117
Anf. 120 JACOB JOHNSON (V) replik	117
Anf. 121 HENRIK VON SYDOW (M) replik	117
Anf. 122 ANDERS KARLSSON (S) replik	118
Anf. 123 HENRIK VON SYDOW (M) replik	118
Anf. 124 ANDERS KARLSSON (S) replik	119
Anf. 125 HENRIK VON SYDOW (M) replik	119
Anf. 126 GUNNAR ANDRÉN (FP)	120
Anf. 127 ANDERS KARLSSON (S) replik	121
Anf. 128 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik	122
Anf. 129 ANDERS KARLSSON (S) replik	122
Anf. 130 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik	123
Anf. 131 KARIN NILSSON (C)	123
Anf. 132 ANDERS KARLSSON (S) replik	124
Anf. 133 KARIN NILSSON (C) replik	124
Anf. 134 ANDERS KARLSSON (S) replik	125
Anf. 135 KARIN NILSSON (C) replik	125
Anf. 136 LARS GUSTAFSSON (KD).....	126
Anf. 137 THORALF ALFSSON (SD)	127
(Beslut skulle fattas den 5 december.)	127
14 § Vissa frågor om förfarandet avseende skatt på alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter.....	127
Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU8	127
(Beslut skulle fattas den 5 december.)	127
15 § Kontroll av postförsändelser.....	128
Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU9	128
Anf. 138 GUNNAR ANDRÉN (FP)	128
Anf. 139 ANDERS KARLSSON (S)	128
(Beslut skulle fattas den 5 december.)	128
16 § Vissa skattefrågor	129
Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU10	129
(Beslut skulle fattas den 5 december.)	129
17 § Ändrad deklarationstidpunkt för mervärdesskatt	129
Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU11	129
Anf. 140 JACOB JOHNSON (V).....	129
Anf. 141 LENA ASPLUND (M).....	130
Anf. 142 JACOB JOHNSON (V) replik	131
Anf. 143 LENA ASPLUND (M) replik	131
Anf. 144 JACOB JOHNSON (V) replik	132
Anf. 145 LENA ASPLUND (M) replik	132

Anf. 146 KARIN NILSSON (C).....	132
Anf. 147 JACOB JOHNSON (V) replik	135
Anf. 148 KARIN NILSSON (C) replik.....	135
Anf. 149 JACOB JOHNSON (V) replik	135
Anf. 150 KARIN NILSSON (C) replik.....	136
Anf. 151 FREDRIK SCHULTE (M)	136
(Beslut skulle fattas den 5 december.).....	136
18 § Begränsningar av möjligheten att göra avdrag för koncernbidrag.....	136
Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU12	136
(Beslut skulle fattas den 5 december.).....	136
19 § Förändrad hantering av mervärdesskatt vid import	137
Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU13	137
Anf. 152 LENA ASPLUND (M)	137
(Beslut skulle fattas den 5 december.).....	137
20 § Undantag från kassaregisterkrav vid obetydlig omfattning	138
Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU14	138
Anf. 153 TERES LINDBERG (S)	138
Anf. 154 MARIA ABRAHAMSSON (M).....	139
Anf. 155 TERES LINDBERG (S) replik	140
Anf. 156 MARIA ABRAHAMSSON (M) replik	140
Anf. 157 TERES LINDBERG (S) replik	141
Anf. 158 MARIA ABRAHAMSSON (M) replik	141
(Beslut skulle fattas den 5 december.).....	141
21 § Förändringar av trängselskatten i Stockholm med anledning av trafikleden Norra länken och den nya stadsdelen Hagastaden	142
Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU15	142
Anf. 159 MATS PERTOFT (MP).....	142
Anf. 160 JACOB JOHNSON (V)	143
Anf. 161 TERES LINDBERG (S)	144
Anf. 162 ANETTE ÅKESSON (M).....	145
Anf. 163 MATS PERTOFT (MP) replik.....	147
Anf. 164 ANETTE ÅKESSON (M) replik	147
Anf. 165 MATS PERTOFT (MP) replik.....	148
Anf. 166 ANETTE ÅKESSON (M) replik	148
Anf. 167 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	148
Anf. 168 MATS PERTOFT (MP) replik.....	150
Anf. 169 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik.....	151
Anf. 170 MATS PERTOFT (MP) replik.....	151
Anf. 171 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik.....	152
(Beslut skulle fattas den 5 december.).....	152
22 § Ändring av riksdagens beslut om höjd nedre skiktgräns för statlig inkomstskatt.....	153
Finansutskottets betänkande 2013/14:FiU16	153
Anf. 172 ANNA KINBERG BATRA (M).....	153
Anf. 173 CARL B HAMILTON (FP).....	155

Anf. 174 PER ÅSLING (C).....	157	Prot. 2013/14:39
Anf. 175 ANDERS SELLSTRÖM (KD)	159	4 december
Anf. 176 FREDRIK OLOVSSON (S).....	161	<hr/>
Anf. 177 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	164	
Anf. 178 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	164	
Anf. 179 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	165	
Anf. 180 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	166	
Anf. 181 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	166	
Anf. 182 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	167	
Anf. 183 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	167	
Anf. 184 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	168	
Anf. 185 CARL B HAMILTON (FP) replik	168	
Anf. 186 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	169	
Anf. 187 CARL B HAMILTON (FP) replik	169	
Anf. 188 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	169	
Anf. 189 PER BOLUND (MP).....	169	
Anf. 190 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	172	
Anf. 191 PER BOLUND (MP) replik	172	
Anf. 192 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	172	
Anf. 193 PER BOLUND (MP) replik	173	
Anf. 194 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	174	
Anf. 195 PER BOLUND (MP) replik	174	
Anf. 196 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	175	
Anf. 197 PER BOLUND (MP) replik	175	
Anf. 198 CARL B HAMILTON (FP) replik	176	
Anf. 199 PER BOLUND (MP) replik	177	
Anf. 200 CARL B HAMILTON (FP) replik	177	
Anf. 201 PER BOLUND (MP) replik	177	
Anf. 202 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD)	178	
Anf. 203 CARL B HAMILTON (FP) replik	180	
Anf. 204 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	180	
Anf. 205 CARL B HAMILTON (FP) replik	181	
Anf. 206 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	181	
Anf. 207 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	182	
Anf. 208 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	182	
Anf. 209 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	183	
Anf. 210 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	183	
Anf. 211 ULLA ANDERSSON (V).....	183	
Anf. 212 CARL B HAMILTON (FP) replik	185	
Anf. 213 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	186	
Anf. 214 CARL B HAMILTON (FP) replik	187	
Anf. 215 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	187	
Anf. 216 JAN ERICSON (M)	188	
Anf. 217 LEIF JAKOBSSON (S).....	189	
Anf. 218 JAN ERICSON (M) replik	190	
Anf. 219 LEIF JAKOBSSON (S) replik	190	
Anf. 220 JAN ERICSON (M) replik	191	
Anf. 221 LEIF JAKOBSSON (S) replik	191	
(Beslut skulle fattas den 5 december.).....	192	

Prot. 2013/14:39
4 december

---

23 § Bordläggning.....	192
24 § Anmälan om interpellationer	192
25 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	193
26 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	194
27 § Kammaren åtskildes kl. 21.24.	195

Tryck: Elanders, Vällingby 2013